

မြန်မာနိုင်ငံ၊

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသော

ကျောင်းရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ခြင်းအစီအစဉ်အတွက်

လူမှုဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်ချက်

(မူကြမ်း)

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနအတွက်

ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာသုတေသနအဖွဲ့ မှ ပြုစုသည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ

မာတိကာ

အတိုကောက်စာလုံးများစာရင်း		
အကျဉ်းချုပ်		
အပိုင်း (၁) - နိဒါန်း		
အပိုင်း (၂) - လူမှုဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်မှုအတွက် အသုံးပြုသည့် နည်းစနစ်		
အပိုင်း (၃) - အခြေခံအချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်း		
၁။	တောင်ကြီးမြို့နယ်	
၂။	စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်	
၃။	ဘိုကလေးမြို့နယ်	
၄။	ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်	
၅။	လပွတ္တာမြို့နယ်	
အပိုင်း (၄) - ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် အကြံပြုဆွေးနွေးခြင်း		
ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာ ပြုလုပ်သော အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများမှ ရလဒ်များ		
ထိခိုက်လွယ်သော လူမှုအုပ်စုများ		
ကျောင်းသားများအတွက် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများ၊ ၎င်းတို့၏ အခက်အခဲဖြေရှင်းသည့် နည်းလမ်းများအပေါ် တွေ့ရှိချက်များ		
တိုင်းရင်းသားများနှင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု		
ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုအတွက် အခက်အခဲများ		
ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုတိုးတက်ရေးအတွက် အကြံပြုချက်များ		
အပိုင်း (၅) - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ		
အဖွဲ့အစည်းများ ဖွဲ့စည်းခြင်း		
သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေရေး လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်		
မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျေးရွာအဆင့်တွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု		
ပြန်လည်သုံးသပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်		
အပိုင်း (၆) - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တိုးတက်စေရေးအတွက် အကြံပြုချက်များ		
အပိုင်း (၇) - ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ		
ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်၏ အားသာချက်များ		
ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် တွေ့ကြုံရသော အခက်အခဲများ		
ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်		
ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် အကြံပြုချက်များ		
နောက်ဆက်တွဲ (၁) - စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်လေ့လာချက်အကျဉ်းချုပ်		
နောက်ဆက်တွဲ (၂) - မြို့နယ်အလိုက် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများမှ ရလဒ်များ		
တောင်ကြီးမြို့နယ်		
ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုအတွက် အဓိကပြဿနာများနှင့် အကြံပြုချက်များ		
ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် အဓိကပြဿနာများနှင့် အကြံပြုချက်များ		
စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်		
ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုအတွက် အဓိကပြဿနာများနှင့် အကြံပြုချက်များ		
ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် အဓိကပြဿနာများနှင့် အကြံပြုချက်များ		
ဘိုကလေးမြို့နယ်		
ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုအတွက် အဓိကပြဿနာများနှင့် အကြံပြုချက်များ		

ဇယား (၁၇)	မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအရေအတွက် (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)	
ဇယား (၁၈)	တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားအရေအတွက် (အမျိုးအစားအလိုက်)	
ဇယား (၁၉)	မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်တွင် လွန်ခဲ့သော (၃)နှစ်အတွင်း ကျောင်းအပ်နှံသည့် မူလတန်း ကျောင်းသားအရေအတွက်	
ဇယား (၂၀)	မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်တွင် လေ့လာခဲ့သော ကျေးရွာ (၂၀)ရွာတွင် တိုင်းရင်းသားအမျိုးမျိုးတို့၏ ပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်း	
ဇယား (၂၁)	အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းကျောင်းသားတစ်ဦးအတွက် မိဘများ၏ ကုန်ကျစရိတ်များ	
ဇယား (၂၂)	မြို့နယ်အလိုက် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများ	
ဇယား (၂၃)	မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများတွင် ပါဝင်သည့် ဗမာလူမျိုးနှင့် ဗမာလူမျိုးမဟုတ်သူ အရေအတွက်	
ဇယား (၂၄)	မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်ရှိ စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်နှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ရွေးချယ်ခံရသော ကျောင်းအရေအတွက်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်ချက်	
ဇယား (၂၅)	ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသည့် အမျိုးကျကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (မြို့နယ်အလိုက်)	
ဇယား (၂၆)	မူလတန်းကျောင်းသားအရေအတွက်ကို အခြေခံ၍ အမျိုးကျထောက်ပံ့ပေးသော ကျောင်း ထောက်ပံ့ ကြေးပမာဏ	

ဖြစ်ရပ်နမူနာများ

ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၁)	ပညာရေးလက်လှမ်းမီရေးအတွက် ရုန်းကန်နေရသော မိသားစုများ	
ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၂)	ကျောင်းသားအရေအတွက်နှင့် မလုံလောက်သော ဆရာ/မအရေအတွက်	
ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၃)	ပညာသင်ကြားရန် ရှက်ရွံ့စေသည့် ဘာသာစကားအခက်အခဲ	
ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၄)	ကျောင်းသားများ၏ ငွေကြေးအခက်အခဲများကို ကူညီဖြေရှင်းပေးနေသည့် ကျေးရွာကော်မတီ	
ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၅)	မိမိ၏ ပညာသင်စရိတ်အတွက် အချိန်ပိုင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်နေသော စိတ်အားထက်သန်သည့် ကျောင်းသားတစ်ဦး	
ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၆)	ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကြောင့် အလုပ်ဝန်ပိသည့်အတွက် ကျောင်းအုပ်ကြီးများက စိတ်ညစ်နေကြောင်းတွေ့ရှိရခြင်း	
ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၇)	ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကြောင့် လပတ်စာမေးပွဲများနောက်ကျခြင်း	
ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၈)	ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်မလုံလောက်ခြင်းကြောင့် ရလဒ်နည်းပါးခြင်း	

နောက်ဆက်တွဲများ

နောက်ဆက်တွဲ (၁)	စာအုပ်စာတမ်းသုံးသပ်လေ့လာချက်အကျဉ်းချုပ်	
နောက်ဆက်တွဲ (၂)	မြို့နယ်အလိုက် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများမှ ရလဒ်များ	

အတိုကောက်စာလုံးများစာရင်း

- ATEO - လက်ထောက်မြို့နယ်ပညာရေးမှူး (Assistant Township Education Officer)
- CESR - ပညာရေးကဏ္ဍဘက်စုံပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း (Comprehensive Education Sector Review)
- CGSA - ကျား/မတန်းတူညီမျှမှုအခြေအနေကို ဆန်းစစ်လေ့လာခြင်း (Country Gender Situation Assessment)
- CPPF - ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်သော စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်း မူဘောင် (Community Participation Plan Framework)
- CSO - အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း (Civil Society Organization)
- DTEO - ဒုတိယမြို့နယ်ပညာရေးမှူး (Deputy Township Education Officer)
- FGD - ဦးတည်အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးခြင်း (Focus Group Discussion)
- IDA - အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဖွံ့ဖြိုးရေးအဖွဲ့ (International Development Association)
- IHLCA - အိမ်ထောင်စုအလိုက် ဘက်စုံလူနေမှုအခြေအနေ တိုးမြှင့်ပေးရေးအဖွဲ့ (Integrated Household Living Condition Association)
- INGO - အစိုးရမဟုတ်သော နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်း (International Non-Government Organization)
- KII - အဓိကသတင်းပေးသူများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း (Key Informant Interview)
- MMICS - မြန်မာနိုင်ငံအတွက် ညွှန်းကိန်းအဖွဲ့လိုက်ဖြင့် စာရင်းကောက်လေ့လာခြင်း (Myanmar Multiple Indicator Cluster Survey)
- NGO - အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း (Non-Government Organization)
- QBEP - အရည်အသွေးအခြေပြုသည့် ပညာရေးစီမံချက် (Quality Base Education Plan)
- SA - လူမှုဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်ချက် (Social Assessment)
- SGSC - ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (School Grants and Stipends Committee)
- TEO - မြို့နယ်ပညာရေးမှူး (Township Education Officer)
- TGSC - မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (Township Grants and Stipends Committee)
- UNFPA - ကုလသမဂ္ဂ လူဦးရေ ရန်ပုံငွေအဖွဲ့ (United Nations Fund for Population)

အကျဉ်းချုပ်

အခြေခံပညာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုလုပ်ငန်းသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရက ဆောင်ရွက်နေသည့် များစွာသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများအနက် တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် လက်ရှိအချိန်တွင် အခြေခံ ပညာရေးကဏ္ဍ၊ အမျိုးသားပညာရေးမြှင့်တင်ရေးအတွက် နှစ် (၂၀) ကာလရှည်စီမံချက် (၂၀၁၁-၂၀၃၁)ကို မူကြမ်းရေးဆွဲပြင်ဆင်လျက်ရှိပါသည်။ ဤစီမံချက်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်များအနက်တစ်ခုမှာ အခမဲ့နှင့် မသင်မနေရ မူလတန်းပညာရေးပြဌာန်းခြင်း၊ နွမ်းပါးသောမိသားစုဝင်ကျောင်းသားများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကာမိစေမည့် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးပေးခြင်းစသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုကို တိုးမြှင့်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် အခမဲ့နှင့်မသင်မနေရမူလတန်းပညာရေးကို ထောက်ပံ့ရန်နှင့် သင်ကြားရေးအရည်အသွေးနှင့် လေ့လာသင်ယူမှု ပတ်ဝန်းကျင်တို့တိုးတက်စေရန်အတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် မူလတန်းပညာ သင်ကြားပေးနေသော ကျောင်းတိုင်းကို ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများ ပေးအပ်လျက်ရှိပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အရ စာသင်ကျောင်းပေါင်း ၄၀၀၀၀ ကျော်ကို တိုးမြှင့်ထောက်ပံ့ရန်အတွက် စုစုပေါင်း အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၈ သန်းခန့် သုံးစွဲပြီးဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ မေတ္တာရပ်ခံချက်အရ ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် ဩစတြေးလျနိုင်ငံအစိုးရတို့က ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှစတင်၍ ရလဒ်အခြေခံသော ဘတ်ဂျက်စနစ်ဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးသွားပါမည်။ ယင်းထောက်ပံ့မှုအရ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့် အတန်းတိုင်းရှိ ကျောင်းသားများအတွက် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း၊ အတန်းငယ်ကျောင်းသားများ၏ စာဖတ်နိုင်စွမ်းကို အချိန်ပိုင်းအလိုက် လေ့လာခြင်း၊ မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျောင်းအဆင့် ဝန်ထမ်းများ၏ ကျွမ်းကျင်မှုတိုးတက်စေခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများကို အကူအညီပေးပါမည်။ ထို့အပြင် ဤအကူအညီ၏ ဆင့်ပွားအစိတ်အပိုင်းတစ်ခုကလည်း ပညာရေး တိုးတက်မှု အစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် ယင်းအစီအစဉ်များ၏ ရလဒ်များကို အကဲဖြတ်ခြင်းအတွက် တာဝန်ရှိသူများအား စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ပေးရန်အတွက် နည်းပညာဆိုင်ရာ အကူအညီများပံ့ပိုးပေးပါမည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအား ဒီဇိုင်းဆွဲနေသည့် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် လူမှုဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းတစ်ခုကို ကနဦးပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအချိန်က ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် တိကျသောမြို့နယ်များမသတ်မှတ်ရသေးပါ။ ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များကို ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်မှစတင်ဆောင်ရွက်ရန် အတည်ပြုချက်ရရှိသောအခါ အစိုးရအနေဖြင့် ရန်ကုန်တိုင်းရှိ ဆိပ်ကြီးခနောင်တိုမြို့နယ်၊ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျောင်းကုန်း၊ လပွတ္တာနှင့် ဘိုကလေးမြို့နယ်များ၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ကလေးနှင့်တောင်ကြီးမြို့နယ်များ၊ မန္တလေးတိုင်းရှိ မဟာအောင်မြေနှင့် စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်များ စသည့် မြို့နယ် (၈) မြို့နယ်တွင် ဆောင်ရွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းမြို့နယ်များအနက် (၃) မြို့နယ်မှာ ကနဦးလေ့လာမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ပြီး၊ ယင်းလေ့လာတွေ့ရှိချက်များနှင့် အကြံပြုဆွေးနွေးချက်များကို ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်သော စီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းမူဘောင် (CPPF) ဖော်ထုတ်ရာတွင်နှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် လုပ်ငန်းလက်စွဲစာအုပ်များ ရေးဆွဲရာတွင် အသုံးပြုခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

ဤအစီရင်ခံစာတွင် အကျဉ်းချုပ်တင်ပြထားသော လူမှုဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်ချက်မှာ ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇွန်လမှ ဇူလိုင်လအတွင်း၊ ယခင်လေ့လာမှုတွင် မပါဝင်သေးသည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်၌ ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယင်းမြို့နယ် (၅) မြို့နယ်မှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျောင်းကုန်း၊ လပွတ္တာနှင့် ဘိုကလေး၊ ရှမ်းပြည်နယ် တောင်ကြီးမြို့နယ်နှင့် မန္တလေးတိုင်း စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်တို့ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းမြို့နယ်အားလုံးသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ကျောင်းထွက်နှုန်း မြင့်မားကြပါသည်။

ဦးတည်အုပ်စုများအလိုက်ဆွေးနွေးခြင်း (FGD) နှင့် အဓိကသတင်းပေးသူများအားတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း (KII) နည်းလမ်း¹ များကို အဓိကအသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ဤလူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်ချက်၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက် များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်ပါသည်။ -

ရည်ရွယ်ချက် (၁) - အထူးသဖြင့် အစိုးရ၏ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပါအဝင် ဆင်းရဲ၍ အခွင့်အရေးနည်းပါးသော ကလေးများ၏ ပညာရေး လက်လှမ်းမီမှုကို အကျိုးသက်ရောက်နေသော လူမှုဆိုင်ရာပြဿနာများကို အကဲဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့လာ ဆန်းစစ်ချက်အရ ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များမှ ဖယ်ထုတ်ခံရရန်အလားအလာရှိသော သို့မဟုတ် ထောက်ပံ့ ကြေး အစီအစဉ်များကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးမခံစားရသော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပါအဝင် အခြား လူမှု အုပ်စု များကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ကနဦး ဆောင်ရွက်ခဲ့ သော လေ့လာဆန်းစစ်ချက်မှ တွေ့ရှိချက်များကိုလည်း စာအုပ်စာတမ်းပြန်လည်သုံးသပ်သည့်အနေဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ ပါသည်။ ဤလေ့လာဆန်းစစ်ချက်တွင် ပညာရေးဆိုင်ရာအချက်အလက်များ၊ ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိရေး အတွက် ငွေကြေးနှင့် ငွေကြေးမဟုတ်သောအခက်အခဲများ၊ ကျောင်းအပ်ရာတွင် မတူညီမှုများ၊ လူမှု စီးပွားရေး အုပ်စုများအလိုက် လက်လှမ်းမီမှုဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်းများ၊ အခက်အခဲဖြေရှင်းရန် ဖြစ်နိုင်သော နည်းလမ်းများ စသည်တို့ လွှမ်းမိုးပါဝင်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (၂) - စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရန်လျာထားသည့် ဒေသများတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ အပါအဝင် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် (ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးသော²) ဆွေးနွေး ပွဲများပြုလုပ်ရန်နှင့် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဒေသခံများက ကျယ်ပြန့်စွာ ထောက်ခံကြောင်း သေချာစေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (၃) - ရှေ့ပြေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အစီအစဉ်များအား လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်များ၊ ဒေသခံပြည်သူ များ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် စီမံချက်ရေးဆွဲရေးမူဘောင် (CPPF) တို့နှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ထားခြင်း ရှိမရှိကို ဆန်းစစ်နိုင်ရေးအတွက် တုန့်ပြန်သုံးသပ်မှုများကို စုဆောင်းရန်နှင့် ရည်ရွယ်ချက် (၁) အရဆောင်ရွက်သည့် လူမှု ဆိုင်ရာဆန်းစစ်ချက်များ၊ ရည်ရွယ်ချက် (၂) အရဆောင်ရွက်သည့် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲရလဒ်များကို အခြေခံ၍ CPPF ဖော်ထုတ်ရာတွင် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနကို ကူညီရန်ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (၄) - လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်မှုများပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနရှိ ဝန်ထမ်းများ၏ သုတေသနနှင့်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းစွမ်းရည်များတိုးတက်လာစေရန်ဖြစ်ပါသည်။

¹ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများတွင် မြို့နယ်အဆင့်ပညာရေးအရာရှိများ၊ ၎င်းတို့၏ လက်ထောက်များ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီဝင်များ၊ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၊ မြို့နယ်အတွင်း လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေသော အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (CSOs)၊ ကျေးရွာအဆင့်တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ မိဘဆရာအသင်းဝင်များ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ကျောင်းသားမိဘများ၊ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားများနှင့် အခွင့်အရေးနည်းပါးသောအုပ်စုများမှ ကျောင်းသား မိဘများ ပါဝင်ပါသည်။

² ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ရန်ပုံငွေတောင်းခံသော ဌာနတိုင်းရင်းသားများအား အကျိုးသက်ရောက်စေသည့် စီမံကိန်းအားလုံးအတွက် ကြိုတင် အသိပေး၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်လိုအပ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်အနေဖြင့် ယင်းသို့ ကြိုတင်အသိပေး၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးထားပြီး၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများက ကျယ်ပြန့်စွာသဘောတူညီထားသော စီမံကိန်းများကိုသာ ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှငွေချေးသော စီမံကိန်းများတွင် (က) ဌာနတိုင်းရင်းသားတို့အားဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ရှောင်ရှားရန် (ခ) ယင်းသို့ ရှောင်ရှားရန်မဖြစ်နိုင်ပါက ထိုဆိုးကျိုးများကို အနိမ့်ဆုံးဖြစ်စေရန်/လျော့ချရန်/လျော်ကြေးပေးရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ပါဝင် ရပါမည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှထောက်ပံ့သောစီမံကိန်းများသည် ဌာနတိုင်းရင်းသားများအတွက် ယဉ်ကျေးမှုအရသင့်တော်ပြီး၊ ကျား/မတန်း တူညီမှုရှိကာ မျိုးဆက်များစွာပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သည့် လူမှုစီးပွားအကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေကြောင်း သေချာစေရပါမည်။

<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/EXTPOLICIES/EXTOPMANUAL/0,,contentMDK:20553653~ menuPK:4564185~pagePK:64709096~piPK:64709108~theSitePK:502184,00.html>

ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုသည် ဦးတည်ထားသော လူမှုအုပ်စုများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ အသေးစိတ်ဆန်းစစ်ရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်းမရှိပါ။ သို့ရာတွင် ဒေသတွင်းလူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ၊ လူဦးရေ ပြန့်နှံ့မှု၊ လူမျိုးစုယဉ်ကျေးမှု၊ အခြားအကြောင်းတရားများကြောင့် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များမှ ဖယ်ထုတ်ခံ ရနိုင်၍ စီမံကိန်းအကျိုးကျေးဇူးများကို မရရှိနိုင်သော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပါအဝင် လူမှုအုပ်စုများအား သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုတွင် စီမံကိန်းကြောင့်ဖြစ်နိုင်သော ကောင်း ကျိုး/ဆိုးကျိုးဆိုင်ရာအချက်များကို စုဆောင်းရန်၊ စီမံကိန်းအကျိုးကျေးဇူးများကို လက်လှမ်းမီရေးအတွက် တွေ့ ကြုံရသည့် အခက်အခဲများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ထိုအခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းမည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် ကြိုတင်အသိပေး၍ လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်သော အကြံပေးဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ထိုစဉ်က လွယ်အုပ်စုများကိုလည်း သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆွေးနွေးပွဲများမှ ထွက်ရှိလာသော အကြံပြုချက် များ ကို လေ့လာခဲ့သည့်မြို့နယ်များတွင် ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် စီမံချက်ရေးဆွဲရေးမူဘောင် (CPPF) ရေးဆွဲရာ၌ အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။

အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် နည်းစနစ်နှင့် အသိပေးချက်များ

သုတေသနအဖွဲ့သည် လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်တွင် အထူးသဖြင့် ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးငယ်များ ရှိနေသည့် အိမ်ထောင်စုများ၏ စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အခြေပြုအချက်အလက်များ စုဆောင်းနိုင်ရေးအတွက် မြို့နယ် အဆင့်အစိုးရအရာရှိများဖြစ်သည့် မြို့နယ် ပညာရေးမှူးများ (TEOs)၊ ဒုမြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ (DTEOs)၊ လက် ထောက် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ (ATEOs) နှင့် လည်းကောင်း၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ/မများ၊ (ဘာသာရေး အဖွဲ့များနှင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများအပါအဝင်) ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့်လည်းကောင်း တွေ့ဆုံခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ကျောင်းတစ်ကျောင်းစီရှိ ကျောင်းသားများ၊ ကျောင်းထွက်လိုက်သောကျောင်းသားများ ထံမှလည်း အချက်အလက်များ စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့အချက်အလက်များစုဆောင်းရာတွင် သုတေသန အဖွဲ့သည် (တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများအပါအဝင်) ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများ၏ အမြင်များနှင့် စိုးရိမ်မှုများကို နားလည်နိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကလေးငယ်များ၏ ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု၊ ကျောင်းထောက်ပံ့ ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များက ကလေးငယ်များ၏ ကျောင်းတက်လိုစိတ်ကို မြှင့်တင်ပေး နိုင်ခြင်း ရှိမရှိတို့ကို အချက်အလက်များ စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် သုတေသနအဖွဲ့သည် ကျောင်းထောက် ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များတွင် ဒေသခံပြည်သူတို့၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအတိုင်းအတာကို လည်း မေးမြန်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဇယား (၁) - မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအရေအတွက် (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)

မြို့နယ်	KIIs	FGDs	ကျား	မ	တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစု									
					ဗမာ	ဥဇဉ်	ရှမ်း	အင်းသား	အို	ဇန	ရိုင်း	ကရင်	တရုတ်	ဗမာ
ကျောင်းကုန်း	၂၂	၁၀	၅၂	၅၅	၇၅	-	-	-	-	-	-	၂၇	၄	၁
တောင်ကြီး	၂၀	၉	၂၈	၄၅	၃၅	၂၅	၄	၅	-	၂	၁	၁	-	-
စဉ့်ကိုင်	၁၉	၁၁	၄၁	၄၂	၆၉	-	၁	-	-	-	-	-	-	၁၃
ဘိုကလေး	၂၃	၁၇	၇၄	၁၀၂	၁၃၃	-	-	-	-	-	၁၁	၃၂	-	-
လပွတ္တာ	၂၉	၁၆	၇၉	၇၀	၁၃၆	-	-	-	၁	-	-	၁၂	-	-
စုစုပေါင်း	၁၁၃	၆၃	၂၇၄	၃၁၄	၄၄၈	၂၅	၅	၅	၁	၂	၁၂	၇၂	၄	၁၄

ဇယား (၁) - လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်ခြင်းအချက်အလက်များ။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များမှ ဖယ်ထုတ်ခံရရန်အလားအလာရှိသူများ

မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ/မများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေးချက်များအရ ကျောင်းသို့ ပုံမှန်မတက်နိုင်သူများ သို့မဟုတ် ကျောင်းထွက်ရန် အလားအလာ ရှိသူများမှာ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၊ နေ့စားလုပ်သားများ၊ မြေ သို့မဟုတ် (ငါးဖမ်းလှေ၊ ငါးဖမ်းပိုက်အစရှိသည့်) တန်ဖိုးရှိသော ပိုင်ဆိုင်မှုမရှိကြသူများ၊ ကျန်းမာရေး မကောင်းသူ/မသန်စွမ်းသူရှိသော အိမ်ထောင်စုများ၊ ကလေး (၄)ယောက်ထက်ပိုသော အိမ်ထောင်စုများ၊ အထက်တန်းကျောင်းမရှိသော သို့မဟုတ် အထက်တန်းကျောင်းများသို့ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးမရှိသော/ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲသော ဝေးလံခေါင်းပါးဒေသများရှိ မိသားစုများရှိ ကလေးငယ်များဖြစ်ကြပါသည်။ ထိုအိမ်ထောင်စုမျိုးရှိ ကျောင်းနေရွယ်ကလေးငယ်အချို့သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးများကို ရရှိကြသော်လည်း ၎င်းတို့မိသားစုများ၏ ငွေကြေးနှင့် အခြားအခက်အခဲများကြောင့် ကျောင်းထွက်ရန် အလားအလာရှိနေဆဲဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်ရှိ အထက်ပါဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကပင် ပုံမှန်အားဖြင့် ကျေးရွာများတွင် မူလတန်းကျောင်းများရှိနေသည့်အတွက် ကလေးငယ်အများစုသည် မူလတန်းပညာရေးကို လက်လှမ်းမီကြကြောင်း၊ ကျေးရွာတွင် အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းများမရှိပါက ယင်းကျောင်းများသို့ ဆက်လက် မတက်ရောက်နိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းမပြီးမီ ကျောင်းထွက်ခြင်းများ ဖြစ်လာကြောင်း၊ (ကျောင်းသားတစ်ဦးကျောင်းအပ်ပါက တစ်နှစ်အတွက် ငွေ ၁၀၀၀ ကျပ်၊ သင်ရိုးစာအုပ်၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်နှင့် အခြားကျောင်းသုံးပစ္စည်းများ အခမဲ့ပေးသည့်) ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကြောင့် မိဘများအား ကလေးငယ်များကို ကျောင်းအပ်စေရန် ပိုမိုအားပေးစေကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ဗမာလူမျိုးမွတ်ဆလင်များသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို မွတ်ဆလင်ဘာသာရေးကျောင်းများသို့ တက်ရောက်လိုသည့်အတွက် မူလတန်းပြီးဆုံးချိန် (၄) တန်းအောင်ပြီးနောက် အစိုးရကျောင်းများမှထုတ်လေ့ရှိကြကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ဗမာလူမျိုးမွတ်ဆလင်များက ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်များအား ရိုးရာဓလေ့အရ အစွလမ်ဘာသာရေး သင်ခန်းစာများကို လေ့လာစေလိုသည့်အတွက် နေစရာနှင့်စားစရာထောက်ပံ့ပေးသော မွတ်ဆလင်ဘာသာရေးကျောင်းများသို့ စေလွှတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူပင် ဗုဒ္ဓဘာသာပအို.တိုင်းရင်းသားများသည်လည်း ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်များအား အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းများသို့ တက်ရောက်နိုင်ရန်အတွက် မြို့ကြီးများရှိ ဘုန်းတော်ကြီးသင်စာသင်ကျောင်းများသို့ စေလွှတ်လေ့ရှိကြောင်း လေ့လာခဲ့ရပါသည်။ ထိုကျောင်းများက နေထိုင်စရာနှင့် အစားအသောက်များထောက်ပံ့ပေးပြီး၊ ကလေးငယ်များအနေဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသင်ခန်းစာများကို သင်ကြားနိုင်သကဲ့သို့ ဗမာဘာသာစကားကိုလည်း တိုးတက်အောင်လေ့လာနိုင်သဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် မြို့ကြီးများ၌ အလုပ်လုပ်ခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေရှာဖွေနိုင်ပါသည်။ ထိုဘာသာတရားနှစ်ခုလုံးတွင် မိဘအများစုသည် မိန်းကလေးများ ခရီးဝေးသွားရာတွင် လုံခြုံမှုအတွက် စိုးရိမ်ကြသောကြောင့် မိန်းကလေးများအား ဝေးကွာသောကျောင်းများသို့ လွှတ်လိုစိတ်မရှိကြပါ။ လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်လုံးတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ၎င်းတို့၏ နယ်မြေများတွင် တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသခံ အုပ်စုလိုက်သော်လည်းကောင်း ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလေ့မရှိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့ကြပါသည်။

ပညာသင်ကြားရေးမှ ဖယ်ထုတ်ခံရနိုင်သူများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခဲ့သည့်အပြင်၊ ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုအတွင်း အဓိက ပြဿနာ (၃)ခုကိုလည်း ဆန်းစစ်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီခြင်း (၂) ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း (၃) ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို အကောင် အထည်ဖော်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ထိုခေါင်းစဉ် (၃) ခုကို အကဲဖြတ်ရန်အတွက် မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်တို့တွင် အချက်အလက်များ စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။

ပညာရေး လက်လှမ်းမီမှု

မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်လုံးတွင် ပညာရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာ/မများ အား တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ ၎င်းတို့၏ ဒေသများတွင် အစိုးရ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ အစီအစဉ်များကြောင့် ကျောင်းတက်သူကျောင်းသားဦးရေတိုးတက်စေရန်ကူညီပေးနိုင်ခဲ့ကြောင်း၊ အထူးသဖြင့် မူလတန်းအဆင့်တွင် ကျောင်းတက်သူဦးရေတိုးလာကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများက ကျောင်းသား အများအပြားသည် မူလတန်းအဆင့်ပြီးဆုံးပါက ကျောင်းဆက်တက်ရန် စိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်နေရဆဲဖြစ်ကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အောက်တွင်ဖော်ပြမည့် ငွေကြေးနှင့် ငွေကြေးမဟုတ်သော အခက်အခဲများကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ငွေကြေးဆိုင်ရာအခက်အခဲများ - ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ထမ်းများ၏ ပြောကြားချက်အရ မသင်မနေရ မူလတန်းပညာရေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ မိသားစုအတွက် လောက်ငှအောင် ဝင်ငွေမရှာဖွေနိုင်သော မိဘများ၏ ကလေးငယ်များသည် ကျောင်းဆက်မတက်ရန် သို့မဟုတ် ကျောင်းထွက်ရန် အလားအလာအရှိဆုံးဖြစ်ပါသည်။ ထိုပညာရေးဝန်ထမ်းကပင် ထိုကဲ့သို့သော ကလေးငယ်များအနေဖြင့် နှစ်စဉ်အခမဲ့ပညာသင်ခွင့်နှင့် ၎င်းတို့ကျောင်းအပ်ချိန်တွင် ငွေ ၁၀၀၀ ကျပ်နှင့် အခြားထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ ရရှိနေသော်လည်း၊ ၎င်းတို့၏ မိဘများ/အုပ်ထိန်းသူများမှာ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၊ နေ့စားလုပ်သားများ၊ နာမကျန်းသူ/မသန်စွမ်းသူရှိနေသော အိမ်ထောင်စုများ၊ ကလေးများစွာရှိနေသော အိမ်ထောင်စုများဖြစ်နေပါက ထိုကလေးငယ်များအား ကျောင်းသို့ပို့ရန် မတတ်နိုင်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (TGSC) အဖွဲ့ဝင်များက ကျောင်းတက်နေသောကျောင်းသားများအနက် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားမိသားစုဝင်ကျောင်းသားများမှာ အခက်အခဲအတွေ့ရဆုံး ဖြစ်ကြောင်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားမိသားစုမှ ကျောင်းသားများမှာ ကျောင်းအပ်ထားသော်လည်း၊ ၎င်းတို့၏ မိဘ/အုပ်ထိန်းသူများက ရာသီအလိုက်လုပ်ငန်းများလုပ်ရန် သို့မဟုတ် ရေရှည်အတွက် ပိုကောင်းမည်ဟုထင်ရသော အလုပ်များလုပ်ရန် ရွှေ့ပြောင်းကြသောအခါတွင် ၎င်းကျောင်းသားများလည်း လိုက်ပါရွှေ့ပြောင်းရသည့်အတွက် ကျောင်းတက်မမှန်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းလုံးဝထွက်ခြင်းများ မကြခဏဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားမိဘများက ၎င်းတို့အနေဖြင့် နေရာသစ်တစ်နေရာသို့ ရောက်ရှိသည့်အခါတွင် ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်များအား ကျောင်းသစ်တွင် ထပ်မံ မအပ်နိုင်တော့ကြောင်းနှင့် ကျောင်းသားများအနေဖြင့်လည်း စာမလိုက်နိုင်တော့ကြောင်း ပြောခဲ့ပါသည်။ ထိုရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားမိဘများကပင် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကျောင်းထားရန်ကုန်ကျစရိတ်အားလုံးကို လောက်ငှအောင်မရှာဖွေနိုင်လျှင် သို့မဟုတ် ၎င်းတို့၏ မိသားစုကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် ကျောင်းတက်နေသောကလေးငယ်များ၏ ဝင်ငွေကို လိုအပ်ခဲ့လျှင် ကလေးများကို ကျောင်းထုတ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ဤလေ့လာမှုတွင် ဆင်းရဲသော အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းသားများ၏ မိဘ/အုပ်ထိန်းသူများအနေဖြင့် ကျောင်းစရိတ်များအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်မှုမှာအကြီးမားဆုံးဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မိဘများသည် အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းဆင့်များအတွက် ကျောင်းစရိတ်များကုန်ကျရန်လိုအပ်ပါသည်။ အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းများသည် ကျောင်းသားများနေထိုင်သည့်ကျေးရွာများမှ အတန်ငယ်အလှမ်းဝေးသော နေရာများတွင် တည်ရှိတတ်သည့်အတွက်ကြောင့် ဆင်းရဲသော ကျောင်းသားမိဘများအနေဖြင့် ကျောင်းဝတ်စုံများ၊ ထမင်းချိုင့်များ၊ အဆာပြေမှန်များအပြင် သွားလာရေးကုန်ကျစရိတ်များကိုပါ ပေးရပါသည်။ ထိုမိဘများသည် များသောအားဖြင့် ထိုစရိတ်များကို မတတ်နိုင်ကြကြောင်း ကျေးရွာအဆင့်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ သိရှိရပါသည်။

ငွေကြေးမဟုတ်သောအခက်အခဲများ - ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများက ငွေကြေးမဟုတ်သောအခက်အခဲများနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအတိုင်း မှတ်ချက်ပြုခဲ့ပါသည် -

(၁) **ဒေသအတွင်းတွင် အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းမရှိခြင်း** - ဆင်းရဲသောမိဘများက ၎င်းတို့ အနေဖြင့် ကျောင်းကုန်ကျစရိတ်များကို တတ်နိုင်ခဲ့လျှင်ပင် ကျေးရွာအတွင်း ၎င်းတို့ကလေးများအတွက် တက်စရာ အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းများ မရှိကြကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မိဘများက အခြားကျေးရွာများသို့ ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်များ၊ အထူးသဖြင့် မိန်းကလေးငယ်များအား စေလွှတ်ရလျှင် ၎င်းတို့၏ ဘေးကင်းရေးကို စိုးရိမ်ပူပန်ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ မိဘများကိုယ်တိုင် ကလေးများအားကျောင်းသို့ လိုက်ပို့လိုသော်လည်း များသောအားဖြင့် အချိန်မပေးနိုင်ကြပါ။

(၂) **ဝေးလံခြင်းနှင့် သွားလာရေး** - မိဘများအနေဖြင့် ငွေကြေးကုန်ကျစရိတ်များကြောင့် ကလေးငယ်များအား အလယ်တန်း/ အထက်တန်းကျောင်းသို့ မပို့နိုင်ကြပါ။ အချို့သောဝေးလံခေါင်းပါးသည့်ဒေသများရှိ မိဘများကလည်း သွားလာရေးခက်ခဲမှုကြောင့် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအားကျောင်းသို့ မပို့နိုင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြပါသည်။

(၃) **မိသားစုအတွင်း ကျန်းမာရေးမကောင်းခြင်းနှင့် မသန်စွမ်းသူရှိခြင်းသည်လည်း ငွေကြေးမဟုတ်သော အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်ပါသည်** - အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းသည် အိမ်နှင့်နီးပြီး၊ ကလေးများကိုယ်တိုင် ဘေးကင်းစွာ ကျောင်းသွားနိုင်သော်လည်း မိသားစုအတွင်း ကျန်းမာရေးမကောင်းသူ/ မသန်စွမ်းသူတစ်ဦးဦးရှိနေပါက မိသားစုအနေဖြင့် အိမ်တွင် ထိုကလေးငယ်၏ အကူအညီလိုအပ်နေသောကြောင့် ကျောင်းမလွှတ်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ဆင်းရဲသောမိဘများက ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။³

(၄) **တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများရှိနေသော မြို့နယ်များတွင်၊ ငယ်ရွယ်သော ကလေးငယ်များအတွက် ဘာသာစကားသည် အဓိက အခက်အခဲဖြစ်ကြောင်း ဝန်ထမ်းများနှင့် မိဘများက ထောက်ပြကြပါသည်။** စာအုပ် စာတမ်း ပြန်လည်သုံးသပ်လေ့လာချက်အရ မြန်မာဘာသာသည် တစ်နိုင်ငံလုံးတွင် အဓိက သင်ကြားရေးဘာသာ စကား ဖြစ်ပါသည်။ မူလတန်းကျောင်း စတင်တက်ရောက်သောနှစ်များသည် မြန်မာစကားမပြောတတ်သော ကလေးငယ်များအတွက် စိန်ခေါ်မှုအရှိဆုံးနှစ်များအဖြစ် စဉ်းစားနိုင်ပါသည်။ ဤပြဿနာကို ပအိုဝ်းကျေးရွာနှင့် ကရင်ကျေးရွာများတွင် တွေ့ရှိရပြီး၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများသည် မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားရသောကြောင့် ကလေးငယ်များသည် သူငယ်တန်းနှင့် ပထမတန်းတို့တွင် ကျောင်းတွင်မပျော်ကြောင်း မိဘများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဤဘာသာစကားအခက်အခဲကြောင့် ကျောင်းသားအနေဖြင့် အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းကျောင်းများတွင် စာဆက်လက် ကြိုးစားသင်ယူလိုစိတ်ကိုလည်း လျော့နည်းစေပါသည်။ မေးခွန်းဖြေကြားသူများ၏ ပြောကြားချက်အရ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားတစ်ခုကို သင်ယူရန် နှစ်နှစ် သို့မဟုတ် သုံးနှစ်ခန့်ကြာနိုင်ကြောင်း ခန့်မှန်းထားပြီး၊ ဗမာလူမျိုးဆရာ/မများသည် ဒေသခံများ၏ ဘာသာစကားကို လေ့လာသင်ယူမှုမရှိကြပါ။ ကလေးငယ်များ မြန်မာစကား မပြောတတ်ပါက သူငယ်ချင်းများ၏ နောက်ပြောင်မှုကို ခံရနိုင်ပြီး၊ ကျောင်းထွက်နိုင်သည့် အလားအလာလည်း ပိုမိုများပြားလာပါသည်။

(၅) **ဆရာ/မ မရှိခြင်းသည် အဓိကပြဿနာတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ မိဘများအတွက် ကျောင်းစရိတ်ကုန်ကျမှုများကို လည်း ထပ်တိုးစေပါသည်** - အစိုးရကျောင်းများအတွက် လိုအပ်သောဆရာ/မအရေအတွက်ကို အစိုးရက ခန့်ထားပေးသော်လည်း၊ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးကျောင်းများ (ဒေသခံများက မိမိတို့အစီအစဉ်ဖြင့် ဖွင့်ထားပြီး၊ အစိုးရ အထောက်

³ မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်လုံးတွင် မသန်စွမ်းသူ မိဘ သို့မဟုတ် ကျောင်းသားနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များမရရှိခဲ့ပါ။ သုတေသနအဖွဲ့သည် အချက်အလက်စုဆောင်းစဉ်အတွင်း မသန်စွမ်းသူကလေးငယ်တစ်ဦးရှိသည့် အိမ်ထောင်စုတစ်ခုသာတွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုမိသားစုသည် မသန်စွမ်းသူကလေးငယ်အားကျောင်းထားနိုင်စွမ်းမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျောင်းတွင် ထိုကလေးငယ်ကို ကူညီပေးမည့် သင်ထောက်ကူပြုစုပေးမရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

အပုံမရရှိသောကျောင်းများ၊ တွဲဖက်ကျောင်းများ (အစိုးရမူလတန်း/အလယ်တန်း/ အထက်တန်းကျောင်းများနှင့် တွဲဖက်ထားသောကျောင်းများ)၊ ပိုဝေးသောနေရာများရှိ ကျောင်းများသို့မသွားနိုင်သော ကလေးများအတွက် ဒေသခံများက အကုန်အကျခံ၍ အတန်းထပ်တိုးထားသော ကျောင်းများစသည်တို့အားလုံးသည် အစိုးရမှ ခန့်အပ် ထားသောဆရာ/ဆရာမများကို မရရှိကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဒေသခံများ (အထူးသဖြင့် ကျောင်းသား မိဘများ) အနေဖြင့် ပြင်ပမှ ဆရာ/မများ ငှားရမ်းကြရပြီး၊ ထိုဆရာ/မများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကိုလည်း ကျခံကြရပါသည်။ ထိုငှားရမ်း ထားသောဆရာ/မများအတွက် ငွေထည့်ဝင်ခြင်းကြောင့် မိဘများအတွက် ငွေကြေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်စေပြီး၊ ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများမှ ကလေးများအား ကျောင်းမထားနိုင်ကြတော့ပါ။

(၆) **မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းအဆင့်တွင် ပညာရေးအရည်အသွေးနိမ့်ကျမှုကြောင့် အထက်တန်း ပညာရေး တွင် အခက်အခဲဖြစ်စေကြောင်း သင်ကြားရေး ဝန်ထမ်းများက ထောက်ပြကြပါသည်။** တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက အချို့သောကျောင်းများ (အထူးသဖြင့် ဝေးလံခေါင်းပါးသောဒေသများရှိကျောင်းများ)တွင် သင်ကြားရေးနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း အရည်အသွေးများညံ့ဖျင်းကြောင်း ပြောကြားပါသည်။ ကျောင်းသားများက စာညံ့သော်လည်း ဆရာများအနေဖြင့် တစ်တန်းပြီးတစ်တန်း အအောင်ပေးကြပြီး၊ ထိုကျောင်းသားများ အလယ်တန်း အဆင့်သို့ ရောက်လာသောအခါ အခြားကျောင်းသားများနည်းတူ စာလိုက်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ဘဲ၊ ကျောင်းထွက်ကြရပါသည်။

ငွေကြေးဆိုင်ရာနှင့် ငွေကြေးမဟုတ်သော အခက်အခဲများအား ဖြေရှင်းနိုင်ရန် ကျောင်းသားမိဘများအား ကူညီပေးခြင်း

ဆရာ/မများ၊ ကျောင်းကော်မတီဝင်များ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ပြောကြားချက်အရ အချို့သော ဒေသ များတွင် ဆင်းရဲသော ကျောင်းသားများအား ပညာသင်ကြားရေးအတွက်အခက်အခဲများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ဒေသခံများကိုယ်တိုင်က ကူညီပေးနေကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း များသည် ဝေးလံသောဒေသများမှ အလယ်တန်း/အထက်တန်းကျောင်းသားများ (အများအားဖြင့် ယောက်ျားလေး များ) အား နေစရာနှင့် စားစရာပံ့ပိုးပေးခြင်း၊ ကျောင်းကော်မတီဝင်များက ကျောင်းမအပ်ရသေးသော သို့မဟုတ် ကျောင်းထုတ်ထားသော ကလေးများ၏ ဆင်းရဲသော မိသားစုများအား ရှာဖွေ၍ ၎င်းတို့ ကုန်ကျ စရိတ် မရှိစေရေးအတွက် ငွေကြေး၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ စာအုပ်၊ ခဲတံစသည်တို့ကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်း၊ ဝေးလံသော ကျေးရွာများသို့ လွယ်ကူဘေးကင်းစွာကျောင်းတက်နိုင်ရေးအတွက် ကျောင်းသားများအား ကူးတို့လှေများ စီစဉ် ပေးခြင်း၊ မြန်မာနှင့် တိုင်းရင်းသားဘာသာနှစ်မျိုးလုံးပြောနိုင်သည့် ဆရာ/မများငှားရမ်းသင်ကြားစေခြင်း၊ မြန်မာ စကားကောင်းစွာပြောတတ်သော တိုင်းရင်းသားကျောင်းသားများက မြန်မာဆရာ/မများအတွက် စကားပြန် အဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးခြင်းနှင့် သင်ခန်းစာများကို တိုင်းရင်းသားဘာသာဖြင့် ပြင်ဆင်ပေးခြင်း၊ တိုင်းရင်းသား ကလေး ငယ်များ မူလတန်းစတင်ချိန်တွင် ဘာသာစကားအခက်အခဲမရှိစေရေးအတွက် တိုင်းရင်းသား ကျေးရွာများတွင် မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားပေးသော မူကြိုကျောင်းများဖွင့်လှစ်ပေးခြင်း စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။

၁။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအပေါ် အကြံပြုဆွေးနွေးချက်များ

ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးကြသော အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများတွင် တက်ရောက်လာသူ အားလုံး က ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များသည် ၎င်းတို့အတွက် အသစ်အဆန်း ဖြစ်နေသော်လည်း ထိုအစီအစဉ်များကို ကြိုဆိုပြီး အပြည့်အဝကူညီပေးမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် အထူးသဖြင့် ထိုအစီ အစဉ်များသည် ဆင်းရဲသောဒေသခံများအတွက် အသုံးဝင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစီအစဉ်များသည် စတင်ကာစဖြစ်ပြီး၊ လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကိုလည်း အပြည့်အဝ မသတ်မှတ်ရသေးသည့်အတွက် အကောင်အထည် ဖော်သည့်အဆင့်များစွာတို့ကို သတ်မှတ်ထားသော လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီအောင် မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် (တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၊ ဘာသာရေးအုပ်စုများအပါအဝင်) ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများ အား တမင်သက်သက်ခွဲခြားဆက်ဆံသော သာဓကများမတွေ့ရှိရပါ။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ် - ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးကြသော အကြံပြု ဆွေးနွေးပွဲများသို့ တက်ရောက်လာကြသော ဆင်းရဲသူအိမ်ထောင်စုများနှင့် လူနည်းစု တိုင်းရင်းသားအိမ်ထောင် စုများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အပေါ် ၎င်းတို့၏ ကျေနပ်အားရမှုကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့ကြ ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တောင်ကြီးမြို့နယ်အတွင်း ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ကျောင်းကော်မတီဝင် များနှင့် ဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု၌ တက်ရောက်လာကြသူများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကြောင့် ၎င်းတို့ ကျေးရွာရှိ အနည်းဆုံး ကျောင်းသား (၅)ဦးတို့၏ ပညာရေး ကုန်ကျစရိတ်များကို ကာမိစေပြီး၊ ထိုကျောင်းသားများ ကျောင်းထွက်ရန် မလိုတော့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျောင်းကုန်း၊ လပွတ္တာ၊ ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ တောင်ကြီးမြို့နယ် စသည့် မြို့နယ် (၄)မြို့နယ်တို့တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ နှင့်လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများက (ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကြောင့်) မိသားစု၏ ငွေကြေး အခက် အခဲကြောင့် ကျောင်းထွက်ရမည့် ကျောင်းသားအရေအတွက် လျော့ကျသွားနိုင်၍ ကျောင်းထွက်ပြီးသား ကျောင်း သား အချို့လည်း ကျောင်းပြန်တက်နိုင်သည်ဟု မျှော်မှန်းထားကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစီအစဉ်နှင့် ပတ် သက်၍ ထိုကဲ့သို့ အကောင်းမြင် မှတ်ချက်များ ရှိနေသည့်နည်းတူ တစ်ဖက်တွင်လည်း အောက်ပါစိုးရိမ်မှုများ လည်း ရှိနေကြောင်း ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအမျိုးမျိုးတို့က ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့်တို့တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များကို စီမံခန့်ခွဲရန်အတွက် ဝန်ထမ်းနှင့် အချိန်မလုံလောက်ခြင်း - ဤလေ့လာမှုအတွင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ပညာ ရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ဤအစီအစဉ်အသစ်များအတွက် ချမှတ်ထား သော လမ်းညွှန်ချက်များကို သင့်တော်စွာ လိုက်နာရန် ဝန်ထမ်းနှင့် အချိန် အကန့်အသတ်ရှိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါ သည်။ အစိုးရအရာရှိများနှင့် သင်ကြားရေးဝန်ထမ်းများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်ထားသည့် လုပ်ငန်း အဆင့်ဆင့်ကို သတ်မှတ်ချိန်အတွင်း ပြီးစီးရန် တက်သုတ်ရိုက်ဆောင်ရွက်ရကြောင်းနှင့် ထိုသို့ဆောင်ရွက်ရာတွင် သင်ကြားရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပုံမှန်လုပ်ငန်းများကို မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ဤ လုပ်ငန်းအသစ်များတွင် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ရွေးချယ် ရေး 'စံ' များနှင့်ကိုက်ညီသည့် ကျောင်း/ကျောင်းသားများအားသတ်မှတ်နိုင်ရေးအတွက် ကျောင်းများမှ အချက် အလက်များစုဆောင်းခြင်း၊ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အရ ကျောင်းသားများအား မည်သို့ ရွေး ချယ်ရ မည်ကို (ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျုံးဝင်သော ကျောင်းများမှ) ကျောင်းအုပ်ကြီးများအား သင်တန်း ပို့ချ ပေးခြင်း စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများ ကြုံတွေ့ရသည့် ပြဿနာများတွင် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် စာရွက်စာတမ်းများပြင်ဆင်ရသည့်အချိန်၊ လိုအပ်သော အခြေပြု အချက် အလက်အများအပြားကို စုဆောင်းရသည့်အခက်အခဲများ၊ ကျောင်းများမှ စာရင်းဇယားများ ရောက်ရှိမှု နောက် ကျခြင်း၊ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို ကောင်းစွာနားမလည်ခြင်း (အကျိုးဆက်အဖြစ် ဆရာ/မများသို့ ကောင်စွာပြန်လည်ရှင်းပြနိုင်မှုမရှိခြင်း) စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သင်တန်းများကို တက်ပြီး သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်၊ ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသော လုပ်ငန်းများကို ကန့်သတ်ရက်အတွင်း ပြီးစီးအောင် တက် သုတ်ရိုက်ဆောင်ရွက်ရကြောင်း ပြောကြားကြပါသည်။ ဤလုပ်ငန်းတွင် ပါဝင်သူတိုင်းအတွက် ထပ်တိုး လုပ်ငန်း များမှာ အလွန်များပြားသောကြောင့် အချို့သော ပညာရေးမှူးများက အလုပ်ထွက်ရန်ပင် စဉ်းစားခဲ့ကြောင်း ပြော ကြားခဲ့ပါသည်။ ဤအစီအစဉ်များအားစီမံခန့်ခွဲရန် အချိန်မလုံလောက်မှုကြောင့် သတင်းအချက် အလက်ဖြန့်ဝေမှု နှင့် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအားနည်းခဲ့ပါသည်။ အထူးသဖြင့် ဒေသခံရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ပို၍ အရေး ကြီးသည့် ဆင်းရဲပြီး ထိခိုက်လွယ်သော မိသားစုများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အကန့်အသတ်ရှိခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များတွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အကန့် အသတ်ရှိခြင်း - မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျောင်းအဆင့်တို့တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး ကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အစီအစဉ်သစ်များအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန်

သတ်မှတ်ချက်များနှင့် အပြည့်အဝကိုက်ညီခြင်းမရှိသေးပါ။ မြို့နယ်အဆင့်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ကော်မတီဝင်များနှင့် ပညာရေးမှူးတို့က ကော်မတီတွင် အခြားအစိုးရဌာနများနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ် များပါဝင်ရန် ဖိတ်ကြားခဲ့သော်လည်း၊ ထိုဌာန/အဖွဲ့အစည်းများက အစည်းအဝေးများကိုပင် တက်ရောက်နိုင်ခြင်းမရှိသောကြောင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဝန်ထမ်းများသာ ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစိုးရဌာနများနှင့် အခြား အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များက ၎င်းတို့အား (ဖုန်းဆက်၍) အချိန်တိုအတွင်း အသိပေးခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် စာရွက်စာတမ်းများကို မရရှိခဲ့ဘဲ၊ အစီအစဉ်များအကြောင်း၊ ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်များ အကြောင်းကိုလည်း ကောင်းစွာရှင်းပြခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ၎င်းတို့အနေဖြင့် အစည်းအဝေးသို့ မတက်ရောက်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။

ကျောင်းအဆင့်တွင်မူ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေကြပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ/မများ၊ ကျောင်းဘုတ်အဖွဲ့ဝင်များနှင့် ဒေသခံများအကြား ဆက်ဆံရေးပေါ်မူတည်၍ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကွဲပြားသွားဟန်ရှိပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့်ဒေသခံများအကြားဆက်ဆံရေး အဆင်မပြေပါက အလုပ်ဖြစ်သည့် ကော်မတီတစ်ခုတည်ထောင်ရန်ပင် အခက်အခဲရှိနိုင်ပါသည်။ အချို့သော ဒေသများ (ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပအို.ကျေးရွာတစ်ရွာတွင်) တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် မြန်မာ-ပအို နှစ်ဘာသာဖြင့် ပြောဆိုနိုင်သည့် အတွက် ဒေသခံများနှင့် ကောင်းမွန်သောဆက်ဆံရေးရှိပြီး၊ ကောင်းစွာရှင်းပြနိုင်သောကြောင့် ကျောင်းသားမိဘများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များကို ကော်မတီများတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း အချို့သောဒေသများတွင် ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီများ၌ ဆရာ/မများသာပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် တိုင်းရင်းသားတို့၏ ဒေသများတွင် ပညာရေးမှူးနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးတို့က ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ကြိုဆိုကြသော်လည်း၊ ကျောင်းအတွက် အကျိုးကျေးဇူးအမြင့်ဆုံးရရှိစေရန် ကော်မတီဝင်များသည် မြန်မာစကားနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားဘာသာစကားနှစ်မျိုးလုံးကို တတ်ထားသင့်ကြောင်း စဉ်းစားမှုများလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုဒေသများတွင် ဒေသခံခေါင်းဆောင်များအား ကော်မတီတွင် ပါဝင်စေရန်နှင့် ပညာရေးကိစ္စရပ်များတွင် တက်ကြွစွာ လုပ်ကိုင်စေရန်အတွက် အားပေးလှုံ့ဆော်ရန် အချိန်ပိုမိုလိုအပ်ကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီများတွင် ပါဝင်မည့်သူ ရှာဖွေရာတွင် အခက်အခဲများတွေ့ရကြောင်းနှင့် ပညာရေးနောက်ခံရှိသူများ၊ အနိမ့်ဆုံးအနေဖြင့် စိတ်ဝင်စားမှုရှိသူများကိုသာ ရွေးချယ်၍ ပါဝင်စေလိုကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ထပ်မံပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ရွေးချယ်ပါဝင်စေပါက ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ သို့မဟုတ် CSOs များကို ဖယ်ထုတ်ခံရမည့် အလားအလာရှိနေပါသည်။ ၎င်းတို့သည် ကျောင်းသားမိဘများနှင့် နီးစပ်စေခြင်း၊ ဒေသခံများ၏ အချက် အလက်များကို ကော်မတီသို့ ပိုမိုထောက်ပံ့ပေးနိုင်ခြင်း၊ ဒေသတွင်းဆောင်ရွက်သော အစီအစဉ်များကို စောင့်ကြည့် စစ်ဆေးခြင်းတို့ဖြင့် အကူအညီများစွာပေးနိုင်ပါသည်။

လေ့လာခဲ့သည့် ဒေသအားလုံးတွင် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေမှုအားနည်းခြင်း - အထူးသဖြင့် မြို့နယ် အဆင့်တွင် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေမှုအားနည်းကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မြို့နယ်နှင့် ကျောင်းအဆင့် ကော်မတီများအကြောင်း သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေမှုအားနည်းခြင်းကြောင့် ကော်မတီဝင်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်များကို ကောင်းစွာနားလည်ခြင်းမရှိသဖြင့် ကော်မတီဝင်များနှင့် ကော်မတီဝင်ဖြစ်ရန် အလားအလာရှိသူများအား ကော်မတီတွင်ပါဝင်ရန် အားလျော့စေပါသည်။ ထို့အပြင် မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဒေသခံများပါဝင်သော အစည်းအဝေးများပြုလုပ်နိုင်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ကော်မတီဝင်များဖြင့်သာ အစည်းအဝေးပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ (ကော်မတီဝင်အများစုမှာ ပညာရေးဝန်ထမ်းများဖြစ်ပါသည်။) လုပ်ငန်း လမ်းညွှန်ချက်တွင် သတင်းအချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာဒေသခံဘာသာစကား (လေ့လာခဲ့သည့် ၅ မြို့နယ်ရှိ အဓိက တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဖြစ်သည့် ရှမ်း၊ ရခိုင်၊ ပအိုနှင့် ကရင်ဘာသာစကား) ဖြင့်ဖြန့်ဝေရန် ရည်မှန်းထားသော်လည်း မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါ။ ကျောင်းအဆင့်တွင်မူ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ဒေသခံများ

အကြား ဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်သော ဒေသများ၌ ထိုကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် အစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေရာတွင် ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ၊ မိဒီယာများ၊ ကျေးရွာ ခေါင်းဆောင်များ ၏ အကူအညီကို ရယူနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်မည့် အကြောင်းကို ကျောင်းသားမှတစ်ဆင့် မိဘများထံသို့ ပြန်လည်ပြောကြားစေခြင်းလည်းရှိပြီး၊ ဤနည်းလမ်းသည် မူလတန်း အဆင့်တွင် ကောင်းစွာအလုပ်ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းနှင့်ပေးကွာသောနေရာများတွင် နေထိုင်ကြသည့် အလယ် တန်း/အထက်တန်းကျောင်းသားမိဘများအား အစည်းအဝေးများသို့ ဖိတ်ကြားချက်များ ရောက်ရှိသည်လည်းရှိ၍ မရောက်ရှိသည်များလည်းရှိပါသည်။ ထို့အပြင် အစည်းအဝေးများကို မိဘများအလုပ်ရှုပ်ချိန် (စိုက်ပျိုးချိန်) တွင် ပြုလုပ်သည့်အတွက် ၎င်းတို့အနေဖြင့် တက်ရောက်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ကြောင်း အချို့သော ဆင်းရဲသူ မိဘများက စောဒကတက်ခဲ့ကြပါသည်။

အစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သင်တန်းများကို တိုးမြှင့်ပေးရန်လိုအပ်ခြင်း - သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သည့် ပညာ ရေးဝန်ထမ်းများ၏ ပြောကြားချက်အရ သင်တန်းအချိန်ကာလသည် အလွန်တိုတောင်းသည့်အတွက် အချက် အလက်အားလုံးကို မှတ်မိနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်းသိရှိရပါသည်။ အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်၍ ဒေသခံများသို့ အချက်အလက်များပံ့ပိုးပေးရမည့် ပညာရေးမှူးများနှင့်ကျောင်းအုပ်ကြီးများအတွက်ပင် ရည်ရွယ်ချက်များ၊ `စံ´များ၊ လုပ်ထုံးများနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များစွာကို ရှင်းလင်းစွာသိထားခြင်းမရှိပါ။ ဥပမာအားဖြင့် အချို့ သော ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးမှ ၎င်းတို့ကျောင်းများ၏ ကျောင်းထွက်နှုန်းများကို အဘယ်ကြောင့်တောင်းခံကြောင်းနားမလည်ခဲ့သည့်အတွက် ကျောင်းထွက်နှုန်းပြားပါက ၎င်းတို့ထိန်းသိမ်းမှု ညံ့ဖျင်းမှုကြောင့်ဟု အပြစ်တင်ခံရမည်ကို စိုးရိမ်ခဲ့ကြကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အချို့သော ကျောင်း အုပ်ကြီးများသည် အမှန်ရှိသည်ထက် လျော့နည်းထားသော ကျောင်းထွက်နှုန်း စာရင်းများကို ပညာရေးမှူး ရုံးသို့ ပေးပို့ခဲ့ပြီး၊ အကျိုးဆက်မှာ ၎င်းတို့၏ ကျောင်းများကို ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ရွေးချယ်မခံရတော့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောကျောင်းအုပ်များကလည်း ကျောင်းသားများ၏ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်လွှာ များတွင် အမှားအယွင်းများပြုလုပ်မိပါက နောက်နှစ်တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးမရရှိတော့မည်ကို စိုးရိမ်ခဲ့ ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ပညာရေးဝန်ထမ်းများက မေတ္တာရပ်ခံသည်မှာ နောက်ထပ်ကော်မတီဝင်များကို သင်တန်းတက်နိုင်စေရေးအတွက် အစီအစဉ်မှ ရန်ပုံငွေပိုမိုထောက်ပံ့ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။

ရွေးချယ်ရေးစည်းကမ်းများနှင့် အခြားလမ်းညွှန်ချက်များကို နားလည်မှုလွဲမှားခြင်း - အဆင့်အားလုံးနီးပါးတွင် ပညာ ရေးမှူးများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ/မများ၊ မိဘများသည် အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ကွဲပြားခြားနားစွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆို၍ အမျိုးမျိုးဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကျောင်းသား ရွေးချယ်ရေးအတွက် `စံ´များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ကွဲပြားစွာနားလည်နေကြသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မိဘများသို့ ပြောကြားသော ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်အရည်အသွေးများကို တိုးမြှင့်ပေးရန်လိုအပ်ကြောင်းနှင့် ဒေသခံများ၏ အချက်အလက်များ ပံ့ပိုးပေး၍ ကျောင်းသားများကို အမည်စာရင်း ရွေးချယ်တင်သွင်းရသည့် ကော်မတီဝင်များနှင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအတွက် သင်တန်းအရည်အသွေးကိုလည်း မြှင့်တင်ပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကလည်း တစ်ညီတည်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အချို့သောမိဘများအနေဖြင့် အစီအစဉ်အကြောင်း ရှင်းလင်းတင်ပြသည့် ဆွေးနွေးပွဲများသို့ တက်ရောက်ခဲ့ သော်လည်း၊ ၎င်းတို့သည် သတ်မှတ်`စံ´နှုန်းများနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိဟုထင်မြင်သောကြောင့် ပညာသင် ထောက်ပံ့ ကြေးမလျှောက်ခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အချို့ကျောင်းသားများအား ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် မရွေးချယ်သည့်အတွက် မိဘများနှင့် ဆရာ/မများအကြား သဘောကွဲလွဲမှုများ စတင်ဖြစ်ပေါ်လာကြောင်း ကျောင်း အုပ်ကြီးအချို့က အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ဒေသခံများသည် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုချင်းတူညီသည့်အတွက် ရွေးချယ်ရေး လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကြောင့် ဒေသခံများအကြား စည်းလုံးမှုပြိုကွဲနိုင်ကြောင်း ထိုကျောင်းအုပ်ကြီးများက ထောက်ပြ ခဲ့ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးပမာဏသည် ကျောင်းသားအများစုအတွက် လုံလောက်သော်လည်း၊ အလွန်ဆင်းရဲသော အိမ်ထောင်စုများအတွက်မူ မလုံလောက်နိုင်ခြင်း - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးပမာဏသည် ကျောင်းသားအတွက် ကျောင်းဝတ်စုံ၊ ထီး၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်း၊ စာအုပ်စသည့် ကုန်ကျစရိတ်အများစုနှင့် ခရီးသွားစရိတ်တို့အပြင် တစ်ခါတစ်ရံ မုန့်ဖိုးအနည်းငယ်အတွက်ပင် လုံလောက်ကြောင်း ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအများစုက ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုပမာဏသည် အလွန်ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုများအတွက် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ကျောင်းသို့လွှတ်ရန် သို့မဟုတ် ကျောင်းထွက်တော့မည့်ကလေးများအား ကျောင်းပြန်အပ်ရန် လုံလောက်စွာ လှုံ့ဆော်မပေးနိုင်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ထိုမိသားစု၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် ကလေးများ၏ လုပ်အားခ/ဝင်ငွေက အထောက်အကူပြုနေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိပါက ကျောင်းသားများအရှက်ရစေနိုင်သည်ဟူသော စိုးရိမ်မှုများရှိနေခြင်း - အချို့သော မိဘများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် လျှောက်ထားခဲ့ခြင်းမရှိကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိသားစုကို အလွန်ဆင်းရဲသည်ဟုသတ်မှတ်ခံရပါက ကလေးများအနေဖြင့် အရှက်ရမည်ကို စိုးရိမ်၍ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျုံးဝင်သော ကျောင်းသားများသည် လျှောက်လွှာများကို အိမ်သို့ ယူသွားခြင်းပင် မရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများ ဆင်းရဲကြောင်းကို အခြားသူငယ်ချင်းများအား အသိမပေးလိုသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဤပြဿနာကို အထက်တန်းဆင့် ကျောင်းသားများတွင် ပိုမိုတွေ့ရှိရပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်သစ်ကို အကောင်းမြင်ရှုထောင့်မှ တုန့်ပြန်ကြခြင်း - ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာမများ၊ မိဘများနှင့် ပညာရေးကော်မတီဝင်များက ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် ယခင်နှစ်များကထက် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများ ပိုမိုရရှိသည့်အတွက် ကျေနပ်အားရမှုရှိကြောင်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအားလုံးက အစိုးရအနေဖြင့် ကျောင်းများအား ပိုမိုထောက်ပံ့လာသည်နှင့်အမျှ မိဘများအပေါ်ကျရောက်နေသော ငွေကြေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ ပိုမိုသက်သာလာကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကို သုံးစွဲရမည့် ဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ်များအား ၂ ခုမှ ၁၂ ခုသို့ တိုးချဲ့ထားခြင်းကိုလည်း ကျေနပ်မှု ရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများ၏ အောင်မြင်မှုအမျိုးမျိုးကွဲပြားနေခြင်း - ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး ကော်မတီများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် ယင်းကော်မတီများ၏ ထိရောက်မှုတို့သည် တာဝန်ခွဲဝေဆောင်ရွက်သော ကော်မတီဝင်အရေအတွက်၊ ကော်မတီဝင်များနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးတို့အကြား ဆက်ဆံရေး အခြေအနေတို့ပေါ်မူတည်၍ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ကော်မတီဝင်များက ယခင်က ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများနှင့်ပတ်သက်သည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးကသာ ဦးဆောင်သော်လည်း၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှစတင်သည့် ယခုအစီအစဉ်သစ်တွင်မူ ဒေသများစွာတို့တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် ညှိနှိုင်းဆွေးနွေး၍ ဆုံးဖြတ်ချက်များချလာကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို တိုးမြှင့်ပေးရန်လိုအပ်ခြင်း - ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် နည်းပညာရှုထောင့်များကို နားလည်နိုင်ရန်အတွက် သင်တန်းများထပ်မံလိုအပ်ကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ကော်မတီဝင်များကအစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတိုးတက်စေရေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ရေးကော်မတီဝင်များနှင့် လုပ်ငန်းပူးတွဲဆောင်ရွက်မှုတိုးတက်စေရေးအတွက်၊ အစီအစဉ်မှ ၎င်းတို့အတွက်ပါ ခရီးစရိတ်များ ထောက်ပံ့ပေးရန် ကော်မတီဝင်များက အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ သို့မှသာ ကျောင်းအုပ်ကြီးများက မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးများတွင် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးသွားရောက်ထုတ်ယူပါက ကော်မတီဝင်များပါ အတူလိုက်ပါနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တို့အပေါ် မကျေနပ်မှုများ တိုင်ကြားနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတိုးမြှင့်ပေးရန်လိုအပ်ခြင်း - ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် မကျေနပ်ချက်များတက်လာပါက သင့်တော်စွာမှတ်တမ်းတင်ထားရန်နှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် ညှိနှိုင်း၍ ဖြေရှင်းရန် လိုအပ်ကြောင်း ကျောင်းကော်မတီဝင်များက ဖော်ပြခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် သက်ဆိုင်ရာကျောင်းကော်မတီတို့က မကျေနပ်ချက်/တိုင်ကြားချက်ကို မဖြေရှင်းနိုင်ပါက (မြို့နယ်ပညာရေးမှူးက အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးရန် တာဝန်ပေးထားသည့်) အုပ်စုကျောင်းအုပ်ကြီးများထံသို့ တင်ပြရပါမည်။ မကျေနပ်မှုဖြေရှင်းသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကို မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများသို့ အစီရင်ခံရပါမည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာအဆင့်တွင် ဒေသခံများသည် မကျေနပ်ချက်များကို တိုင်ကြားလိုသော်လည်း၊ ဖြစ်ပေါ်လာမည့် အကျိုးဆက်များကို ကြောက်ရွံ့နေတတ်ကြပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနအနေဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများက အမည်မဖော်ဘဲ ပညာရေးမှူး/ဒုတိယ ပညာရေးမှူးများသို့ လိပ်မူ၍ စာများပေးပို့ တိုင်ကြားနိုင်မည့် တိုင်တန်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ကို တိုးမြှင့်ဖော် ဆောင်ပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ မကျေနပ်မှုဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များကို ကျောင်းကော်မတီဝင်များ၊ ပညာရေး ဝန်ထမ်းများက ကောင်းစွာနားလည်၍ ဆွေးနွေးနိုင်သော်လည်း၊ မိဘများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများကမူ သိရှိထားခြင်း မရှိကြောင်း မှတ်ချက်ပြုလိုပါသည်။

နိဂုံး

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်အသစ်များကို ယခုနှစ်တွင်ပင် ပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့်အတွက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော သက်ဆိုင်သည့် ဝန်ထမ်းများနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအားလုံးတို့က အစီအစဉ်နှစ်ခုလုံးကို ဒေသခံများက ကျယ်ပြန့်စွာ ထောက်ခံကြောင်းကိုသာပြောဆိုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကျောင်းသားများပညာသင်ကြားမှုကို လက်လှမ်းမီစေရေး၊ လုပ်ငန်းများကို ပွင့်လင်းမြင်သာ၍ မျှတစွာဖြင့် တိုးတက်ဆောင်ရွက်နိုင်ရေးစသည့် ရည်ရွယ်ချက်များကို ရရှိစေရန်အတွက် များစွာကြိုးစားနေရဆဲဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ လုပ်ငန်းစတင်ဆောင်ရွက်သည့် ပထမနှစ်ဖြစ်သည့်အတွက် မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းပင် အစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရာ၌ အခက်အခဲအချို့ကို တွေ့ကြုံခဲ့ရပါသည်။ သို့ရာတွင် အားလုံးခြုံငုံကြည့်ပါက ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ဆင်းရဲသူများ၊ တိုင်းရင်းသားများက ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်သစ်များကို ကြိုဆိုထောက်ခံခဲ့ကြပါသည်။ အစီအစဉ်များ တိုးတက်ရေးအတွက် အဓိကအကြံပြုချက်များမှာ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို မြန်မာနှင့်တိုင်းရင်းသားဘာသာများဖြင့် တိုးမြှင့်ဖြန့်ဝေပေးရန်၊ အစီအစဉ်များတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နေသည့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ကော်မတီဝင်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအတွက် သင်တန်းများပိုမိုပြုလုပ်ပေးရန်၊ တိုင်းရင်းသားဒေသများတွင် ဘာသာစကားနှစ်မျိုး ပြောတတ်သည့် ဆရာ/မများငှားရမ်းခြင်းဖြင့် ဘာသာစကားအခက်အခဲကို ပိုမိုအလေးပေးဖြေရှင်းရန်၊ ကျောင်းကော်မတီများတွင် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အထူးသဖြင့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်စေရန်၊ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများကို ထိရောက်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးနှင့် ယင်းလုပ်ငန်းများကြောင့် အခြားပညာရေးဝန်ထမ်းများ၏ ပုံမှန်လုပ်ငန်းများအပေါ် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမဖြစ်စေရေးအတွက် မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့်တို့တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် တာဝန်ရှိသော သီးခြားဝန်ထမ်းများ တာဝန်ပေးအပ်ရန် စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။

အပိုင်း (၁) - နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံ၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် နိုင်ငံအဆင့် စီမံချက်(၂) ရပ် ချမှတ်ကာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသော ပညာရေးရန်ပုံငွေများကို ပံ့ပိုးပေးလျှက်ရှိပါသည်။ ယင်းစီမံချက်များမှာ (၁) ကျောင်းအပ်သူ အရေအတွက်ကို အခြေခံ၍ ကျောင်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုကုန်ကျစရိတ်အမျိုးမျိုးကို မြို့နယ်များမှ တစ်ဆင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်း (၂) ဆင်းရဲသောကလေးငယ်များအတွက် ထောက်ပံ့ငွေကြေးများနှင့် ထူးချွန်သော ကျောင်းသားများ အတွက် ပညာသင်ထောက်ပံ့ငွေကြေးများကို မြို့နယ်များနှင့် ကျောင်းများမှတစ်ဆင့် လွှဲပြောင်းပေးခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ နိုင်ငံတော်အစိုးရက ၂၀၀၉-၂၀၁၀ ခုနှစ်၊ ပညာသင်နှစ်မှစတင်၍ မူလတန်းပညာရေး (သူငယ်တန်းမှ လေးတန်းအထိ)ကို အခမဲ့သင်ကြားပေးရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခဲ့ပြီးနောက်၊ ကျောင်းများ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု ကုန်ကျစရိတ်များကို ပံ့ပိုးပေးရန် လိုအပ်လာသည့်အတွက် ကျောင်း ထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ်ကို စတင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ထိုအစပျိုးအစီအစဉ်နှစ်ခုလုံးကို ၂၀၀၉-၂၀၁၀ ပညာရေးနှစ်အတွင်းဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာများဖြင့် စတင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုအမိန့်ကြော်ငြာစာများအရ ရန်ပုံငွေပမာဏနှင့် ထောက်ပံ့မည့်နည်းလမ်းတို့ကို စတင်သတ်မှတ်ခဲ့သော်လည်း၊ အစီအစဉ်များအတွက် ရည်ရွယ်ချက်များ၊ တာဝန်များအားအသေးစိတ် ဖော်ပြချက်များ၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအတွက် ညွှန်းကိန်းများ၊ ဤအစီအစဉ်များကြောင့် ပညာရေးစနစ်အတွင်း အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို စစ်ဆေးရန်နည်းလမ်းများစသည်တို့ပါဝင်သည့် တရားဝင်လုပ်ငန်းစဉ်များကိုမူ မတည်ထောင်နိုင်သေးပါ။

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသောကျောင်းရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရေးစီမံကိန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်များ

ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့်သြစတြေးလျနိုင်ငံအစိုးရတို့က ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပေးသော ဤစီမံကိန်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိ ကျောင်းထောက်ပံ့ငွေနှင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ငွေအစီအစဉ်များကို အဓိကနည်းလမ်း (၃)ခုဖြင့် တိုးတက်စေ၍ ချဲ့ထွင်ပေးရန်ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းနည်းလမ်းများမှာ (က) ပညာသင်ထောက်ပံ့ငွေအစီအစဉ်ကို တိုးချဲ့ခြင်း (ခ) ကျောင်းထောက်ပံ့ငွေလုပ်ငန်းစဉ်၏ အကူအညီပေးနိုင်မှုနှင့် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုကို တိုးတက်စေခြင်းနှင့် (ဂ) ဤအစီအစဉ်များကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့် တိုးတက်မှုစစ်ဆေးခြင်းတို့အတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ မြို့နယ်နှင့် ကျောင်းအဆင့်များတွင် စွမ်းဆောင်ရည်တည်ဆောက်ပေးခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ဤစီမံကိန်း အရ အောက်ပါ အသေးစိတ် အစီအစဉ်များကို ထောက်ပံ့နိုင်ရန်အတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဘတ်ဂျက်ကို ငွေဖြည့်တင်းပေးပါမည် -

ကျောင်းထောက်ပံ့ငွေအစီအစဉ်ကို တိုးချဲ့ခြင်းနှင့် အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၅၂ သန်း) - အစိုးရဘတ်ဂျက်မှ လက်ရှိ ထောက်ပံ့နေသော မူလတန်းကျောင်းသားများရှိသည့် ကျောင်းအားလုံးသည် ကျောင်းထောက်ပံ့ငွေ အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ရန် အကျုံးဝင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤအစီအစဉ်ကို တိုးချဲ့ခြင်းဆိုသည်မှာ ကျောင်းများ၏ နှစ်စဉ်လုပ်ငန်း ကုန်ကျစရိတ်ကို ကျောင်းငယ်များအား အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၅၀၊ ကျောင်းလတ်များအား အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၃၀၀ နှင့်ကျောင်းကြီးများအား အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၀၀ ခန့် ထောက်ပံ့ပေးနေရာမှ နောက်လာမည့် (၃) နှစ် အတွင်း ကျောင်းငယ်များအား အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၉၀၀၊ ကျောင်းလတ်များအား အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၂၀၀ နှင့်ကျောင်းကြီးများအား အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၈၀၀အထိ တိုးမြှင့်ထောက်ပံ့ ပေးခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ပညာရေး ဝန်ကြီးဌာနသည် အစီအစဉ်၏ အစပိုင်းနှစ်များအတွင်း အသုံးပြုခဲ့သော ကျောင်းအတန်းအစား (ငယ်၊ လတ်၊ ကြီး) ခွဲခြားခြင်းစနစ်ကို ပိုကြီးသောကျောင်းများအား ထောက်ပံ့ငွေ ပိုမိုပေးနိုင်မည့် အတန်းအစားများအဖြစ် ထပ်မံတိုးချဲ့သတ်မှတ်ရန် စဉ်းစားနေပြီး၊ ကမ္ဘာ့ဘဏ်ကလည်း ယင်းသို့ ပြောင်းလဲသတ်မှတ်ခြင်းကို သဘောတူထားပါသည်။

အစီအစဉ်အား အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်းဆိုသည်မှာ ကမ္ဘာ့အတွေ့အကြုံများမှ ဆန်းသစ်တီထွင်သည့်နည်းလမ်းများကို မိတ်ဆက်ပေးခြင်းနှင့် အထူးသဖြင့် ငွေကြေးစီမံခန့်ခွဲမှုအပါအဝင် ဤအစီအစဉ်ကို ယုံကြည်စွာစီမံခန့်ခွဲနိုင်မှုအား

တိုးတက်စေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဆန်းသစ်တီထွင်သည့်နည်းလမ်းများကို ဤအစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန် ချက်များအားပြန်လည်မွမ်းမံခြင်းနှင့် သင်တန်းများပေးခြင်းတို့ဖြင့် မိတ်ဆက်ပေးပါမည်။ အသေးစိတ် နည်းလမ်းများမှာ (၁) ကောင်းစွာအဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ထားသော ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် လုပ်ငန်းညွှန်းကိန်းများကို မိတ်ဆက်ပေးခြင်း (၂) ထောက်ပံ့ကြေးများကို ကျောင်းတိုးတက်ရေးစီမံချက်များနှင့် ချိန်ညှိ၍ အသုံးပြုခြင်း (၃) ကျောင်းအဆင့် ငွေသုံးစွဲမှုကို ပိုမိုလွတ်လပ်စေခြင်း (၄) ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုတိုးတက်စေခြင်းနှင့် မိဘဆရာအသင်းများမှ တစ်ဆင့် ကြီးကြပ်ခြင်း (၅) ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာများကို တစ်ပြေးညီစံနှုန်းသတ်မှတ်ခြင်း (၆) စာရင်းစစ်အတွက်ကုန်ကျစရိတ်များထောက်ပံ့ပေးခြင်း (၇) အစီအစဉ်၏ တိုးတက်မှုများကို ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ပုံမှန်အချက်အလက်စနစ်များနှင့် ချိတ်ဆက်ပေးခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို တိုးချဲ့ခြင်းနှင့် အဆင့်မြှင့်တင်ခြင်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၁ သန်း) - မြန်မာနိုင်ငံရှိ အစိုးရကျောင်းအားလုံးတို့သည် လက်ရှိ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် အမည်ခံအားဖြင့် အကျုံးဝင်ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် လက်ရှိအစီအစဉ်၏ အရွယ်အစားသေးငယ်မှု (တစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် ထောက်ပံ့ကြေးအရေအတွက် ၁၁၀၀၀) ဆိုသည်မှာ ကျောင်းအများစုက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်ထားနိုင်သော်လည်း၊ အနည်းငယ်မျှသာရွေးချယ်ခံရနိုင်ပြီး၊ ရွေးချယ်ခံရသောကျောင်းများတွင်လည်း ကျောင်းသားနှစ်ယောက်ခန့်သာထောက်ပံ့ကြေးရနိုင်ကြောင်း ဆိုလိုပါသည်။ အသစ်ပြင်ဆင်ထားသည့် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ကျောင်းတစ်ကျောင်းချင်းစီအတွက် ထောက်ပံ့ကြေးအရေအတွက် တိုးထားပြီး၊ များပြားသော ဦးတည်ချက်နေရာနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးနေရာများရှိထားသောကြောင့် အစီအစဉ်သစ်အရ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိမည့် ကျောင်းအရေအတွက်နှင့် ကျောင်းသားအရေအတွက်ကို တစ်ဖြည်းဖြည်းတိုးချဲ့သွားပါမည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အရ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်သစ်ကို မြို့နယ် (၈)မြို့တွင် တိုးချဲ့ဆောင်ရွက်မည်ဖြစ်ရာ၊ ထိုမြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီရှိ ကျောင်းအားလုံး၏ ၆၀%နှင့် လေးတန်းမှ ဆယ်တန်းအထိ ကျောင်းသားအားလုံး၏ ၃၀% ကို လွှမ်းမိုးပါဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ခုနှစ်ပညာသင်နှစ်တွင် နောက်ထပ် (၁၂) မြို့နယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ၂၀၁၆-၂၀၁၇ ပညာသင်နှစ်တွင် နောက်ထပ်မြို့နယ် (၂၀) ကိုလည်းကောင်း တိုးချဲ့ထောက်ပံ့ပါမည်။ သို့ဖြစ်၍ (၃)နှစ်အတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ မြို့နယ်ပေါင်း (၃၃၀) ရှိသည့်အနက် (၄၀)မြို့နယ်ကို လွှမ်းမိုးထောက်ပံ့ပေးပါမည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ထောက်ပံ့သော ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအရေအတွက်သည် လက်ရှိတွင် ၁၁၀၀၀ ခန့်ရှိရာမှ နောက် (၃) နှစ်တွင် ၂၀၀၀၀၀ ခန့်ရှိလာပါမည်။ (မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကျောင်းများအားလုံးတွင် စုစုပေါင်း ကျောင်းသား ၈.၂ သန်းခန့် ပညာသင်ကြားနေပါသည်။) ထောက်ပံ့ကြေးပေးမည့် မြို့နယ်များကို ကျောင်းထွက်နှုန်းနှင့် ဆင်းရဲ နွမ်းပါးမှု ညွှန်းကိန်းများကို အခြေခံ၍ ရွေးချယ်မည်ဖြစ်ပြီး၊ ယင်းရွေးချယ်မှုကို ဘဏ်၏ ငွေထုတ်ပေးမှု ဆက်စပ်ညွှန်းကိန်း (Disbursement Linked Indicator - DLI) ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် သဘောတူညီချက် ရယူပါမည်။

အစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်စစ်ဆေးခြင်းကို အားကောင်းစေရန်အတွက် စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်စေခြင်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၇ သန်း) - ဤစီမံကိန်းသည် သင်တန်းပေးခြင်းနှင့် အငယ်တန်းကျောင်းသားများ၏ စာဖတ်နိုင်စွမ်းကို အခြေပြုဆန်းစစ်ခြင်းလုပ်ငန်းများအား ဦးတည်ပါမည်။ သင်တန်းပေးခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနက ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ် ပညာသင်နှစ်အတွင်း နိုင်ငံအဆင့်သင်တန်းအစီအစဉ်တစ်ခုကို ဒီဇိုင်းရေးဆွဲ၍ စတင်အကောင်အထည်ဖော်ပါမည်။ ဤအစီအစဉ်အရ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အသစ်များအား မြို့နယ်အဆင့်အရာရှိများနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများအား မိတ်ဆက်ပေးပြီး၊ လမ်းညွှန်ချက်ရေးဆွဲခြင်းလုပ်ငန်းအစိတ်အပိုင်းအဖြစ် သင်တန်းအစီအစဉ်တွင်ပါဝင်သည့်လုပ်ငန်းများကို ပြင်ဆင်ပါမည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် လက်ရှိ မြန်မာနိုင်ငံတွင် UNICEF အဖွဲ့မှ မိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်နေသော သင်တန်းအစီအစဉ်များကို နမူနာယူနိုင်ပါသည်။ ဤသင်တန်းအစီအစဉ်တွင် UNICEF အဖွဲ့၏ cascade ချဉ်းကပ်နည်းကို ဆက်လက်အသုံးပြုရန်မျှော်မှန်းထားပြီး၊ သင်တန်းပေးမည့်သူများကို ဗဟို

အဆင့်တွင် လေ့ကျင့်ပေးခြင်း၊ ဆက်လက်၍ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် သို့မဟုတ် မြို့နယ်အဆင့်များတွင် ဆက်လက်သင်တန်းပေးခြင်းတို့ ပါဝင်ပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် (၃)နှစ်အတွင်း မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများနှင့် စာရင်းကိုင်ဝန်ထမ်းပေါင်း ၁၀၀၀ ဦးခန့်နှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးပေါင်း ၄၃၀၀၀ ခန့် ကို သင်တန်းများပေးသွားပါမည်။

ကျောင်းသားများ၏ သင်ယူလေ့လာနိုင်စွမ်းနှင့် တိုးတက်မှုတို့ကို အကဲဖြတ်ဆန်းစစ်သည့် အချက်အလက်များ သည် စာသင်ကြားရေးစီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းနှင့် ထိရောက်သော ရင်းမြစ်များရှာဖွေရာတွင် အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ စီမံကိန်း ပြင်ဆင်နေစဉ်အတွင်း ကမ္ဘာ့ဘဏ်က ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသို့ နည်းပညာ အကူအညီနှင့် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ပါမည်။ ယင်းအထောက်အပံ့ဖြင့် အမှတ် (၃) အခြေခံပညာဦးစီးဌာန (ရန်ကုန် ဒေသ) တွင် အတန်းငယ်များ၏ စာဖတ်နိုင်စွမ်းကို အခြေပြုဆန်းစစ်ခြင်းအတွက် ကနဦးလေ့လာမှုတစ်ခုကို ဆောင်ရွက်ပါမည်။ စီမံကိန်းကာလ (၃) နှစ်အတွင်း အမှတ် (၁) နှင့် အမှတ် (၂) အခြေခံပညာဦးစီးဌာနများ (အောက်မြန်မာပြည်နှင့် အထက်မြန်မာပြည်) တွင် လေ့လာမှုများဆောင်ရွက်ပါမည်။ ဤသို့ဖြင့် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ အတန်းငယ်ကျောင်းသားများ၏ စာဖတ်နိုင်စွမ်းအခြေအနေကို မြေပုံရေးဆွဲနိုင်ပါမည်။ စီမံကိန်းရန်ပုံငွေများဖြင့် ခရီးသွားလာစရိတ်များ၊ စာရင်းကောက်သူများ (အများအားဖြင့် ပညာရေးကောလိပ်မှ ဘွဲ့ရထားသူများ) အတွက် ကုန်ကျ စရိတ်နှင့် နေ့တွက်စရိတ်များကို ပံ့ပိုးပေးပါမည်။ ဆက်လက်၍ ကမ္ဘာ့ဘဏ်အနေဖြင့် နည်းပညာ အကူအညီများကို အပြိုင်ထောက်ပံ့ပါမည်။ (ရည်ရွယ်ချက် -၄ တွင်ကြည့်ပါ။) သို့ဖြစ်၍ ကမ္ဘာ့ဘဏ်သည် အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းဆွဲခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းကို ထောက်ပံ့ပေးမည့် နည်းပညာဆိုင်ရာအကူအညီများကို စီမံခန့်ခွဲပေးပါမည်။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်တို့သည် အောက်ပါရည်ရွယ်ချက် (၄)ခုဖြင့် လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်မှုများကို ဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူညီထားပါသည်-

ရည်ရွယ်ချက် (၁) - အထူးသဖြင့် အစိုးရ၏ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပညာသင်ထောင်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များနှင့် ပတ်သက်၍ တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပါအဝင် ဆင်းရဲ၍ အခွင့်အရေးနည်းပါးသော ကလေးများ၏ ပညာရေး လက်လှမ်းမီမှုကို အကျိုးသက်ရောက်နေသော လူမှုဆိုင်ရာပြဿနာများကို အကဲဖြတ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့လာ ဆန်းစစ်ချက်အရ ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များမှ ဖယ်ထုတ်ခံရရန်အလားအလာရှိသော သို့မဟုတ် ထောက်ပံ့ရေး အစီအစဉ်များကြောင့် အကျိုးကျေးဇူးမခံစားရသော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပါအဝင် အခြား လူမှုအုပ်စုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ဆန်းစစ်မှုအတွင်း ဦးတည်အုပ်စုများအလိုက်ဆွေးနွေးပွဲများ (FGD) နှင့် ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများအား အသေးစိတ်တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များ ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ သည် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ကနဦး ဆောင်ရွက်ခဲ့သော လေ့လာဆန်းစစ်ချက်မှ တွေ့ရှိချက်များကိုလည်း စာအုပ်စာတမ်း ပြန်လည်သုံးသပ်သည့် အနေဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ဤလေ့လာဆန်းစစ်ချက်တွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ အချက် အလက်များ၊ ပညာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ရရှိရေးအတွက် ငွေကြေးနှင့် ငွေကြေးမဟုတ်သောအခက်အခဲများ၊ ကျောင်းအပ်ရာတွင် မတူညီမှုများ၊ လူမှု စီးပွားရေးအုပ်စုများအလိုက် လက်လှမ်းမီမှုဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်းများ၊ အခက် အခဲ ဖြေရှင်းရန် ဖြစ်နိုင်သော နည်းလမ်းများ စသည်တို့ လွှမ်းမိုးပါဝင်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (၂) - စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရန်လျာထားသည့် ဒေသများတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ အပါအဝင် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် (ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးသော ⁴)

⁴ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှ ရန်ပုံငွေတောင်းခံသော ဌာနတိုင်းရင်းသားများအား အကျိုးသက်ရောက်စေသည့် စီမံကိန်းအားလုံးအတွက် ကြိုတင် အသိပေး၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးထားသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်လိုအပ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်အနေဖြင့် ယင်းသို့ ကြိုတင်အသိပေး၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးထားပြီး၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများက ကျယ်ပြန့်စွာသဘောတူညီထားသော စီမံကိန်းများကိုသာ ရန်ပုံငွေ ထောက်ပံ့ ပါသည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှငွေချေးသော စီမံကိန်းများတွင် (က) ဌာနတိုင်းရင်းသားတို့အားဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ရှောင်ရှားရန် (ခ) ယင်းသို့ ရှောင်ရှားရန်မဖြစ်နိုင်ပါက ထိုဆိုးကျိုးများကို အနိမ့်ဆုံးဖြစ်စေရန်/လျော့ချရန်/လျော်ကြေးပေးရန်အတွက် နည်းလမ်းများ ပါဝင်

ဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ရန်နှင့် စီမံကိန်းဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဒေသခံများက ကျယ်ပြန့်စွာ ထောက်ခံကြောင်း သေချာ စေရန် ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (၃) - ရှေ့ပြေးဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် အစီအစဉ်များအား လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်များ၊ ဒေသခံပြည်သူ များ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် စီမံချက်ရေးဆွဲရေးမူဘောင် (CPPF) တို့နှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ထားခြင်း ရှိမရှိကို ဆန်းစစ်နိုင်ရေးအတွက် တုန့်ပြန်သုံးသပ်မှုများကို စုဆောင်းရန်နှင့် ရည်ရွယ်ချက် (၁) အရဆောင်ရွက်သည့် လူမှု ဆိုင်ရာဆန်းစစ်ချက်များ၊ ရည်ရွယ်ချက် (၂) အရဆောင်ရွက်သည့် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲရလဒ်များကို အခြေခံ၍ CPPF ဖော်ထုတ်ရာတွင် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနကို ကူညီရန်ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက် (၄) - လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်မှုများပြုလုပ်ခြင်းအားဖြင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနရှိ ဝန်ထမ်းများ၏ သုတေသနနှင့်စောင့်ကြည့်စစ်ဆေးခြင်းစွမ်းရည်များတိုးတက်လာစေရန်ဖြစ်ပါသည်။

အခန်း (၂) - လူမှုဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်မှုအတွက် အသုံးပြုသည့် နည်းစနစ်

ဤလေ့လာမှုကို လမ်းညွှန်ရန်နှင့် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကို ပြန်လှန်စစ်ဆေးရန်အတွက် ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် လူမှုဆိုင်ရာ ကနဦးလေ့လာဆန်းစစ်မှုကို စာအုပ်စာတမ်းပြန်လည်သုံးသပ်သည့်အနေဖြင့် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ (ဤစာအုပ်စာတမ်းလေ့လာမှု၏ တွေ့ရှိချက်များကို နောက်ဆက်တွဲ - ၁ တွင် ကြည့်နိုင်ပါ သည်။) မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျေးရွာ/ကျောင်းအဆင့်တို့တွင် ကွင်းဆင်းစာရင်းကောက်ယူခြင်းအတွက်၊ အရည် အသွေးပြ သုတေသန နည်းလမ်းများဖြစ်သည့် ဦးတည်အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးပွဲများ (FGDs)၊ အဓိကသတင်းပေးသူ များအားတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း (KIIs) တို့ကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ကွင်းဆင်းသုတေသနလုပ်ငန်းမှ တိကျ သော တွေ့ရှိချက်များနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များပိုမိုစုဆောင်းနိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်ရပ်လေ့လာမှု (Case Study) များကိုလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ဝင်များသည် ပူးပေါင်းပါဝင်သူ (၅၈၈) ဦးတက် ရောက်သည့် FGDs ပေါင်း (၆၃)ကြိမ်၊ KIIs ပေါင်း (၁၁၃) ကြိမ်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများ အနက် (၄၄၈) ဦးမှာဗမာလူမျိုးများဖြစ်ပြီး၊ (၁၄၀) ဦးမှာ အခြားတိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။ တွေ့ဆုံ မေးမြန်း ခဲ့သူများအနက် (၂၇၄) ဦးမှာ အမျိုးသားများဖြစ်ပြီး၊ (၃၁၄) ဦးမှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်ကြပါသည်။ KIIs များ အနက် (၃၀) ဦးမှာ အစိုးရဝန်ထမ်းများဖြစ်ပြီး၊ ပညာရေးမှူးများ (တစ်မြို့နယ်လျှင် တစ်ဦးစီ)၊ လက်ထောက် ပညာ ရေးမှူးများ (တစ်မြို့နယ်လျှင် တစ်ဦးစီ) နှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ (တစ်မြို့နယ်လျှင် ၄ ဦးစီ) ပါဝင်ပါသည်။

ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများ၊ ကျောင်းနေအရွယ်ကလေးငယ်ရှိသည့်မိသားစုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် သုတေသနအဖွဲ့က တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများမှာ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများ၊ မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျေးရွာအဆင့် အကြံပေးကော်မတီများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ/မများ၊ (တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များအပါအဝင်) ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြပါသည်။ အစီအစဉ်သစ်များနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်ရရှိရန်နှင့် အကြံပြုချက်များစုဆောင်းရန်အတွက် ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်သော အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများကိုလည်း မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ၊

ရပါမည်။ ကမ္ဘာ့ဘဏ်မှထောက်ပံ့သောစီမံကိန်းများသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအတွက် ယဉ်ကျေးမှုအရသင့်တော်ပြီး၊ ကျား/မတန်း တူညီမျှမျှရှိကာ မျိုးဆက်များစွာပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သည့် လူမှုစီးပွားအကျိုးကျေးဇူးများရရှိစေကြောင်း သေချာစေရပါမည်။
<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/PROJECTS/EXTPOLICIES/EXTOPMANUAL/0,,contentMDK:20553653~ menuPK:4564185~pagePK:64709096~piPK:64709108~theSitePK:502184,00.html>

သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်သည့် မြို့နယ်အဆင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေး ကော်မတီဝင်များ၊ မြို့နယ်အဆင့်ရှိ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ မိဘ ဆရာအသင်းအဖွဲ့ဝင်များ၊ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင် များ၊ မိဘများ၊ အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားနှင့် အခွင့်အရေးမရသော အုပ်စုများမှ မိဘများနှင့်အတူ ပြုလုပ်ခဲ့ ပါသည်။

ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုသည် ဦးတည်ထားသော လူမှုအုပ်စုများ၏ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေများကို ဘက်ပေါင်းစုံမှ အသေးစိတ်ဆန်းစစ်ရန် ရည်ရွယ်ထားခြင်းမရှိပါ။ သို့ရာတွင် ဒေသတွင်းလူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ၊ လူဦးရေ ပြန့်နှံ့မှု၊ လူမျိုးစုယဉ်ကျေးမှု၊ အခြားအကြောင်းတရားများကြောင့် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များမှ ဖယ်ထုတ်ခံ ရနိုင်၍ စီမံကိန်းအကျိုးကျေးဇူးများကို မရရှိနိုင်သော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပါအဝင် လူမှုအုပ်စုများအား သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ထားပါသည်။ ဤလေ့လာဆန်းစစ်မှုတွင် စီမံကိန်းကြောင့်ဖြစ်နိုင်သော ကောင်း ကျိုး/ ဆိုးကျိုးဆိုင်ရာအချက်များကို စုဆောင်းရန်၊ စီမံကိန်းအကျိုးကျေးဇူးများကို လက်လှမ်းမီရေးအတွက် တွေ့ ကြုံရသည့် အခက်အခဲများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်နှင့် ထိုအခက်အခဲများကို ဖြေရှင်းမည့် နည်းလမ်းများ ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် ကြိုတင်အသိပေး၍ လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်သော အကြံယူဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ထိုခိုက် လွယ်အုပ်စုများကိုလည်း သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆွေးနွေးပွဲများမှ ထွက်ရှိလာသော အကြံပြုချက် များ ကို လေ့လာခဲ့သည့်မြို့နယ်များတွင် ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်သည့် စီမံချက်ရေးဆွဲရေးမူဘောင် (CPPF) ရေးဆွဲရာ၌ အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ပါသည်။ လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်လုံးတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများက ၎င်းတို့၏ နယ်မြေများတွင် တိုင်းရင်းသားအချင်းချင်းသော်လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေးအရသော်လည်းကောင်း၊ ဒေသခံအုပ်စုလိုက်သော်လည်းကောင်း ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပွားလေ့မရှိကြောင်း ဖြေကြားခဲ့ကြပါသည်။

ဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်သည့်ဒေသကို ရွေးချယ်ခြင်းအတွက် `စံ´များ

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို (၅)နှစ်ကြာ အကောင်အထည်ဖော်ရန် သတ်မှတ် ထားသည့် မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်ကို လူမှုဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်ရန်ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမြို့နယ်များမှာ မြစ်ဝ ကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ ကျောင်းကုန်း၊ လပွတ္တာ၊ ဘိုကလေးမြို့နယ်များ၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ တောင်ကြီးမြို့နယ်နှင့် မန္တလေး တိုင်းဒေသကြီးရှိ စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်တို့ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာမှုအတွက် အကန့်အသတ်များ

- မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့်တို့တွင် အချက်အလက်များ ရရှိနိုင်မှုနည်းပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ သည် လေ့လာမည့်နယ်မြေများ၏ အခြေခံအချက်အလက်များကို မြို့နယ်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးမှ ရရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ထောက်ပံ့ပေးကြပါသည်။ သို့ရာတွင် မြို့နယ်အဆင့်တွင် လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အသေးစိတ်အချက်အလက်များ မရရှိနိုင်ခဲ့ပါ။ သုတေသနအဖွဲ့သည် မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့် တို့တွင် အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ အရပ်ဖက် အဖွဲ့အစည်းများ၊ ကျေးရွာဒေသခံများပါဝင်သည့် ဆက်စပ်ပတ် သက်သူများနှင့်ပြုလုပ်သည့် ဦးတည်အုပ်စုလိုက် ဆွေးနွေးပွဲများနှင့် အဓိကသတင်းပေးသူများအား တွေ့ ဆုံ မေးမြန်းခြင်းဖြင့် အချက်အလက်များကို စုဆောင်းရယူခဲ့ပါသည်။
- ဤလေ့လာမှုအတွင်း ကျောင်းထွက်နှုန်းနှင့်ပတ်သက်၍ တိကျသောသတင်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်မှုသည် ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်နေပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးများစွာတို့က ကျောင်းထွက်နှုန်းနည်းနေခြင်းသည် ကျောင်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကောင်းမွန်ကြောင်း ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်ဟု ထင်မြင်ကြသည့်အတွက် အမှန် တကယ် ကျောင်းထွက်နှုန်းထက် လျော့နည်းပေးလေ့ရှိကြောင်း ဝန်ခံခဲ့ကြပါသည်။ လေ့လာခဲ့သည့် ကျောင်း (၂၀)ကျောင်းတွင် (၉) ကျောင်းမှာ ကျောင်းအုပ်ကြီးအသစ်များဖြစ်နေပြီး၊ ထိုကျောင်းများအနက်

(၂) ကျောင်းတို့တွင် လေ့လာမှုပြုလုပ်ခဲ့သည့် အချိန်၌ ကျောင်းထွက်နှုန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များမရှိပါ။

- လေ့လာဆန်းစစ်မှုပြုလုပ်ခဲ့သည့် အချိန်သည် မိုးရာသီဖြစ်သည့်အတွက် လမ်းများမှာဗွတ်ထူပြီး၊ ရေလွှမ်းလျက်ရှိပါသည်။ မြစ်ချောင်းများအား ဖြတ်ကူးရသည်မှာလည်း အန္တရာယ်များပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်နှင့် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတို့တွင် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲသည့်အတွက် ဒေသခံကျေးရွာများသို့ သွားရောက်လေ့လာရာတွင် နှောင့်နှေးခဲ့ရပါသည်။
- သုတေသနအဖွဲ့အတွက် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပအို.တိုင်းရင်းသားကျေးရွာများသို့ သွားရောက်လေ့လာရာတွင် ဘာသာစကားသည် အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် လက်ထောက် ပညာရေးမှူးအား FGDs များနှင့် KIIs များစီစဉ်ပေးရန်နှင့် ဘာသာပြန်ပေးရန် အကူအညီ တောင်းခံခဲ့ရပါသည်။ ထို့အတွက် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ သုတေသနလုပ်ငန်းများသည် အခြားဒေသများထက် အချိန်ပိုကြာခဲ့ပါသည်။
- ကျေးရွာအုပ်ချုပ်မှုများသည် ၎င်းတို့၏ ပုံမှန်လုပ်ငန်းများနှင့် အလုပ်အလွန်ရှုပ်နေပြီး၊ ၎င်းတို့ ကျေးရွာများနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များပံ့ပိုးပေးရန်အတွက် အချိန်အနည်းငယ်သာ ပေးနိုင်ကြပါသည်။
- သုတေသနအဖွဲ့လှာရောက်လေ့လာမည့်အကြောင်းကို ကျေးရွာဒေသခံများအား ကောင်းစွာအသိပေးထားခြင်းမရှိပါ။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ကျေးရွာများသို့ကွင်းဆင်းရာတွင် အချိန်ဇယားအတိုင်း ပြီးစီးအောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် အစိုးရအရာရှိများနှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများကို စနေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့များ၊ ရုံးပိတ်ရက်များတွင် စီစဉ်ခဲ့ရပါသည်။
- မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြားဒေသများတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသော ပဋိပက္ခများ၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် မြို့နယ်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများသည် သုတေသနအဖွဲ့အား ကျေးရွာများတွင် ညအိပ်နေခွင့်မပြုကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ အလုပ်များပြီးစီးစေရန် ဆောင်ရွက်ရသည်မှာ စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။

အပိုင်း (၃) - အခြေပြုအချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်း

ရွေးချယ်ထားသောမြို့နယ် (၅)မြို့နယ်တို့တွင် အခြေပြုအချက်အလက်များကို ကျေးရွာနှင့်မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများထံမှ စုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ မြို့နယ်တစ်ခုချင်း၊ ကျောင်းတစ်ကျောင်းချင်းအတွက် အချက်အလက်များမှာ ယေဘုယျအားဖြင့် ရရှိရန်ခက်ခဲပြီး၊ တိကျမှုအတွက် ပြန်လည်စစ်ဆေးရန်လည်း လိုအပ်ပါသည်။ ကွင်းဆင်း၍ အချက်အလက်စုဆောင်းရာတွင် ရှုထောင့် (၄) မျိုးဖြင့် ဦးတည်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ မြို့နယ်တစ်ခုချင်းအတွက် ယေဘုယျပထဝီဝင်အနေအထား၊ လူမှုစီးပွားရေးအခြေအနေ၊ စီမံကိန်းမှ ဖယ်ထုတ်ခံရနိုင်သည့် တိုင်းရင်းသားနှင့် အခြားလူမှုအုပ်စုများနှင့် ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများတည်ရှိမှုတို့ဖြစ်ပါသည်။ ဤအပိုင်းတွင်မြို့နယ်တစ်ခုချင်းနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများ၏ ယေဘုယျအချက်အလက်များကို ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤအပိုင်းအတွက် စုဆောင်းခဲ့သော အခြေပြုအချက်အလက်များကို (တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုအုပ်စုများအပါအဝင်) ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးငယ်များ ရှိနေသော ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်မိသားစုများကို သတ်မှတ်ဖော်ထုတ်ရန်အတွက် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ဆွေးနွေးရာတွင် အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

ဤလေ့လာမှုအတွက် ရွေးချယ်ထားသောမြို့နယ် (၅) မြို့နယ်တွင် တိုင်းရင်းသားများ ကွဲပြားစွာ တည်ရှိနေသောကြောင့်၊ သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် အဆိုပါတိုင်းရင်းသားများထံမှ အချက်အလက်များစုဆောင်း၍ အကြံဉာဏ်များ တောင်းခံနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းအပ်လက်ခံမှတ်တမ်းများတွင် ကျောင်းသားများ၏ ကျား/မကိုသာ မှတ်တမ်း တင်ပြီး၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုး သို့မဟုတ် ကိုးကွယ်သည့်ဘာသာကို မှတ်တမ်းတင်ခြင်းမရှိကြပါ။ သဘောတရားအရ ကျောင်းသားများအား ကျောင်းအပ်ချိန် မှတ်တမ်းရေးသွင်းရာတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးနှင့် ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာကို ထည့်သွင်းရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင်လေ့လာခဲ့သော (၅)မြို့နယ်လုံးတွင် ထိုကဲ့သို့သော အချက် အလက်များကို ကျောင်းအဆင့် သို့မဟုတ် မြို့နယ်အဆင့်၌ သင့်တော်စွာ စုစည်းထားခြင်းမရှိကြောင်း လေ့လာ တွေ့ရှိရပါသည်။

၁။ တောင်ကြီးမြို့နယ်

ပထဝီဝင်အနေအထားနှင့် လူဦးရေ

တောင်ကြီးမြို့နယ်သည် ရှမ်းပြည်နယ်တောင်ပိုင်းတွင်တည်ရှိပြီး၊ တောင်တန်းများဝန်းရံထားသည့် ကုန်းမြင့်ဒေသ တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့သည် ၇၄၇.၈၃ စတုရန်းမိုင်ကျယ်ဝန်းပြီး၊ လူဦးရေစုစုပေါင်း ၃၄၃၉၇၆ ဦးနေထိုင် လျက်ရှိရာ၊ ယင်းအနက် ၁၂၀၀၂၁ ဦးမှာ အမျိုးသားများ၊ ၁၇၃၉၅၅ ဦးမှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်ကြပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် တောင်ပေါ်မြို့ဟောင်း (တောင်ကြီး၏ စီးပွားရေးဒေသ) နှင့် အေးသာယာမြို့သစ်ဟူ၍ အဓိက အပိုင်းနှစ်ပိုင်း ပါဝင်ပါသည်။ ထိုအပိုင်းနှစ်ပိုင်းကို တောင်တန်းများဖြင့် ပိုင်းခြားထားပြီး၊ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ ကားဖြင့်သွားရန် မိနစ် (၂၀) ခန့်ကြာမြင့်ပါသည်။ ဤလေ့လာမှုအတွက် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော မိဘများနှင့် ကျောင်းသားများသည် အခြားကျေးရွာများသို့ မော်တော်ဆိုင်ကယ်များ၊ စက်ဘီးများ သို့မဟုတ် ခြေလျင်သွားရောက်ကြကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

တောင်ကြီးမြို့သည် ရှမ်းပြည်နယ်၏ မြို့တော်ဖြစ်ပြီး၊ အစိုးရ၏ အဓိကရုံးများနှင့် အခြေစိုက်တပ်စခန်းတစ်ခုလည်း တည်ရှိပါသည်။ မြို့နယ်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးနှင့် ပညာရေးမှူးရုံးမှ အချက်အလက်များအရ၊ လုပ်သား အင်အားစုကို ပျံ့ကျလုပ်သား ၆၅%၊ စိုက်ပျိုးရေးနှင့်မွေးမြူရေးကဏ္ဍလုပ်သား ၁၈%၊ အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှု လုပ်သား ၁၁%၊ ကုန်သည် ၄%နှင့် အစိုးရဝန်ထမ်း ၂% ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူး၏ ပြောကြားချက်အရ တောင်ကြီးမြို့တွင် ချမ်းသားသူအများစုမှာ ကုန်သွယ်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များဖြစ်သည့် တရုတ်နှင့်ကုလား^၅ လူမျိုးများဖြစ်ကြပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်သည် တိုးတက်နေသော ခရီးသွားလုပ်ငန်းနေရာ တစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ထုတ်ကုန်ပစ္စည်းစက်ရုံနှင့် လေဆိပ်များမရှိပါ။ ကျယ်ပြန့်သောလက်ဖက်ရည်စိုက်ခင်းများနှင့် လိမ္မော်ခြံများကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤမြို့နယ်တွင် အများဆုံးအုပ်စု (၆၅%) ဖြစ်သော ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ် အုပ်စုများမှာ မြေယာမဲ့ ပျံ့ကျလုပ်သားများဖြစ်ကြပါသည်။ ဆင်းရဲသူများသည် များသောအားဖြင့် လက်ဖက် စိုက်ခင်းများတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်သားများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဈေးနေ့များတွင် ကုန်ထမ်းသူများအဖြစ် လည်း ကောင်း ပျံ့ကျလုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ ထိုလုပ်သားများသည် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ယာယီ လုပ်သားအဖြစ် လုပ်ကိုင်ပြီးနောက်၊ မြို့ကြီးများရှိ စားသောက်ဆိုင်များ၊ သို့မဟုတ် ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းခွင်များတွင် နောက် ထပ်အလုပ်အကိုင်ထပ်မံရှာဖွေရန် ရွှေ့ပြောင်းလေ့ရှိပါသည်။ အလုပ်သမားများ၏ နေ့စဉ် ဝင်ငွေမှာလည်း တည် ငြိမ်မှုမရှိဘဲ၊ အလုပ်အကိုင်ရရှိပါက တစ်နေ့လျှင် ၂၅၀၀ ကျပ်မှ ၃၀၀၀ ကျပ်အထိ ဝင်ငွေရရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုနေ့ စားလုပ်သားများ၏ မိသားစုများတွင် ကလေး ၂ ယောက်မှ ၅ ယောက်အထိရှိတတ်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား အဖိုးအဖွားများနှင့် ထားခဲ့ခြင်း သို့မဟုတ် အလုပ်လုပ်ရာနေရာသို့ ခေါ်သွားခြင်းတို့ဖြင့် ထိန်းကျောင်းကြရပါသည်။

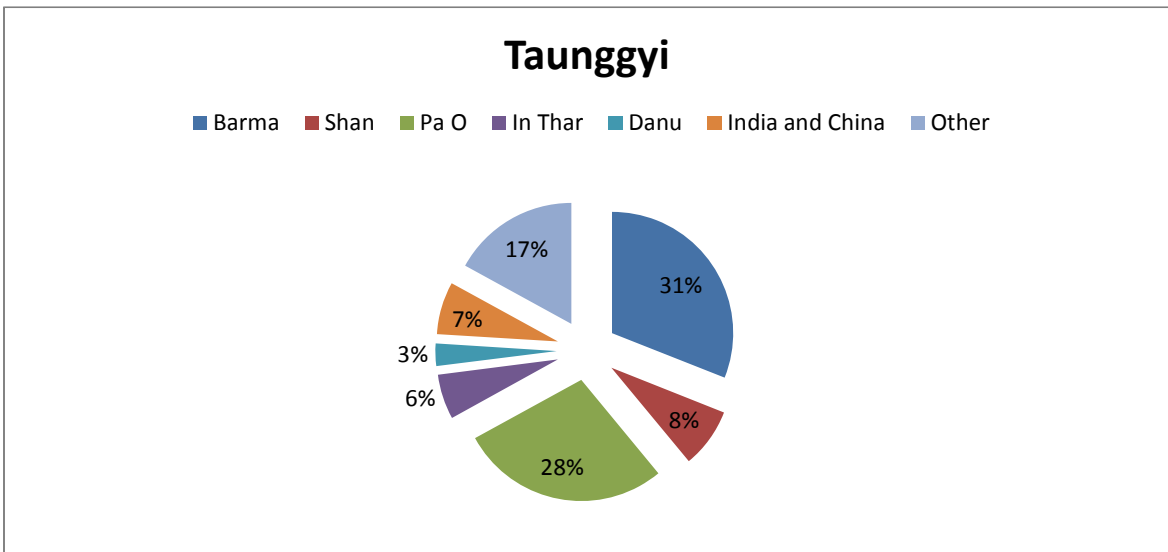
^၅ ဤနေရာတွင် ကုလားလူမျိုးဆိုသည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် နှစ်ပေါင်းများစွာကြာရှည်နေထိုင်လာခဲ့သော အိန္ဒိယလူမျိုးများမှ ဆင်းသက်လာ သူများကို ဆိုလိုပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

တောင်ကြီးမြို့နယ်၏ အဓိကတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများမှာ ရှမ်း၊ ဗမာ၊နှင့် ပအိုဝ်လူမျိုးတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ အခြား တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးများတွင် အင်းသား၊ ပလောင်၊ ဓန၊ ကိုးကန့်၊ ဝ၊ လီဆူး၊ ကချင်၊ ရခိုင်၊ ချင်း၊ မွန်၊ တရုတ်နှင့် အိန္ဒိယလူမျိုးများပါဝင်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားတစ်မျိုးစီတွင် ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ ရှိကြ သော်လည်း တိုင်းရင်းသားအမျိုးမျိုးတို့အကြားတွင် မြန်မာဘာသာစကားဖြင့်သာ ဆက်သွယ် ပြောဆိုကြပါ သည်။ မြို့နယ်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံး၏ စာရင်းများအရ ရှမ်းပြည်နယ်၏ အဓိက တိုင်းရင်းသားလူဦးရေမှာ ရှမ်း (၇.၅%)၊ ဗမာ (၃၁.၄၄%)၊ ပအိုဝ် (၂၇.၉၄%)၊ အင်းသား (၅.၄%)၊ ဓန (၃.၁၈%)၊ အိန္ဒိယနှင့်တရုတ် (၇.၃%) နှင့် အခြား (၁၇.၁၇%)ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် အဓိကဘာသာတရား (၄) မျိုး လုံးကို တွေ့ရှိနိုင်ပြီး၊ ဗုဒ္ဓဘာသာ (၉၄.၃၄%)၊ ခရစ်ယန် (၁.၅၅%)၊ အစ္စလာမ် (၃.၈၆%) နှင့် ဟိန္ဒူ (၃.၈၆%) တို့ ပါဝင်ပါသည်။

ပုံ (၁) - တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစုများတည်ရှိနေပုံ

ဖော်ပြချက် - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ တောင်ကြီးမြို့။

တောင်ကြီးမြို့နယ်၏ ပညာရေးအခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု

သုတေသနအဖွဲ့က လေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာများအားလုံး (ကျောက်ထို၊ ဆောင်းဖိုး၊ ဘန်းကန်၊ တောင်နီ ကျေးရွာ များရှိ စုစုပေါင်း ၄ ကျောင်း)တွင် ကလေးများသည် မူလတန်းပညာရေးကို ကောင်းစွာလက်လှမ်းမီကြောင်း မြို့နယ် ပညာရေးမှူးရုံးမှ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် အလယ်တန်းကျောင်းရှိပါက၊ ကျေးရွာတွင်းရှိ ကလေးငယ်များသည် အလယ်တန်းအဆင့်အထိ ကောင်းစွာလက်လှမ်းမီနိုင်သော်လည်း အခြားကျေးရွာများမှ ကလေးငယ်များအနေဖြင့်မူ လက်လှမ်းမီနိုင်တော့ပါ။ တစ်ဖက်တွင်လည်း အထက်တန်းကျောင်းရှိသော ကျေးရွာ များတွင်ပင် ကလေးငယ်များအနေဖြင့် ပညာသင်ကြားရေးကို လက်လှမ်းမီကြကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပညာရေးကုန်ကျစရိတ်များ၊ ကျောင်းသို့ သွားရသည့်ခရီးဝေးခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲခြင်း၊ ယခင် အတန်းငယ်များတွင် ပညာရေးအဆင့်နိမ့်ကျခဲ့ခြင်းစသည့် အခက်အခဲများရှိသောကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း မြို့နယ် ပညာရေးမှူးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် တွဲဖက် ^၆ အထက်တန်းကျောင်း (၃) ကျောင်းကို အထက်တန်းကျောင်းများအဖြစ် လည်းကောင်း၊ မူလတန်းလွန်ကျောင်း^၇ (၈)ကျောင်းကို တွဲဖက်အလယ်တန်းကျောင်း (၁) ကျောင်းနှင့် အလယ် တန်းကျောင်း (၇) ကျောင်းအဖြစ်သို့ လည်းကောင်းအဆင့်မြှင့်ခွင့်ပြုပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ဤမြို့နယ်အတွင်း မူလတန်းကျောင်း (၁)ကျောင်း၊ တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်း (၆) ကျောင်းနှင့် ကိုယ်ပိုင်ကျောင်း (အခမဲ့) (၁)ကျောင်း တို့ကို အသစ်ထပ်မံဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် တောင်ကြီးမြို့နယ်၌ အခြေခံပညာ ကျောင်းပေါင်း (၂၈၆)ကျောင်းတို့က ကျောင်းသားစုစုပေါင်း (၇၇၂၆၁) ဦးကို ပညာသင်ကြားပေးလျက်ရှိပါသည်။

ဇယား (၂) - တောင်ကြီးမြို့နယ်ရှိ ကျောင်းနှင့် ကျောင်းသားအရေအတွက် (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်)

စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်	၂၈၆ ကျောင်း
အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၂၅ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၅ ကျောင်း
အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၁၇ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၂၅ ကျောင်း
မူလတန်းလွန်ကျောင်းများ	၄၂ ကျောင်း
မူလတန်းကျောင်းများ	၁၄၅ ကျောင်း
တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းများ	၁၁ ကျောင်း
ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများ	၁၀ ကျောင်း
ပုံစံတကျမဟုတ်သော (ပုဂ္ဂလိကအခမဲ့) ပညာသင်ကျောင်းများ	၁၀ ကျောင်း
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (မူလတန်း)	၃၉၂၈၅
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အလယ်တန်း)	၂၈၆၄၂
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အထက်တန်း)	၉၃၃၄
စုစုပေါင်း ဆရာ/မအရေအတွက်	၂၆၆၇

ဇယား (၂) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ တောင်ကြီးမြို့။

သုတေသနအဖွဲ့သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသောကျောင်း (၄) ကျောင်းသို့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် ကျောင်းပေါင်း (၂၅၆) ကျောင်းရှိသည့်အနက်၊ ကျောင်းသားဦးရေ (၂၂၂၅) ဦးကို ပညာ သင် ထောက်ပံ့ကြေးပေးအပ်ခဲ့ရာ အလယ်တန်းကျောင်းသား (၆၅၈၂) ဦးနှင့် အထက်တန်းကျောင်းသား (၁၉၁၃) ဦးတို့ရရှိခဲ့ကြပါသည်။ ဒုတိယမြို့နယ်ပညာရေးမှူးက တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းနည်းပါးကြောင်း အောက်ပါဇယားဖြင့် အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။

ဇယား (၃) - တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်သော ကျောင်းသား/သူ အရေအတွက်

ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်အမည်	မူလတန်း		အလယ်တန်း		အထက်တန်း	
		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄	
		ကျား	မ	ကျား	မ	ကျား	မ
ရှမ်း	တောင်ကြီး	၃၃	၂၀	၅၀	၃၅	၄၅	၃၀

ဇယား (၃) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ တောင်ကြီးမြို့။

^၆ တွဲဖက်ကျောင်းဆိုသည်မှာ အစိုးရမူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်းကျောင်း၏ ကျောင်းခွဲတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ယင်းကို မူလကျောင်း၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်ရှိပါသည်။ တွဲဖက်ကျောင်းများသည် အတန်းတင်စာမေးပွဲများကို ကိုယ်တိုင်ကျင်းပခွင့်မရှိဘဲ၊ သက်ဆိုင်ရာ မူလ အစိုးရကျောင်းများတွင်သာ သွားရောက်ဖြေဆိုကြရပါသည်။

^၇ မူလတန်းလွန်ကျောင်းဆိုသည်မှာ အစိုးရမူလတန်းကျောင်းများဖြစ်ပြီး၊ အလယ်တန်းကျောင်းတည်ဆောက်မည့် ကုန်ကျစရိတ် လျော့ချ (သက်သာ) ရေးအတွက် အလယ်တန်းအဆင့်များကို တိုးချဲ့သင်ကြားပေးကြပါသည်။

တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ

သုတေသနအဖွဲ့သည် တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် ဦးတည်အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးပွဲ (၉) ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့် ဆွေးနွေးပွဲကို မြို့နယ်ကော်မတီဝင်များဖြင့် ပညာရေးမှူးရုံးတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ကျေးရွာအဆင့်ဆွေးနွေးပွဲ (၈) ကြိမ်ကို သက်ဆိုင်ရာကျောင်းများတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် လူပုဂ္ဂိုလ် (၇၃)ဦးတို့အနက် တစ်ဝက်ကျော် (၃၈ ဦး) သည် တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။

ဇယား (၄) - တောင်ကြီးမြို့နယ်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)

	FGDs	KIs	ကျား	မ	တိုင်းရင်းသားလူမျိုး						
					ဗမာ	ပအို	ရှမ်း	အင်းသား	ဓန	ရခိုင်	ကရင်
မြို့နယ်အဆင့်	၁	၄	၇	၄	၅	-	၃	၁	၁	၁	-
ကျောင်းအဆင့်	၈	၁၆	၂၁	၄၁	၂၉	၂၅	၁	၄	၁	-	၁
စုစုပေါင်း	၉	၂၀	၂၈	၄၅	၃၄	၂၅	၄	၅	၂	၁	၁

ဇယား - လူမှုဆန်းစစ်ရေးအဖွဲ့ (မြို့နယ်တိုင်းတွင် သုတေသနအဖွဲ့သည် ကျောင်းအဆင့်ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲများကို ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့်တစ်ကြိမ်၊ ဆင်းရဲသူများနှင့် တိုင်းရင်းသားမိဘများနှင့်တစ်ကြိမ်၊ စုစုပေါင်း (၂) ကြိမ်စီ ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

၂။ စဉ်းစားမြို့နယ်

ပထဝီဝင်အနေအထားနှင့်လူဦးရေ

စဉ်းစားမြို့နယ်သည် မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးတွင်တည်ရှိပြီး၊ ၁၇၃.၁၈ စတုရန်းမိုင်ကျယ်ဝန်းပါသည်။ မြို့နယ်အတွင်းတွင် အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၂၇၆၄၆ စု၊ လူဦးရေအားဖြင့် ၁၂၇၁၄၅ ဦးနေထိုင်လျက်ရှိရာ ကျား ၆၀၂၅၁ ဦး၊ မ ၆၆၈၉၄ ဦးဖြစ်ပါသည်။

လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးမှ အချက်အလက်များနှင့် လက်ထောက်ပညာရေးမှူးတို့၏ ပြောကြားချက်များအရ စဉ်းစားမြို့နယ်အတွင်းရှိ လူများသည် နေ့စားပျံ့ကျလုပ်သားများ၊ လယ်သမားများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်နှင့် သီးနှံစိုက်ပျိုးသူများ၊ ကုန်သည်များ၊ ပွဲစားများ၊ အသေးစားလုပ်ငန်းရှင်များ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများစသည့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် အသက်မွေးကြပါသည်။ လူဦးရေစုစုပေါင်း၏ ၄၀%မှာ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍကို မှီခိုနေပြီး၊ လုပ်သား ၅၀%၊ အစိုးရဝန်ထမ်း ၅%နှင့် ပျံ့ကျလုပ်သား ၅% ခန့်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ ပညာရေးမှူး၏ ပြောကြားချက်အရ မြို့နယ်အတွင်း ချမ်းသာသူများမှာ အများအားဖြင့် ဗမာလူမျိုးများဖြစ်ပြီး၊ လယ်မြေနှင့် ဥယျာဉ်မြေများစွာပိုင်ဆိုင်ထားကြပါသည်။ နေ့စားပျံ့ကျလုပ်သားများသည် ကျွဲ/နွားကျောင်းခြင်း၊ ထွန်ယက်ခြင်း၊ ပျိုးထောင်ခြင်း၊ ပဲနတ်ခြင်းစသည့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ကြပြီး၊ အချို့မှာ မြို့ပေါ်တွင် ဈေးသည်များအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ နေ့စားလုပ်သားများသည် စိုက်ပျိုးချိန်ကုန်ဆုံးချိန်တွင် မိားစုဝင်ငွေလုံလောက်စွာ ရရှိစေရန်အတွက် ပန်းရံ၊ လက်သမားစသည့် တည်ဆောက်ရေးလုပ်သားများ၊ ဝပ်ရှော့လုပ်သားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများမှာ နေ့စားပျံ့ကျလုပ်သားများဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့၏ ဝင်ငွေမှာလည်း ပုံမှန်မရှိဘဲ၊ အခြားဒေသများသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြရလေ့ရှိပါသည်။ စဉ်းစားမြို့နယ်ကြီးတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ လူဦးရေအများစုမှာ စပါး၊ ပဲစသည်တို့ကို စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ လေ့လာခဲ့သည့် အခြားမြို့နယ်များကဲ့သို့ပင်၊ ပျံ့ကျ

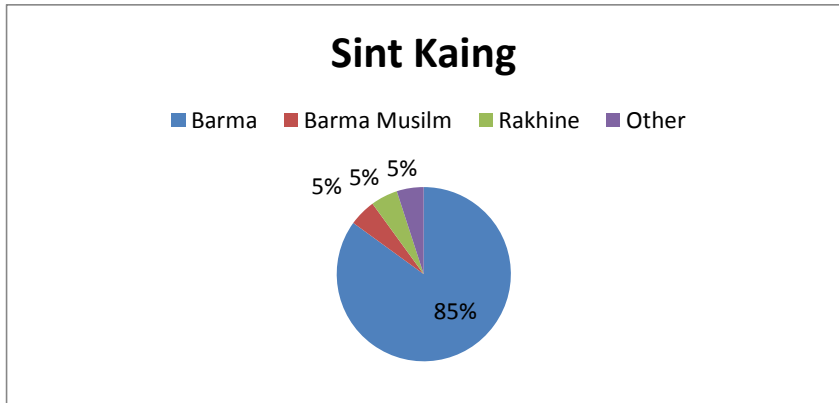
နေ့စားလုပ်သားများမှာ မြေယာမဲ့များဖြစ်ပြီး၊ အများအားဖြင့် လယ်ယာမြေများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြကာ တစ်နေ့လုပ်အားခမှာ ၂၀၀၀ ကျပ်မှ ၂၅၀၀ ကျပ်အထိရရှိပါသည်။ နေ့စားပျံ့ကျလုပ်သားများသည် စိုက်ပျိုးချိန် ကုန်ဆုံးပါက မြို့ပြဒေသများတွင် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။

စဉ်ကိုင်မြို့နယ်အတွင်းလေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာ(၄) ရွာတို့ရှိ ဒေသခံများ၏ အဓိကအသက် မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများမှာ စိုက်ပျိုးရေးကိုသာမှီခိုနေရပါသည်။ လယ်ယာမြေပိုင်ဆိုင်သူများက စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ပြီး၊ မြေယာမပိုင်ဆိုင်ကြသူများက စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် ပျံ့ကျလုပ်သားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ တောသိုလယ်သမားများသည် စပေးနှင့်ပဲမျိုးစုံတို့ကို တစ်နှစ်လျှင်နှစ်သီး သို့မဟုတ် သုံးသီးအထိစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ လေ့လာခဲ့သောကျေးရွာများတွင် မြေယာမဲ့လုပ်သားများသည် တစ်နေ့လျှင် (အမျိုးသမီး) ၂၅၀၀ ကျပ်မှ (အမျိုးသား) ၃၀၀၀ ကျပ်အထိရရှိကြပါသည်။ လေ့လာခဲ့သောကျေးရွာများတွင် နေ့စားလုပ်ငန်းများကို တစ်နှစ်ပတ်လုံးရရှိနိုင်ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ အမျိုးသားလုပ်သားများအနေဖြင့် ဥယျာဉ်ခြံများရှင်းလင်းခြင်း၊ ကျွဲ/နွားကျောင်းခြင်းနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် နေ့စားအဖြစ်လည်းကောင်း၊ အမျိုးသမီးလုပ်သားများအနေဖြင့် သီးနှံခင်းများတွင် ပေါင်းလိုက်ခြင်း၊ ပဲနတ်ခြင်း၊ ဈေးရောင်းခြင်းတို့ကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ လေ့လာခဲ့သည့်ကျေးရွာများရှိ လုပ်သားများသည် စိုက်ပျိုးချိန်ကုန်ဆုံးသည့်အခါ (စပါးရိတ်သိမ်းပြီးချိန် သို့မဟုတ် ပဲနတ်ပြီးချိန်) အနီးရှိမြို့များတွင် ပန်းရံ၊ လက်သမား၊ သံမဏိစက်ရုံလုပ်သားစသည်ဖြင့် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤဒေသရှိ နေ့စားလုပ်သားများသည် တစ်နှစ်ပတ်လုံး အလုပ်အကိုင်များရရှိကြကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ရာတွင် ၎င်းတို့၏ အလုပ်အကိုင်မှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသဘာဝအပေါ်များစွာမူတည်နေပြီး၊ စိုက်ပျိုးရေးရာသီချိန်များတွင်ပင် နေ့စဉ်အလုပ်မရရှိကြောင်းလည်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ဆင်းရဲသောမိသားစုများမှ ကျောင်းနေအရွယ် ကလေးငယ်အချို့သည် ကျောင်းထွက်ပြီးနောက် သီးနှံစိုက်ခင်းများတွင် ပေါင်းနတ်ခြင်း၊ ရိတ်သိမ်းခြင်းစသည့် နေ့စားလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

စဉ်ကိုင်မြို့နယ်၏ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများနှင့်ပတ်သက်၍ မြို့နယ်ပညာရေးမှူး၏ စာရင်းများအရ ဗမာလူမျိုး ၈၅%၊ ဗမာ-မူဆလင်^၈ ၅%၊ ရခိုင်လူမျိုး ၅% နှင့် အခြားလူမျိုးများ ၅% ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အဓိကဘာသာကြီးများမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ (၉၄.၅%)၊ အစ္စလာမ် (၅.၂၄%)၊ ခရစ်ယန် (၀.၂၆%) တို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ပုံ (၂) တွင် စဉ်ကိုင်မြို့နယ်၏ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများတည်ရှိနေပုံကို ဖော်ပြထားပါသည်။

ပုံ (၂) - စဉ်ကိုင်မြို့နယ်တွင် တိုင်းရင်းသားမ/လူမျိုးစုများတည်ရှိပုံ

ဇယားမြစ် - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ စဉ်ကိုင်မြို့။

^၈ စဉ်ကိုင်မြို့နယ်ရှိ မွတ်ဆလင်များသည် ၎င်းတို့ကို၎င်းတို့ ဗမာမူဆလင်များဟု သုံးနှုန်းပါသည်။

စဉ်ကိုင်မြို့နယ်၏ ပညာရေးအခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု

ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးနှင့် လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများ၏ ပြောကြားချက်အရ၊ လေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာများအားလုံးတွင် ကလေးများသည် မူလတန်းပညာရေးကို ကောင်းစွာလက်လှမ်းမီကြပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်နှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးပိုမိုကောင်းမွန်သည့်အတွက်၊ ဤမြို့နယ်ရှိ ကျောင်းသားအများစုသည် ၎င်းတို့ရွာမှ ဝေးကွာသောအလယ်တန်းကျောင်းများသို့ပင် သွားရောက်နိုင်ကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ရာတွင် ဒေသခံများ၏ ပြောကြားချက်အရ၊ ဝေးလံသောရွာများမှ ကျောင်းသားများစွာမှာမူ ၎င်းတို့ရွာအနီးရှိ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းကျောင်းများကိုပင် မတက်ရောက်နိုင်ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့် ကျွဲနဖူးကျေးရွာတွင်၊ ကျောင်းသားများသည် အလယ်တန်းကျောင်း တက်ရန်အတွက် မြစ်တစ်ခုကိုဖြတ်ကူးရပြီး၊ ၎င်းတို့၏ မိဘများက ထိုကျောင်းသို့ လွှတ်ရန် စိုးရိမ်ကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မူလတန်းအောင်မြင်ပြီးသည့်ထိုကျေးရွာမှ ကျောင်းသားအများစုသည် အလယ်တန်းသို့ ဆက်လက်မတက်ရောက်ကြတော့ပါ။ စဉ်ကိုင်မြို့နယ်တွင် ဗမာ့မွတ်ဆလင်ကျေးရွာများရှိနေပြီး၊ ထိုကျေးရွာများမှ ကျောင်းသားများသည် မူလတန်း (လေးတန်း)အောင်မြင်ပြီးပါက ကျောင်းဆက်မတက်ကြတော့ပါ။ မိဘများအနေဖြင့် ထိုကလေးများအား ၎င်းတို့၏ ရိုးရာထုံးစံအရ မွတ်ဆလင်ဘာသာရေးကျောင်းများသို့ စေလွှတ်လိုကြကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထိုဘာသာရေးကျောင်းများသည် ကလေးများအတွက် စားစရာနှင့်နေထိုင်စရာ အခမဲ့ထောက်ပံ့ပေးထားပါသည်။ မွတ်ဆလင်ကျေးရွာတစ်ရွာတွင် ကျောင်းသား ၁၅ ဦးမှ ၂၀ ဦးအထိသည် ဘာသာရေးကျောင်းသို့ တက်ရောက်ရန်အတွက် အစိုးရကျောင်းများမှ ထွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဗမာ့မွတ်ဆလင်ကျေးရွာများတွင် ကျောင်းသားမိဘများက ကျောင်းကော်မတီများတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ကြသော်လည်း၊ ၎င်းတို့၏ ယူဆချက်မှာ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်များကို ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့်ဆရာ/မများကသာ စီမံခန့်ခွဲသင့်ကြောင်းနှင့် မိဘများအနေဖြင့် ဆရာ/မများက မေတ္တာရပ်ခံလာမှသာ အကူအညီပေးသင့်သည်ဟု ထင်မြင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် စဉ်ကိုင်မြို့နယ်၌ အထက်တန်းကျောင်းသစ် (၂) ကျောင်းဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ မူလတန်းလွန်ကျောင်း (၁၀) ကျောင်းကို တွဲဖက်အလယ်တန်းကျောင်းများအဖြစ်သို့ အဆင့်မြှင့်တင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်း (၂) ကျောင်းနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်း (၂) ကျောင်းတို့ကိုလည်း ဖွင့်လှစ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် စဉ်ကိုင်မြို့နယ်၌ စုစုပေါင်း (၂၀)ကျောင်းတို့က ဆရာ/မ (၉၁၇) ဦးဖြင့် ကျောင်းသား/သူပေါင်း ၁၄၉၁၀ ဦးကို ပညာသင်ကြားပေးလျှက်ရှိပါသည်။

ဇယား (၅) - စဉ်ကိုင်မြို့နယ်ရှိ ကျောင်းနှင့် ကျောင်းသားအရေအတွက် (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်)

စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်	၁၂၂ ကျောင်း
အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၄ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၅ ကျောင်း
အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၂ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၁၄ ကျောင်း
မူလတန်းလွန်ကျောင်းများ	၂ ကျောင်း
မူလတန်းကျောင်းများ	၈၂ ကျောင်း
တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းများ	၃ ကျောင်း
ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများ	၁၀ ကျောင်း
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (မူလတန်း)	၁၂၆၀၄

စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အလယ်တန်း)	၇၁၈၃
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အထက်တန်း)	၁၈၅၂
စုစုပေါင်း ဆရာ/မအရေအတွက်	၉၁၇

ဇယား (၆) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ စဉ်ကိုင်မြို့။

ဇယား (၆) - စဉ်ကိုင်မြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်သော ကျောင်းသား/သူ အရေအတွက်

ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်အမည်	မူလတန်း		အလယ်တန်း		အထက်တန်း	
		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄	
		ကျား	မ	ကျား	မ	ကျား	မ
မန္တလေး	စဉ်ကိုင်	၂၃	၁၈	၂၇	၂၅	၁၃	၆

ဇယား (၇) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ စဉ်ကိုင်မြို့။

ဇယား (၇) - စဉ်ကိုင်မြို့နယ်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)

	FGDs	KIIs	ကျား/မ		တိုင်းရင်းသားလူမျိုး		
			ကျား	မ	ဗမာ	ဗမာမွတ်ဆလင် ^၉	ရှမ်း
မြို့နယ်အဆင့်	၁	၂	၅	၃	၅	၂	၁
ကျောင်းအဆင့်	၁၀	၁၇	၃၆	၃၉	၆၄	၁၁	-
စုစုပေါင်း	၁၁	၁၉	၄၁	၄၂	၆၉	၁၃	၁

၃။ ဘိုကလေးမြို့နယ်

ပထဝီဝင်အနေအထားနှင့် လူဦးရေ

ဘိုကလေးမြို့နယ်သည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင်တည်ရှိပြီး၊ ၈၆၈.၈၈ စတုရန်းမိုင်ကျယ်ဝန်းပါသည်။ မြို့နယ် လူဦးရေမှာ ၃၂၇၅၁၉ ဦးရှိပါသည်။ ဘိုကလေးမြို့နယ်သည် မြစ်ချောင်းကွန်ယက်များ ပတ်လည်ဝိုင်းနေသော ကြောင့် ကျွန်းသဖွယ်ဖြစ်နေပြီး၊ ရေလမ်းနှင့် ကုန်းလမ်း ဆက်သွယ်ရေးကောင်းမွန်ပါသည်။

လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၏ အချက်အလက်များအရ မြို့နယ်လူဦးရေ၏ ၆၀% သည် စိုက်ပျိုးရေးကိုမှီခိုနေရပြီး၊ ၂၀% မှ ရေလုပ်ငန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၅% မှာ ကုန်သည်လုပ်ငန်း (ပွဲရုံ/ဈေးဆိုင်များ) ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၅% မှာ ယုံကျလုပ်သားအဖြစ်လည်းကောင်း အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းကြပါသည်။ ဘိုကလေးမြို့နယ်သည် မြစ်ဝကျွန်းပေါ် ဒေသ တွင်တည်ရှိသည့်အတွက်လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း သိသာထင်ရှားပါသည်။ ဘိုကလေးသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆန်စပါးအထွက်ဆုံးနေရာများအနက် တစ်နေရာဖြစ်ပါသည်။ လယ်သမားများသည် တစ်နှစ်လျှင် နှစ်သီးစိုက်ပျိုးနိုင်ပြီး၊ စပါးကို ကိုယ်ပိုင်စားသုံးရန်နှင့် ဒေသတွင်းဈေးကွက်တွင် ရောင်းချရန် စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ မြို့နယ်အတွင်းတွင် ဆန်စက်များစွာရှိပါသည်။ နေ့စားလုပ်သားများသည် ပျိုးထောင်ခြင်း၊ စပါးစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့်

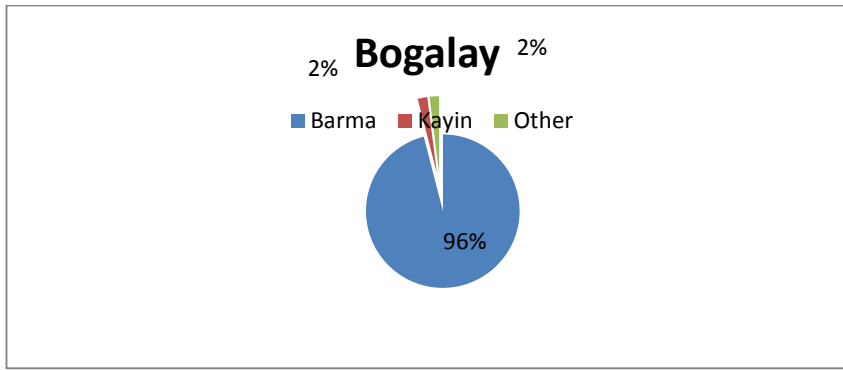
^၉ သုတေသနအဖွဲ့သည် ပုံမှန်ဗမာလူမျိုးများနှင့် ဗမာမွတ်ဆလင်များကို ခွဲခြားထားပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗမာမွတ်ဆလင် များသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို ကျောင်းထုတ်ပြီး၊ ဘာသာရေးကျောင်းသို့ စေလွှတ်လေ့ရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ရိတ်သိမ်းခြင်းစသည့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ချိတ်ဆက်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ လယ်ပိုင်ရှင်များအတွက် လုပ်သားထောက်ပံ့ပေးနေသည့် မြေယာမဲ့ ကောက်စိုက်လုပ်သားအမျိုးသမီးများစွာလည်းရှိကြပါသည်။ မြေယာမဲ့ နေ့စားလုပ်သားများသည် တစ်နေ့လျှင် ၂၀၀၀ ကျပ်မှ ၅၀၀၀ ကျပ်အထိ ဝင်ငွေရရှိနိုင်ပါသည်။ ထိုကောက်စိုက် အဖွဲ့များ၏ ခေါင်းဆောင်များမှာလည်း အများအားဖြင့် အမျိုးသမီးများဖြစ်ပြီး၊ လယ်ပိုင်ရှင်များနှင့် လုပ်ငန်းညှိနှိုင်း ပေး၍ အဖွဲ့လုပ်သားများကို စီမံအုပ်ချုပ်ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးရာသီချိန်ကုန်ဆုံးသောအခါ လုပ်သားများစွာတို့သည် မိသားစုဝင်ငွေရရှိရေးအတွက် အခြားဒေသများ (အများအားဖြင့် ရန်ကုန်)သို့ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကြပါသည်။ အသက် ၂၀ နှစ်မှ ၃၀ နှစ်အကြား လူငယ်များသည် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းများ (ပန်းရံ၊ လက်သမားစသည့်) တွင်လည်းကောင်း၊ စားသောက်ဆိုင်များနှင့် စက်မှုရန်များ (အထည်ချုပ်စက်ရုံ) တွင် လခစားအဖြစ်လည်းကောင်း ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်လေ့ရှိပါသည်။ များသောအားဖြင့် နေ့စားလုပ်သားများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် အကြွေးများစွာတင်ရှိသော်လည်း၊ ထိုအကြွေးများကို ပုံမှန်ဆပ်နိုင်ရန်အတွက် ၎င်းတို့တွင် ထုတ်လုပ်ရေးဆိုင်ရာ ပိုင်ဆိုင်မှုအရင်းအနှီးများမရှိကြပါ။ မြေပိုင်ဆိုင်သည့် လယ်သမားများသည် ငွေချေးယူရန်လွယ်ကူပြီး၊ တရားဝင် ငွေချေးသူများထံမှ ချေးငွေများရရှိနိုင်ကြပါသည်။ မြေယာမဲ့လုပ်သားများသည် မြေပိုင်ရှင်များနှင့် ဈေးဆိုင် ပိုင်ရှင်များထံမှ ငွေချေးကြရပြီး၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် NGO အဖွဲ့များထံမှလည်း ရရှိနိုင်ပါသည်။ ဒေသတစ်ခုတွင် NGO များဝင်ရောက်လာပါက ငွေစုငွေချေးအုပ်စုများတည်ထောင်ရန် ကူညီကြပါသည်။ ဆင်းရဲသားများသည် ၎င်းတို့အားချေးငွေများအား ပုံမှန်ပြန်ဆပ်နိုင်သမျှကာလပတ်လုံး ထိုအုပ်စုများတွင် ပူးပေါင်း ပါဝင်နိုင်ပါသည်။ ၎င်းတို့ပြန်လည်ပေးဆပ်နိုင်သော ပမာဏကို မူတည်၍ ချေးငွေထုတ်ချေးပေးပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အုပ်စုဝင်များသည် NGOများထံမှ ၅၀၀၀ ကျပ်အထိငွေချေးနိုင်ကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ NGO များအပြင် မြေပိုင်ရှင်များ၊ ဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များထံမှလည်း ငွေချေးနိုင်ကြပါသည်။ များသောအားဖြင့် ထိုရင်းမြစ်များမှ အစားအသောက်နှင့် ကလေးကျောင်းစရိတ်များအတွက် ၁၀၀၀ ကျပ်ခန့်အထိ ချေးယူလေ့ရှိကြပါသည်။ ဆင်းရဲသူများသည် ပုံစံ တကယဟုတ်သော (Informal) ငွေချေးသူများထံမှလည်း ငွေချေးယူကြရာ တစ်လလျှင် ၁၀%မှ ၂၀% အတိုးနှုန်း များဖြင့် ၁၀၀၀ ကျပ်မှ ၃၀၀၀ ကျပ်အထိချေးယူနိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။ ဘိုကလေးမြို့တွင် အိန္ဒိယတိုင်းရင်း သားများက ဈေးဆိုင်အများစုကို ပိုင်ဆိုင်ကြပြီး၊ ကုန်သည်လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ဤမြို့နယ်သည် ၂၀၀၈ ခုနှစ်က နာဂစ်ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းဒဏ်အပြင်းအထန်ခံခဲ့ရသည့် ဒေသတစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ လူဦးရေ ၁၀၀၀၀ ခန့် သေဆုံးခဲ့ကြောင်း ခန့်မှန်းထားပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

ဘိုကလေးမြို့နယ်လူဦးရေ၏ ၉၆.၁၈% မှာ ဗမာလူမျိုးများဖြစ်ပါသည်။ ကရင်လူမျိုးများက ၂.၃၇% ပါဝင်နေပြီး၊ အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားတိုင်းရင်းသားများက ၁.၄၅ % ပါဝင်နေပါသည်။ အဓိကဘာသာကြီးများမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ (၉၆.၉၁%)၊ ခရစ်ယန် (၂.၄ %)၊ ဟိန္ဒူ (၀.၄၃%) နှင့် အစ္စလာမ် (၀.၂၇%)တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

ပုံ (၃) - ဘိုကလေးမြို့နယ်တွင် တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစုများတည်ရှိပုံ

ဇယားမြစ် - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ ဘိုကလေးမြို့။

ဘိုကလေးမြို့နယ်၏ ပညာရေးအခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု

ဒေသတွင်းရှိ ကလေးငယ်အများစုသည် မူလတန်းပညာရေးကို လက်လှမ်းမီပြီး၊ များစွာသောကျောင်းသားများသည် အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းကျောင်းရှိသောကျေးရွာများတွင် နေထိုင်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာများရှိ ဆင်းရဲသောမိသားစုများ၏ ပြောကြားချက်အရ ၎င်းတို့သည် ဝင်ငွေနည်းပါးပြီး၊ ကျောင်းစရိတ်များ၊ သွားလာရေးစရိတ်များ၊ ကျောင်းဝတ်စုံများအစားအသောက်စသည်တို့ကို မတတ်နိုင်သည့်အတွက် ၎င်းတို့ကလေးများသည် အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းသို့ တက်ရောက်နိုင်ခြင်းမရှိကြောင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း အချို့ချမ်းသာသောမိသားစုများသည်ကလေးများမူလတန်းအောင်မြင်ပြီးနောက် ကိုယ်ပိုင်ကျူရှင်ဆရာများကိုပင် ငှားရမ်းနိုင်ကြပါသည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် ဤမြို့နယ်၌ မူလတန်းလွန်ကျောင်း (၄)ကျောင်းနှင့် တွဲဖက်အလယ်တန်းကျောင်း (၂)ကျောင်းတို့ကို အလယ်တန်းများအဖြစ်သို့အဆင့်တိုးမြှင့်ပေးခဲ့ပြီး၊ တွဲဖက်မူလတန်း (၁၃)ကျောင်း၊ မူလတန်းကျောင်း (၆)ကျောင်းနှင့် အထက်တန်းကျောင်း (၂)ကျောင်းတို့ကို အသစ်ဖွင့်လှစ် နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဤမြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျောင်းပေါင်း (၄၈၅)ကျောင်းတို့တွင် ဆရာ/မ ပေါင်း (၁၅၉၄)ဦးဖြင့် ကျောင်းသား/သူပေါင်း (၆၄၅၅၁)ဦးတို့အားပညာသင်ကြားပေးလျက်ရှိပါသည်။

ဇယား (၈) - ဘိုကလေးမြို့နယ်ရှိ ကျောင်းနှင့် ကျောင်းသားအရေအတွက် (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်)

စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်	၄၈၅ ကျောင်း
အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၉ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၄ ကျောင်း
အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၉ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၄၇ ကျောင်း
မူလတန်းလွန်ကျောင်းများ	၅၉ ကျောင်း
မူလတန်းကျောင်းများ	၃၀၄ ကျောင်း
တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းများ	၂၅ ကျောင်း
ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများ	၂၂ ကျောင်း
ထုံးစံမဟုတ်သော (ပုဂ္ဂလိကအခမဲ့)ကျောင်းများ	၆ ကျောင်း
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (မူလတန်း)	၄၂၅၃၀
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အလယ်တန်း)	၁၇၉၅၇
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အထက်တန်း)	၄၀၆၄
စုစုပေါင်း ဆရာ/မအရေအတွက်	၁၅၉၄

ဇယား (၈) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ ဘိုကလေးမြို့။

ဇယား (၉) - ဘိုကလေးမြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်သော ကျောင်းသား/သူ အရေအတွက်

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်အမည်	မူလတန်း		အလယ်တန်း		အထက်တန်း	
		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄	
		ကျား	မ	ကျား	မ	ကျား	မ
ဧရာဝတီ	ဘိုကလေး	၂၃	၁၈	၂၇	၂၅	၁၃	၆

ဇယား (၉) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ ဘိုကလေးမြို့။

ဇယား (၁၀) - ဘိုကလေးမြို့နယ်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)

	FGDs	KIIs	ကျား/မ		တိုင်းရင်းသားလူမျိုး		
			ကျား	မ	ဗမာ	ကရင်	ရခိုင်
မြို့နယ်အဆင့်	၀	၂	၁၂	၀	၁၁	၀	၁
ကျောင်းအဆင့်	၂၃	၁၅	၆၂	၁၀၂	၁၂၂	၃၂	၁၀
စုစုပေါင်း	၂၃	၁၇	၇၄	၁၀၂	၁၃၃	၃၂	၁၁

၄။ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်

ပထဝီဝင်အနေအထားနှင့် လူဦးရေ

ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်သည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင်တည်ရှိပြီး၊ သာပေါင်း၊ ရေကြည်၊ ကျုံပျော်၊ အိမ်မဲနှင့် ကန်ကြီးဒေါင့်မြို့နယ်များနှင့် ထိစပ်နေပါသည်။ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်နှင့် အနီးရှိ မြို့နယ်များသို့ ကားလမ်း၊ မီးရထားလမ်းတို့ဖြင့် ချိတ်ဆက်ထားပါသည်။ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်သည် ၂၆၂.၇၉ စတုရန်းမိုင်ခန့်ကျယ်ဝန်းပြီး၊ အိမ်ထောင်စု ၄၁၄၇၄ စု၊ လူဦးရေအားဖြင့် ၁၅၇ ၉၆၆ ဦး (ကျား ၇၃၆၅၅ ဦးနှင့် မ ၈၁၄၂၂ဦး) တို့ နေထိုင် လျက်ရှိပါသည်။

လူမှုစီးပွားရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

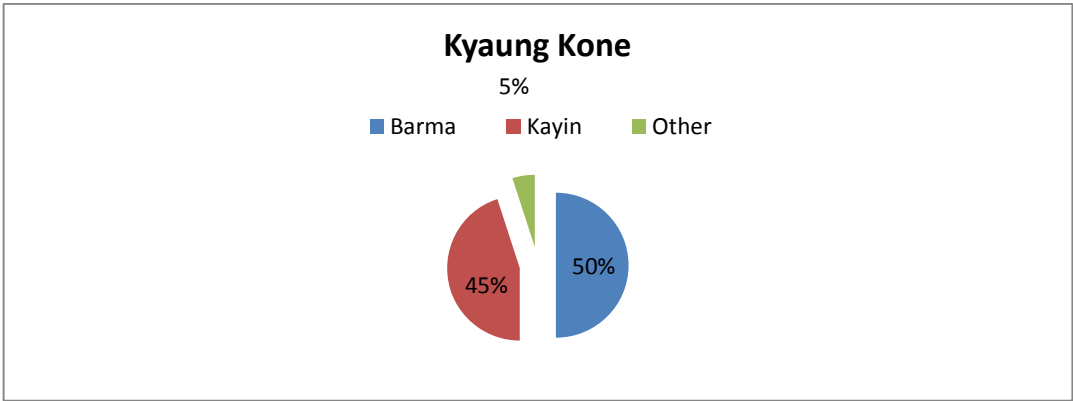
ကျောင်းကုန်းသည် မြို့နယ်ငယ်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၏ အချက်အလက်များအရ မြို့နယ်၏ အဓိကအလုပ်အကိုင်ရင်းမြစ်များမှာ စိုက်ပျိုးရေး (အဓိကအားဖြင့် စပါးနှင့် နှစ်ရှည်သီးနှံများ) ၇၀%၊ ရေလုပ်ငန်း ၁၀%၊ ငါးမွေးမြူခြင်း၊ ဆန်စက်များ၊ အရောင်းအဝယ် (လက်လီဆိုင်/လက္ကားဆိုင်များ)နှင့် ပျံ့ကျလုပ်သားများ ၂၀% ခန့်ဖြစ်ပါသည်။ ဗမာနှင့်ကရင်တိုင်းရင်းသားအများစုက စပါးနှင့်ပဲမျိုးစုံတို့ကို စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ အချို့သော ကရင်တိုင်းရင်းသားများက နှစ်ရှည်သီးနှံများဥယျာဉ်များ စိုက်ပျိုးကြပြီး၊ ဗမာအများစုမှာ ငါးဖမ်းလုပ်သား များဖြစ်ကြပါသည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးနှင့် ဒေသခံခေါင်းဆောင်များ၏ ပြောကြားချက်အရ ထိခိုက်လွယ် (ဆင်းရဲသား)အုပ်စုများမှာ မြေယာမဲ့နေ့စားလုပ်သားများဖြစ်ပြီး၊ ၎င်းတို့သည် လယ်ယာလုပ်ငန်း (ပျိုးထောင်ခြင်း၊ ကောက်စိုက်ခြင်း၊ ကောက်ရိတ်ခြင်း)နှင့် ငါးဖမ်းလှေများတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ မိသားစုစားသုံးရန်နှင့် ဒေသတွင်းရောင်းချရန်အတွက် တပိုင်တနိုင်ငါးဖမ်းခြင်းတို့ကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ဤဒေသရှိ နေ့စားလုပ်သား အများစုမှာ ဗမာနှင့်ကရင်တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။ ဒေသခံများသည် ကိုက်ပိုင်စားသုံးရန်နှင့် ဒေသတွင်း ရောင်းချရန်အတွက် အသေးစားငါးဖမ်းလုပ်ငန်းများကိုလည်း လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသတွင် စပါးစိုက်ပျိုးခြင်းသည် အဓိကလုပ်ငန်းဖြစ်သည့်အတွက် အမျိုးသားများရော အမျိုးသမီးများပါ စပါးကွင်းများတွင် နေ့စားအလုပ်လုပ်ကိုင်လေ့ရှိပါသည်။ မြေယာမဲ့အမျိုးသမီးလုပ်သားများသည် တစ်ခါတစ်ရံ ကောက်စိုက် လုပ်သား အုပ်စုများဖွဲ့စည်းထားပြီး၊ လယ်ပိုင်ရှင်များထံတွင် အလုပ်လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ထိုလုပ်သားအုပ်စုများ၏ ခေါင်း ဆောင်က လယ်ပိုင်ရှင်များနှင့်ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းပြီး၊ လုပ်သားအုပ်စုကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ကြိုတင်ငွေ၊ နေစရာများ ပံ့ပိုး ပေးပါသည်။ အချို့ဒေသများတွင် လုပ်သားများအလုပ်ပြီးသည်အထိ အမြဲလုပ်နိုင်စေရန်အတွက် ကလေးများ ထိန်းပေးခြင်းပင်ရှိပါသည်။ ထိုကောက်စိုက်အုပ်စုများသည် စိုက်ပျိုးချိန်ပေါ်မူတည်၍ အုပ်စုကွဲခြင်း၊ ပြန်လည် စုစည်းခြင်းများပြုလုပ်ကြပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ လူငယ်များသည် မြို့ကြီးများသို့ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ကြရာ ၎င်းတို့၏ တစ်နေ့လုပ်အားခမှာ ၂၀၀၀ ကျပ်မှ ၅၀၀၀ ကျပ်အထိရရှိပါသည်။ ငယ်ရွယ် သောမိသားစုများက အခြားဒေသများသို့ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား အဖိုး/

အဖွဲ့များနှင့် ထားခဲ့ကြရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ကရင်မိသားစုတစ်စုသည် ၎င်းတို့၏ ကလေး (၃)ဦးကို အဖိုးနှင့် ထားခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ကလေးနှစ်ဦးမှာ ဆယ်တန်းနှင့် လေးတန်းကျောင်းသားများဖြစ်ပြီး၊ ကျန်တစ်ဦးမှာမူ ပိုလီယိုရောဂါခံစားနေရသဖြင့် အိမ်တွင်ပင်နေရပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် မိဘမဲ့ကလေးများ သို့မဟုတ် အဖေ/အမေမရှိသော ကလေးများနှင့် ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို မရရှိနိုင်ခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် အဖေ/အမေမရှိသော မိသားစု (၂) စုကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မိသားစုတစ်စုမှာ ဗမာလူမျိုးဖြစ်ပြီး၊ ဖခင်ဖြစ်သူမှာ ပျံကျလုပ်သားဖြစ်ပါသည်။ ၎င်း၏ နေ့စဉ်ဝင်ငွေမှာ မိသားစုစားသောက်ရေးအတွက် မလုံလောက်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အကြီးဆုံးသမီးမှာ သုံးတန်းတွင် ပညာသင်ကြားနေပြီး၊ ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးရရှိပါသည်။ ထိုကလေးသည် နောက်နှစ်တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆက်လက်ရရှိရန် သေချာသော်လည်း ဖခင်အနေဖြင့် ကလေးအငယ်များအား ထိန်းရန်၊ ချက်ပြုတ်ရန်နှင့် အိမ်မှုကိစ္စများပြုလုပ်ရန်အတွက် သူမအားကျောင်းထုတ်လိုကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ်တိုက်ခံရပြီးနောက်၊ ဤမြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသသည် NGOများ၊ INGOများ၏ အထောက်အပံ့များရရှိခဲ့ပါသည်။ ဤဒေသအတွင်း NGO များဖြင့်တင် ဆောင်ရွက်ပေးသည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ အမျိုးသမီးများကို ဦးတည်ချက်ထားသော အသေးစားငွေစု ငွေချေး အုပ်စုများဖွဲ့စည်း ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

မြို့နယ်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဌာန၏ အချက်အလက်များအရ၊ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်၏ လူဦးရေ ၅၀% ခန့်မှာ ဗမာလူမျိုးဖြစ်ပြီး၊ ၄၅% မှာ ကရင်တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။ ကျန်ရှိသော ၅% မှာ ကရင်ဗမာကပြားများ၊ ရခိုင်၊ တရုတ်နှင့် ဗမာမွတ်ဆလင်များဖြစ်ကြပါသည်။ ဤဒေသရှိ ပျံကျလုပ်သားအများစုမှာ ကရင်နှင့်ဗမာ တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။ အသက်ကြီးသောကရင်တိုင်းရင်းသားအများစုမှာ ဗမာစကားကို ကျွမ်းကျင်စွာ ပြောနိုင်သော်လည်း၊ သုတေသနအဖွဲ့သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့် ကရင်ကျေးရွာတွင်မူ ကလေးငယ်များသည် ဗမာစကားကို ကောင်းစွာမပြောတတ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။

ပုံ (၄) - ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်တွင် တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစုများတည်ရှိပုံ

ဇယားမြစ် - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ ကျောင်းကုန်းမြို့။

ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်၏ ပညာရေးအခြေခံအဆောက်အဦးနှင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု

ဤမြို့နယ်ရှိ ကလေးငယ်အများစုသည် မူလတန်းပညာရေးကို လက်လှမ်းမီကြောင်း မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးက သုတေသနအဖွဲ့သို့ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျေးရွာအဆင့်ရှိဒေသခံများ၏ ပြောကြားချက်အရ ကျေးရွာတွင် ကျောင်းမရှိပါက၊ အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းအဆင့်များကို လက်လှမ်းမီခြင်းမရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ အလယ်တန်းကျောင်းရှိသော ကျေးရွာတွင်ပင် မိဘများက ကျောင်းစရိတ်များ၊ သွားလာရေး စရိတ်များ မတတ်နိုင်

ခြင်းကြောင့် ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အလယ်တန်းဆင့်ကို လက်လှမ်းမီမှု အားနည်းနေသေးကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့သောမိဘများသည် ကလေးများကျောင်းသွားရာတွင် အန္တရာယ်ဖြစ်မည်ကိုစိုးရိမ်သည့်အတွက် ကျောင်းမတက်စေခြင်းများလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မိဘများက ကျောင်းများတွင် ဆရာ/မအင်အား လိုအပ်နေသေးကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အချို့ဒေသများတွင် မိဘများက ပြင်ပမှဆရာ/မများကို ငှားရမ်းကြရပါသည်။ ထိုအခါ ဆင်းရဲသောမိဘများအတွက် ဆရာငှားရမ်းခထည့်ဝင်ရန် ရုန်းကန်ကြရပါသည်။ စာသင်ကြားရာတွင် အဓိကဘာသာစကားမှာ မြန်မာစကားဖြစ်ပါသည်။ ကရင်ကျေးရွာတစ်ရွာ (ရွာသာကုန်း)ရှိ မူလတန်း ကျောင်းအုပ်ကြီးမှာ ကရင်လူမျိုးဖြစ်ပြီး၊ ယင်းရွာမှ ကလေးငယ်များသည် မြန်မာစကားကို ကောင်းစွာမပြောတတ်ကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ခရစ်ယန်ဘာသာရေးကျောင်းတစ်ကျောင်းသည် ကလေးငယ်များ၏ ဘာသာစကား အခက်အခဲကို လျော့ပါးစေရန်အတွက် မူလတန်းကျောင်းမတက်ရောက်မီတွင် ဘာသာစကားနှစ်မျိုးလုံး ကျွမ်းကျင်သော ဆရာ/မများဖြင့် မူကြိုတန်းများဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေးနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်တွင် အခြေခံပညာကျောင်းပေါင်း (၁၈၀) ရှိပြီး၊ ကျောင်းသား/သူစုစုပေါင်း (၂၉၉၇၅) ဦးတို့ ပညာသင်ကြားပေးနေပါသည်။

ဇယား (၁၁) - ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်ရှိ ကျောင်းနှင့် ကျောင်းသားအရေအတွက် (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်)

စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်	၁၈၀ ကျောင်း
အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၄ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၃ ကျောင်း
အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၃ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၁၂ ကျောင်း
မူလတန်းလွန်ကျောင်းများ	၁၀ ကျောင်း
မူလတန်းကျောင်းများ	၁၄၆ ကျောင်း
တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းများ	-
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (မူလတန်း)	၂၀၅၅၈
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အလယ်တန်း)	၇၂၇၆
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အထက်တန်း)	၂၁၄၁
စုစုပေါင်း ဆရာ/မအရေအတွက်	၁၀၄၀

ဇယား (၁၁) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ ကျောင်းကုန်းမြို့။

ဇယား (၁၂) - ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်သော ကျောင်းသား/သူ အရေအတွက်

မြို့နယ်အမည်	မူလတန်း	အလယ်တန်း	အထက်တန်း
	၂၀၁၃-၂၀၁၄	၂၀၁၃-၂၀၁၄	၂၀၁၃-၂၀၁၄
ကျောင်းကုန်း	၂၁	၅၀	၂၅

ဇယား (၁၂) - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ ကျောင်းကုန်းမြို့။
မှတ်ချက်။ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူခွဲခြားထားသော စာရင်းများမရရှိပါ။

ဇယား (၁၃) - ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)

	FGDs	KIIs	ကျား	မ	တိုင်းရင်းသားလူမျိုး			
					ဗမာ	ကရင်	တရုတ်	အိန္ဒိယ
မြို့နယ်အဆင့်	၂	၁	၉	၅	၅	၅	၄	-
ကျောင်းအဆင့်	၈	၂၄	၄၃	၅၀	၇၀	၂၂	-	၁
စုစုပေါင်း	၁၀	၂၅	၅၂	၅၅	၇၅	၂၇	၄	၁

အစီအစဉ် - လူမှုလေ့လာဆန်းစစ်ရေးအဖွဲ့။

၅။ လပွတ္တာမြို့နယ်

ပထဝီဝင်အနေအထားနှင့်လူဦးရေ

လပွတ္တာမြို့နယ်သည် ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးတွင်တည်ရှိပြီး၊ ၁၀၅၈.၃၂၂ စတုရန်းမိုင်ကျယ်ဝန်းပါသည်။ မြို့နယ်အတွင်း အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၇၉၀၂၁ စု၊ လူဦးရေအားဖြင့် ၃၂၈ ၈၆၅ ဦးနေထိုင်လျက်ရှိရာ၊ ယင်းအနက် ကျား ၁၆၈၆၃၈ ဦး၊ မ ၁၆၀၂၂၇ ဦးတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ဤမြို့နယ်နှင့်အခြားဒေသများကို ရေလမ်း၊ ကုန်းလမ်းတို့ဖြင့် ဆက်သွယ်နိုင်ပါသည်။

လူမှုပွားများရေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များ

မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၏ အချက်အလက်များအရ မြို့နယ်လူဦးရေ၏ ၆၉.၅% သည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍ (အဓိကအားဖြင့် စပါးစိုက်ပျိုးခြင်း)တွင်လည်းကောင်း၊ ၁၁.၅% သည် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ၇.၅%သည် ဆားချက်လုပ်ငန်းတွင်လည်းကောင်း၊ ၁၁.၅% သည် ကုန်သည်များအဖြစ်လည်းကောင်း အလုပ်လုပ်ကိုင်လျက်ရှိကြပါသည်။ နေ့စားလုပ်သားများသည် အဓိကအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး (ပျိုးထောင်ခြင်း၊ ကောက်စိုက်ခြင်း၊ စပါးရိတ်ခြင်းနှင့် စာရင်းငှားလုပ်ခြင်း)ကို မှီခိုနေရပါသည်။ နေ့စားလုပ်သားများသည် ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း (ငါးဖမ်းခြင်း၊ ဂဏန်းနှင့် အခြားပင်လယ်ငါးများဖမ်းခြင်း)တွင်လည်း လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ စိုက်ပျိုးရာသီချိန်ကုန်ဆုံးပါက လုပ်သားများသည် ဆောက်လုပ်ရေး (ပန်းရံ လက်သမား)လုပ်သားများ၊ စားသောက်ဆိုင်များနှင့် စက်မှုဇုန် (အထည်ချုပ်စက်ရုံများ) တွင် လခစားလုပ်သားများအဖြစ်လုပ်ကိုင်ရန် အခြားဒေသများသို့ ရွှေ့ပြောင်းကြပါသည်။ ကရင်နှင့်ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများသည် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အခြားနေ့စားလုပ်ငန်းများကို အဓိကလုပ်လေ့ရှိပြီး၊ အိန္ဒိယတိုင်းရင်းသားများမှာ အများအားဖြင့် ကုန်သည်များ (လက်လီ/လက္ကားဈေးဆိုင်ပိုင်ရှင်များ) ဖြစ်ကြပါသည်။ သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာ(၄) ရွာ၏ အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ မိုးစပါး စိုက်ပျိုးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ နွေရာသီတွင် ရေသွင်းစိုက်ပျိုးနိုင်သော လယ်မြေများတွင် နွေစပါးနှင့် ငရုတ်တို့ကို စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ စပါးစိုက်ပျိုးရန် မဖြစ်နိုင်သော နေရာများတွင် ပုစွန်မွေးမြူခြင်းနှင့် ဆားချက်ခြင်းတို့ကို လုပ်ကိုင်ကြကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ငါးဖမ်းကိရိယာများ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံနိုင်သော မြေယာမဲ့အုပ်စုများက ငါးဖမ်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ကြပြီး၊ ဖမ်းဆီးရမိသည့် ငါးပမာဏကိုတည်၍ ဝင်ငွေအမျိုးမျိုးကွဲပြားကြပါသည်။ ငါးဖမ်းကိရိယာများမရင်းနှီးနိုင်သော မြေယာမဲ့သူများမှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် နေ့စားလုပ်သားများ၊ (စိုက်ပျိုးရာသီတစ်ခုလုံးအတွက်) စာရင်းငှားလုပ်သားများ အဖြစ်လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ နေ့စားလုပ်သားများ၏ တစ်နေ့ဝင်ငွေမှာ ၂၅၀၀ ကျပ်မှ ၃၀၀၀ ကျပ်အထိရှိပါသည်။ အများအားဖြင့် ရနိုင်သော အလုပ်များမှာ ကောက်စိုက်ခြင်းနှင့် ကောက်ရိတ်ခြင်း တို့ဖြစ်ပါသည်။ အမျိုးသားလုပ်သားများသည် စိုက်ပျိုးရေးနှင့်ပတ်သက်နေသောအလုပ်များကို (၆)လခန့်ရရှိနိုင်ပြီး၊ အမျိုးသမီးများမှာမူ (၂) လခန့်အတွက်သားအလုပ်ရှိပါသည်။

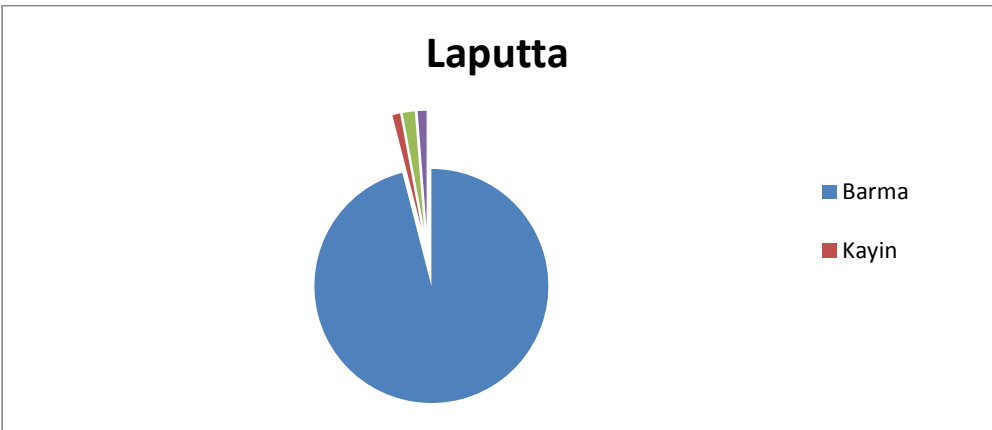
စိုက်ပျိုးရာသီကုန်ဆုံး၍ အလုပ်များမရရှိနိုင်သည့်အချိန်တွင် အမျိုးသားလုပ်သားများသည် ပစ္စည်းကိရိယာနှင့် အရင်းအနှီးထည့်ဝင်ရမှုနည်းသော ဂဏန်းထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် အိမ်ထောင် ဦးစီး အမျိုးသားသည်သာ ဂဏန်းထောင်ခြင်းကို လုပ်ကိုင်လေ့ရှိသော်လည်း၊ အချို့သော အိမ်ထောင်စုများတွင်မူ ကျောင်းနေ အရွယ်ကလေးငယ်များပင် ဤလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့သော ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ဂဏန်းထောင်လေ့ရှိကြပါသည်။ ဖမ်းဆီးရမိသောဂဏန်းပမာဏ ပေါ် မူတည်၍ တစ်နေ့ဝင်ငွေ ၄၀၀၀ ကျပ်မှ ၆၀၀၀ ကျပ်အထိရရှိနိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤလုပ်ငန်းသည် ရာသီ အလိုက်သာ လုပ်ကိုင်နိုင်ပြီး၊ တစ်နှစ်ပတ်လုံးတွင် (၄) လခန့်သာ အလုပ်ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာခဲ့သောကျေးရွာများရှိ အချို့သောအိမ်ထောင်စုများသည် ၎င်းတို့ကျေးရွာသို့မဟုတ် အနီးတစ်ဝိုက်တွင် အလုပ်အကိုင်များရှားပါးလာသောအခါ ရောဂါတီတိုင်းအတွင်းရှိ အခြားဒေသများရှိ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများနှင့် ငါးဖမ်းလေ့များတွင် နေ့စားလုပ်သားအဖြစ်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်လေ့ရှိကြပါသည်။ အချို့သောမိသားစုများသည် (၎င်းတို့၏ ကလေးများနှင့်အတူ ချောင်းငယ်များတွင်) ငါးဖမ်းရန်အတွက် အခြားဒေသများသို့ တစ်လမှ နှစ်လခန့် အထိ လှည့်လည်သွားလာလေ့ရှိပါသည်။ လေ့လာခဲ့သည့်ကျေးရွာများရှိ အချို့အိမ်ထောင်စုများတွင် အိမ်ထောင် ဦးစီး (အမျိုးသား)နှင့် ကျောင်းထွက်ထားသော ယောက်ျားလေး/မိန်းကလေးတို့သည် ရန်ကုန်မြို့၊ အပါအဝင် အခြားမြို့ကြီးများသို့ သွားရောက်အလုပ်လုပ်ကြရပါသည်။ ထိုမြို့ကြီးများတွင် ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းခွင်များ၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ကားပြင်ရုံများတွင် နေ့စားလုပ်သားအဖြစ်လည်းကောင်း၊ လဖက်ရည်ဆိုင်များတွင် စားပွဲထိုး အဖြစ်လည်းကောင်း လုပ်ကိုင်ကြရပါသည်။ များစွာသောအိမ်ထောင်စုများသည် ယင်းသို့ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်ရာ တွင် ကာလရှည် (တစ်နှစ်မှ နှစ်နှစ်အထိ) နေထိုင်ကြပြီး၊ အချို့မှာမူ စိုက်ပျိုးချိန်များတွင် ရွာသို့ပြန်လာ၍ အလုပ် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် ဗမာလူမျိုး ၉၆%၊ ကရင်လူမျိုး ၁.၀၉%၊ ရခိုင် ၁.၆၈%၊ အိန္ဒိယလူမျိုး ၀.၁၅%နှင့် ဗမာမွတ်ဆလင် ၁.၀၈% နေထိုင်လျက်ရှိပါသည်။ အဓိကဘာသာကြီးများမှာ ဗုဒ္ဓဘာသာ (၉၇.၆၈%)၊ ခရစ်ယာန် (၁.၀၉%)၊ ဟိန္ဒူ (၀.၁၅%)နှင့် အစ္စလာမ် (၁.၀၈%) တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

ပုံ (၅) - လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစုများတည်ရှိပုံ

ဇယားမြစ် - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ လပွတ္တာမြို့။

လပွတ္တာမြို့နယ်၏ ပညာရေးအခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု

မြို့နယ်ပညာရေးမှူး၏ ပြောကြားချက်အရ ဤမြို့နယ်ရှိ ကလေးအများစုသည် မူလတန်းပညာရေးကို လက်လှမ်းမီကြသော်လည်း၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများ၏ ကလေးများမှာမူ ၎င်းတို့၏ မိဘများက ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များကို မတတ်နိုင်ခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့မိသားစု ဝင်ငွေအတွက် ကလေးများ၏ လုပ်အားကို လိုအပ်ခြင်းတို့ကြောင့် မူလတန်းပညာရေးကိုပင်လက်လှမ်းမီကြောင်း သိရှိရပါသည်။ မိဘများက ကျောင်းထားနိုင်ကြသော ကလေးများသည် ၎င်းတို့ရွာရှိကျောင်းတွင် အမြင့်ဆုံးသင်ကြားနိုင်သော အတန်းအထိ တက်ရောက်နိုင်စွမ်းရှိကြပါသည်။ သို့ရာတွင် များသောအားဖြင့် ထိုကျောင်းသားများသည် အခြားရွာများတွင် ကျောင်းသွားတက်ရမည်ဆိုပါက အဆင့်မြင့်တန်းများသို့ တက်ရောက်ခြင်းမရှိကြတော့ပါ။ ဆင်းရဲသော မိဘများသည် အလယ်တန်းအဆင့်တွင် သွားလာစရိတ်များအပါအဝင် ကုန်ကျစရိတ်များကို မတတ်နိုင်ကြပါ။ အကယ်၍ အလယ်တန်းပညာရေးအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို တတ်နိုင်လျှင်ပင် ၎င်းတို့၏ သားသမီးများအား မိုးရာသီတွင် အန္တရာယ်ရှိသော မြစ်ချောင်းများကို ဖြတ်၍ သွားလာရမည့် ကျောင်းများသို့ စေလွှတ်ရန် စိုးရိမ်ကြပါသည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် မူလတန်းလွန်ကျောင်း (၁) ကျောင်းကို တွဲဖက်အလယ်တန်းကျောင်းအဖြစ် အဆင့် တိုးမြှင့်ခဲ့ပြီး၊ တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်း (၂၄)ကျောင်း၊ မူလတန်းကျောင်း (၁)ကျောင်း၊ တွဲဖက် အလယ်တန်းကျောင်း (၁) ကျောင်းနှင့် တွဲဖက်အထက်တန်းကျောင်း (၁)ကျောင်းတို့ တိုးလာပြီး၊ အစိုးရကျောင်းများအဖြစ် အသိ အမှတ်ပြုခဲ့ပါသည်။

ဇယား (၁၄) - လပွတ္တာမြို့နယ်ရှိ ကျောင်းနှင့် ကျောင်းသားအရေအတွက် (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်)

စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်	၄၁၁ ကျောင်း
အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၇ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအထက်တန်းကျောင်းများ	၈ ကျောင်း
အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၂ ကျောင်း
တွဲဖက်အခြေခံပညာအလယ်တန်းကျောင်းများ	၃၇ ကျောင်း
မူလတန်းလွန်ကျောင်းများ	၆၆ ကျောင်း
မူလတန်းကျောင်းများ	၂၂၉ ကျောင်း
တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းများ	၄၇ ကျောင်း
ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများ	၇ ကျောင်း
ပုဂ္ဂလိက (အခမဲ့)သင်ကျောင်းများ	၈ ကျောင်း
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (မူလတန်း)	၁၉၄၄၂
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အလယ်တန်း)	၉၇၇၉
စုစုပေါင်းကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (အထက်တန်း)	၁၃၉၁
စုစုပေါင်း ဆရာ/မအရေအတွက်	၅၀၉

ဇယား (၁၅) - လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်သော ကျောင်းသား/သူ အရေအတွက်

ပြည်နယ်/ တိုင်းဒေသကြီး	မြို့နယ်အမည်	မူလတန်း		အလယ်တန်း		အထက်တန်း	
		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄		၂၀၁၃-၂၀၁၄	
		ကျား	မ	ကျား	မ	ကျား	မ
ဧရာဝတီ	လပွတ္တာ	၁၄၃၇	၁၂၄၂	၂၆၃	၂၃၀	၆၂၄	၅၁၇

ဇစ်မြစ် - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၊ လပွတ္တာမြို့။

ဇယား (၁၆) - လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် အဓိကဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)

	KIIs	FGDs	ကျား	မ	တိုင်းရင်းသားလူမျိုး		
					ဗမာ	ကရင်	မွန်
မြို့နယ်အဆင့်	၀	၂	၁၉	၁	၂၀	၀	၀
ကျောင်းအဆင့်	၂၉	၁၄	၆၀	၆၉	၁၁၆	၁၂	၁
စုစုပေါင်း	၂၉	၁၆	၇၉	၇၀	၁၃၆	၁၂	၁

အာရုံစိုက်ခြင်း - လူမှုလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းအချက်အလက်။

အပိုင်း (၄) - ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် အကြံပြုဆွေးနွေးခြင်း

လူမှုဆိုင်ရာလေ့လာဆန်းစစ်ရေးသုတေသနအဖွဲ့သည် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးများနှင့် ပူးပေါင်း၍ ဦးတည်ထားသောမြို့နယ် (၅) မြို့နယ်နှင့် ကျောင်းပေါင်း (၂၀) တို့တွင် သက်ဆိုင်ရာဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာဆွေးနွေးသော ဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဦးတည်အုပ်စုအလိုက် ဆွေးနွေးပွဲများ (FGDs) နှင့် အဓိကသတင်းပေးသူအားတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း (KIIs) များကို မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာ/ကျောင်းအဆင့်နှစ်မျိုးလုံးတွင် ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ အချို့ဒေသများတွင် တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များ၊ တိုင်းရင်းသားကျေးရွာများ၌ အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ရာတွင် မြို့နယ်အဆင့်အရာရှိများက ဘာသာပြန်ခြင်းဖြင့် ကူညီပေးခဲ့ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူ စုစုပေါင်း (၅၈၈)ဦးပါဝင်သည့် FGDs (၆၃)ကြိမ်နှင့် KIIs (၁၁၃)ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူများအနက် ၄၆၂ ဦးမှာ ဗမာလူမျိုး (ယင်းတို့အနက် ၁၄ ယောက်တို့က ၎င်းတို့ကို၎င်းတို့ ဗမာမွတ်ဆလင်များအဖြစ် သတ်မှတ်ပါသည်။) ဖြစ်ပြီး၊ ကျန်သူများမှာ အခြား တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။ ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူများအနက် ၂၇၄ ဦးတို့မှာ အမျိုးသားများဖြစ်ပြီး၊ ၃၁၄ ဦးတို့မှာ အမျိုးသမီးများဖြစ်ကြပါသည်။ KIIs (၃၀) ကြိမ်မှာအစိုးရလုပ်ငန်းဌာနများနှင့်ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ၊ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ (မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင်တစ်ဦးစီ)၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများ (မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် တစ်ဦးစီနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ (မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်လျှင် ၄ဦးစီ) ပါဝင်ကြပါသည်။

ဇယား (၁၇) - မြို့နယ်တစ်ခုချင်းစီတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူအရေအတွက် (ကျား/မနှင့် တိုင်းရင်းသားအလိုက်)

မြို့နယ်	KIIs	FGDs	ကျား	မ	တိုင်းရင်းသားလူမျိုး									
					ဗမာ	မွန်	ရှမ်း	အင်းသား	အို	ဇန	ရိုင်း	ကရင်	တရုတ်	ဗမာ
ကျောင်းကုန်း	၂၂	၁၀	၅၂	၅၅	၇၅	-	-	-	-	-	-	၂၇	၄	၁
တောင်ကြီး	၂၀	၉	၂၈	၄၅	၃၅	၂၅	၄	၅	-	၂	၁	၁	-	-
စဉ့်ကိုင်	၁၉	၁၁	၄၁	၄၂	၆၉	-	၁	-	-	-	-	-	-	၁၃
ဘိုကလေး	၂၃	၁၇	၇၄	၁၀၂	၁၃၃	-	-	-	-	-	၁၁	၃၂	-	-
လပွတ္တာ	၂၉	၁၆	၇၉	၇၀	၁၃၆	-	-	-	၁	-	-	၁၂	-	-
စုစုပေါင်း	၁၁၃	၆၃	၂၇၄	၃၁၄	၄၄၈	၂၅	၅	၅	၁	၂	၁၂	၇၂	၄	၁၄

အာရုံစိုက်ခြင်း - လူမှုဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းအချက်အလက်။

ဇယား (၁၈) - တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားအရေအတွက် (အမျိုးအစားအလိုက်)

တိုင်းရင်းသား ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူများ (အမျိုးအစားအလိုက်)	ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူအရေအတွက်
မြို့နယ်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီဝင်များ	၁၉
ကျောင်းအဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး ကော်မတီဝင်များ	၂၉
ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ	၄
ဝင်ငွေနည်းမိဘများ	၄၅
ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသူကျောင်းသား/သူများ	၆
ကျေးရွာရပ်မိရပ်ဖများ	၂
ဒေသခံပြည်သူများ	၃၅
တိုင်းရင်းသား ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူစုစုပေါင်း	၁၄၀

ဇယားမြစ် - လူမှုဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်ခြင်းအချက်အလက်။

ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်သော အကြံပေးဆွေးနွေးပွဲများမှ ရရှိလာသော ရလဒ်များ

တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၊ ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများအပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူအားလုံးနှင့် ပြုလုပ်ခဲ့သော ကြိုတင်အသိပေးထား၍ လွတ်လပ်စွာပြုလုပ်သော အကြံပေးဆွေးနွေးပွဲများအရ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှစ်ခုလုံးကို ဒေသခံများက ကျေနပ်ကြပြီး၊ ကျယ်ပြန့်စွာ သဘောတူကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ အစီအစဉ်များအား အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်လည်း ဘာသာရေးအရ သို့မဟုတ် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများအား ခွဲခြားဆက်ဆံမှုများမတွေ့ရှိရပါ။ အစီအစဉ်မှရရှိသော ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး ပမာဏသည် မများလှသော်လည်း၊ ကျောင်းအပ်ရန်၊ ကျောင်းတက်ရန်နှင့် ကျောင်းထွက်ထားပြီးသူများ ကျောင်းပြန်တက်ရန်အတွက် ငွေကြေးနှင့် အခြားအခက်အခဲများကြုံတွေ့နေရသော ဆင်းရဲသောမိသားစုများမှ ကျောင်းသားများကို ကျောင်းပြန်တက်စေနိုင်သည်အထိ ကောင်းသောလက္ခဏာများပြခဲ့ကြောင်း ဆွေးနွေးဖြေဆိုကြသူများက ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးပမာဏသည် ထိခိုက်လွယ်သောမိသားစုများအတွက် (ကျောင်းဝတ်စုံများ၊ ထီး၊ ဖိနပ်၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းစာအုပ်များ၊ ဗလာစာအုပ်များ၊ အခြား သင်ထောက်ပံ့ပစ္စည်းများ၊ နေ့လည်စာ၊ မုန့်ဖိုးနှင့် သွားလာရေးစရိတ်စသည့်) ကျောင်းသားကုန်ကျစရိတ်များကို ကာမိစေပါသည်။ ကလေးများအား ကျောင်းထားနိုင်ခြင်းသည် ကလေးများ၏ အနာဂတ်အတွက် ကောင်းမွန်ကြောင်းလည်း ဆင်းရဲသောမိသားစုများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အကြံပေးဆွေးနွေးချက်ရလဒ်များအရ တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအပါအဝင် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးငယ်များအား ကျောင်းအပ်ရန်နှင့် ၎င်းတို့ပညာရေးပြီးစီးသည်အထိ ထောက်ပံ့ပေးရန်အတွက် ငွေကြေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများထက်ပိုသော အခက်အခဲများကို ကြီးမားစွာကြုံတွေ့နေကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။

ဤအပိုင်းတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၊ အစိုးရအရာရှိများ၊ အခြားသက်ဆိုင်ရာဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အကြံပေးဆွေးနွေးပွဲရလဒ်များကို အပိုင်းငယ် (၃) ပိုင်းဖြင့် တင်ပြထားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ (၁) ကျောင်းသားများပညာသင်ကြားနိုင်ရေးအတွက် တွေ့ကြုံနေရသည့် အခက်အခဲများ (၂) ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်မှုအပေါ် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၏ အမြင်နှင့် (၃) ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အပေါ် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၏ အမြင်တို့ဖြစ်ပါသည်။

ထိခိုက်လွယ်လှမှုအုပ်စုများ

အစိုးရ၏ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် အကျုံးဝင်သော ထိခိုက်လွယ်လှမှုအုပ်စုများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည့် လူမှုအုပ်စုများမှာ အောက်ပါတို့ဖြစ်ပါသည် -

၁။ **ပျံ့ကျလှုပ်သားများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလှုပ်သားများ** - လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်လုံးတွင် ကျောင်းနေအရွယ်ကလေးငယ်များရှိနေသည့် ပျံ့ကျလှုပ်သားများနှင့် ရွှေ့ပြောင်းလှုပ်သားများ၏ မိသားစုများမှာ အစီအစဉ်တွင် ထိခိုက်မှုအရှိဆုံးအုပ်စုများဖြစ်ကြပါသည်။ အကြောင်းရင်းများတွင် ၎င်းတို့သည် ဆင်းရဲ၍ ဝင်ငွေမတည်ငြိမ်ဘဲ (တစ်နေ့လျှင် ၂၀၀၀ ကျပ်မှ ၅၀၀၀ ကျပ်အကြား) အကြွေးများ တင်ရှိနေခြင်းကြောင့်သာမကဘဲ၊ ၎င်းတို့အများစုမှာ မြေယာမဲ့များဖြစ်နေသောကြောင့်လည်း ပါဝင်ပါသည်။ ငွေကြေးအကြပ်အတည်းကို ကြိုးစားရုန်းကန်ရန်အတွက် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းသည့်မဟာဗျူဟာမှာ ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းနည်းလမ်း ဖြစ်ပါသည်။ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသရှိ မြို့နယ် (၃)မြို့နယ်နှင့် မန္တလေးတိုင်းရှိ စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်တို့တွင် အဓိကအသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းမှာ စပါးစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ငါးဖမ်းခြင်းတို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုလှုပ်သားများသည် စိုက်ပျိုးရိတ်သိမ်းချိန်ပြီးပါက ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကြရပြီး၊ များသောအားဖြင့် ကလေးငယ်များကိုပါ ကျောင်းထုတ်၍ ခေါ်ဆောင်သွားကြပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးဒေသများတွင် အရေးကြီးဆုံးသောအုပ်စုတစ်စုမှာ အမျိုးသမီးကောက်စိုက်အဖွဲ့များဖြစ်ပြီး၊ အဖွဲ့ဝင်များမှာ အများအားဖြင့် မြေယာမဲ့အမျိုးသမီးများဖြစ်ကြပါသည်။ ၎င်းတို့ကို အုပ်စုခေါင်းဆောင်များက အုပ်ချုပ်ပြီး၊ လုပ်အားခ၊ အလုပ်လုပ်ရမည့်ရက်စသည်တို့အတွက် လယ်ပိုင်ရှင်များနှင့် တိုက်ရိုက်ညှိနှိုင်းပေးပါသည်။ လုပ်ငန်းပြီးစီးပါက အုပ်စုပြန်ကွဲသွားပါသည်။ ထို့နောက်လှုပ်သားများသည် ဒေသတွင်းအခြားလုပ်ငန်းများကို ရှာဖွေရပြန်ပါသည်။ ထိုလက်လုပ်လက်စားလှုပ်သားများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား မိသားစုအတွက် ဝင်ငွေကူရှာပေးရန် သို့မဟုတ် ကလေးငယ်များအား ထိန်းပေးရန်သာ ရည်မှန်းထားသည့်အတွက် စာရေးစာဖတ်တတ်ပါက ကျောင်းဆက်ထားရန်ကိစ္စကို စိတ်မဝင်စားကြတော့ပါ။ ထိုလက်လုပ်လက်စားများနှင့် ရွှေ့ပြောင်း လှုပ်သားများက ဇွန်လနှင့် ဇူလိုင်လများသည် စိုက်ပျိုးရေးတွင် အလုပ်အရှုပ်ဆုံးသော ကာလများ ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားကြပြီး၊ ကျောင်းကိစ္စရပ်များ၊ အစည်းအဝေးများကို နေ့အချိန်တွင် ပြုလုပ်ပါက ၎င်းတို့ အနေဖြင့် ပါဝင်တက်ရောက်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။ ထိုမိဘများသည် သွားလာရေးစရိတ်များအပါအဝင် အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းကျောင်းများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကိုလည်း မတတ်နိုင်ကြပါ။

၂။ **ဆင်းရဲ၍ မိဘမစုံလင်သည့် မိသားစုများ** - မိခင် သို့မဟုတ် ဖခင်မရှိသည့်မိသားစုများမှာလည်း နေ့စားလှုပ်သားများပင်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဤအုပ်စုသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်၏ ဦးစားပေး `စံ´ တစ်ခုဖြစ်သည့် `မိဘမဲ့၊ မဘမစုံလင်ခြင်း´ ကို ကိုယ်စားပြုသဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ထိုမိသားစုများမှ ကျောင်းသားများအားပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်စေရန် အလေးပေးဆောင်ရွက်ရပါမည်။ ဤအုပ်စုမှ ကျောင်းသားများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသော်လည်း မိသားစု၏ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်းကြောင့် အလုပ်လုပ်ရန်နှင့် ဝင်ငွေရှာဖွေရန် ကျောင်းထွက်နိုင်ခြေများပါသည်။ နေ့စားလှုပ်သားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ကျန်းမာရေးမကောင်းသည့် မုဆိုးဖိုတစ်ဦးက ၎င်းအနေဖြင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိနေသော သမီးအကြီးဆုံးကို ကျောင်းထုတ်၍ ကလေးအငယ်များအား ထိန်းစေရန် ရည်မှန်းထားကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

၃။ **လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများ၏ မိသားစုများ** - သုတေသနအဖွဲ့က လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်လုံးတွင် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပအိုဝ်ကျေးရွာများမှအပ ကျန်ဒေသများတွင် ဆွေးနွေးဖြေဆိုကြသည့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများက မြန်မာစကားကို ကောင်းစွာပြောတတ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ပအိုဝ်နှင့် ကရင်ကျေးရွာများတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းစာအုပ်များမှာ မြန်မာဘာသာဖြစ်ပြီး၊ ဆရာ/မများမှာလည်း ဒေသခံတိုင်းရင်းသားတို့၏ စကားကို ပြောနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းသား

ငယ်များအနေဖြင့် စာသင်ကြားရာတွင် အခက်အခဲများဖြစ်နေကြောင်း သတင်းပို့ခဲ့ပါသည်။ ကလေးငယ်များသည် သင်ကြားမှုကို စိတ်မဝင်စားတော့ဘဲ စာလိုက်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ပါ။ ဤအချက်က ၎င်းတို့ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းပညာရေး ဆက်လက်သင်ကြားနိုင်စွမ်းကိုလည်း အကျိုးသက်ရောက်စေပါသည်။

- ၄။ **အလယ်တန်းကျောင်း သို့မဟုတ် အထက်တန်းကျောင်းမရှိသည့် ဝေးလံသောဒေသများတွင်နေထိုင်သော မိသားစုများ** - ကျေးရွာတွင် အလယ်တန်းကျောင်း သို့မဟုတ် အထက်တန်းကျောင်းမရှိခြင်းကြောင့် ဝေးလံသော ဒေသများမှ မိသားစုများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ကျောင်းထုတ်ရန် အလားအလာများကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ မိသားစုအနေဖြင့် သားသမီးများအား အခြားကျေးရွာရှိ ကျောင်းများသို့ လွှတ်ရန် စိုးရိမ်တတ်ကြပြီး၊ ဒေသများစွာတွင် အခြားရွေးချယ်စရာ သွားလာဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများလည်း မရှိကြပါ။
- ၅။ **မသန်စွမ်းသူများရှိနေသည့် မိသားစုများ** - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးများနှင့် ကျောင်းများတွင် မသန်စွမ်းသူများနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များမရှိကြပါ။ သို့ရာတွင် မိသားစုတစ်စုတွင် မသန်စွမ်းသူ တစ်ဦးရှိနေပါက ထိုသူအားပြုစုဂုဏ်ရန်အတွက် ကလေးတစ်ဦးအားကျောင်းထုတ်ရလေ့ရှိကြောင်း ဆွေးနွေးဖြေဆိုသူများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းများတွင် မသန်စွမ်းကလေးငယ်များအတွက် အထောက်အကူပြုအစီအစဉ်များမရှိခြင်းကြောင့် မသန်စွမ်းသောကလေးငယ်များအား ကျောင်းထားလေ့မရှိကြပါ။ လေ့လာခဲ့သည့်မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်တွင် ပိုလီယိုကြောင့် မသန်စွမ်းသူကလေးငယ်တစ်ဦးရှိသော မိသားစုတစ်စုကိုသာတွေ့ရှိခဲ့ရပြီး၊ ထိုကလေးငယ်မှာ ကျောင်းနေခြင်းမရှိပါ။

နမူနာဖြစ်ရပ် (၁) - ပညာရေးလက်လှမ်းမီရန် ရုန်းကန်နေရသောမိသားစုများ

ဖြစ်ရပ် (၁-၁)

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ လပွတ္တာမြို့နယ်ရှိကျေးရွာတစ်ရွာတွင် မိသားစုဝင် (၅) ဦးရှိပြီး၊ တစ်ဦးတည်းသာ ဝင်ငွေရှာဖွေနိုင်သော အိမ်ထောင်စုတစ်စုသည် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်မိသားစုများက ရုန်းကန်နေရသော အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပုံစံကို အကောင်းဆုံးဖော်ပြနေပါသည်။ ထိုမိသားစုတွင် အိမ်ထောင်ဦးစီးတစ်ဦးတည်းကသာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းတွင် နေ့စားလုပ်ကိုင်ပြီး၊ မိသားစုလိုအပ်ချက်များဖြည့်ဆည်းပေးရပါသည်။ ကျေးရွာတွင် မိုးစပါတစ်သီးသာ စိုက်ပျိုးသည့်အတွက် စိုက်ပျိုးရာသီတွင် (၄) လအပြတ်ဖြင့် လုပ်အားခ (၁၂၀၀၀၀)ကျပ်ဖြင့် လုပ်ကိုင်၍ နေ့ရာသီအချိန်တွင် နေ့စပါးစိုက်ပျိုးသည့် အခြားဒေသများသို့ (၄)လခန့်သွားရောက်လုပ်ကိုင်ရပါသည်။မိသားစုတစ်စုလုံးသည် အိမ်ထောင်ဦးစီး၏ ဝင်ငွေကို မှီခို၍သာ စားသောက်ကုန်ကျစရိတ်များ၊ ကျောင်းစရိတ်များကို အသုံးပြုနေရသည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် သားကြီးဖြစ်သူ (၅)တန်းသို့တက်ရောက်ရမည်ဖြစ်သော်လည်း၊ မိသားစုက ကလေးအားကျောင်းထုတ်ကာ အလုပ်လုပ်ခိုင်းရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ရပ်မိရပ်ဖလည်းဖြစ်၊ ကျောင်းအကျိုးဆောင်ကော်မတီဝင်လည်းဖြစ်သူတစ်ဦးက၊ ကျောင်းဆက်ထားရန်တိုက်တွန်းသောကြောင့် ကျောင်းအပ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုကျောင်းအပ်ချိန်တွင် ကလေးအတွက် ကျောင်းဝတ်စုံ၊ စာအုပ်၊ လွယ်အိတ်တို့ဝယ်ယူရန် ငွေကြေးမရှိသဖြင့် ၎င်းတို့နေထိုင်သည့် ခြံဝင်းအား ငွေကျပ် (၃၀၀၀၀)ကျပ်ဖြင့် လယ်ပိုင်ရှင်ထံတွင် ပေါင်နှံခဲ့ရပါသည်။ ကျေးရွာရှိ ကျောင်းမှာလည်း မူလတန်းကျောင်းဖြစ်ကာစဖြစ်၍ ဆရာ မလုံလောက်ခြင်းကြောင့် ဆရာငှားရမ်းခအဖြစ် (၅ တန်းကျောင်းသားတစ်ဦးအနေဖြင့်) တစ်လလျှင် ၃၅၀၀ ကျပ် ထည့်ဝင်ပေးရပါသည်။ ထိုသို့ ဆရာငှားရမ်းခအား ပုံမှန်ပေးသွင်းနိုင်ရန်အတွက် ကလေးကိုယ်တိုင်ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ဂဏန်းထောင်ခြင်းကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ရသည်။ ထိုဂဏန်းထောင်ခြင်းဖြင့် တစ်နေ့လျှင် ၂၅၀၀ ကျပ်မှ ၅၀၀၀ ကျပ်အထိ ရလေ့ရှိသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း ကလေးကိုယ်တိုင်ငွေကြေးရှာဖွေနိုင်ပြီး၊ မိသားစုဝင်ငွေတိုးစေရန် ကူညီပေး နိုင်သည့် အတွက် မိသားစုအနေဖြင့် `နောက်နှစ်တွင် ကလေးအားကျောင်းမပို့တော့ရန်´ ခိုင်မာစွာဆုံးဖြတ်ထားကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ဖြစ်ရပ် (၁ - ၂)

နောက်ထပ်သာကတစ်ခုတွင် အသက် (၆၃)နှစ်ရှိသည့် အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးသည် သူမ၏ မြေးနှစ်ဦးကို ကျွေးမွေးပြုစုနေသူ ဖြစ်ပါသည်။ အလုပ်အကိုင်အနေဖြင့် ကောက်စိုက်ခြင်း၊ အခြားနေ့စားအလုပ်များလုပ်ကိုင်လျက် မြေးနှစ်ဦးအား ကျောင်း ထားနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသားများအတွက် လိုအပ်သည့် ကျောင်းသုံးစာအုပ်များ၊ စာရေးကိရိယာများကို ကျေးရွာရှိ ဆွေမျိုးများနှင့် အိမ်နီးချင်းများက ထောက်ပံ့ပေးပါသည်။ မြေးအကြီးသည် မူလတန်းအောင်မြင်ခဲ့ပြီး၊ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ပညာသင် နှစ်မှစ၍ ၅တန်းသို့ စတင်တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။

ထိုကျေးရွာတွင် မူလတန်းလွန်ကျောင်းသာရှိသည့်အတွက် ပြင်ပဆရာ/မငှားရမ်းရန် ကျောင်းသားများက တစ်လလျှင် ၂၅၀၀ ကျပ် ထည့်ဝင်ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဖွားသည်လည်း ထိုငွေကို ထည့်ဝင်ရန်ကြိုးစားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် စီးပွားရေးကြပ်တည်း သည့်အတွက် ပေးနိုင်သည့်လ ရှိသကဲ့သို့ မပေးနိုင်သည့်လများလည်း ရှိခဲ့ပါသည်။ ဆရာ/မများအနေဖြင့်လည်း သူမ၏ အခက်အခဲကို နားလည်သည့်အတွက် ထိုလစဉ်ကြေးများကို အတင်းအကျပ်ကောက်ခံခြင်းမရှိပါ။ အဖွားအိုသည် တစ်နှစ်လုံး အတွက် ဆရာငှားရမ်းကြေး စုစုပေါင်း ၂၀၀၀၀ ကျပ်ပေးသွင်းရန်ကျန်နေသေးပါသည်။ အဖွားအိုက ကျောင်းမှဆရာ/မများ အနေဖြင့် ထိုကျန်ငွေကို ပြန်တောင်းမည်၊ မတောင်းမည်ကို မသိရှိကြောင်းပြောကြားပါသည်။

ယခုနှစ်တွင် (၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင်) မြေးကြီးဖြစ်သူသည် (၆)တန်းသို့တက်ရောက်နေပြီး၊ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အရ ထောက်ပံ့ကြေးရရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အဖွားအိုသည် ယခုနှစ်အတွက် ဆရာငှားရမ်းခများ၊ ကျောင်းစရိတ် များ အတွက် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမဖြစ်တော့ကြောင်း သူမ၏ ခံစားချက်ကို ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းသားများအတွက် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုဆိုင်ရာ အခက်အခဲများ၊ ၎င်းတို့၏ အခက်အခဲဖြေရှင်းသည့် နည်း လမ်းများအပေါ် တွေ့ရှိချက်များ

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုတိုးတက်စေမည့် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း ကျောင်းအပ်နှုန်းများ ကျဆင်းနေ ခြင်း - ကျောင်းအပ်ကြီးများ၊ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများနှင့် အကြံပြုဆွေးနွေးချက်များအရ အစိုးရက အခမဲ့ (နှင့် မသင်မနေရ) မူလတန်းပညာရေးကို စတင်အကောင်အထည်ဖော်၍ ကျောင်းအပ်သည့်အချိန်တိုင်းတွင် ကျောင်း သားတစ်ဦးလျှင် ငွေ ၁၀၀၀ ကျပ်နှင့် သင်ရိုးစာအုပ်များ၊ ကျောင်းသုံးစာအုပ်များပံ့ပိုးသည့်အချိန်မှစ၍ အထူးသဖြင့် မူလတန်းအဆင့်တွင် ကျောင်းအပ်သည့်ကျောင်းသားအရေအတွက်တိုးလာကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ဒေသခံ ပြည်သူများနှင့် ကျောင်းသားမိဘများနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရာတွင်လည်း ဤအချက်ကို ထပ်မံအတည် ပြုကြပါ သည်။ ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကျောင်းနှင့် နီးကပ်မှုသည်လည်း အရေးကြီးကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ (ကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းရှိခြင်းကြောင့် မိဘများအနေဖြင့် ကလေးများအတွက် ထမင်းချိုင့်၊ မုန့်ဖိုး၊ သွားလာ စရိတ်များ ကုန်ကျမှုမရှိခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။) ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် စာသင်ကျောင်းများ၌ ကျောင်းနှင့် အခြား ကုန်ကျစရိတ်များ ကောက်ခံခြင်း သိသာစွာလျော့နည်းသွားပြီး၊ ဆရာ/မများအနေဖြင့်လည်း အချို့ စည်းကမ်းများ (ကျောင်းသားများအား ကျောင်းဝတ်စုံမဟုတ်သော အဝတ်အစားများကို ဝတ်ခွင့်ပြုခြင်းကဲ့သို့သော) ကို အနည်း ငယ် လျော့ပေါ့ပေးခဲ့ပါသည်။

သို့ရာတွင် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးများက နှစ်စဉ်စုစည်းထုတ်ပြန်သည့် (၃) နှစ်စာ ကျောင်းအပ်စာရင်းများတွင်မူ တိုးတက်မှုများမတွေ့မြင်ရပါ။ အထူးသဖြင့် ဘိုကလေးနှင့် လပွတ္တာမြို့နယ်တို့တွင် ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ပညာသင်နှစ်နှင့် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်များတွင် ကလေးများကျောင်းထွက်မှုများပြားခဲ့ပါသည်။ ဘိုကလေးမြို့နယ်တွင် ၆၁၇၂၆ ဦးမှ ၄၂၅၃၀ ဦးသို့လည်းကောင်း၊ လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် ၅၇၇၄၁ ဦးမှ ၄၂၂၉ ဦးသို့လည်းကောင်း လျော့ ကျခဲ့ပါသည်။

ဇယား (၁၉) - မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်တွင် လွန်ခဲ့သော (၃) နှစ်အတွင်း ကျောင်းအပ်နှံသည့် မူလတန်း ကျောင်းသားအရေအတွက်

ပညာသင်နှစ်	တောင်ကြီး	စဉ့်ကိုင်	ဘိုကလေး	လပွတ္တာ	ကျောင်းကုန်း
၂၀၁၂-၂၀၁၃	၄၀ ၉၀၆	၁၂၀ ၂၅	၆၁ ၇၂၆	၅၇ ၇၄၁	၁၆ ၅၀၈
၂၀၁၃-၂၀၁၄	၄၀ ၂၄၆	၁၂ ၂၂၀	၄၃ ၇၂၈	၄၁ ၉၀၇	၁၈ ၁၉၄
၂၀၁၄-၂၀၁၅	၃၉ ၂၈၅	၁၂ ၆၀၄	၄၂ ၅၃၀	၄၂ ၂၂၉	၁၈ ၀၄၇

အစ်မြစ် - လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်ရှိ ပညာရေးမှူးရုံးများ

ကျောင်းအပ်နှံမှုများ နည်းနေခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဤလေ့လာမှုပြုလုပ်သည့် ၂၀၁၄ ခုနှစ် ဇွန်လ (ကျောင်းစဖွင့်သည့်လ) တွင် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်အတွက် ကျောင်းအပ်နှံစာရင်းများကို အပြီးမသတ်ရသေး၍ဖြစ်ကြောင်းနှင့် နောက်လများတွင်လည်း ကျောင်းသားများထပ်မံအပ်နှံရန်ရှိကြောင်း ပညာရေးဌာနအရာရှိများက ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းနှင့်ရှမ်းပြည်နယ်တို့ရှိ မြို့နယ်များတွင်လည်း စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၌ မိသားစုလိုက် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ကိုင်ကြသည့်နှစ်များတွင် ကျောင်းအပ်နှံသည့်ကျောင်းသားအရေအတွက် သိသာစွာကျဆင်းကြောင်းနှင့် ထိုအချိန်မျိုးတွင် ကျောင်းသားများ ကျောင်းထွက်လေ့ရှိကြောင်း ပညာရေးဌာနအရာရှိများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

တိုင်းရင်းသားများနှင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု

ဤလေ့လာမှုအတွက် ရွေးချယ်ခဲ့သော မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်တို့တွင် တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစုများ မျိုးစုံတည်ရှိနေခြင်းကို အောက်ပါဇယား (၂၀) တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား (၂၀) - မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်တွင် လေ့လာခဲ့သော ကျေးရွာ (၂၀) ရွာတွင် တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစု အမျိုးမျိုးတို့၏ ပါဝင်မှုရာခိုင်နှုန်း

မြို့နယ်	ကျေးရွာ	ဗမာ	ကရင်	အင်းသား	ပဗ္ဗိ	ရှမ်း	ချင်း	ဖိုး	ရခိုင်	တရုတ်	ဗမာ (ဖွတ်ဆောင်)	နီဝေ (ဝေါ်ရမ်း)
ကျောင်းကုန်း	၁	၄၆.၂	၄၁.၃၅							၆.၄၅	၆	
	၂	၈၀	၂၀									
	၃	၀.၁	၉၉.၉									
	၄	၉၃.၂	၆.၈									
တောင်ကြီး	၁	၇၅.၂၁								၂၁.၈၂		၂.၉၇
	၂		၀.၁၃	၀.၀၆	၉၉.၈၁							
	၃	၁၃	၄			၈၃						
	၄	၇		၄.၇၅	၈၆.၄	၁.၈၅						
စဉ့်ကိုင်	၁										၁၀၀	
	၂	၁၀၀										
	၃	၁၀၀										
	၄	၄၈.၅၅									၅၁.၄၅	
ဘိုကလေး	၁	၉၆.၈၅									၃.၄၆	

	၂	၉၉.၈၅	၀.၁၅								
	၃	၁၆	၈၃						၁		
	၄	၁၀							၉၀		
လပွတ္တာ	၁	၁၀၀									
	၂	၇၅	၄				၀.၅	၀.၅			၂၀
	၃	၁၀၀									
	၄	၈၆	၁၄								

ဇယားမြစ် - သုတေသနအဖွဲ့က သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့်ကျေးရွာများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးရုံးများ

လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများအားတွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ကျောင်းထားလိုစိတ်ရှိကြောင်း သိရှိရပါသည်။ တိုင်းရင်းသားမိဘများသည်လည်း ၎င်းတို့၏ ကလေးများကို ကျောင်းအပ်နှံကြပြီး၊ အချို့သောဒေသများတွင် (ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပအိုဝ်းကျေးရွာများတွင်) ကျောင်းကော်မတီများ၌ တက်ကြွစွာပါဝင်ကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ရာတွင် တိုင်းရင်းသားမိဘများ၊ ဆရာ/မများနှင့်ကျောင်းကော်မတီဝင်များက အောက်ပါကိစ္စရပ်များအပေါ် စိုးရိမ်မှုများကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။

၁။ ကျောင်းကုန်း၊ တောင်ကြီးနှင့် ဘိုကလေးမြို့နယ်များတွင်၊ အတန်းငယ် (အထူးသဖြင့် သူငယ်တန်းနှင့် တစ်တန်း) ကလေးများသည် မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားချက်များကို နားလည်ရန် ကြိုးစားကြရကြောင်း ဆရာ/မများနှင့် မိဘများက ထုတ်ဖော်ပြောခဲ့ပါသည်။ ကရင်လူမျိုးမိဘများကလည်း ၎င်းတို့၏ ကလေးများအနေဖြင့် ကျောင်းတွင် မြန်မာစာရေးတတ်၊ ပြောတတ်၊ ဖတ်တတ်ရန်သင်ယူကြရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အချို့သော ကရင်လူမျိုးမိဘများက ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား အစိုးရကျောင်းများတွင် သူငယ်တန်းမအပ်နှံမီတွင် မြန်မာစကားသင်ကြားပေးနိုင်ရန်အတွက် မူကြိုကျောင်းများသို့ ပို့ရကြောင်း အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ယင်းမူကြိုကျောင်းများသည် အခမဲ့ဖြစ်သည့်အတွက် ဆင်းရဲသည့်မိဘများအနေဖြင့်လည်း တတ်နိုင်ကြပါသည်။

၂။ ဘာသာစကားနှစ်မျိုးတတ်ကျွမ်းသော ဆရာ/မများ ပိုမိုလိုအပ်နိုင်ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့က သွားရောက် လေ့လာခဲ့သည့် မူလတန်းကျောင်းတစ်ကျောင်းတွင် ဆရာမတစ်ဦးက တိုင်းရင်းသား ကျောင်းသားငယ်များနှင့် စကားပြောဆိုရာတွင် အခက်အခဲဖြစ်နေသည့်အတွက် ဘာသာစကား နှစ်မျိုးတတ်ကျွမ်းသော တိုင်းရင်းသား ကျောင်းသားများအား စာသင်ကြားရာတွင် (ဘာသာပြန်ပေးရန်) ကူညီခိုင်းခဲ့ရကြောင်း ပြောကြားပါသည်။ မြန်မာဘာသာစကားနှင့်မရင်းနှီးသေးသော ကျောင်းသားငယ်များအား သင်ကြားရေးတွင် ကူညီပေးနိုင်ရန်အတွက် ဘာသာစကားနှစ်မျိုးတတ်ကျွမ်းသော ဆရာ/မများ လိုအပ်ကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

၃။ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ပအိုဝ်းတိုင်းရင်းသားများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား အလယ်တန်းအဆင့် ပညာသင်ကြားနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများသို့ ပို့ထားလေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အတူပင် ပအိုဝ်းတိုင်းရင်းသားများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများ ပညာသင်ကြားရန်နှင့် မိသားစုဝင်ငွေအတွက် အလုပ်လုပ်ကိုင်ရန် မြို့ကြီးများသို့ ပို့လေ့ရှိပါသည်။ ပအိုဝ်းတိုင်းရင်းသားများသည် ကလေးများအား အစိုးရ ကျောင်းများထက်ကုန်ကျစရိတ်သက်သာသည့် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများသို့ ပို့လေ့ရှိပါသည်။ အချို့သောမိဘများက ကလေးများအားအလယ်တန်းအဆင့် ကျောင်းအပ်ရာတွင် လွယ်ကူစေရန်အတွက် မြို့ကြီးများရှိ ဆွေမျိုးများထံသို့ ပို့ထားကြပါသည်။ ပအိုဝ်းတိုင်းရင်းသားများအနေဖြင့် ရန်ကုန်မြို့နှင့် အခြားမြို့ကြီးများတွင် ကလေးများအတွက် ပညာရေးနှင့်အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများပိုကောင်းနိုင်ပြီး၊ မြန်မာစကားကို ကောင်းစွာ လေ့လာနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့က လေ့လာခဲ့သည့် ပအိုဝ်းကျေးရွာ

တစ်ရွာတွင် ကလေးငယ် ၁၅ ဦးမှ ၂၀ ဦးအထိ မြို့ကြီးများသို့ ပို့ထားကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ရာတွင် မြို့ကြီးများရှိ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများတွင် အများအားဖြင့် ယောက်ျားလေးကျောင်းသားများသာ လက်ခံသောကြောင့် ယင်းနေရာများတွင် မိန်းကလေးငယ်များအတွက် ပညာရေးအခွင့်အလမ်းနည်းပါးပါသည်။ ပအိုဝ်းကျေးရွာများကဲ့သို့ပင် ဗမာ့မွတ်ဆလင်များသည်လည်း ၎င်းတို့၏ ကလေးများလေးတန်းအောင်ပြီးပါက အစ္စလာမိဘာသာရေးကျောင်းများသို့ ပို့လေ့ရှိပါသည်။ ဤကျောင်းများသည် ကလေးငယ်များအား နေရာနှင့်စားစရာ ထောက်ပံ့ပေးပြီး၊ ဘာသာရေးစာပေများကို သင်ကြားပေးပါသည်။ ဗမာ့မွတ်ဆလင်အများစုနေထိုင်သည့် ကျေးရွာတွင် အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းရှိသော်လည်း၊ ရွာခံမွတ်ဆလင်ကျောင်းသားများထက် အခြားကျေးရွာများမှ ကျောင်းသားများက ပိုများကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မွတ်ဆလင်ယောက်ျားလေးများသည် ၎င်းတို့၏ဘာသာရေးကျောင်းများသို့ တက်ရောက်ကြသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုမွတ်ဆလင်ကလေးငယ်များအား ဘာသာရေးကျောင်းများသို့ စေလွှတ်ခြင်းမှာ ခွဲခြားဆက်ဆံခံရခြင်းကြောင့်မဟုတ်ဘဲ၊ ဘာသာရေးကျောင်းများတွင် ပညာသင်ကြားရာ၌ ကုန်ကျစရိတ်သက်သာခြင်းကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ကျား/မ အလုပ်ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု

ကျောင်းသားတစ်ဦးအား ကျောင်းထုတ်ရန် သို့မဟုတ် ကျောင်းထားရန် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ယောက်ျားလေး၊ မိန်းကလေးခွဲခြား စဉ်းစားခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် မိဘများနှင့် ဆရာ/မများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကလေးများအား ကျောင်းထုတ်ရခြင်း၏ အဓိကအကြောင်းရင်းများမှာ မိသားစုကရင်ဆိုင်နေရသည့် ငွေကြေးအခက်အခဲများ၊ ထိုကျောင်းသားအတွက် အလုပ်အကိုင်ရရှိနိုင်မှု၊ ကျောင်းသား၏ ပညာရေးအပေါ် စိတ်ဝင်စားမှုတို့ဖြစ်ကြပါသည်။ ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၏ အတွေ့အကြုံများအရ ယောက်ျားလေးများသည် မိန်းကလေးများထက် ကျောင်းထွက်ရန်အလားအလာပိုရှိပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ယောက်ျားလေးများသည် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာအရ ပိုမိုဖွံ့ဖြိုးပြီး၊ အသက်ငယ်ရွယ်ချိန်တွင်ပင် အလုပ်လုပ်ရန် အသင့်ဖြစ်နေသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် ယောက်ျားလေးများသည် မိန်းကလေးများနှင့်နှိုင်းယှဉ်ပါက ပညာရေးတွင် စိတ်ဝင်စားမှုနည်းကြကြောင်း ပညာရေးဝန်ထမ်းများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

စာသင်ကြားရာတွင် ယောက်ျားလေး၊ မိန်းကလေးများကို တူညီစွာသင်ကြားပေးကြောင်းနှင့် မည်သူ့ကိုမှ ဦးစားပေးခြင်းမရှိကြောင်း သင်ကြားရေးဝန်ထမ်းများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးမှ ရရှိသော ကျောင်းစာရင်းနှင့် ကျောင်းအပ်နှံစာရင်းများအရ ကျောင်းအပ်နှံရာတွင် ယောက်ျားလေးဦးရေထက် မိန်းကလေး ဦးရေက ပိုများကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ ဖြစ်နိုင်သည့်အချက်မှာ အလယ်တန်းကျောင်းများနှင့် အထက်တန်းကျောင်းများသည် မိန်းကလေးအများစုနေထိုင်သည့် ကျေးရွာများတွင် ရှိနေခြင်းကြောင့် ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် မိသားစုအချို့ကမူ ကျောင်းဆက်တက်ရန် ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ယောက်ျားလေး၊ မိန်းကလေးထည့်သွင်း စဉ်းစားရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ မိဘများအနေဖြင့် သမီးမိန်းကလေးများကို ဝေးကွာသောနေရာများရှိ ကျောင်းများသို့ စေလွှတ်ရန် စိုးရိမ်တတ်ကြပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်လည်း အချို့သောမိဘများက သမီးမိန်းကလေးများသည် ခွန်အားစိုက်ထုတ်လုပ်ကိုင်ရသော အလုပ်ကြမ်းများကို မလုပ်နိုင်သည့်အတွက် ပညာရေးကိုသာ ဆက်လက်သင်ကြားစေကြောင်း ပြောကြားခြင်းများလည်းရှိပါသည်။ သို့ရာတွင် စဉ်ကိုင်မြို့နယ်ရှိ အစ္စလာမိဘာသာရေးကျောင်းများနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပအိုဝ်းတိုင်းရင်းသားများအတွက် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများကဲ့သို့ ရွေးချယ်စရာများရှိနေသော ကိစ္စရပ်များတွင်မူ မိန်းကလေးများအတွက် အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းအဆင့်ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီမှုမှာ အကန့်အသတ်ဖြစ်နေပါသေးသည်။

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုအတွက် အခက်အခဲများ

လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်တွင် မိဘများ (အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် ဘာသာရေးအုပ်စုများမှ ဆင်းရဲသောမိဘများ) သည် ကလေးများအား ပညာသင်ကြားရေးကြိုးပမ်းရာတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခံ

ရမှုများကို မတွေ့ရှိရပါ။ အဓိကအတားအဆီးများမှာ ငွေကြေးအခက်အခဲနှင့် အခြားအခြေခံလိုအပ်ချက်များ (ဝေးလံခြင်း၊ သွားလာရေး၊ ဘေးကင်းမှု၊ ဆရာ/မ မလုံလောက်မှု)ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားများ နေထိုင်သည့် တောင်ကြီး၊ ဘိုကလေးနှင့်ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်များတွင် အဓိကပြဿနာမှာ တိုင်းရင်းသား ကလေး ငယ်များအတွက် ဘာသာစကားအခက်အခဲဖြစ်ပါသည်။ ထိုဒေသများတွင် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကို မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားရပြီး၊ ဆရာ/မများမှာလည်း ဒေသခံတိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို မပြောတတ်ကြပါ။

ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့်ပညာရေးလက်လှမ်းမီတို့သည် နိုင်ငံမာစွာချိတ်ဆက်နေပါသည်။ ဤလေ့လာမှုတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုသည် မိသားစုများ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေအပေါ် များစွာမူတည်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ပိုချမ်းသာသောမိသားစုများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ဝေးကွာသောနေရာများရှိ အထက်တန်းကျောင်းများသို့ ပို့နိုင်ကြပြီး၊ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများကဲ့သို့သော ဆင်းရဲသည့်မိသားစုများ၊ မိသားစုဝင်တစ်ဦးတည်းသာဝင်ငွေရှာနိုင်သော မိသားစုများ၊ ကျောင်းသားများစွာရှိသော မိသားစုများမှာမူ ပညာရေးဆိုင်ရာကုန်ကျစရိတ်များကို မတတ်နိုင်ကြကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ပိုချမ်းသာသောမိသားစုများအတွက်မူ မည်မျှပင်ကုန်ကျစေကာမူ ကလေးများ၏ ပညာသင်ကြားရေးသည်သာ အဓိကဖြစ်ပါသည်။ အကယ်၍ အလယ်တန်းဆင့်ပညာရေးသည် အိမ်နှင့်မနီးပါက၊ ချမ်းသာသောမိသားစုများအနေဖြင့် ကလေးများအား အဆောင် သို့မဟုတ် ဆွေမျိုးများ၏ အိမ်တွင် နေထိုင်စေရန် ကုန်ကျခံနိုင်ကြပါသည်။ ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုများအတွက်မူ ကျောင်းသားငယ်များက မိသားစုကို ကူညီနိုင်သည့် အလုပ်လုပ်နိုင်သော အရွယ်ရောက်လာပါက ကျောင်းထွက်ကြရပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကျောင်းသားငယ်များက ၎င်းတို့၏ မိဘများအနေဖြင့် ၎င်းတို့အား ကျောင်းထားရခြင်းကြောင့် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်နေကြောင်း နားလည်လာသည့်အချိန်တွင် ကျောင်းထွက်ရန် ဆုံးဖြတ်တတ်ကြပါသည်။ ထိုအကြောင်းရင်းများကြောင့် ဆင်းရဲသောမိသားစုဝင်ကလေးများသည် အလယ်တန်းအဆင့်ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီမီကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးတစ်ဦးက ပြောကြားသည်မှာ ဆင်းရဲသောမိသားစုများသည် ကလေးငယ်များ၏ မူလတန်းအဆင့်အတွက် ကျောင်းကုန်ကျစရိတ်ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကို ကျခံကြသော်လည်း အလယ်တန်းဆင့်အောင်မြင်သည်အထိ ကျောင်းထားလေ့မရှိကြပါ။

ကျောင်းထားရန် ကုန်ကျစရိတ်ရှိပါသည် - မူလတန်းအဆင့်တွင် ကလေးများအား ကျောင်းထားရသည့် ကုန်ကျစရိတ်သည် အဓိကအခက်အခဲမဟုတ်သော်လည်း၊ အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းဆင့်များတွင် ကုန်ကျစရိတ်များ ပိုမိုမြင့်မားလာသည်နှင့်အမျှ ကျောင်းထားရန် အခက်အခဲဖြစ်စေကြောင်း ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်ရှိ အထက်တန်းကျောင်းဆရာ/မများက ပြောကြားပါသည်။ ဆင်းရဲသောမိသားစုများကလည်း အခြားရွာတွင် ကျောင်းသွားတက်ရသော ကလေးများအား ကျောင်းဝတ်စုံ၊ လွယ်အိတ်၊ ထမင်းချိုနှင့်မုန့်ဖိုးပေးခြင်းသည် ကုန်ကျစရိတ် များပြားကြောင်းပြောကြားခဲ့ပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် မိသားစု၏ အိမ်အလုပ်များ ဝိုင်းလုပ်ရာတွင် ကလေး၏ လုပ်အား လိုအပ်သောအခါမျိုး၌ ကျောင်းထုတ်ရကြောင်း အချို့မိသားစုက ပြောကြားပါသည်။

ဇယား (၂၁) - အလယ်တန်းနှင့်အထက်တန်းကျောင်းသားတစ်ဦးအတွက် မိသားစု၏ ကုန်ကျစရိတ်များ (တစ်နှစ်လုံးအတွက်)

သုံးစွဲသည့်ခေါင်းစဉ်	နှစ်စဉ်ကုန်ကျစရိတ်
စာသင်နှစ်အစတွင် ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ကုန်ကျစရိတ်များ (ကျောင်းဝတ်စုံ၊ ကျောပိုးအိတ်၊ ထီး၊ မိုးကာအင်္ကျီ၊ ဖိနပ်၊ ထမင်းချို)	၃၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၅၀၀၀၀ ကျပ်အထိ
စာရေးကိရိယာများ (တစ်လလျှင် ၄၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ၉ လ)	၃၆၀၀၀ ကျပ်
ကျူရှင် (တစ်လလျှင် ၅၀၀၀-၁၀၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ၉ လ)	၄၅၀၀၀ ကျပ်မှ ၉၀၀၀၀ ကျပ်အထိ
မုန့်ဖိုး (တစ်နေ့လျှင် ၂၀၀ ကျပ်နှုန်း)	၃၂၀၀၀ ကျပ်

ကျောင်းနှင့်ဘာသာရေးအခမ်းအနားများ (ဆရာကန်တော့ပွဲနှင့် တစ်နှစ်လျှင် ၂ကြိမ် ပြုလုပ်သော အရေးကြီးဘာသာရေးပွဲများတွင် ကျောင်းသားများက ဆရာ/မများအား ပစ္စည်းဖြင့် ကန်တော့ကြပါသည်။)	၅၀၀၀ ကျပ်
အစိုးရခန့်မဟုတ်ဘဲ ပြင်ပမှဆရာ/မ ငှားရမ်းရပါက ထိုဆရာ/မအတွက် ထည့်ဝင်ရငွေ (တစ်လလျှင် ၃၀၀၀ -၅၀၀၀ ကျပ် ဖြင့် ၈ လ)	၂၄၀၀၀ ကျပ်မှ ၄၀၀၀၀ ကျပ်အထိ
ကျောင်းသည် အခြားရွာတွင် တည်ရှိပါက သွားလာစရိတ် (တစ်လလျှင် ၄၀၀၀ - ၁၀၀၀၀ ကျပ်ဖြင့် ၈ လ)	၃၂၀၀၀ ကျပ်မှ ၈၀၀၀၀ ကျပ်အထိ
မိမိအိမ်၌နေပြီး၊ အခြားရွာရှိ အထက်တန်းကျောင်းသို့ တက်ရောက် စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ်များ	၁၁၇၀၀၀ကျပ်မှ ၂၈၈၀၀၀ ကျပ်အထိ
ကျောင်းသားတစ်ဦးသည် စာသင်နှစ်တစ်နှစ်လုံး မြို့တွင် အိမ်ငှားနေရပါက စုစုပေါင်း ကုန်ကျစရိတ် (နေအိမ်ခ၊ စားသောက်စရိတ်၊ ကျန်းမာရေးစရိတ်များအပါအဝင်)	၈၀၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၁၅၀၀၀၀၀ ကျပ်အထိ

ဇယား - မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်လုံးရှိ ဆင်းရဲသောကျေးရွာများတွင် မိဘများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များကို အခြေခံတွက်ချက်ထားသော လူမှုဆန်းစစ်ခြင်းအချက်အလက်များ

ဆင်းရဲသောမိသားစုများမှ ကျောင်းသားများစွာတို့သည် မူလတန်းအဆင့်ပြီးနောက် သို့မဟုတ် ထို့ထက်စော၍ ကျောင်းထွက်ကြခြင်း - တစ်ခါတစ်ရံတွင် ကျောင်းသားများသည် မိသားစုကို ကူညီ၍ ရာသီအလိုက် အလုပ်လုပ်ရန် ကျောင်းထွက်ကြကြောင်း¹⁰ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော ပညာရေးဝန်ထမ်းများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းသားများသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် မိဘများ၏ အလုပ်ကြောင့်လည်း ကျောင်းထွက်ရခြင်းမျိုးရှိပါသည်။ ဆင်းရဲသော မိဘများက အခြားဒေသများသို့ ရာသီအလိုက်ရွှေ့ပြောင်းလုပ်ကိုင်သောအခါ၊ ကလေးငယ်များလည်း လိုက်ပါကြရပြီး၊ ကျောင်းထွက်ကြရပါသည်။ ထို့အပြင် ကျောင်းသားများသည် ချက်ပြုတ်ခြင်းနှင့် အိမ်မှုကိစ္စရပ်များ၊ ကလေးငယ်များအားထိန်းခြင်း၊ အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များအား ထိန်းကျောင်းခြင်းစသည်ဖြင့် ကူလုပ်ရန်အတွက်လည်း ကျောင်းထွက်တတ်ကြကြောင်း ဆရာ/မများက ပြောကြားပါသည်။ ကျေးရွာနှစ်ရွာရှိ ရွှေ့ပြောင်းလုပ်သားများသည် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ပညာသင်ကြားပေးရန် ပြင်းပြသောဆန္ဒမရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျေးရွာများတွင် အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းကျောင်းများမရှိခြင်း - ကလေးများမူလတန်းအောင်ပြီးနောက်၊ ကျောင်းဆက်တက်ခြင်း၊ မတက်ခြင်းကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကျောင်းနှင့် နီးခြင်းသည် အဓိကအချက်ဖြစ်ကြောင်း မိဘများက ပြောကြားပါသည်။ ဘိုကလေးမြို့နယ်ရှိ ကြာအင်းကျေးရွာတွင် အလယ်တန်းကျောင်းရှိသော်လည်း၊ မိသားစုတစ်စုတွင် တစ်စုံတစ်ဦးနေမကောင်းပါက ကလေးများအား ကျောင်းမအပ်ခြင်း သို့မဟုတ် ကျောင်းထုတ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြကြောင်း မိဘဆရာအသင်းဝင်များကပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဆက်လက်၍ မိဘဆရာ အသင်းဝင်များကပင် ဆင်းရဲသောမိဘများအနေဖြင့် အလယ်တန်းကျောင်းသည် အိမ်နှင့်မနီးပါက ကလေးငယ်များအား ကုန်းလမ်း သို့မဟုတ် ရေလမ်းဖြင့် ခရီးဝေးလွှတ်ရန် စိုးရိမ်ကြကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်လည်း လိုက်မပို့နိုင်သည့်အတွက် ကလေးများအား ကျောင်းထုတ်ကြရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းနှင့်နီးခြင်းသည် ပညာရေးလက်လှမ်းမီစေရေးအတွက် အရေးကြီးသော အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပါသည် - မြန်မာနိုင်ငံ ကျေးလက်ဒေသများ၊ အထူးသဖြင့် ဝေးလံသောဒေသများတွင် ကျေးရွာများတစ်ရွာနှင့် တစ်ရွာ အလှမ်းဝေးကြပါသည်။ ကလေးငယ်များသည် ၎င်းတို့ကျေးရွာရှိ မူလတန်းကျောင်းများကို တက်ရောက်နိုင်သော်လည်း၊ အခြားရွာများရှိ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းကျောင်းများသို့မူ မသွားနိုင်ကြတော့ပါ။ ဝေးကွာသော နေရာများရှိကျောင်းများသို့ ခြေလျင်၊ ရေလမ်း (မော်တော်များ)၊ ကုန်းလမ်း (စက်ဘီး သို့မဟုတ် မော်တော်ဆိုင်ကယ်) တို့ဖြင့် သွားကြရပါသည်။ မိဘအချို့က ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား မော်တော်ဆိုင်ကယ် မဝယ်ပေးနိုင်

¹⁰ ဤနေရာတွင် ကျောင်းထွက်ခြင်းဆိုသည်မှာ ရုံးစာဖြင့် ကျောင်းမှ တရားဝင်ထွက်သွားခြင်းသာမက၊ ကျောင်းဆရာ/မများသို့ မည်သည့်အကြောင်းကြားမှုမရှိဘဲ ကျောင်းမလာတော့ခြင်းကိုလည်း ဆိုလိုပါသည်။

ကြောင်း၊ စက်ဘီးပင်မဝယ်ပေးနိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ငယ်ရွယ်သောကလေးငယ်များ၏ မိဘများက လည်း ၎င်းတို့ကလေးများ ဘေးဖြစ်မည်ကို စိုးရိမ်သည့်အတွက် ဝေးကွာသောနေရာများသို့ လွှတ်ရန် စိတ်မပါကြပါ။ မိဘများသည် အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းကျောင်းများသို့လွှတ်ရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်များကိုလည်း စိုးရိမ်ကြသည့်အတွက် ကျောင်းမထားတော့ခြင်း သို့မဟုတ် တစ်ဖြည်းဖြည်းဖြင့် ကျောင်းနုတ်ခြင်းများ ပြုလုပ်ကြပါသည်။ မိဘများအနေဖြင့် ကျောင်းသားများအတွက် ကျောင်းသုံးပစ္စည်းများ (လွယ်အိတ်၊ ကျောင်း ဝတ်စုံ) ဝယ်ပေးရသည့်အပြင်၊ နေ့စဉ်ထမင်းချိုင့်နှင့် မုန့်ဖိုးများအတွက်လည်း ကုန်ကျခံရပါသည်။

အိမ်ထောင်စု (၆၀)ခန့်ရှိပြီး၊ စပါးစိုက်ခြင်း၊ ဥယျာဉ်ခြံနှင့် ပျံကျလုပ်သားများအဖြစ် အသက်မွေးကြသည့် ကျွန်ုပ်တို့ ကျေးရွာတွင် ကလေးများ အလယ်တန်း သို့မဟုတ် အထက်တန်းကျောင်းသို့ တက်ရောက်လိုပါက ဝေးကွာသော နေရာသို့ သွားရပါသည်။ ဤကျေးရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းသာရှိသည့်အတွက် အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်း ကျောင်းတက်မည့် ကျောင်းသားများသည် (၁၆) မိုင်ဝေးသည့် စဉ့်ကိုင်မြို့ပေါ်ရှိကျောင်းများသို့ သွားရပါသည်။ ဤခရီးအကွာအဝေးမှာ ကျောင်းသားများအတွက် စိတ်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်နေပြီး၊ အန္တရာယ်လည်း ရှိနိုင်ပါသည်။ ကျောင်းသားများသည် ပထမဦးဆုံး ဒုဌာပတိမြစ်ကို ကုတိုဖြင့် ဖြတ်ကူးရပြီး၊ ကျန်ခရီးကို စက်ဘီးဖြင့် သွားရပါသည်။ မိဘများအနေဖြင့် ဤခရီးကို ကလေးများချည်းသာလွှတ်ရန် စိတ်မချဖြစ်နေကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် မိုးရာသီတွင် လမ်းများသည် ရွှံ့ထူပြီး၊ မြစ်ရေတက်လာပါက လှေမှောက်နိုင်ခြင်းကြောင့် အန္တရာယ်များပါသည်။

ဆရာ/မ မလုံလောက်ခြင်းသည် အဓိကပြဿနာတစ်ခုဖြစ်နေပြီး၊ မိဘများအတွက် ပညာရေးကုန်ကျစရိတ် တိုးစေပါသည်။ အစိုးရသည် အခြေခံပညာကျောင်းများအတွက် လိုအပ်သော ဆရာ/မအရေအတွက်ကို ခန့်ထားပေးသော်လည်း၊ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုးကျောင်းများ (ဒေသခံများက ကြီးကြပ်တည်ထောင်ထားပြီး၊ အစိုးရ အထောက်အပံ့ မရရှိသောကျောင်းများ)၊ တွဲဖက်ကျောင်းများ (အစိုးရမူလတန်း၊ အလယ်တန်း၊ အထက်တန်း ကျောင်းများနှင့် တွဲဖက်ထားသောကျောင်းများ)၊ ဝေးသောနေရာများရှိ ကျောင်းများသို့ မသွားနိုင်သည့် ကျောင်းသားများအား ပညာဆက်လက်သင်နိုင်စေရန် ဒေသခံများ၏ အစီအစဉ်ဖြင့် အတန်းများထပ်တိုး သင်ကြားနေသော ကျောင်းများ အားလုံးတို့တွင် အစိုးရခန့်ထားသော ဆရာ/မများ မရှိကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ ဒေသခံများ (အထူးသဖြင့် ကျောင်းသား မိဘများ) သည် ဆရာ/မများကို မိမိတို့ကုန်ကျစရိတ်ဖြင့် ငှားရမ်းကြရပါသည်။ ထိုဆရာ/မများငှားရန် အချိုးကျ ငွေထည့်ဝင်ခြင်းကြောင့် မိဘများအတွက် ငွေကြေးဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်စေပြီး၊ ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများမှ ကလေးများအား ကျောင်းထွက်ခြင်းဖြစ်စေပါသည်။

နမူနာဖြစ်ရပ် (၂) ကျောင်းသားအရေအတွက်နှင့် မမျှသော ဆရာ/မများ

လွတ္တာမြို့နယ်ရှိကျေးရွာတစ်ရွာတွင် မူလတန်းကျောင်းတစ်ကျောင်း (သူငယ်တန်းမှ လေးတန်းအထိ)သည် ဆရာ/မ အရေအတွက်နှင့် မမျှတသည့် ကျောင်းသားများစွာရှိနေပြီး၊ မိဘများအနေဖြင့် ပြင်ပမှ ဆရာငှားရမ်းခြင်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကို ကျခံနေကြရပါသည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် ဤမူလတန်းကျောင်းကို မူလတန်းလွန်ကျောင်းအဖြစ် အဆင့်မြှင့်ခဲ့ပြီး၊ ငါးတန်းအထိ ပညာသင်ကြားပေးခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ ကျောင်းတွင် ကျောင်းသားအရေအတွက် (၉၀) ကျော်ရှိနေပြီး၊ အစိုးရခန့်ဆရာ (၂)ဦး (ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ဆရာတစ်ဦး)တို့ကသာ တာဝန်ယူသင်ကြား ပေးနေရပါသည်။

ထိုသို့ကျောင်းသားအရေအတွက် အဆမတန်များပြားမှုကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် ကျောင်းအထောက်အကူပြုကော်မတီက ပြင်ပမှ ဆရာအသစ်တစ်ဦးကို ငှားရမ်းခဲ့ရာ NGO အဖွဲ့တစ်ခုဖြစ်သည့် Save The Children အဖွဲ့က လစဉ်ကုန်ကျစရိတ်များထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ယခုနှစ်တွင် ငါးတန်းအထိ တိုးချဲ့သင်ကြားမည်ဖြစ်ရာ နောက်ထပ်ပြင်ပ ဆရာတစ်ဦးငှားရမ်းရန်လိုအပ်လာပြီး၊ ယင်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို မိဘများက စုပေါင်းကျခံရပါမည်။ အိမ်ထောင်စုအလိုက် ကျခံရမည့် ငွေကြေးပမာဏမှာ မတူညီကြပါ။ လယ်ပိုင်ရှင်မိသားစုတစ်စုလျှင် တစ်လ ၅၀၀၀ ကျပ်ထည့်ဝင်ရပြီး၊ လက်လုပ်လက်စား မြေယာမဲ့မိသားစုများမှာ တစ်လလျှင် ၃၀၀၀ ကျပ်ထည့်ဝင်ရပါသည်။ ငါးတန်းကျောင်းသား ရှိသည့် မိသားစုများမှာမူ တစ်လလျှင် ၃၅၀၀ ကျပ်ထည့်ဝင်ရကြောင်း သိရှိရပါသည်။

ဘာသာစကားအခက်အခဲများ

လေ့လာခဲ့သည့်ကျေးရွာ (၂၀) အနက် (၃) ရွာ (ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ပအိုဝ်ကျေးရွာနှစ်ရွာနှင့် ဧရာဝတီတိုင်းရှိ ကရင် ကျေးရွာတစ်ရွာ) တွင် တိုင်းရင်းသားအများစုနေထိုင်ကြပြီး၊ မြန်မာဘာသာစကားမတတ်ကျွမ်းခြင်းကြောင့် ကျောင်းသားများသည် အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းအဆင့်များတွင် ကျောင်းထွက်ကြရပါသည်။ ဤကျေးရွာများ တွင် ရောက်လာသည့် ဆရာ/မများမှာ ဗမာလူမျိုးများဖြစ်ပြီး၊ စာသင်ကြားနိုင်ရန် သို့မဟုတ် ဆက်သွယ်ပြောဆို နိုင်ရန်အတွက် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို မတတ်ကျွမ်းသည့်အတွက် ဘာသာစကားအခက်အခဲကြုံ တွေ့နေရကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ကျောင်းအထောက်အကူပြုကော်မတီဝင်များနှင့် ဆရာ/များအားလုံးက တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ဤကျေးရွာတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ ဒေသခံ ဘာသာ စကားကို သင်ယူရန် နှစ်နှစ်မှ သုံးနှစ်အထိကြာမြင့်နိုင်ကြောင်းနှင့် တိုင်းရင်းသား ကလေးငယ်များအနေဖြင့် မြန်မာစကားမတတ်ပါက မူကြို သို့မဟုတ် သူငယ်တန်းတွင် ကျောင်းစနေသည့်အခါ အခြားအတန်းဖော်များ ကဲ့သို့ စာမလိုက်နိုင်ခြင်း၊ ဘာသာရပ်များအပေါ် နားလည်မှုကို ထိခိုက်နိုင်ခြင်းနှင့် မိမိတို့အသိုင်းအဝိုင်း ပြင်ပတွင် လူမှုဆက်ဆံရေးစွမ်းရည်ထိခိုက်ခြင်းတို့ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ထို့အပြင် ကလေးငယ်များသည် ဆရာ/မများ သင်ကြားပို့ချမှုကို နားမလည်ပါက စာသင်ကြားမှုကို ငြီးငွေ့လာပြီး၊ ကျောင်းထွက်သွားနိုင်ကြောင်း ပြောကြားကြပါသည်။

နမူနာဖြစ်ရပ် (၃) - ဘာသာစကားအခက်အခဲကြောင့် ပညာသင်ကြားရာတွင် ရှက်ကြောက်မှုများဖြစ်စေခြင်း

တောင်ကြီးမြို့နယ်ရှိ ဆောင်းဖိုကျေးရွာသည် ပအိုဝ်တိုင်းရင်းသားအများစုနေထိုင်သော ရွာတစ်ရွာဖြစ်ပြီး၊ ကျေးရွာရှိ အလယ် တန်းကျောင်းတွင် ဆရာ/မ (၁၇)ဦးဖြင့် ပညာသင်ကြားပေးလျက်ရှိပါသည်။ ဆရာ/မများအနက် ကျောင်းအုပ်ကြီး အပါအဝင် သုံးဦးသာ ပအိုဝ်တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။ ကျန်ဆရာ/မများသည် ဗမာလူမျိုးများဖြစ်ပြီး၊ ပအိုဝ်စကားမပြောတတ်ကြပါ။ ကျောင်းတွင် စာသင်ကြားမှုများအား မြန်မာဘာသာဖြင့် ပြုလုပ်သော်လည်း ပအိုဝ်ဆရာများအနေဖြင့် မြန်မာဘာသာဖြင့် သင်ကြားရန်အခက်အခဲရှိပြီး၊ ပအိုဝ်ကျောင်းသားများသည်လည်း မြန်မာဘာသာစကားဖြင့် သင်ယူရာတွင် အခက်အခဲ တွေ့နေရပါသည်။ ပအိုဝ်ကျောင်းသားများအတွက် ဘာသာစကားအခက်အခဲမှာ သူငယ်တန်းနှင့် တစ်တန်းတွင် အဆိုးရွားဆုံး ဖြစ်ပြီး၊ သင်ကြားရာတွင် ကြီးမားသော အခက်အခဲများတွေ့ရပါသည်။ ကျောင်းသားများသည်လည်း အခြားမြန်မာစကား ပြော တတ်သည့်ကျောင်းသားများကဲ့သို့ စာမလိုက်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။ နောက်ပိုင်းတွင် တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များသည် စာသင်ရ မည်ကို ရှက်ကြောက်လာသည့်အတွက် ကျောင်းပြေးကြပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် မိဘဆရာအသင်းဝင်များနှင့် ကျေးရွာ ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးတို့က ကျောင်းပြေးသည့် တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များအား လိုက်လံရှာဖွေပြီးကျောင်းသို့ပြန်သွားရန် အားပေးတိုက်တွန်းကြရပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းစဉ်အတွင်း ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးက `ကျောင်းသားတွေက ကြီးစားပြီး၊ သင်ယူလိုစိတ်ရှိပေမဲ့ မြန်မာစကားမတတ်တာကြောင့် (စာသင်ရမှာကို) ရှက်ကြောက်နေကြတယ် ' ဟုပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ထို့အပြင် မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းအဆင့်တို့တွင် ပညာရေးအရည်အသွေးနိမ့်ကျမှုကြောင့် ကျောင်းသားများ အနေဖြင့် အထက်တန်းကျောင်းများတွင် ပညာသင်ကြားရာ၌ အခက်အခဲများရင်ဆိုင်ရပါသည်။ ကျောင်းသားများ နောက်တစ်တန်းတက်ရန်အရည်အချင်းမမှီလျှင်ပင် ဆရာများက တစ်တန်းပြီးတစ်တန်း အအောင်ပေးနေခြင်း ကြောင့် ကျောင်းသားများအား စာမေးပွဲစစ်ဆေးသည့်စနစ်သည် အားနည်းနေပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ကျောင်းသားများသည် အထက်တန်းအဆင့်သို့ ရောက်လာသောအခါ စာသင်ယူရန်နှင့် စာမလိုက်နိုင်ရန် ကြီးစား ရန်ကန်ကြရပြီး၊ ကျောင်းထွက်လိုကြကြောင်း အထက်တန်းပြဆရာ/မများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ပုံ (၂၂) - မြို့နယ်အလိုက် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများ

ပြဿနာများ	မြို့နယ်အမည်	မြို့နယ် အရေအတွက်	ကျေးရွာ အရေအတွက်	မှတ်ချက်
ဘာသာစကား အခက်အခဲ	တောင်ကြီး ကျောင်းကုန်း၊ ဘိုကလေး	(၃)မြို့နယ်	(၄)ရွာ	အထူးသဖြင့် ပအိုနှင့်ကရင် ကျေးရွာများတွင် ဤအခက် အခဲတွေ့နေပါသည်။
ဆရာ/မ မလုံလောက်ခြင်း	တောင်ကြီး ဘိုကလေး၊ လပွတ္တာ	(၃)မြို့နယ်	(၅)ရွာ	တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းများ၊ /မူလတန်းကျောင်းများ၊ တွဲဖက် အထက်တန်းကျောင်းများ သည် ပြင်ပဆရာ/များ ငှားရာ တွင် ဒေသခံများ၏ ထည့်ဝင် ငွေများကို မှီခိုနေရပါသည်။
ငွေကြေးအခက်အခဲ	အားလုံး	(၅)မြို့နယ်	(၄=၂၀)ရွာ	လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ်အားလုံးတွင် ပြဿနာကို ရင်ဆိုင်နေရပါသည်။
ကျောင်းနှင့်ဝေးခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ညံ့ခြင်း၊ ကျေးရွာတွင် အလယ်တန်း ကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်း များမရှိခြင်း	တောင်ကြီး၊ စဉ့်ကိုင်၊ လပွတ္တာ၊ ဘိုကလေး	(၄)မြို့နယ်	(၁၂)ရွာ	တောင်ကြီး၊ စဉ့်ကိုင်၊ လပွတ္တာ နှင့် ဘိုကလေးမြို့နယ်တို့ရှိ ကျေးရွာ (၁၂)ရွာတွင် ဤ ပြဿနာ ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်တွင် သွားရောက် လေ့လာခဲ့သော ကျေးရွာ (၄)ရွာ လုံးတွင် ကျောင်းများသည် ကျေးရွာနှင့် မဝေးသည့်နေရာ များတွင် တည်ရှိခြင်းကြောင့် အထက်တန်းကျောင်းများကိုပင် လက်လှမ်းမီကြပါသည်။

ပညာရေးလက်လှမ်းမီစေရေးအတွက် ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများ

ကျေးရွာမှကျောင်းသားများအား အလယ်တန်းပညာရေးပြီးဆုံးသည်အထိ သင်ကြားနိုင်စေရန် ဒေသခံများ၏ ကြိုးစားအားထုတ်မှုများ

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုသည် ကျေးရွာတွင် ကျောင်းတည်ရှိခြင်းမရှိခြင်းအပေါ်များစွာမူတည်နေပါသည်။ ကလေး များ သင်ကြားနိုင်သည့် အမြင့်ဆုံးအတန်းသည် ကျေးရွာတွင် ရှိသည့် ကျောင်း၏ အဆင့်ပေါ် မူတည်ပါသည်။ ကျောင်းသားများသည် အကြောင်းရင်းအမျိုးမျိုးရှိသောကြောင့် ဝေးကွာသောနေရာများရှိ အလယ်တန်း၊ အထက် တန်းကျောင်းများသို့ မသွားနိုင်ကြပါ။ ထိုအကြောင်းရင်းများတွင် သွားလာရေးကုန်ကျစရိတ်များ၊ ခရီးသွားရာတွင် အန္တရာယ်ရှိမှု၊ မိဘများဆင်းရဲခြင်း၊ မြန်မာစကားကောင်းစွာမတတ်ခြင်းစသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။ သွားရောက် လေ့ လာခဲ့သည့် ကျေးရွာ (၂၀)အနက် (၆)ရွာတို့တွင် မူလတန်းကျောင်းများသာရှိသည့်အတွက် ကလေး အများစုသည် မူလတန်းပြီးဆုံးပြီးနောက် ကျောင်းဆက်တက်နိုင်ခြင်းမရှိတော့ပါ။ ထို့အတူပင် ကျေးရွာ (၂၀) အနက် (၉)ရွာတွင် အလယ်တန်းကျောင်းများသာရှိသည့်အတွက် အလယ်တန်းအောင်မြင်ပြီးသော ကျောင်းသားအများစုသည် အထက်တန်းသို့ ဆက်မတက်နိုင်ကြပါ။ အထက်တန်းကျောင်းများကို လေ့လာကြည့်ပါက၊ အားလုံးနီးပါးသည် မြို့ပေါ်တွင်သာတည်ရှိသည့်အတွက် ကျေးရွာများမှ ကျောင်းသားအနည်းငယ်သာ ဤကျောင်းများတွင် တက်

ရောက်နိုင်ပါသည်။ ကျောင်းသားများအား မူလတန်းအဆင့်ထက်ပို၍ လက်လှမ်းမီစေရေးကို ကူညီပေးနိုင်ရန်အတွက် ကျေးရွာများစွာတို့သည် ကိုယ်ပိုင်နည်းလမ်းအမျိုးမျိုးဖြင့် ကြိုးစားနေကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါ သည်။

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ ဘိုက်လေးမြို့နယ်၊ မင်းလှစုကျေးရွာတွင် တွဲဖက်အလယ်တန်းကျောင်း တစ်ကျောင်း ရှိခဲ့ရာ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် အလယ်တန်းကျောင်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံခဲ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လက်ရှိ သင်ကြားရေးဝန်ထမ်းများကို တိုးချဲ့ရန် လိုအပ်လာပါသည်။ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ပညာသင်နှစ်အထိ ဒေသခံများသည် တွဲဖက်အလယ်တန်းကျောင်းရှိ (၈)တန်းကျောင်းသားများကို သင်ကြားပေးရန် ပြင်ပဆရာတစ်ဦးကို ငှားရမ်းခဲ့ပါ သည်။ ထိုဆရာကို လစာကို NGO အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့က ထောက်ပံ့ပေးခဲ့ပါသည်။ ယခုအခါ အလယ်တန်းဆင့် (၈ တန်း) အောင်မြင်ပြီးသည့် ကျောင်းသားများ (အလယ်တန်းကျောင်းသားများ၏ ၃၀%သာ အောင်မြင်ပါသည်။) သည် အထက်တန်းဆက်တက်ရန်အတွက် ဘိုက်လေးမြို့ပေါ်သို့ သွားတက်ကြရတော့မည်ဖြစ်ရာ ချမ်းသာသော မိသားစုမှ ကျောင်းသားအနည်းငယ်သာ ယင်းသို့ သွားရောက်နိုင်ပါမည်။ အလယ်အလတ်မိသားစုများ၊ ဆင်းရဲ သော မိသားစုများမှ ကျောင်းသားများသည် မြို့ပေါ်ရှိ အထက်တန်းကျောင်းသို့ မတက်ရောက်နိုင်ကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကုန်ကျစရိတ်များပြားခြင်း၊ မိဘများက ကျောင်းသွားသည့်လမ်းတစ်လျှောက်တွင် စိတ် မချခြင်း၊ မိဘများက ကျောင်းသားများ၏ လုပ်အား သို့မဟုတ် ဝင်ငွေကို လိုအပ်ခြင်း (စပါးစိုက်ခြင်း၊ လယ် လုပ်သား၊ ကလေးထိန်းပေးခြင်း၊ အိမ်စောင့်ခြင်း၊ ငါးဖမ်းခြင်း၊ ဂဏန်းထောင်ခြင်း၊ ရန်ကုန်မြို့ရှိ စက်မှုဇုန် အထည်ချုပ်စက်ရုံများတွင် ရွှေ့ပြောင်းအလုပ်လုပ်ခြင်းစသည်ဖြင့်)ကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ကျေးရွာရှိ ကလေးများစွာတို့ အထက်တန်းပညာရေး သင်ကြားနိုင်စေရန်အတွက်၊ ကျောင်းအကျိုးတော်ဆောင် ကော်မတီ အဖွဲ့ဝင်များ၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ကျောင်းသားမိဘများ ပူးပေါင်း၍ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် အထက်တန်းပညာရေး (၉ တန်း)ကို ရွာတွင် သင်ကြားနိုင်ရန် ကြိုးစားခဲ့ကြပါသည်။ ထိုသို့ကိုယ်ထူကိုယ်ထ ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် တက်ကြွသောဒေသခံ (၉) ဦးမှ (၁၀) ဦးအထိပါဝင်သည့် ဖြစ်မြောက်ရေး ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ပညာရေးဌာနသို့ တိုက်ရိုက်အကူအညီတောင်းခံမည့်အစား အနီးရှိ လေးပင်မရွာ အထက်တန်း ကျောင်းနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အကြံဉာဏ်ရယူခြင်း၊ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းပြင်ဆင်ခြင်း (ဖိုးဒီကွဲရွာ အထက် တန်းကျောင်းမှသင်ရိုးညွှန်းတမ်းများအတိုင်းပြင်ဆင်ခြင်း)၊ ကိုးတန်းကျောင်းသားတစ်ဦးလျှင် တစ်နှစ် ၁၈၀၀၀၀ ကျပ် ထည့်ဝင်၍ ပြင်ပဆရာနှစ်ဦးငှားရမ်းခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းများပါဝင်ပါသည်။ ကျေးရွာရှိကျောင်းသည် တွဲဖက် အထက်တန်းကျောင်းဖြစ်စဉ်အတွက် အတန်းတင်စာမေးပွဲများကို ဖိုးဒီကွဲကျေးရွာအထက်တန်းကျောင်းတွင် သွား ရောက်ဖြေဆိုကြရပါသည်။

ကျောင်းဖြစ်မြောက်ရေးကော်မတီသည် ယာယီကျောင်းအဖြစ် အသုံးပြုရန်အတွက် အိမ်တစ်လုံးကို တစ်လ ၃၀၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ငှားရမ်းခဲ့ပါသည်။ ယခုပညာသင်နှစ်တွင် အလယ်တန်း (ရှစ်တန်း)အောင်မြင်ခဲ့သော ကျောင်းသား ၂၉ ဦးအနက် ၁၇ ဦးတို့က မိမိတို့ကျေးရွာတွင်ပင် အထက်တန်း (ကိုးတန်း) အတွက် ကျောင်းအပ် နိုင်ကြပြီဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အလယ်တန်းအောင်မြင်ပြီးသည့် ကျောင်းသားအားလုံး အထက်တန်းသို့ မတက် ရောက်နိုင်ကြပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိဘများအနေဖြင့် တစ်နှစ် ၁၈၀၀၀၀ ကျပ်ကို ထည့်ဝင်နိုင်စွမ်း မရှိ သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဤကြားဖြတ်တွဲဖက်ကျောင်းကို အစိုးရ၏ အခြေခံပညာအထက်တန်း ကျောင်းအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုစေလိုကြောင်းနှင့် ထိုသို့ အသိအမှတ်ပြုခံရပါက ဆရာ/မများ၏ လစာများပေးရန်မလိုတော့ဘဲ မိဘ များ၏ ကုန်ကျစရိတ်လည်း သက်သာမည်ဖြစ်ကြောင်း ကျောင်းအကျိုးတော်ဆောင်ကော်မတီဝင်တစ်ဦးက ပြော ကြားခဲ့ပါသည်။

စီးပွားရေးအခက်အခဲကို ဖြေရှင်းခြင်း

များစွာသောကျောင်းသားများသည် စီးပွားရေးအကြောင်းပြချက်များဖြင့် အထက်တန်းပညာရေးကို မပြီးဆုံးမီ ကျောင်းထွက်လိုက်ရချိန်တွင် အထက်တန်းပညာရေးကို ဆက်လက်တက်ရောက်လိုသော ကျောင်းသားများ (နှင့်

၎င်းတို့၏ မိဘများ) သည် အထက်တန်းပညာဆက်လက်သင်ကြားနိုင်ရန်အတွက် နည်းလမ်းမျိုးစုံဖြင့် ရှမ်းကန်ကြီး စားနေကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင်၊ ၎င်းတို့၏ မိဘများနှင့် ကျေးရွာ ကော်မတီဝင် များပူးပေါင်း၍ ကျောင်းသားများ၏ ငွေကြေးအခက်အခဲများ အဆင်ပြေစေရန် ဝိုင်းဝန်းကူညီကြပါသည်။ ဆင်းရဲ သော ကျောင်းသားများကိုယ်တိုင်လည်း ကျောင်းစရိတ်များကာမိစေရန်အတွက် ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ဂဏန်း ထောင်ခြင်း၊ ကောက်စိုက်ခြင်း၊ စပါးရိတ်ခြင်းစသည့် အလုပ်မျိုးစုံလုပ်၍ ဝင်ငွေ ရှာဖွေကြပါသည်။ အချို့ကျေးရွာ များတွင် မိဘဆရာအသင်းက ဆင်းရဲသောကျောင်းသားများအတွက် ကျောင်းကုန်ကျစရိတ်များ ပံ့ပိုးပေးခြင်းနှင့် အခြားလိုအပ်သောအကူအညီများပေးခြင်းတို့ဖြင့် ကူညီလျှက်ရှိပါသည်။

ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၄) - ကျေးရွာကော်မတီဝင်များက ငွေကြေးအခက်အခဲအားကူညီဖြေရှင်းပေးခြင်း

တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ကျောင်းထိုရွာတွင် ပညာရေးလုပ်ငန်းများအတွက် တက်ကြွသော ဒေသခံများနှင့်ဖွဲ့စည်းထားသည့် ကျောင်းကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များသည် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုတိုးတက်စေရန် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ ထိုကော်မတီသည် ကော်မတီဝင်များထံမှလည်းကောင်း၊ အခြားဒေသခံများထံမှလည်းကောင်း ငွေကြေးအကူအညီများ အားပေးလှုံ့ဆော်ပေး ခြင်းဖြင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီခြင်းကို တိုးမြှင့်ပေးပါသည်။ ကော်မတီဝင်များသည် ကျောင်းထွက်ထားသော ကျောင်းသား မိဘများအိမ်သို့ သွား၍ ကျောင်းထွက်ရသည့်အကြောင်းရင်းကို မေးမြန်းခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းစဉ်ကို စတင်ပါသည်။ မိဘများတွင် ကျောင်းနုတ်ရခြင်းအတွက် အကြောင်းပြချက်များခိုင်လုံပါက မည်သည့် လုပ်ငန်းမှမဆောင်ရွက်ပါ။ သို့ရာတွင် ကျောင်းသား ကလည်း ပညာဆက်လက်သင်ကြားရန် စိတ်အားထက်သန်ပြီး၊ မိဘများကလည်း သဘောတူပါက ထိုကျောင်းသား ပညာဆက်လက်သင်ကြားရေးအတွက် နည်းလမ်းများရှာဖွေပေးကြပါသည်။ အကယ်၍ ကျောင်းထွက်ရခြင်းသည် ငွေကြေး အခက်အခဲကြောင့်ဖြစ်ပါက ကော်မတီဝင်များနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးတို့ အစည်းအဝေးပြုလုပ်ပြီး၊ စာသင်နှစ် တစ်နှစ်လုံး အတွက် ကျောင်းသုံးစာအုပ်များ၊ ဗလာစာအုပ်များ၊ အခြားစာရေးကိရိယာများ ထောက်ပံ့ပေးရန် အလှူငွေ ရှာဖွေပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ကော်မတီသည် ငွေကြေးအရ အဆင်မပြေသည့် ကျောင်းသားများအား ပညာဆက်လက်သင်ကြားနိုင်ရန် ကူညီ ပေးလျက်ရှိပါသည်။

ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၅) - ပညာသင်ကြားနိုင်ရန် အချိန်ပိုင်းအလုပ်လုပ်၍ ဝင်ငွေရှာသော စိတ်အားထက်သန်သည့် ကျောင်းသားတစ်ဦး

ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး၊ လပွတ္တာမြို့နယ်ရှိ အောင်နိုင်ကျေးရွာတွင် မူလတန်းအောင်မြင်ပြီး၍ ပညာဆက်လက် သင်ကြား လိုသော ကလေးငယ်များသည် ၎င်းတို့၏ ကျောင်းစရိတ်များပေးနိုင်ရန်အတွက် အချိန်ပိုင်းအလုပ်များကို စတင်နေကြပါသည်။ ဤကျေးရွာရှိမူလတန်းကျောင်းကို ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစ၍ မူလတန်းလွန်ကျောင်းအဖြစ် တိုးမြှင့်လိုက်သောကြောင့် ကျောင်း သားများအနေဖြင့် အလယ်တန်းပညာရေးကို ကျေးရွာတွင်ပင် ဆက်လက်သင်ကြားနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းကော်မတီသည် မူလတန်းလွန်ကျောင်းတွင် ငါးတန်းကျောင်းသားများအား ပညာသင်ကြားပေးနိုင်ရေးအတွက် ပြင်ပ ဆရာတစ်ဦးကို ငှားရမ်းခဲ့ရပြီး၊ ကျောင်းသားမိသားစုများက ဆရာ၏ လခအတွက် တစ်လလျှင် ၃၅၀၀ ကျပ်စီ ထည့်ဝင် ရပါသည်။ ဆင်းရဲသားမိသားစုများသည် ပုံမှန်ဝင်ငွေမရှိဘဲ၊ ရာသီအလိုက်လုပ်ငန်းများမှ ဝင်ငွေရရှိသောကြောင့် ထိုငွေ ပမာဏကို မတတ်နိုင်ကြပါ။ ထိုအခါ ပညာဆက်လက်သင်ကြားလိုသော ကျောင်းသားများသည် ကျောင်းစရိတ်များနှင့် အခြား ကုန်ကျစရိတ်များပေးသွင်းနိုင်ရန် စနေ၊ တနင်္ဂနွေနေ့ များနှင့် ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ဂဏန်းထောင်ခြင်းအားဖြင့် ကိုယ်တိုင် အလုပ်လုပ်ကိုင်၍ ငွေကြေးရှာဖွေနေကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဆရာ/မ မလုံလောက်မှုကို ဖြေရှင်းခြင်း

မိဘများနှင့် ဒေသခံများသည် မိမိတို့ အစီအစဉ်ဖြင့် ပြင်ပဆရာများငှားရမ်းခြင်းဖြင့် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု တိုးတက် စေရန် ကူညီနေကြပါသည်

ဆောင်းဖိုကျေးရွာတွင် ငါးတန်းမှ ရှစ်တန်းအထိ ပညာသင်ကြားပေးနေသော အလယ်တန်းကျောင်း၏ မိဘ ဆရာအသင်းသည် ကျောင်းသားများအခြားရွာများသို့သွား၍ ကျောင်းတက်ရမည့်အစား မိမိတို့ကျေးရွာတွင်ပင် အထက်တန်း (ကိုးတန်း) တက်နိုင်ရန်အတွက် ပိုင်းဝန်းကူညီဆောင်ရွက်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပါသည်။ ထို့အတွက် ကော်မတီသည် လက်ရှိ အလယ်တန်းကျောင်းကို အဆင့်မြှင့်တင်ရန်အတွက် ပြင်ပဆရာများကို တစ်လလျှင် ၁၅၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့် ငှားရမ်းခဲ့ပြီး၊ ထိုပြင်ပဆရာများအတွက် လစာပေးရန် စနစ်တစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုစနစ်အရ ကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စုများကို ဝင်ငွေရရှိမှုပေါ်မူတည်၍ အုပ်စု (၄)စု ခွဲခြားခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာရှိ အချမ်းသာဆုံးမိသားစုများသည် ပထမအုပ်စုတွင် ပါဝင်၍ တစ်လလျှင် ၅၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒုတိယ အုပ်စုဝင် အလယ်အလတ် မိသားစုများသည် တစ်လလျှင် ၄၅၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ တတိယ အုပ်စုဝင်မိသားစုများသည် တစ်လလျှင် ၄၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝင်ငွေအနိမ့်ဆုံးဖြစ်ကြသည့် စတုတ္ထ အုပ်စုဝင်များသည် တစ်လလျှင် ၃၀၀၀ ကျပ်မှ ၃၅၀၀ ကျပ်အထိလည်းကောင်း ထည့်ဝင်ရပါသည်။ ဤစနစ်ကို ကျင့်သုံးခြင်းကြောင့် ပြင်ပဆရာများအတွက် လစာပေးရန် ရန်ပုံငွေစုဆောင်းနိုင်ပြီး၊ ကျောင်းသားများအား မိမိတို့ကျေးရွာတွင်ပင် အထက်တန်းဆင့်ပညာရေးကို ပြီးစီးအောင် သင်ကြားစေနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဘာသာစကားအခက်အခဲကို ဖြေရှင်းခြင်း

လေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာ (၂၀)အနက်၊ (၃)ရွာတို့တွင် ပညာသင်ကြားရေးအတွက် ဘာသာစကားအခက်အခဲကို လျှော့ချနိုင်ရန် နည်းလမ်းများကို ဆောင်ရွက်နေကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ ဒေသခံများသည် ကျေးရွာတွင် မူကြိုတန်းများဖွင့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မြန်မာဘာသာနှင့်တိုင်းရင်းသားဘာသာနှစ်မျိုးလုံး ပြောတတ်သော ကျောင်းသားကြီးများအား တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားမပြောတတ်သည့် ဆရာ/မများအား စာသင်ကြားရာတွင် ကူညီခိုင်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်နေကြပါသည်။ ခရစ်ယာန်ကျောင်းများတွင် ဖွင့်လှစ်ထားသော မူကြိုကျောင်းများသည် ကလေးငယ်များအား မြန်မာစကားသင်ကြားပေးနိုင်၍ အစိုးရကျောင်းများသို့ တက်ရောက် သည့် ပထမနှစ်တွင် ကြုံတွေ့ရသော ဘာသာစကားအခက်အခဲကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းပေးနိုင်ပါသည်။ ဤကျောင်း တွင်ပင် ကျောင်းသားကြီးများ (သုံးတန်း သို့မဟုတ် လေးတန်းကျောင်းသား)က ကရင်စကားမပြောတတ်သည့် ဆရာ/မများအား မြန်မာစကားကောင်းစွာမပြောတတ်သေးသည့် ကျောင်းသားငယ်များကို စာသင်ရာတွင် ကူညီ ပေးကြပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ဆရာ/မများသင်ကြားသည့် သင်ခန်းစာများကိုပင် ဘာသာပြန်ပေးနိုင်ကြပါ သည်။

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုတိုးတက်ရေးအတွက် အကြံပြုချက်များ

- ကျောင်းသားများအနေဖြင့် အထက်တန်းပညာရေးကို မိမိတို့ကျေးရွာတွင်ပင် သင်ကြားနိုင်ရန်အတွက် လက်ရှိအလယ်တန်းကျောင်းများကို အထက်တန်းကျောင်းများအဖြစ် အဆင့်မြှင့်တင်ပေးခြင်း။
- ပညာရေးဌာနက အဆင့်မြှင့်ထားသော ကျောင်းများအတွက် လုံလောက်သော သို့မဟုတ် နောက်ထပ် ဆရာ/မများကို ခန့်ထားခြင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းပေးခြင်း။
- မြန်မာဘာသာစကားအခက်အခဲဖြစ်နေသည့် ကျောင်းများတွင် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို ပြောကြား နိုင်သော ဆရာ/မများ ငှားရမ်းပေးခြင်း။

- အထူးသဖြင့် အခြားရွာများရှိ ကျောင်းများသို့ သွားလာရာတွင် စရိတ်ကြီး၍ အန္တရာယ်ရှိသော ဝေးလံသည့် ဒေသများတွင် ပညာဆက်လက်သင်ကြားလိုသော ကလေးများအတွက် သွားလာရေးကိစ္စများ စီစဉ်ပေးခြင်း။

အပိုင်း (၅) - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

လူမှုဆိုင်ရာ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုပြုလုပ်ခဲ့သည့်အချိန်တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အရ လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်သည့်အတွက် အစီအစဉ်အပိုင်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများထံမှ အချက်အလက်များစွာကို စုဆောင်းနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ဆန်းစစ်လေ့လာမှုပြီးစီးသည့်အချိန်တွင် အကောင်အထည်ဖော်သည့်လုပ်ငန်းများပြီးဆုံး၍ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသည့် ကျောင်းသား/သူများ စာရင်းကိုလည်း အပြီးသတ်ပြီးဖြစ်ပါသည်။ စမ်းသပ်ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် လုပ်ငန်း လမ်းညွှန်ချက်များပါ ရည်ရွယ်ချက်များတွင် ‘ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို တိုးတက်စေရန်၊ ပွင့်လင်းမြင်သာ၍ မျှတသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဆောင်ရွက်ရန်နှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို မြှင့်တင်ပေးရန်’ ဖော်ပြထားပါသည်။ လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်လေ့လာမှုတွင် ဒေသခံ ပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်သော စီမံချက် ရေးဆွဲရေးမူဘောင်ကို အခြေခံ၍လည်းကောင်း၊ အစီအစဉ်မှ ပြုစုထားသော လုပ်ငန်းလက်စွဲစာအုပ်ကို အခြေခံ၍ လည်းကောင်း၊ ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကိုဆန်းစစ်ခဲ့ပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်နှစ်ခုလုံး၏ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်အတွက် ပိုမိုအသေးစိတ်သော အရည်အသွေးပြ စစ်ဆေးအကဲဖြတ်လုပ်ငန်းများကို နောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ပါလိမ့်မည်။

အဖွဲ့အစည်းများဖွဲ့စည်းခြင်း

ဤစမ်းသပ်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့်တွင် ဖွဲ့စည်းထားသော ကော်မတီများမှတစ်ဆင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချထားသောနည်းလမ်းဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန် ပြင်ဆင်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပညာထူးချွန်ဆုနှင့် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အရ ကျောင်းသားများအား ရွေးချယ် ပေးရန်အတွက် မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (TGSC) သည် ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီများက သတ်မှတ်ထားသော ‘စံ’များနှင့် အညီရွေးချယ်တင်ပြလာသည့် လျှောက်လွှာများကို စိစစ်ပါသည်။ ထို့နောက်ရွေးချယ်ခံရသော ကျောင်းသားများစာရင်းကို စီမံကိန်းခေါင်းဆောင်မှတစ်ဆင့် သက်ဆိုင်ရာ ခရိုင်၊ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး ပညာရေးမှူးရုံးများ၏ အတည်ပြုချက်ရယူရန် တင်ပြရပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီ၏ တာဝန်များတွင် ကျောင်းသားရွေးချယ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တုန့်ပြန်မှုများ၊ တိုင်ကြားမှုများကို တုန့်ပြန်ဖြေရှင်းပေးခြင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။ ထို့အပြင် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးသည် ပုံမှန်ပညာသင်ဆု အစီအစဉ်နှင့် စမ်းသပ်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် အဆိုပြုလိုက်သော ကျောင်းသားများစာရင်းကို ပြုစုပေးရပါသည်။

ပညာသင်ဆုနှင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် ကျောင်းသားများအားရွေးချယ်ရာတွင် ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီ၏ တာဝန်နှင့်လုပ်ပိုင်ခွင့်များမှာ ဒေသခံပြည်သူများသို့ ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ လျှောက်လွှာများကို လက်ခံခြင်း၊ မြို့နယ်မှ သတ်မှတ်ပေးထားသော ‘စံ’ သတ်မှတ်ချက်နှင့် ခွဲတမ်းများအရ ကျောင်းသားများအားရွေးချယ်ခြင်း၊ရွေးချယ်ထားသည့်ကျောင်းသားများ စာရင်းကို မြို့နယ်အဆင့်သို့ တင်ပြခြင်း၊ မြို့နယ်အဆင့်မှ အတည်ပြုချက်ရရှိပါက ရွေးချယ်ထားသော ကျောင်းသားများကို မှတ်တမ်းသွင်းခြင်း၊ ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် သတ်မှတ်ထားသောစည်းကမ်းချက်များကို လိုက်နာမည့် အကြောင်း အရွေးချယ်ခံ ကျောင်းသားများအား လက်မှတ်ရေးထိုးစေခြင်း၊ ထောက်ပံ့ကြေးများကို လစဉ်ထုတ်ပေး

ခြင်း၊ လုပ်ငန်းအားလုံးကို ခြုံငုံကြီးကြပ်ခြင်း၊ လိုအပ်ပါက ထောက်ပံ့ကြေးရပ်ဆိုင်းသည့် အမှုကိစ္စများကို ကိုင်တွယ်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (TGSC)

မြို့နယ်အားလုံးတို့တွင် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းလမ်းညွှန်ချက်တွင် ဖော်ပြထားသော ဖွဲ့စည်းပုံအတိုင်း ကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းထားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အမှန်အားဖြင့်၊ ပညာသင်ဆုနှင့် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်များအတွက် မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီသည် ပုံမှန်အစိုးရပညာသင်ဆုရွေးချယ်ရေးကော်မတီကို တိုးချဲ့ထားခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ လက်ရှိကော်မတီဝင်များအပြင် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာန၊ မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေး ကော်မတီနှင့် မြို့နယ်အတွင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နေသော အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ထပ်တိုးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မြို့နယ်အားလုံးတို့တွင် ကော်မတီဖွဲ့စည်းရာ၌ အချိန်အကန့်အသတ်ရှိသည့်အတွက် ပညာရေးဌာနမှမဟုတ်သော ကော်မတီဝင်များကို ဖုန်း သို့မဟုတ် စာဖြင့် ကော်မတီတွင် ပါဝင်ရန် အကြောင်းကြားခဲ့ပြီးမှ ထည့်သွင်း ဖွဲ့စည်းခဲ့ရပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ထိရောက်စွာဖြန့်ဝေနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ၊ ပညာရေးကဏ္ဍပြင်ပမှ ကော်မတီဝင်များသည် အစီအစဉ်အကြောင်း မသိရှိခဲ့ကြပါ။ ပညာရေးကဏ္ဍမှအပ ကျန်ကော်မတီဝင်များသည် ကော်မတီတွင် ပါဝင်နေကြောင်း အကြောင်းကြားမှသာ သိရှိကြပြီး၊ ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ၎င်းတို့၏ တာဝန်နှင့်ဝတ္တရားများကိုလည်းကောင်း မသိရှိကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။မြို့နယ်အတွင်းရှိ ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများထံသို့ သတင်းအချက်အလက်များ ကူညီဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရန်အတွက် မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီတွင် ဘာသာရေး/လူမျိုးစုအုပ်စုများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကိုလည်း ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းသင့်ပါသည်။

ကျောင်းအဆင့် ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (SGSC)

သုတေသနအဖွဲ့က သွားရောက်လေ့လာခဲ့သော ကျောင်းပေါင်း (၂၀)တွင် ကျောင်းအဆင့် ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းထားကြောင်းတွေ့ရသော်လည်း၊ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေး လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် အပြည့်အဝကိုက်ညီမှုမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ဒေသခံ ခေါင်းဆောင်များအား ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းရန် ဖော်ပြထားသော်လည်း လက်တွေ့တွင် မပါဝင်ကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ အစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် လိုလားချက်အသံများ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာရှိခဲ့ပါသည်။ အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ အလယ်တန်းကျောင်း (၃) ကျောင်းတို့တွင် ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ရပ်ရွာမှလေးစားသူများ၊ အစိုးရဌာနများနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် အတွေ့အကြုံရှိသော တက်ကြွသူများကိုပါ ထပ်တိုးထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းထားပြီး၊ ကျောင်းသားရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ကော်မတီဝင် မဟုတ်သူများကိုလည်း ပူးပေါင်းပါဝင်စေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီဝင်များသည်လည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်တာဝန်များကို နားလည်ရာတွင် မတူညီကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့သောနေရာများတွင် ကျောင်းကော်မတီဝင်များ (၎င်းတို့သည် ကျောင်းအကျိုးတော်ဆောင်ကော်မတီဝင်များလည်းဖြစ်ကြပါသည်) သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အကြောင်းကို ကောင်းစွာသိထားသော်လည်း၊ဝေးလံသောကျေးရွာများမှ ကိုယ်စားလှယ်များမှာမူ များစွာမသိကြပါ။ ဥပမာအားဖြင့် တောင်ကြီးနှင့်စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်တို့ရှိ ကျောင်းကော်မတီများသည် ၎င်းတို့၏ တာဝန်များကို မသိရှိကြပါ။ အကြောင်းပြချက်မှာ ၎င်းတို့အား အစီအစဉ်အကြောင်း ကောင်းစွာရှင်းပြထားခြင်းမရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အရ ကျောင်းသားများရွေးချယ်ရန် ကော်မတီဖွဲ့စည်းရာတွင် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများ

မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့်နှစ်မျိုးလုံးတွင် စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေး လမ်းညွှန်ချက်များအရ ကော်မတီများ ဖွဲ့စည်းရာတွင် အခက်အခဲများစွာကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကော်မတီများအား လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ဖွဲ့စည်းရာတွင် အချိန်အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ရရှိသောကြောင့် အချို့သော ကျောင်းများတွင် တိုင်းရင်းသားနှင့် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ခေါင်းဆောင်များကို ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းနိုင်သော်လည်း၊ အချို့ကျောင်းများတွင်မူ ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းနိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။ ကျောင်းအုပ်ကြီး အများစုတို့က ကော်မတီတွင် ပညာရေး စိတ်ဝင်စားသော အဖွဲ့ဝင်များကိုသာ ထည့်သွင်းလိုကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကော်မတီဝင်များရှာဖွေရာတွင် အချိန်ယူရပါသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆင်းရဲသူများနှင့် အခွင့်အရေးနည်းပါးသော အုပ်စုများ ကျောင်းကော်မတီများတွင် ကိုယ်စားပြုပါဝင်နိုင်ခြင်း မရှိကြပါ။ ထိုသို့ ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများ မပါဝင်ခြင်းမှာ တမင်ခွဲခြားထားခြင်းကြောင့် မဟုတ်ကြောင်း သုတေသနအဖွဲ့က တွေ့ရှိရပါသည်။ ဆင်းရဲသော မိဘများ၊ ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ (၁) ဆင်းရဲသူများအနေဖြင့် ကိုယ်တိုင် စားဝတ်နေရေးအတွက် ပင်ရန်းကန်နေရစဉ်တွင် ကျောင်းအတွက် အချိန်၊ လုပ်အား၊ ငွေကြေးစသည်တို့ မထည့်ဝင်နိုင်ဟု ခံစားနေရခြင်း (၂) ကျောင်းကော်မတီအနေဖြင့်လည်း ပညာရေး စိတ်ဝင်စားသူများ၊ ရပ်ရွာမှလေးစားသူများ၊ ကျောင်းလိုအပ်ချက်များအတွက် အချိန်၊ လုပ်အား၊ ငွေကြေးထည့်ဝင် နိုင်သူများကိုသာ ရှာဖွေလေ့ရှိခြင်း တို့ကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဖော်ပြကြပါသည်။ ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများသည် ကျောင်းအဆင့် ကော်မတီတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် အဆင်မပြေသော်လည်း၊ ကျောင်းမှ စီစဉ်ပြုလုပ်သည့် အစည်းအဝေး များတွင် မူ ပူးပေါင်းပါဝင်ကြကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဒေသခံ ခေါင်းဆောင်များ က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤအစီအစဉ်အရ ဆင်းရဲသူများအား ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးပေးရန် ဦးစားပေးထားသော်လည်း ဆင်းရဲသူများနှင့် မိခင်/ဖခင်မရှိသူမိသားစုများသည် ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များအဖြစ် ကိုယ်တိုင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်မူ အထက် ဖော်ပြပါ အကြောင်းများက အကန့်အသတ်များ ဖြစ်စေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ဆက်သွယ်ရေး - မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီဝင်များ၏ ပြောကြားချက်အရ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ရေး လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ကော်မတီဖွဲ့စည်းရာ၌ အခြားဆက်စပ်အစိုးရဌာနများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အစိုးရဌာနများ၊ အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆက်သွယ်ရာတွင် အစည်းအဝေးပြုလုပ်ရန်ခက်ခဲခြင်း၊ ပညာရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များကို ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုမရှိခြင်း၊ အစည်းအဝေးများ မတက်ရောက်နိုင်ခြင်းစသည်တို့ တွေ့ကြုံရပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း အစိုးရဌာနများနှင့် CSO များက ၎င်းတို့ ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက်နှင့် အချိန်လုံလောက်စွာမရရှိခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ တစ်ချိန်တည်းတွင် ၎င်းတို့သည်လည်း ပင်မဌာနလုပ်ငန်းများနှင့် ရှုပ်နေသည့်အတွက် မြို့နယ်ကော်မတီမှ ပြုလုပ်သည့် အစည်းအဝေးများသို့ ကိုယ်စားလှယ်စေလွှတ်နိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ကြပါ။ ထို့အပြင် အခြားအဖွဲ့အစည်းများသည်လည်း ပညာရေးကဏ္ဍရှိ အစိုးရလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုမရှိသည့်အတွက် ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်များတွင် ထိရောက်စွာပူးပေါင်းပါဝင်ရန် ခက်ခဲကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပညာရေးဌာနမှအပ ကျန် အစိုးရဌာနများနှင့် CSO အဖွဲ့ဝင်များသည် ကျောင်းထွက်နှုန်းအချက်အလက်များကို မသိရှိကြဘဲ၊ ကျောင်းထွက်မှုကို မည်သို့သတ်မှတ်သည်၊ ကျောင်းထွက်ကျောင်းသားများကို မည်သို့ ရေတွက်သည် စသည်တို့ကို တိကျစွာနားမလည်ကြပါ။

အချိန်မလုံလောက်ခြင်း - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးသည် အချက်အလက်များစုဆောင်းရန်နှင့် ဆန်းစစ်ရန်အတွက် အချိန်မလုံလောက်မရခဲ့ပါ။ ကျောင်းများမှ အချက်အလက်များပေးပို့ရာတွင် နောက်ကျနေပြီး၊ တောင်းခံထားသော အချက်များမှာ များပြား၍ စုဆောင်းရာတွင် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်စေသည့်အတွက် အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် နားလည်မှုကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ပညာရေးအရာရှိများသည် ပြည်နယ်/တိုင်း ဒေသကြီး

အဆင့် သင်တန်းများအား တက်ရောက်ပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သတ်မှတ်လိုက်သော လုပ်ငန်းအမျိုးမျိုးကို ပေးထားသော အချိန်အတွင်းပြီးစီးစေရန် တက်သုတ်ရိုက်ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများတွင် မြို့နယ် ကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း၊ အကျုံးဝင်သောကျောင်းများရွေးချယ်ရန် အချက်အလက်များစုဆောင်းခြင်း၊ ရွေးချယ်ခံရ သောကျောင်းများကို အတည်ပြုခြင်းနှင့်အကြောင်းကြားခြင်း၊ ရွေးချယ်ခံရသောကျောင်းများ၏ ကျောင်းအုပ်ကြီး များအား ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှစ်ခုလုံးအတွက် သင်တန်းပို့ချခြင်း စသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီဖွဲ့စည်းရာတွင် အချိန်မလုံလောက်ဘဲ၊ အကျိုးဆက် အနေဖြင့် ကော်မတီဝင်များသည် အသိပေးအကြောင်းကြားမှုနည်းခဲ့ပြီး၊ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုလည်း အကန့်အသတ်ရှိခဲ့ရ ပါသည်။

အဓိကတာဝန်များကို မဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချိန်ကိုက် လုပ်ဆောင်ရပြီး၊ သတ်မှတ်ချိန်အတွင်း ပြီးစီးအောင်ဆောင်ရွက်ရသည့်အတွက် အစီအစဉ်စတင်သည့် ကာလ များတွင် ၎င်းတို့၏ မူလတာဝန်များ (သင်တန်းပို့ချခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း၊ အကဲဖြတ်ခြင်း) ကို ကျေပွန်စေရန် ကြိုးစား ခဲ့ကြောင်း လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများက သုတေသနအဖွဲ့သို့ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မြို့နယ်ခွဲအဆင့်တွင် ဝေးလံသောဒေသများရှိ အုပ်စုကျောင်းအုပ်ကြီးများအနက် သုံးပုံတစ်ပုံခန့်က ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီ အစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကြီးလေးမှုကြောင့် စိတ်ညစ်နေကြကြောင်းနှင့် အစိုးရအလုပ်မှ နုတ်ထွက်ရန်ပင်စဉ်းစားနေကြကြောင်း မြို့နယ်ပညာရေးမှူးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

နမူနာဖြစ်ရပ် (၆) - ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ကြီးလေး သော လုပ်ငန်းတာဝန်များကြောင့် ဒုက္ခရောက်နေကြခြင်း

မြို့နယ်ခွဲအဆင့်တွင် အုပ်စုကျောင်းအုပ်ကြီးများ (ကျောင်းများစွာကို တာဝန်ယူကြီးကြပ်ရသူများ) သည် ပညာသင် ထောက်ပံ့ ကြေးအစီအစဉ်အောင်မြင်စွာအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးနှင့် ဝေးလံသော ဒေသများရှိ ကျောင်းများအကြား ချိတ်ဆက်ပေးရသည့် စီမံခန့်ခွဲရေးကွန်ယက်တစ်ခုအနေဖြင့် တာဝန်ယူကြရပါသည်။ အုပ်စု ကျောင်း အုပ်ကြီးများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များအား ကျောင်းများသို့ ဖြန့်ဝေပေးခြင်း၊ တောင်းခံထားသောအချက်အလက်များကို သတ်မှတ်ချိန်အတွင်း စုဆောင်းခြင်း၊ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်လည်း ကျောင်း၏ ကျောင်း သားရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဦးဆောင်ပါဝင်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။ မြို့နယ်ခွဲ အဆင့်တွင် ကျောင်း များသည် ဝေးလံသောဒေသများတွင် တည်ရှိကြပြီး၊ တစ်ကျောင်းနှင့်တစ်ကျောင်း အလှမ်းဝေးကြသည့်အတွက် လုပ်ငန်းများ ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ပိုဆောင်ဆက်သွယ်ရေးသည် အဓိကအခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်ခဲ့ပါသည်။ မြို့နယ်ခွဲအဆင့်ရှိ အုပ်စုကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းပေးခြင်းနှင့် ပုံမှန်သင်ကြား ရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပူးတွဲဆောင်ရွက်ရသည့်အတွက် အလုပ်ဝန်ပိလာခြင်းကို စိတ်ပျက်လာကြပါသည်။ တစ်နေရာတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦးက အလုပ်တာဝန်များဖိစီးလွန်းသည့်အတွက် အလုပ်မှ နုတ်ထွက်ရန်ပင် စဉ်းစား နေကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းအဆင့်တွင် တွေ့ကြုံရသောအခက်အခဲများ

ကျောင်းအဆင့်တွင်လည်း လုပ်ငန်းတာဝန်များပြားခြင်းဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ကြုံတွေ့ကြရပါသည်။ ကျောင်း အဆင့်ဝန်ထမ်းများက ဖော်ပြကြသည့် အဓိကအခက်အခဲများမှာ ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်စေရေးအတွက် စီစဉ်ရာတွင် အချိန်မလုံလောက်ခြင်းနှင့် ပင်မတာဝန်များ ပျက်ကွက်လာခြင်းတို့ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်းအဆင့် ဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် လူမှုဆိုင်ရာအားလုံးပါဝင်ခြင်းသဘောတရားများမရှိခြင်းနှင့် ကျောင်း ကော်မတီတွင် ပါဝင်ရန် `စံ´ သတ်မှတ်ချက်များမရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဆင်းရဲ၍ အခွင့်အရေးနည်းပါးသောအုပ်စုများ အနေဖြင့် ကော်မတီတွင် မပါဝင်နိုင်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း သုတေသနအဖွဲ့က လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ကျောင်းနှင့် ပတ်သက်သော အစည်းအဝေးများကို အလုပ်လုပ်ချိန်များတွင် ပြုလုပ်ကြသောကြောင့် ဆင်းရဲသော မိဘများ၊

(ကောက်စိုက်အဖွဲ့ဖြင့် အလုပ်လုပ်သော မြေယာမဲ့သူများစသည့်) အမျိုးသမီးဦးဆောင်သော အိမ်ထောင်စုများ သည် အစည်းအဝေးများသို့ တက်ရောက်နိုင်ခြင်းမရှိပါ။ သို့မဟုတ် အချက်အလက်များကို မသိရှိကြပါ။ အခြား ကျေးရွာများမှ ကျောင်းလာတက်သော ကျောင်းသားများ၏ မိဘများသည်လည်း အချက်အလက်ရှင်းလင်း ပြောကြားသည့် အစည်းအဝေးများသို့ တက်ရောက်နိုင်ကြခြင်းမရှိပါ။

ဒေသခံများပူးပေါင်းပါဝင်ရေးအတွက် ကောင်းစွာစီစဉ်ရန် အချိန်မလုံလောက်ခြင်း - ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီများကို အချိန်တိုအတွင်းဖွဲ့စည်းခဲ့ရပြီး၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် ပညာရေးကို စိတ်ဝင်စားသော တက်ကြွသည့် ဒေသခံများအား ဖိတ်ကြားနိုင်ခဲ့ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ကျောင်းအုပ်ကြီးအချို့က ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များနှင့် ရပ်မိရပ်ဖများ သည် ကျောင်းသားရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ကြားဝင်လွှမ်းမိုးမှုများ ရှိလာနိုင်ကြောင်း စိုးရိမ်ခဲ့ကြပါသည်။ ဒေသများစွာတို့တွင် ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၊ ရပ်မိရပ်ဖများနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတို့သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အပေါ် များစွာစိတ်ဝင်စားမှုရှိကြပါသည်။ ကော်မတီတွင်ပါဝင်သည့် အချို့သောကျောင်းသား မိဘများ သည် အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ သိရှိထားမှုနည်းပါးသောကြောင့် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။

မိဘများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို စိတ်မဝင်စားရသည့် အကြောင်းရင်း (၃) ချက် - ပထမအချက်မှာ သက်ဆိုင်ရာကျောင်းအုပ်ကြီးများက ကော်မတီဖွဲ့စည်းရန် အချိန်အနည်းငယ်သာရသည့်အတွက် မိဘများအား ပြည့်စုံစွာအသိပေးရန်ပျက်ကွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဒုတိယအချက်မှာ ကျေးရွာများသည် ဝေးလံခြင်းကြောင့် ဒေသခံ များအနေဖြင့် အစည်းအဝေးများ မတက်နိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဝေးလံသောဒေသများတွင် နေထိုင်ကြသော မိဘများ သည် အစည်းအဝေးများနှင့် အခြားလှုပ်ရှားမှုများတွင် မပါဝင်နိုင်ကြပါ။ တတိယအချက်မှာ အချို့သောမိဘများက အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ကျောင်းကသာဆောင်ရွက်ပြီး၊ မိဘများနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု ထင်မြင်ကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပင်မတာဝန်များကို လုပ်ဆောင်ရန်ပျက်ကွက်ခြင်း - ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာ/မများသည် အချက်အလက် မျိုးစုံ စုဆောင်းရခြင်း၊ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာများဖြည့်ပေးရခြင်း၊ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိမည့် ကျောင်းသားရွေးချယ်ပေးခြင်းစသည်တို့အတွက် တာဝန်ရှိသောကြောင့်၊ ကလေးများအား စာသင်ကြားခြင်းနှင့် ပုံမှန်အချိန်ကိုက်လုပ်ငန်းများကို ပြည့်စုံစွာမဆောင်ရွက်နိုင်ကြတော့ပါ။ အောက်ပါဖြစ်ရပ်နမူနာများက ထိုအခက် အခဲကို ဖော်ပြနေပါသည်။

ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၇) - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကြောင့် လပတ်စာမေးပွဲများ နှောင့်နှေးရခြင်း

ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ မင်းလှစုကျေးရွာရှိ ကျောင်းသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ရွေးချယ်ခံထားရပြီး၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး အနေဖြင့် အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အချိန်များစွာကုန်ခြင်း၊ ကျောင်းလပတ်စာမေးပွဲ ကျင်းပခြင်းကဲ့သို့သော ပုံမှန်လုပ်ငန်းများနှောင့်နှေးခြင်းတို့ကို ကြုံတွေ့နေရပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် မြို့နယ် အဆင့် တွင်ပြုလုပ်သော ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာ သင်တန်းသို့ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ အတွင်း (၆) ရက်ကြာ တက်ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ဘိုကလေးမြို့တွင် ပြုလုပ်သည့် အဆိုပါသင်တန်းသည် ကျောင်းအုပ်ကြီး အားလုံး တက်ရောက်ကြရသည့် (ဝန်ထမ်းလစာထုတ်ချိန်တွင်ပြုလုပ်သည့်) လစဉ်အစည်းအဝေးများနှင့်ဆက်နေခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ကျောင်းသို့ပြန်ရောက်သောအခါ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အား သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများသို့ အသိပေးခြင်း၊ ဒေသခံများက အစီအစဉ်အကြောင်းနားလည်လာ၍ အကောင်အထည် ဖော် သည့် လုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းကူညီလာရန်အတွက် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်းရေးအစည်းအဝေးများပြုလုပ်ခြင်းတို့ကို ဦးဆောင် ခဲ့ရပါ သည်။ ထို့အပြင် ကျောင်းသားများနှင့် ကျောင်းသားမိဘများအား အားလုံးစုစည်း၍ အစည်းအဝေးခေါ်ပြီး ပညာ သင်ထောက်ပံ့ရေး အစီအစဉ်ကိုလည်း ရှင်းပြခဲ့ပါသည်။ ထိုအစည်းအဝေးမှာ ပထမအကြိမ်တွင် အသိပေး နောက်ကျ သည့် အတွက် ကျောင်းသားမိဘအနည်းငယ်သာတက်ရောက်နိုင်သောကြောင့် ဒုတိယအကြိမ်ထပ်မံပြုလုပ်ရပါသေးသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့်ကျောင်းကော်မတီဝင်များသည် အစည်းအဝေးကို နှစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့ရပါသည်။ ထိုသို့သော အကြောင်းများနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်၏ ဆက်စပ်လုပ်ငန်းများကြောင့် ဇူလိုင်လပထမပတ်တွင် ပြုလုပ်ရမည့်

လပတ်စာမေးပွဲကို ဇူလိုင်လလယ်သို့ ရွှေ့ပြောင်း ပြုလုပ်လိုက်ရပါသည်။

‘ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလုပ်ငန်းတွေအတွက် ကျွန်ုပ်တို့ကျောင်းပိတ်ရက်တွေတောင်ပါသွားတယ်’ (ဆရာ/မတစ်ဦး)

‘ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအလုပ်တွေ အကြာကြီးလုပ်နေရတော့ ပုံမှန်ကျောင်းဆင်းချိန်တောင်မပြန်နိုင်တော့ဘူး’ (ဆရာ/မတစ်ဦး)

‘ကျွန်တော် ဒီပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီမှာ မလုပ်ချင်တော့ဘူး။ အဖွဲ့ဝင်တွေလည်း ကိုယ့်အလုပ်ကိုယ် မလုပ်ရတော့ဘူး။ အချက်တွေစုဆောင်းဖို့ ခရီးထွက်ရလို့လည်း ခရီးစရိတ်တွေ ကုန်သေးတယ်။ အချက်အလက်ကောက်ရတာက ကျောင်းအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ပိုများစေတယ်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအရွေးမခံရတဲ့ တခြားကျောင်းတွေထက် ကုန်ကျစရိတ်ပိုများလာတယ်’ (ကျောင်းအုပ်ကြီး)

အထက်ပါအတိုင်းပြောကြားခဲ့သည့်အချက်များအရ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်သည် ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာ/မ များအား ပန်ထုပ်ပန်ပိုးဖြစ်စေသော တာဝန်များဖြစ်စေကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျောင်းအဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ရေးကော်မတီများတွင် တိုင်းရင်းသားဒေသခံများပါဝင်မှု

ဤလေ့လာမှုအတွက် ရွေးချယ်ခဲ့သော ကျောင်းအချို့သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနေထိုင်ရာ ကျေးရွာများတွင် တည်ရှိနေသည့်အတွက် သုတေသနအဖွဲ့သည် တိုင်းရင်းသားဒေသခံများပါဝင်သော အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးပွဲများ၊ တစ်ဦးချင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားများအား တွေ့ဆုံမေးမြန်းချက်များအရ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများကို ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း အကောင်အထည်ဖော်ရေးလမ်းညွှန်ချက်များနှင့် အပြည့်အဝကိုက်ညီမှုမရှိကြောင်း ထပ်မံအတည်ပြုခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီများအားလုံးတို့တွင် ဒေသခံခေါင်းဆောင်များနှင့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုကိုယ်စားလှယ်များ မပါဝင်ကြပါ။ အချို့ကျောင်းကော်မတီများတွင် အဖွဲ့ဝင်များမှာ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ဆရာ/မများသာ ဖြစ်ကြပါသည်။ ယခင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အချိန်အကန့်အသတ်ရှိခြင်းကြောင့် ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်အတွက် သတ်မှတ် ထားသော ‘စံ’နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များသည် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုခေါင်းဆောင်များထံသို့ မရောက်ရှိကြပါ။ သို့ရာတွင် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုခေါင်းဆောင်များအနေဖြင့် ထိုသို့ အချက် အလက်များ မရရှိခြင်းမှာ (မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျောင်းအဆင့်) ကော်မတီများတွင် ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းကြောင့် မဟုတ်ကြောင်း နားလည်ကြပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ အချို့သောကျောင်းကော်မတီများတွင် တိုင်းရင်းသား ဘာသာနှင့်မြန်မာဘာသာနှစ်မျိုးလုံးတတ်ကျွမ်းသူများပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကော်မတီဝင်များအနေဖြင့် အမျိုးမျိုးသော ဒေသခံများ၊ အစိုးရဝန်ထမ်းများ၊ မြို့နယ်ပညာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ဆက်ဆံရန်လိုအပ်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီများတွင် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ကော်မတီအစည်းအဝေးများသို့ မတက်ရောက်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ၎င်းတို့အား ဖုန်းဖြင့်သာ တရားဝင်ဖိတ်ကြားခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီများတွင်မူ မြို့နယ်နှင့်ကျေးရွာများတွင် နေထိုင်ကြသည့် လူဦးရေအများစုကို ကိုယ်စားပြုပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါ သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဗမာကျေးရွာများတွင် ဖွဲ့စည်းထားသည့်ကော်မတီများတွင် ဗမာလူမျိုးအများစုပါဝင်ပြီး၊ ရှမ်းပြည်နယ်ရှိ ရှမ်းကျေးရွာများတွင် ရှမ်းလူမျိုးများက ကော်မတီတွင် အများစုပါဝင်ကြပါသည်။ ဇယား (၂၃) တွင် ကော်မတီများ၌ ပါဝင်သော တိုင်းရင်းသား/လူမျိုးစုများမျိုးစုံမှုကို ဖော်ပြထားပါသည်။ သို့ရာတွင် ထိုဇယားသည် ဒေသခံများအကြားတွင် အစီအစဉ်အကြောင်း ရှင်းလင်းပြောကြားပေးနိုင်သည့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၊ ဘာသာရေး အုပ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုကို ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ထိုဇယားသည် ကော်မတီတွင် ပါဝင်သော (ကျောင်းအုပ်ကြီးဖြစ်စေ၊ ဆရာ/မဖြစ်စေ၊ ရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းဖြစ်စေ) အဖွဲ့ဝင်အားလုံး၏ တိုင်းရင်းသား ဖြစ်မှုနောက်ခံအချက်ကိုသာဖော်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၂၃) - မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများတွင် ပါဝင်သည့် ဗမာမဟုတ်သူ ဗမာလူမျိုးနှင့် ဗမာမဟုတ်သူ အရေအတွက်

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများ	မြို့နယ်အဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီဝင်များ (၅ မြို့နယ်)	ကျောင်းအဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီဝင်များ (၂၀ ကျောင်း)
ဗမာမဟုတ်သူ	၁၉ ¹¹	၅၂
ဗမာ	၄၆	၁၉၄
စုစုပေါင်း	၆၅	၂၁၆

ဇယား - လူမှုလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း အချက်အလက်များ။

သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေသည့် လုပ်ငန်းစဉ်

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရေး လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ဖော်ပြထားသည့် နည်းလမ်းအချို့ကို အသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ ဖြန့်ဝေလိုက်သော သတင်းအချက်အလက်များသည် သက်ရောက်မှုနှင့် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအားလုံးသို့ ရောက်ရှိမှုတွင် အားနည်းကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ရွေးချယ်လိုက်သော ကျောင်းတစ် ကျောင်းစီ၏ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ဆရာ/မတစ်ဦးကို သင်တန်းများပေးခဲ့ပါသည်။ ထို့နောက် ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ကျောင်းအဆင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အများပြည်သူသို့ ဖြန့်ဝေခြင်းများကို တာဝန်ခံဆောင်ရွက်ရပါသည်။ အကောင်အထည်ဖော်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များဖြန့်ဝေခြင်းအတွက် အောက်ပါ နည်းလမ်းများကို ဖော်ပြထားပါသည် -

- သတင်းအချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာ (အတန်းပိုင်) ဆရာ/မများက စာသင်ချိန်အတွင်း ကျောင်းသားများအား ပြောကြားခြင်း။
- ကျောင်း၏ အထွေထွေစည်းဝေးပွဲများတွင် ကြော်ငြာချက်များပြုလုပ်ခြင်း။
- ကျောင်း၏ ကြော်ငြာသင်ပုန်းတွင် ကြော်ငြာထားခြင်း။
- ကျောင်းသားများမှတစ်ဆင့် မိဘများသို့ လက်ကမ်းစာစောင်များဝေပေးခြင်း။
- မိဘဆရာအသင်းနှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေးများတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်းကို ရှင်းလင်းတင်ပြခြင်း။
- ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များက ဒေသတွင်းစုဝေးပွဲများတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်း ကြော်ငြာပေး၍ အများပြည်သူနေရာများတွင် ကြော်ငြာများကပ်ထားခြင်း။
- တိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်များက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်းကို မိမိတို့၏ ဘာသာစကားဖြင့် ဖြန့်ဝေပေးခြင်း။

¹¹ ဤဇယားတွင်ဖော်ပြထားသည့် မြို့နယ်အဆင့် ကော်မတီဝင်များ၏ ဗမာမဟုတ်သူ များမှာ အများအားဖြင့် ကျောင်းများ၊ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးများနှင့် အမျိုးသမီးရေးရာအသင်းများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များဖြစ်ကြပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်တွင် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် လက်ခံရရှိသည့်ပုံစံများ

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို စမ်းသပ်အကောင်အထည်ဖော်နေသည့် မြို့နယ် (၅) မြို့နယ်တို့သည် အမှတ် (၁) နှင့် အမှတ် (၂) အခြေခံပညာဦးစီးဌာနတို့၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ရှိပါသည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးအားလုံးတို့သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးစမ်းသပ်အစီအစဉ်အတွက် ၎င်းတို့၏ မြို့နယ်များအား ရွေးချယ် ထားကြောင်း အခြေခံပညာဦးစီးဌာနများ၏ တရားဝင်ရုံးစာများကို ရရှိထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် အစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့် သင်တန်းတက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားချက်ကိုမူ တရားဝင်စာမထုတ်ဘဲ၊ ဖုန်းဖြင့်သာ အကြောင်းကြားခဲ့ပါသည်။ CSO ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဒေသခံခေါင်းဆောင်များကလည်း ၎င်းတို့အား ကော်မတီတွင် ပါဝင်ရန်ကိစ္စကို ဖုန်းဖြင့်သာအကြောင်းကြားခဲ့ပြီး၊ သတင်းအချက်အချာ ပေးပို့ခြင်း သို့မဟုတ် ရှင်းပြခြင်း မရှိကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ ကော်မတီအစည်းအဝေးများကိုလည်း ပညာရေးဝန်ထမ်းကော်မတီဝင်များနှင့်သာပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် ကြော်ငြာခြင်းကို မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်တွင်သာတွေ့ရှိရပြီး၊ ထိုကြော်ငြာချက်မှာလည်း အများပြည်သူ သိရှိရန် မလွယ်ကူသည့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးဝန်းအတွင်း ကပ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သက်ဆိုင်ရာ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများထံသို့ မဖြန့်ဝေနိုင်ခဲ့ပါ။ ပထမအချက်မှာ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီ ဖွဲ့စည်းရန်နှင့် မြို့နယ်အတွက် ကျောင်းထွက်နှုန်းစာရင်းများ စုဆောင်းရန်အတွက် သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်၏ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ¹²ဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်ကြရပြီး၊ သတ်မှတ်ပေးထားသည့် အချိန်မှာလည်း အလွန်နည်းပါသည်။ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများသည် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအဆင့်တွင် သင်တန်းတက်ပြီးသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မြို့နယ်အဆင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီကိုဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ကျောင်းထွက်နှုန်းများ တောင်းခံပြုစုခြင်း၊ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျုံးဝင်သည့် ကျောင်းများရွေးချယ်ခြင်း၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအတွက် သင်တန်းများဖွင့်လှစ်ပေးခြင်းစသည်တို့ကို တက်သုတ်ရိုက် ဆောင်ရွက်ကြရပါသည်။

ဒုတိယအချက်မှာ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ကျောင်းအားလုံးသို့ ဖြန့်ဝေရာတွင် အချိန်လုံလောက်မှုမရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လစဉ်အစည်းအဝေးများတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများအား အသိပေးခြင်း၊ အချို့ကျောင်းများအား ဖုန်းဖြင့် အကြောင်းကြားခြင်း၊ အချို့မြို့နယ်များတွင် အုပ်စုကျောင်းအုပ်ကြီးများမှတစ်ဆင့် ကျောင်းများသို့ အသိပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ သင်တန်းတက်ရောက်ရမည့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများကိုမူ သင်တန်းတက်ရောက်ရမည့် အကြောင်းကို ဖုန်းဖြင့်သာ အကြောင်းကြားအသိပေးခဲ့ရပါသည်။

တတိယအချက်မှာ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများနှင့် ကျောင်းများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအကြောင်း ကြော်ငြာရာတွင် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ဆိုင်းဘုတ်များ၊ပြုလုပ်ခြင်းအတွက် ဘတ်ဂျက်ချထားပေးမှု မရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာများ ပြင်ဆင်ရန်အတွက်ပင် ရန်ပုံငွေမရှိကြပါ။ ထိုလျှောက်လွှာများသည် အစီအစဉ်အတွက် အရေးကြီးသောကြောင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် မိမိတို့ဘာသာ ငွေကြေးကျခံ သုံးစွဲရပါသည်။ သို့ရာတွင် လက်ကမ်းစာစောင်များဖြန့်ဝေခြင်းနှင့် ဆိုင်းဘုတ်များပြုလုပ်ခြင်းမှာ ကုန်ကျစရိတ် များပြားသည့်အတွက် ထိုလုပ်ငန်းများအတွက် ငွေကြေးစိုက်ထုတ်၍ လုပ်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနက သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေရေးအတွက် ညွှန်ကြားချက်များပေးထားသော်လည်း အခက်အခဲများရှိနေခြင်းမှာ အထက်ပါအကြောင်းပြချက်များကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ သတင်းအချက်အလက် ပြည့်စုံစွာ မဖြန့်ဝေနိုင်မှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးဆက်များကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

¹² မြို့နယ်ပညာရေးမှူးနှင့် လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများသည် အကောင်အထည်ဖော်ရေးလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ပြည်နယ်/တိုင်းအဆင့်သင်တန်းတက်ချိန်တွင်မှ သိရှိကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖုန်းဖြင့်ဆက်သွယ်ကာ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီကို ဖွဲ့စည်းပြီး၊ အကျုံးဝင်သောကျောင်းများကို ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။ ဖုန်းများကို အသုံးပြုနိုင်ခြင်းကြောင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများသည် သင်တန်းမှ ပြန်ရောက်ပြီးနောက် ၎င်းတို့၏ လုပ်ငန်းများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်မလုံလောက်ခြင်း၏ အကျိုးဆက်များ

သတင်းအချက်အလက် နောက်ကျမှ ဖြန့်ဝေမှုကြောင့် အချို့ကျောင်းများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်တွင် မပါဝင်နိုင်ခဲ့ကြပါ။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးမှ ဖုန်းဖြင့် ဖြန့်ဝေသောအချိန်တွင် ဝေးလံသောဒေသများရှိ ဖုန်းလိုင်းမကောင်းသော ကျောင်းအချို့သည် သတင်း အချက်အလက်များကို တိကျစွာမရရှိသောကြောင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးစမ်းသပ်အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်ရန် အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးခဲ့ရကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဝေးလံသောကျေးရွာများရှိ ကျောင်းနှစ်ကျောင်းတို့သည် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးသို့ ကျောင်းထွက်စာရင်းများနောက်ဆုံးပေးပို့ရမည့်ရက်ကို သေချာစွာ မသိရှိခဲ့သည့်အတွက် သတ်မှတ်ရက်ကျော်ပြီးမှ ပေးပို့နိုင်ခဲ့သဖြင့် ကျောင်းထွက်နှုန်းမြင့်မားသော်လည်း ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် အကျုံးဝင်သည့်ကျောင်းအဖြစ်ရွေးချယ်ခြင်းမခံခဲ့ရကြောင်း ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းထွက်နှုန်းများကို အဘယ်ကြောင့်တောင်းခံကြောင်း ကောင်းစွာနားမလည်သည့်အတွက်¹³ အချို့ကျောင်းများသည် ကျောင်းထွက်နှုန်းကို အမှန်တကယ်ထက် လျော့နည်းပေးပို့ခဲ့သဖြင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်တွင် မပါဝင်နိုင်ကြပါ။ ကျောင်းအဆင့်တွင် အကောင်အထည်ဖော်သူများသည် ၎င်းတို့ထံသို့ ကျောင်းထွက်နှုန်းများ တောင်းခံလာသောအခါ မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တောင်းခံသည်ကို သေချာစွာမသိရှိခဲ့ကြောင်း ဆက်စပ်ပတ်သက်သူ အများစုတို့က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းထွက်နှုန်းများတောင်းခံရသည့်ရည်ရွယ်ချက်မှာ ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျုံးဝင်သောကျောင်းများရွေးချယ်ရာတွင် ‘စံ’တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုရန် ဖြစ်ကြောင်း သိရှိလာသောအခါ လက်ရှိကျောင်းထွက်နှုန်းကို အခြေခံ၍ ရွေးချယ်ခြင်းသည် အလွန်ပင် မသင့်တော်ကြောင်း တွေ့မြင်လာကြပါသည်။ အထူးသဖြင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များက (ကျောင်းထွက် ရာခိုင်နှုန်းအမြင့်ဆုံးဖြင့်) တွက်ချက်ရွေးချယ်ခြင်းကို မဘောမတူနိုင်ကြပါ။ အချို့သူများကလည်း ဤသို့ရွေးချယ်ခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲသားများရှိနေသော်လည်း ကျောင်းထွက်နှုန်းနည်းသော ကျောင်းများအား ဖယ်ထုတ်ခံရနိုင်ကြောင်း ခံစားကြရပါသည်။ ထို့အပြင် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးမှ ကျောင်းများသို့ ကျောင်းထွက်နှုန်းများတင်ပြကြရန် တောင်းခံလာသောအချိန်တွင် ဤအချက်များကို မည်သည့်အတွက် တောင်းခံသည်၊ မည်သို့အသုံးပြုမည်တို့ကို ကျောင်းများသို့ အသိပေးခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျုံးဝင်သည့်ကျောင်းဖြစ်မဖြစ်ကို ဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းသည် အခြေခံအချက်အလက်ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်ထားသော်လည်း၊ မြို့နယ် ပညာရေးမှူးရုံးမှ ဝန်ထမ်းများကိုယ်တိုင်ပင် ထိုကျောင်းထွက်နှုန်းများကို မည်သည့်အတွက် စုဆောင်း တောင်းခံရကြောင်း နားလည်ထားခြင်းမရှိသည့်အတွက် ကျောင်းအုပ်ကြီးများသို့လည်း ရှင်းပြပေးနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ပါ။ ဤသို့ဖြင့် ကျောင်းထွက်နှုန်းမြင့်မားခြင်းသည် ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာ/မများအား ဆိုးရွားစွာထိခိုက်စေနိုင်သည့်အတွက်¹⁴ အချို့သောကျောင်းများမှတင်ပြသော ကျောင်းထွက်နှုန်းစာရင်းများသည် အမှန်တကယ်ကျောင်းထွက်နှုန်းမြင့်မားမှုကို ကိုယ်စားပြုခြင်းမရှိကြပါ။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် အချို့ကျောင်းများသည် အမှန်တကယ် ကျောင်းထွက်နှုန်းမြင့်မားသော်လည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် ရွေးချယ်မခံရတော့ပါ။

¹³ ကောင်းစွာနားမလည်ရသည့် အကြောင်းရင်းများတွင် မြို့နယ်ခွဲအဆင့်အုပ်စုခေါင်းဆောင်ကျောင်းအုပ်ကြီးများက သတင်းဖြန့်ဝေမှု နောက်ကျခြင်း၊ ကျောင်းများသည် ဝေးလံသည့်နေရာတွင်ရှိသည့်အတွက် သတင်းအချက်အလက်များကို ကောင်းမွန်စွာမပို့ပေးနိုင်ခြင်း၊ ကျေးရွာများတွင် ဖုန်းလိုင်းမမီခြင်းစသည်တို့ပါဝင်ပါသည်။
¹⁴ ပုံမှန်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအရ ဆိုပါက ကျောင်းတိုင်းသည် နှစ်စဉ်ကျောင်းထွက်နှုန်းများကို မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးသို့ တင်ပြရပြီး၊ ဤစာရင်းများကြောင့် သင်ကြားရေးဝန်ထမ်းများကို ဆိုးကျိုးများသက်ရောက်နိုင်ပါသည်။ ကျောင်းထွက်နှုန်းမြင့်မားသည့်အခါတိုင်းတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးက ဤကိစ္စအတွက် တရားဝင် တာဝန်ယူ (ဖြေရှင်း)ရပါသည်။

ဖြစ်ရပ်နမူနာ (၈) ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်မလုံလောက်ခြင်းကြောင့် ရလဒ်နည်းပါးခြင်း

ကျောင်းတစ်ကျောင်း၏ ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ကျောင်းသားရွေးချယ်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ နားလည်မှုလွှဲသွားခြင်းကြောင့် အမှန်ရသင့်သည့် ကျောင်းသားအရေအတွက်ထက် လျော့နည်းရွေးချယ်မိခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် အလျင်အမြန်တွန်းတိုက် ဆောင်ရွက်နေရသည့်အတွက် အစီအစဉ်ရေးဆွဲရာတွင် အခက်အခဲများတွေ့ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဤအမှားကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အား စီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ သင်တန်း (၃)ရက် ဖွင့်လှစ်ပေးရာတွင် ပထမဆုံးရက်ကို မတက်ရောက်နိုင်ခဲ့ပါ။ သို့ဖြစ်၍ သင်တန်းနောက်ပိုင်းသင်ခန်းစာများကို လိုက်မီရန် ကြိုးစားခဲ့ရသဖြင့် အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အရေးကြီးအချက်များကိုလည်း လွတ်သွားခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် သင်တန်းမှ ပြန်ရောက်သောအခါ သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်များအား (မှန်သည်ဟု ထင်ရသည့်) စည်းကမ်းချက်များကို သင်တန်းပေးခြင်းကျောင်းသားရွေးချယ်ခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းအုပ် ကြီးဦးဆောင်သော ကော်မတီသည် အတန်းတိုင်းအတွက် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသော ကျောင်းသားအရေအတွက်ကို တူညီစွာ ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းသားများအား ရွေးချယ်ပြီးချိန်တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးသိလာရသည်မှာ ရွေးချယ်လိုက်သော ကျောင်းသားတစ်ဦးသည် ထောက်ပံ့ကြေးကို (၄)နှစ်အထိ အများဆုံးရရှိနိုင်ကြောင်းပင်ဖြစ်ပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့က တွေ့ဆုံမေးမြန်းချိန်တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးက သူမအနေဖြင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်း အချက်အလက်အားလုံးကိုသာ နားလည်ထားပါက၊ သူမနှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များအနေဖြင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး ရရှိမည့် ကျောင်းသားအား အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းပြီးဆုံးချိန်အထိ ထောက်ပံ့ကြေး တောက်လျှောက်ရရှိနိုင်စေရန် အတွက် ငါးတန်းကျောင်းသားများကိုသာ ဦးစားပေးရွေးချယ်မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းအဆင့်တွင် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေသည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်

ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေပေး ရန် တာဝန်ရှိပြီး ၎င်းတို့၏ လုပ်ဆောင်ချက်များမှာလည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာ သင်တန်းတွင် မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ နားလည်ခဲ့ခြင်းအပေါ် များစွာမူတည်နေပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ကျောင်း ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးမှ စီစဉ်ပြုလုပ်သော (၆) ရက်ကြာသင်တန်းသို့ တက်ရောက်ကြရပါသည်။ ဤလေ့လာမှုအတွင်းတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ပုံများမှာ တစ်ကျောင်းနှင့်တစ်ကျောင်း မတူညီကြကြောင်း တွေ့ရှိရသည့်အတွက် သင်တန်းတက်ခဲ့သည့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် စည်းမျဉ်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် နားလည်မှုများ အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေကြောင်းကောက်ချက်ချနိုင်ပါသည်။ အောက်ပါဥပမာများတွင် သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေ ရာ၌ တွေ့ကြုံရသည့် ပြဿနာများ အောင်မြင်မှုများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေရန်အတွက် ညွှန်ကြားချက်များကို ကျောင်းများတွင် အပြည့်အဝ သိရှိနားလည်ခြင်း မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အချက် (၇)ချက်ပါသော ညွှန် ကြားချက်များကို ပေးထားရာ၊ (၄) ချက်ကိုသာ လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး၊ ကျန် (၃) ချက်ကို မဆောင်ရွက်နိုင် ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျောင်းအများစုတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို ကျောင်းကြော်ငြာဘုတ်တွင် ကပ်ကြသော်လည်း အချို့သောကျောင်းများတွင် မပြုလုပ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ လက်ကမ်းစာစောင်များလည်း မဖြန့်ဝေနိုင်ဘဲ၊ ကြော်ငြာချက်များကိုလည်း မြန်မာဘာသာတစ်မျိုးတည်းဖြင့်သာ ပြုလုပ်ကြပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေရာတွင် တွေ့ကြုံရသည့် ပြဿနာများနှင့် အောင်မြင်မှုများ

ကျောင်းသားများ - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ မိဘများကို ကျောင်းသားများမှတစ်ဆင့် အသိပေးမည်ဖြစ်ရာ ကလေးတစ်ဦးစီအတွက် လျှောက်လွှာများ ပေးခြင်း၊ အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အသေးစိတ်အချက်အလက်များနှင့် လျှောက်လွှာမည်သို့လျှောက်ထားရမည်ကို ရှင်းပြရန်အတွက် အစည်းအဝေးတက်ရောက်ရန် ဖိတ်ကြားခြင်းတို့ကို ကျောင်းသားများမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ ဤနည်းလမ်းသည် (မိဘများနှင့်အတူနေ၍ မိမိတို့ကျေးရွာတွင်ပင် ကျောင်းတက်နေကြသည့်) မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းဆင့် ကျောင်းသားများတွင် ကောင်းစွာ အလုပ်ဖြစ်သော်လည်း၊ အထက်တန်းကျောင်းသားများအတွက်မူ အလုပ်မဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ (ကျောင်းရှိသောကျေးရွာတွင်နေထိုင်ကြသည့်) မူလတန်းနှင့် အလယ်တန်းကျောင်းသားများ၏ မိဘများသည် အစည်းအဝေးများသို့ တက်ရောက်နိုင်သော်လည်း၊ အခြားကျေးရွာများစွာမှ ကျောင်းလာတက်ကြသော အထက်တန်းကျောင်းသားများအတွက်မူ ၎င်းတို့၏ မိဘများကို ခေါ်ဆောင်၍ အစည်းအဝေးတက်စေရန် အဆင်မပြေနိုင်ပါ။ ရလဒ်အနေဖြင့် အထက်တန်းကျောင်းသားမိဘများမှာ အစည်းအဝေးများ တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမရှိတော့ပါ။

ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ - သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့်ကျေးရွာ (၂၀)အနက် ကျေးရွာ (၃)ရွာ၌သာ ဒေသခံများပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေနိုင်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ ထိုကျေးရွာ (၃)ရွာတို့တွင် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက် အလက်များကို ဒေသခံပြည်သူများသို့ ထိရောက်စွာ ဖြန့်ဝေပေးခဲ့ပါသည်။ ဤဒေသများတွင် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို လော်စပီကာဖြင့် ကြေငြာပေး၍ ဆင်းရဲသောအိမ်ထောင်စုတိုင်းကိုလည်း အချက်အလက်များပါဝင်သည့် စာရွက်များ ဖြန့်ဝေပေးခဲ့ပါသည်။

ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ - တောင်ကြီးမြို့နယ်ရှိ ပအိုဝ်ကျေးရွာ (၂)ရွာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းတော်ကြီးများ သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များကို ထိရောက်စွာဖြန့်ဝေပေးခဲ့ပါ သည်။ ထိုကျေးရွာနှစ်ရွာတွင် လူများက ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းသို့ စုဝေးလာကြသည့် (လပြည့်၊ လကွယ်) ဥပုသ်နေ့များ၌ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် အစီအစဉ်အကြောင်း ဆွေးနွေးပွဲများကို လက်ခံကျင်းပပေးခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းထိုင် ဘုန်းတော်ကြီး ကိုယ်တိုင်ကလည်း ပညာရေးတွင် စိတ်ဝင်စားသဖြင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကြိုးစားဖြန့်ဝေပေးခဲ့ပါသည်။ ထိုပအိုဝ်ကျေးရွာနှစ်ရွာတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဘုန်းတော်ကြီးများ၏ အားထုတ်မှုကြောင့် မိဘများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်း ကောင်းစွာသိရှိကြပါသည်။

တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေမှုကို တိုးတက်စေနိုင်ပါသည် - တောင်ကြီးမြို့နယ်၊ ပအိုဝ်ကျေးရွာနှစ်ရွာရှိ ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် မိဘများအား ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အကြောင်း အချက်အလက်များဖြန့်ဝေရာတွင် ပအိုဝ်နှင့်မြန်မာဘာသာနှစ်မျိုးလုံးဖြင့် ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ပအိုဝ်ဘာသာစကားကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် အစီအစဉ်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းများအကြောင်း နားလည်မှုလွှဲမှားခြင်းကို ရှောင်ရှားနိုင်ခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ပညာသင် လျှောက်လွှာများအား မည်သို့ဖြည့်ရမည်ကို ဘာသာစကားနှစ်မျိုးလုံးဖြင့် ရှင်းလင်းပြောကြားခဲ့ရာ မိဘများအနေဖြင့် ပုံစံများတွင် မည်သည့်အချက်အလက်များဖြည့်သွင်းရမည်၊ မည်သည့်မေးခွန်းကို မည်သို့ဖြေဆိုရမည်စသည့် အသေးစိတ်အချက်များကို နားလည်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်တို့တွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်စေရန် မျှော်မှန်းထားပါသည်။ သို့ရာတွင် မြို့နယ်အဆင့်နှင့်ကျေးရွာအဆင့်ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၏ ပြောကြားချက်အရ ဤစာသင်နှစ်အစပိုင်းတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကောင်အထည်ဖော်သည့်လုပ်ငန်းများ၌ ဒေသခံများ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်လာစေရေးဆောင်ရွက်ရာတွင် အောင်မြင်မှုနည်းပါးကြောင်း သိရှိရပါသည်။ CSO ကိုယ်စားလှယ်များအား အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများသို့ဖိတ်ကြားရာတွင် ဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ရန် သတ်မှတ်ထားသည့်ရက် အလွန်ကပ်နေသည့်အတွက် ပညာရေးဝန်ထမ်းများက ဖုန်းဖြင့်သာ ပုံစံတကျမဟုတ်ဘဲ ဖိတ်ကြားခဲ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကိုယ်စားလှယ်အနည်းငယ်သာတက်ရောက်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်အနက် (၃)မြို့နယ်တို့တွင် CSO ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ဤပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ရန် လွန်စွာစိတ်အားထက်သန်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု - လေ့လာခဲ့သည့်မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်လုံးတွင် ဤသုတေသနလုပ်ငန်းအရ ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဦးတည်အုပ်စုလိုက်ဆွေးနွေးပွဲများသည် အမျိုးမျိုးသောဆက်စပ်ပတ်သက်သူများအကြားတွင်၊ အထူးသဖြင့် အစိုးရဌာနများနှင့် CSO ကိုယ်စားလှယ်များအကြားတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာ အသိနိုးကြားမှုကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ အုပ်စုလိုက်ဦးတည်ဆွေးနွေးပွဲများသို့ တက်ရောက်လာကြသူများတွင် ပညာရေးကဏ္ဍမှအပ ကျန်သူများသည် ယခုဆွေးနွေးပွဲများသို့ တက်ရောက်လာမှသာ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်း ကြားဖူးကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။ အမှန်အားဖြင့် မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီဝင်များကလည်း ယခုသုတေသန အဖွဲ့က တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှသာ ကော်မတီဝင်အဖြစ်ပါဝင်နေကြောင်း သိရှိလာကြပါသည်။ ပညာရေးကဏ္ဍမှ မဟုတ်သော ကော်မတီဝင်များသည် ၎င်းတို့၏ တာဝန်များနှင့်ပတ်သက်၍လည်း သိထားခြင်းမရှိကြပါ။ သို့ရာတွင် ထိုကော်မတီဝင်များသည်လည်း CSO အဖွဲ့များကဲ့သို့ပင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် ကူညီပေးနိုင်ရန် များစွာစိတ်အားထက်သန်ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

‘ကျွန်တော်တို့ ဒေသခံတွေက ဘယ်ကျောင်းက ဆင်းရဲ နွမ်းပါးတယ်၊ ထောက်ပံ့ပေးသင့်တယ်ဆိုတာကို ကောင်းကောင်း သိထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်တို့ သိထားတာလေးတွေနဲ့ (ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အတွက်) ကျောင်းရွေးချယ်တဲ့နေရာမှာတော့ ပါချင်ပါတယ်’ (မြို့နယ်ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်နှင့် မြို့နယ်ဖွံ့ဖြိုးရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ)

‘ကျောင်းရွေးချယ်တဲ့လုပ်ငန်းမှာ ကျွန်တော်ပါဝင်ခဲ့မယ်ဆိုရင်၊ ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းတွေကိုလည်း ထည့်ရွေးဖို့ အဆိုပြုဖြစ်မှာပါ။ ဒီဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းတွေမှာ အစိုးရကျောင်းမတက်နိုင်တဲ့ (ဆင်းရဲတဲ့) ကျောင်းသားတွေ အများကြီးရှိတယ်’ (CSO ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး)

ကျောင်းအဆင့်တွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု - သုတေသနအဖွဲ့သည် ကျောင်းအဆင့်တွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုမှာ တစ်ကျောင်းနှင့်တစ်ကျောင်း မတူညီကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းများစွာတို့တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီး၊ ဆရာ/မများ၊ ကျောင်းအကျိုးတော်ဆောင်ကော်မတီဝင်များအပြင်၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များ၊ အငြိမ်းစားကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ကျောင်းသားရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းတွင် တက်ကြွစွာပူးပေါင်းပါဝင်နေကြကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ကျောင်းကုန်းနှင့် တောင်ကြီး မြို့နယ်တို့ရှိ ကျေးရွာတစ်ရွာစီတွင် အစီအစဉ်အကြောင်း အချက်အလက်များဖြန့်ဝေရာတွင် ကျောင်းထိုင်ဘုန်းတော်ကြီးများကိုဖိတ်ကြားခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် သုတေသနအဖွဲ့က သွားရောက် လေ့လာခဲ့သည့် (ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျိုးဝင်သော) (၁၆) ကျောင်းအနက် (၄)ကျောင်းတို့တွင်၊ အစီအစဉ်

အား အကောင်အထည်ဖော်သူများမှာ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ဆရာ/မများသာဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအဆင့်သည် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၏ ယေဘုယျလုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် အချို့သော အချက်များ (ဒေသခံများနှင့် ဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်ခြင်း၊ အားပေးလှုံ့ဆော်ပေးနိုင်သည့်စွမ်းရည်ရှိခြင်း၊ ဒေသခံကျေးရွာသားဖြစ်ခြင်း) တို့အပေါ်များစွာ မူတည်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး၊ ရပ်မိရပ်ဖများအပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူများကလည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အပေါ်စိတ်ဝင်စားမှုရှိပြီး၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ကောင်းစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရပါမည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် ဒေသခံပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်မှုတိုးတက်စေရေးအတွက် အဓိက အချက် (၂) ချက် - သတင်းအချက်အလက်ကောင်းစွာဖြန့်ဝေပေးခြင်းနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီး၏ ခေါင်းဆောင်မှု ကောင်းမွန်ခြင်း

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အား ဒေသခံပြည်သူများ (ကော်မတီဝင်မဟုတ်သူများ)၏ စိတ်ဝင်စားမှုသည် အစီအစဉ်အကြောင်း သတင်းအချက်အလက်များ ကောင်းစွာဖြန့်ဝေပေးနိုင်ခြင်းနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးက ကောင်းစွာလှုံ့ဆော်ပေးနိုင်ခြင်း၏ ရလဒ်ဖြစ်ကြောင်း သုတေသနအဖွဲ့က တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် လေ့လာခဲ့သော (ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသည့်ကျောင်းများရှိသော) ကျေးရွာ (၁၆) ရွာအနက် (၃) ရွာတွင်သာ အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဒေသများက ကောင်းစွာနားလည်ပြီး၊ တက်ကြွစွာပူးပေါင်းပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို (၃)ရွာတို့ရှိ ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ကြပြီး၊ အုပ်စုခေါင်းဆောင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများလည်းဖြစ်ကြသည့်အတွက် ဒေသခံများနှင့် ဆက်ဆံရေးကောင်းမွန်ကြပါသည်။ ထိုကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ရွာခံနေထိုင်သူများမဟုတ်ကြသော်လည်း၊ နှစ်ပေါင်းများစွာ တာဝန်ကျနေသည့်အတွက် ဒေသခံများနှင့် အလွန်ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုရှိကြပါသည်။ ထိုကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်နှင့်အကောင်အထည်ဖော်ရေးလမ်းညွှန်ချက်များအကြောင်းကို ကောင်းစွာနားလည်ထားပြီး၊ ဒေသတွင်းဩဇာလွှမ်းမိုးနိုင်သူများဖြစ်သည့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် ကောင်းစွာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြပါသည်။

ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုသည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အားနည်းပါသည် - သုတေသနအဖွဲ့က လေ့လာခဲ့သည့် ကျေးရွာ(၂၀)အနက် (၈)ရွာတို့တွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု နည်းပါး သို့မဟုတ် လုံးဝမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့ကျေးရွာများတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများမှာ ပြောင်းလာကာစဖြစ်ပြီး၊ ဒေသခံများနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုမရှိသေးသည့်အတွက် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် ဒေသခံများပါဝင်စေရန် လှုံ့ဆော်မှု မပြုလုပ်နိုင်ကြပါ။ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနည်းပါးသော ကျေးရွာ (၈)ရွာတို့တွင် နောက်ထပ်ပြဿနာတစ်ခုမှာ ဒေသခံများအနေဖြင့် ကျောင်းကိစ္စရပ်များသည် ၎င်းတို့နှင့်မသက်ဆိုင်ဟူသောအမြင်များရှိနေခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချက်ကို ဗမာမ္မတ်ဆလင်ကျေးရွာ (၂) ရွာတွင် ထင်ရှားစွာတွေ့နိုင်ပါသည်။ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနည်းပါးသော ကျေးရွာ (၈) ရွာအနက် (၆) ရွာတို့တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများကမတက်ကြွခြင်း၊ ဒေသခံများနှင့် အစည်းအဝေးလုပ်ရန် အားထုတ်မှုနည်းခြင်းတို့ကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ထိုကျေးရွာ (၆)ရွာအနက် (၂)ရွာတို့တွင် ဒေသခံများသည် မိမိတို့၏ ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ စိတ်ဝင်စားပြီး၊ ပညာရေးကိစ္စရပ်များကို စိတ်ဝင်စားမှု မရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

အချိန် - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ် စတင်ချိန်မှာ သီးနှံများစိုက်ပျိုးချိန်ဖြစ်သည့် ဇွန်လတွင်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအချိန်တွင် ဝင်ငွေအနည်းဆုံးသောမိဘများသည် ၎င်းတို့၏ ယာမြေများတွင် အလုပ်အရှုပ်ဆုံးအချိန်ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်သားဖြစ်ပါကလည်း အခြားသူများ၏ လယ်ယာမြေများတွင် နေ့စားအဖြစ် အလုပ်လုပ်နေပါမည်။ သို့ဖြစ်၍ မိဘများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်း သိရှိနိုင်ရန် အစည်းအဝေးများသို့တက်ရောက်ချိန် မပေးနိုင်တော့ပါ။

ဆင်းရဲသူများသည် အစည်းအဝေးတက်ခြင်းမှတစ်ပါး ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနည်းပါးခြင်း - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်၏ ဦးတည်အုပ်စုဖြစ်သည့် ဆင်းရဲသူများသည် အချိန်ပေးနိုင်သောအခါ အစည်းအဝေးတက်ခြင်း၊ လျှောက်လွှာပုံစံများဖြည့်ခြင်းမှတစ်ပါး အခြားသော ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများ မရှိကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ကျောင်းသားများရွေးချယ်ရာ၌ ဆင်းရဲသူများအား ဦးစားပေးထားသော်လည်း၊ မိဘများအနေဖြင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးမလျှောက်ထားကြကြောင်း တွေ့ရှိရပါ သည်။ ၎င်းတို့၏ ကလေးများသည် ထောက်ပံ့ကြေးရရန်အလားအလာအလွန်ကောင်းသော်လည်း၊ ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် အခြားအကူအညီများယူရပါက ၎င်းတို့မိသားစုအား ဆင်းရဲသူများအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရမည်ကို မလိုလားကြသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ဆင်းရဲသူများသည် ပညာမတတ်သူများဖြစ်ကြသည့်အတွက် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာ ဖြည့်စွက်ခြင်းသည်လည်း အခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်နေပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ဆင်းရဲ သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုသည် ၎င်းတို့အား ဆင်းရဲသည်ဟုသတ်မှတ်ခံရမည်ကို စိုးရိမ်သော ရိုးရာစိတ်ထားက အကျိုးသက်ရောက်နေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဆင်းရဲသည်ဟုသတ်မှတ်ခံထားရပါက ဆင်းရဲသူများအနေဖြင့် ဆွေးနွေးပွဲများ၊ ငြင်းခုံဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပါဝင်ခြင်း၊ မေးခွန်းများမေးခြင်း၊ လိုလားချက်အသံကို ဖော်ပြခြင်း စသည်တို့ကို မပြုလုပ်ကြတော့ပါ။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် အမျိုးသမီးများပူးပေါင်းပါဝင်မှု

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလမ်းညွှန်ချက်များအရ၊ အမျိုးသမီးများသည်လည်း ကော်မတီများတွင် ပါဝင်ရမည် ဖြစ်ပါ သည်။ သို့ရာတွင် သုတေသနလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချိန်တွင် ကော်မတီဝင်အမည်စာရင်းများ အပြီးမသတ်သေး သောကြောင့် သုတေသနအဖွဲ့အနေဖြင့် အမျိုးသမီးများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုအတိုင်းအတာကို အကဲဖြတ်နိုင်ခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ကော်မတီများ၌ အမျိုးသားများက အမျိုးသမီးများထက် ပိုများကြောင်းနှင့် အမျိုးသားများသည် ဦးဆောင်အလုပ်များကို ကိုင်တွယ်ထားသည့်အတွက် ကော်မတီတွင် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် ဖိတ်ကြားခံရရန် အခွင့် အလမ်းပိုများကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာမများ၊ အစိုးရဝန် ထမ်းများ၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ကျောင်းအကျိုးဆောင်ကော်မတီဝင်များ၊ မိဘဆရာ အသင်းတွင် ဦးဆောင်သူများအဖြစ်ဆောင်ရွက်နေကြသော်လည်း၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင်မူ ဦးဆောင်မှုအခန်း ကဏ္ဍများ ကို အမျိုးသားများကသာ ရယူထားကြပါသည်။ အချို့သောကျေးရွာများတွင်မူ ကော်မတီဝင်အမျိုးသမီးများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများ၊ အခြားဆက်စပ်လုပ်ငန်းများတွင် တက်ကြွစွာ ပါဝင်လျက် ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ကျောင်းသားရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ရိတ်သိမ်းချိန်နှင့် တိုက်နေသည့်အတွက် ဆင်းရဲသော အမျိုးသမီးမိခင်များ၊ ကောက်စိုက်အဖွဲ့များတွင် အလုပ်လုပ်နေသည့် မြေယာမဲ့အမျိုးသမီး လုပ်သား များအနေဖြင့် အစည်းအဝေးများကို တက်ရောက်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ မြို့နယ်အဆင့်တွင် ဒေသခံများနှင့် အကြံပြုဆွေးနွေးမှုများ အားနည်းပါသည် - မြို့နယ်အဆင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ အစည်းအဝေး များကို လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ်များအနက် လပွတ္တာ၊ တောင်ကြီးနှင့် စဉ့်ကိုင် (၃) မြို့နယ်တွင်သာပြုလုပ်ခဲ့ပြီး၊ ကျောင်းကုန်းနှင့် ဘိုကလေးမြို့နယ်တို့တွင်မပြုလုပ်နိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီ၏ အစည်းအဝေးများတွင် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့် လူမှုဆိုင်ရာအားလုံးပါဝင်မှုတို့မှာ အစည်းအဝေးများပြု လုပ်ခဲ့သည့်မြို့နယ်များတွင်လည်း အပြုသဘောမဆောင်ခဲ့ပါ။ လပွတ္တာမြို့နယ်ကော်မတီတွင်သာ အရပ်ဖက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများ (မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း၊ အမျိုးသမီးရေးရာနှင့် ကြက်ခြေနီအဖွဲ့တို့အပြင်) ကို ပညာရေးအထောက်အကူပြုအဖွဲ့များအနေဖြင့် ပါဝင်စေသည့်အတွက် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ ကော်မတီအစည်းအဝေးများတွင် လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားကိုယ်စားလှယ်များတက်ရောက်ခြင်းမရှိပါ။ အကြံပြုဆွေး နွေးပွဲများပြုလုပ်ခြင်းနှင့် ဒေသခံများပူးပေါင်းပါဝင်မှုအတွက် အခက်အခဲများတွင် ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များအား ဖိတ်ကြားရာတွင် အချိန်အကန့်အသတ်ရှိခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီအစည်းအဝေးများကို ပြုလုပ်ခဲ့

သည့် မြို့နယ်များတွင် အစည်းအဝေးတက်ရောက်မည့်သူများကို ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အား သိရှိနားလည်ထားသူများကိုသာ အခြေခံဖိတ်ကြားသည့်အတွက် တက်ရောက်သူများမှာ ပညာရေးကဏ္ဍမှသာ ဖြစ်နေကြောင်း နောက်ပိုင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများတွင် သုတေသနအဖွဲ့သို့ ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များကို အချိန်ကပ်၍ (တရားဝင်စာဖြင့်မဟုတ်ဘဲ) ဖုန်းဖြင့် ဖိတ်ကြားခဲ့ပါသည်။ ဖိတ်ကြားခံရသူများမှာလည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်း မသိထားသည့်အတွက်၊ အစည်းအဝေးအကြောင်းအရာကို နားမလည်နိုင်ခြင်းနှင့် ၎င်းတို့တွင်လည်း ကိုယ်ပိုင် အစီအစဉ်များ ရှိသည့်အတွက် အချိန်မပေးနိုင်ခြင်းများရှိခဲ့ကြောင်း သိရှိရပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီအစည်းအဝေးများကို ကျင်းပခဲ့သော်လည်း၊ ပွင့်လင်းစွာဆွေးနွေးသည့်ပုံစံမဟုတ်ဘဲ၊ အစီအစဉ်အကြောင်း ဟောပြောပို့ချချက်ပုံစံ ဖြစ်နေခဲ့ပါသည်။

အစီအစဉ်တွင် အကျုံးဝင်သော ကျောင်းများ၊ ကျောင်းသားများကို ရွေးချယ်သည့်လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်

စမ်းသပ်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် အကျုံးဝင်သော ကျောင်းများရွေးချယ်ရာ၌ ကျောင်းထွက်နှုန်းသည် အဓိက `စံ` ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းထွက်နှုန်းမြင့်မားသော ကျောင်းများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် ရွေးချယ်ခံကြရပါသည်။ တောင်ကြီးမြို့နယ်မှအပ ကျန်မြို့နယ်များတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းကို အခြေခံ၍ ကျောင်းများကို ရွေးချယ်ခဲ့ကြပါသည်။ လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းအပြင် ဝေးလံမှုနှင့် ဆင်းရဲသောအခြေအနေများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားပါသည်။ ကျောင်းတစ်ကျောင်းအတွက် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးပေးမည့် ကျောင်းသားအရေအတွက်ကို ကျောင်းထွက်နှုန်းနှင့် စုစုပေါင်းကျောင်းသားအရေအတွက်ကို အခြေခံ၍ တွက်ချက်ပါသည်။ လူမှုဆန်းစစ်လေ့လာချက်ပြုလုပ်ချိန်တွင် ကျောင်းရွေးချယ်သည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ပြီးစီးပြီဖြစ်၍ သုတေသနအဖွဲ့သည် မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်ရှိ ရွေးချယ်ခံရသော ကျောင်းအရေအတွက်နှင့် ရာခိုင်နှုန်းတို့ကို ဆန်းစစ်လေ့လာနိုင်ခဲ့ပါသည်။

ဇယား (၂၄) - မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်ရှိ စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်နှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ရွေးချယ်ခံရသော ကျောင်းအရေအတွက်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်ချက်

မြို့နယ်	စုစုပေါင်းကျောင်းအရေအတွက်	ရွေးချယ်ခံရသော ကျောင်းအရေအတွက်	ရွေးချယ်ခံရသောကျောင်း ရာခိုင်နှုန်း
ကျောင်းကုန်း	၁၈၂	၉၂	၅၀.၅%
စဉ့်ကိုင်	၁၁၂	၉၃	၈၃%
လပွတ္တာ	၃၉၅	၁၂၆	၃၂%
ဘိုကလေး	၄၃၃	၂၃၅	၅၄%
တောင်ကြီး	၂၆၉	၂၆၉	၁၀၀%

အစ်မြစ် - မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ပညာရေးမှူးရုံးများ

ကျောင်းထွက်နှုန်းစာရင်းများနှင့် ကျောင်းထွက်နှုန်းတွက်ချက်မှုများကို ရှင်းလင်းစွာနားမလည်သောကြောင့် ဆင်းရဲသောကျောင်းသားအရေအတွက်များစွာရှိပြီး၊ အစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သင့်သော ကျောင်းများစွာတို့သည် ရွေးချယ်ခံမရကြောင်း ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများက ပြောကြားသည်ကို မှတ်ချက်ပြုလိုပါသည်။

ကျောင်းရွေးချယ်ရာတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းကိုသာ အခြေခံခြင်းသည် အမြဲတမ်းမသင့်တော်နိုင်ခြင်း

ရှေ့ပြေးပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အရ ကျောင်းများကို ရွေးချယ်ရာတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းတစ်ခုတည်းကိုသာအခြေခံခြင်းသည် မှားယွင်းနိုင်ကြောင်းအချို့သောကျောင်းများသည် စာရင်းအရ ကျောင်းထွက်နှုန်း နိမ့်ကြောင်းတင်ပြထားသည့်အတွက် အရွေးချယ်ခံမရကြောင်း ပညာရေးဝန်ထမ်းအချို့ (ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊

ပညာရေးမှူးများ၊ ဒုတိယပညာရေးမှူးများ)နှင့် CSO ကိုယ်စားလှယ်များက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အချို့သော ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ကျောင်းရွေးချယ်ရာတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းတစ်ခုတည်းကိုသာ အခြေခံထားခြင်းသည် မသင့်တော်ကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လက်ရှိ ကျောင်းထွက်နှုန်းမှတ်တမ်းတင်သည့် စနစ်မှာ လေးတန်း၊ ငါးတန်းနှင့် ကိုးတန်းအဆင့်များကိုသာအခြေခံတွက်ချက်ထားခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း စောဒကတက်ခဲ့ပါသည်။ အကယ်၍ ကျောင်းတစ်ကျောင်းလုံးအတွက် (အတန်းအားလုံးအတွက်) တွက်ချက်မည်ဆိုပါက ကျောင်းထွက် နှုန်းများ လျော့ကျသွားပြီး၊ ရွေးချယ်ရန် သတ်မှတ်ထားသော ပမာဏထက်များစွာနိမ့်နေမည်ဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ရွေးချယ်မခံရသောကျောင်းမှ ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦးက 'ကျောင်းထွက်နှုန်းများတဲ့ ကျောင်း တွေမှမဟုတ်ပါဘူး၊ ကျောင်းတိုင်းမှာ ဆင်းရဲနွမ်းပါးတဲ့ကလေးတွေရှိပါတယ်၊ သူတို့တွေလဲ ထောက်ပံ့ကြေးရသင့် ပါတယ်' ဟု ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ပညာရေးကဏ္ဍမှ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ပြောကြားချက်အရ ကျောင်းထွက်နှုန်းနှင့်ပတ်သက်သည့် အရေးကြီးသော ဒုတိယအချက်မှာ ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ကျောင်းထွက်နှုန်းပြုစုရာတွင် အမှားအယွင်း များရှိနိုင်ပြီး၊ အမှန်တကယ်ရှိသည့် နှုန်းထက် နည်း၍ ပညာရေးမှူးရုံးသို့တင်ပြနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦး၏ ပြောကြားချက်အရ တတိယအချက်မှာ ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ဆရာ/မများသည် ကျောင်းထွက်နှုန်းများကို အမှန်ရှိသည်ထက်လျော့နည်း၍ တင်ပြကြကြောင်း၊ ကျောင်းထွက်နှုန်းများပါက အပြစ် တင်ခံရပြီး၊ အဘယ်ကြောင့်များရသည်ကို ရုံးစာဖြင့် ဖြေရှင်းကြရသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

စတုတ္ထအချက်မှာ တိကျမှန်ကန်သောကျောင်းထွက်နှုန်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုသော်လည်း ဆင်းရဲနွမ်းပါး သော ကျောင်းသားများကို မရွေးချယ်ပေးနိုင်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အချို့သောကျောင်းများတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းများ အလွန်နည်းနေခြင်းမှာ ကျောင်းထွက်ရန်အလားအလာရှိသည့်ကျောင်းသားများအား ကျောင်းဆက်တက်နိုင် စေရန် ကျောင်းအကျိုးတော်ဆောင်ကော်မတီနှင့်ကျောင်းအုပ်ကြီးတို့ ပူးပေါင်း၍ (အထက်တွင်ဖော်ပြထားသည့် အတိုင်း) ကြိုးစားထားသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းထွက်နှုန်းအလွန်နည်းသောကြောင့် ထောက်ပံ့ ကြေးအစီအစဉ်တွင် အရွေးချယ်မခံရသော်လည်း၊ ကျောင်းသားများစွာတို့မှာ အမှန်တကယ်ထောက်ပံ့ပေးရန် လိုအပ်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့်ကျောင်းအုပ်ကြီးများစွာတို့က ကျောင်းများရွေးချယ်ရာတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းအပြင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုအဆင့်များကိုလည်း အခြေခံသင့်ကြောင်း ခိုင်မာစွာအကြံပြုကြပါသည်။

ထောက်ပံ့ကြေးရရှိမည့် ကျောင်းသားများအား ရွေးချယ်သည့်လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်

မြို့နယ်များတွင် ကျောင်းသားအရေအတွက် အမျိုးမျိုးရှိသည့်အတွက် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးချီးမြှင့်သည့် အချိုးကျ ကျောင်းသားအရေအတွက်သည်လည်း အမျိုးမျိုးကွဲပြားနေပါသည်။

ဇယား (၂၅) - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသည့် အချိုးကျကျောင်းသား/သူအရေအတွက် (မြို့နယ်အလိုက်)

မြို့နယ်	မူလတန်းကျောင်းသား အရေအတွက်	အလယ်တန်းကျောင်းသား အရေအတွက်	အထက်တန်းကျောင်းသား အရေအတွက်
KyaungKone	၇၂၀/ ၂၀၅၅၈	၁၉၈၅/ ၇၂၇၆	၆၀၆/ ၂၁၄၁
Taunggyi	၂၂၂၅/ ၃၉၂၈၅	၆၆၈၂/ ၂၈၆၄၂	၁၉၁၃/ ၉၃၃၄
SintKaing	၅၉၀/ ၁၂၆၀၄	၁၆၂၄/ ၇၁၈၃	၄၁၈/ ၁၈၅၂
Bogalay	၁၈၃၀/ ၄၂၅၃၀	၄၁၅၅/ ၁၇၉၅၇	၉၇၇/ ၄၀၆၄
Laputta	၁၅၃၉/ ၁၉၄၄၂	၃၁၉၇/ ၉၇၇၉	၆၇၁/ ၁၃၉၁

ဇယားမြစ် - မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်ရှိ သက်ဆိုင်ရာ ပညာရေးမှူးရုံးများ

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ကျောင်းသားများအား ရွေးချယ်ရာတွင် အသုံးပြုသော 'စံ' သတ်မှတ်ချက်များ အား နားလည်မှု အမျိုးမျိုးဖြစ်နေခြင်း

ယခင်ကဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်စတင်ချိန်နှင့် ရွေးချယ်ခံရသော ကျောင်းသားများအား အမည်စာရင်းတင်သွင်းချိန်တို့အကြားတွင် အချိန်အကန့်အသတ်ရှိသောကြောင့်၊ ရွေးချယ်သည့်လုပ်ငန်းစဉ် အတွက် တာဝန်ရှိသော ပညာရေးဝန်ထမ်းများနှင့် ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များသည် ရွေးချယ်ရေးအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များကို ကောင်းစွာအသိပေးခံရခြင်းမရှိဘဲ၊ ကျောင်းသားများရွေးချယ်ရေးနှင့် လျှောက်လွှာများ ဖြည့်သွင်းရေးအတွက် တာဝန်ရှိသော ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာ/မများသည်လည်း တိကျသောသတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း မရရှိခဲ့ကြပါ။ ဥပမာအားဖြင့် ကျောင်းသားရွေးချယ်ရာတွင် မိဘမဲ့ကလေးများကို ဦးစားပေးရန် သတ်မှတ်ထားသော်လည်း၊ အချို့မိဘမဲ့ကလေးများမှာ ထောက်ပံ့ကြေးပေးရန် မလိုအပ်ကြောင်းနှင့် အမှန်တကယ်ပေးသင့်သူများမှာ ဆင်းရဲသောမိဘများနှင့်အတူနေသော ကျောင်းသားများသာဖြစ်ကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦးနှင့် ရပ်မိရပ်ဖတစ်ဦးတို့က ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျောင်းသားရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသည့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ဆရာ/မများ၊ ကျောင်းကော်မတီဝင်များ၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့် ရပ်မိရပ်ဖများ၊ ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး လျှောက်လွှာတွင်ပါရှိသည့် မိသားစုပိုင်ဆိုင်မှုစည်းများသည် ဆင်းရဲချို့တဲ့သူများအတွက် အမှတ်မရနိုင်သောကြောင့် သဘောမတူကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မြို့နယ်(၂)မြို့နယ်ရှိ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီဝင်အချို့ကလည်း လျှောက်လွှာတွင်ပါရှိသည့် အိမ်ပိုင်ဆိုင်မှုဆိုင်ရာအချက်သည် ဆင်းရဲချို့တဲ့သူ ကျောင်းသားများအတွက် အမှတ်မရစေကြောင်း စောဒကတက်ခဲ့ကြပါသည်။ မိဘများသည် အိမ်ပိုင်ဆိုင်သော်လည်း၊ မိသားစုဝင်များပြားသည့်အခါမျိုးတွင် ကျောင်းသားများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်ကို ကိုယ်တိုင်မပေးနိုင်လောက်အောင် ဆင်းရဲသူများ ရှိနေကြောင်း ထောက်ပြကြပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦးက တင်ပြသောနောက်အချက်မှာ လျှပ်စစ်မီးသုံးစွဲနိုင်ခြင်း အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဆင်းရဲသောမိသားစုများသည် အိမ်ထောင်စုတစ်စုလုံးအတွက် တစ်ညလျှင် ၁၀၀ ကျပ်ပေးရသော လျှပ်စစ်မီးကို သုံးကြရပါသည်။ သို့ရာတွင် လျှောက်လွှာထဲ၌ လျှပ်စစ်မီးကိုမည်သည့် နည်းလမ်းဖြင့် အသုံးပြုကြောင်း မပါဝင်သည့်အတွက် ကလေးများ၏ ရမှတ်ကိုလျော့စေကြောင်း စောဒက တက်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဦးကလည်း မိဘများ၏ အလုပ်အကိုင်နှင့်ပတ်သက်သည့် မေးခွန်းမှာ ရှင်းလင်းမှုမရှိကြောင်းနှင့် သီးစားစိုက်ပျိုးနေကြသော ဆင်းရဲသည့်မိသားစုများကို မြေပိုင်ရှင်များနှင့် မှားယွင်းစေနိုင်ကြောင်း ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မိဘများသည် မြေပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်၊ သီးစားလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်စသည်တို့ကို ခွဲခြားမေးမြန်းရန် အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ လက်ကိုင်ဖုန်းပိုင်ဆိုင်သော မိဘများသည်လည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အမှတ်မရနိုင်ပါ။ ယခုခေတ်တွင် ၁၅၀၀ ကျပ်တန်ဖုန်းကဒ်များမဲပေါက်ပါက လူတိုင်းဖုန်းကိုင်နိုင်ပြီဖြစ်သည့်အတွက် ဖုန်းပိုင်ဆိုင်ခြင်းသည် ကလေးများထောက်ပံ့ကြေးမလိုအပ်ဟု ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ဆရာ/မတစ်ဦးနှင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးတစ်ဦးတို့က ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။ မိသားစုတွင် မော်တော်ဆိုင်ကယ် ပိုင်ဆိုင်ခြင်းသည်လည်း ကလေးများအတွက် အမှတ်မရစေသော အချက်တစ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ စဉ့်ကိုင်မြို့နယ်မှ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတစ်ဦးနှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်တစ်ဦးတို့က မော်တော်ဆိုင်ကယ်သည် ဈေးသက်သာသော အဟောင်းဖြစ်နိုင်ပြီး၊ ဝင်ငွေကောင်းခြင်း၏ လက္ခဏာတစ်ခုအဖြစ်ထက် မိသားစု၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းအတွက် ဝယ်ထားရခြင်းဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထောက်ပြခဲ့ပါသည်။

ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်နိုင်သော အထက်တန်းကျောင်းသား/သူများအား သတ်မှတ်ခြင်းသည် စိန်ခေါ်မှု တစ်ခုဖြစ်နေပါသည် - ယခင်ကဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အထက်တန်းကျောင်းသား/သူအချို့သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးနေသော်လည်း၊ ၎င်းတို့အား ဆင်းရဲသည်ဟု သတ်မှတ်မည်ကို ရှက်ရွံ့သောကြောင့် လျှောက်လွှာများတင်သွင်းခြင်းမရှိကြပါ။ မိဘမဲ့ကလေးအချို့သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိနိုင်သော်လည်း မိဘမဲ့များဟု သတ်မှတ်ခံရမည်ကို မလိုလားသောကြောင့် ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်ထားခြင်း

မရှိကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးပေးအတွက် အထက်တန်းကျောင်းသား/သူများအား ရွေးချယ်ခြင်းသည် စိန်ခေါ်မှုတစ်ခုဖြစ်နေပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆိုသော် ကျောင်းသားများသည် ပေးလံသောကျေးရွာများမှ ကျောင်းလာတက်ကြသည့်အတွက် ဒေသခံတစ်ဦးဦးက ထိုကျောင်းသား/သူ၏ အခြေအနေမှန်ကို အတည်ပြုပေးရန် မဖြစ်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းသား/သူတစ်ဦးက အချက်အလက်များမှားယွင်းဖြည့်သွင်းထားလျှင်ပင် ပညာရေးဝန်ထမ်းများအနေဖြင့် ထိုကျောင်းသား/သူ၏ ကျေးရွာသို့ သွားရောက်စစ်ဆေးလေ့လာရန် အချိန်နှင့် ရင်းမြစ်များ မရှိကြောင်း ပညာရေးဝန်ထမ်းများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ထိုကဲ့သို့ ကျောင်းသား၏ ကျေးရွာသို့ သွားရောက် စစ်ဆေးလေ့လာရန် မလိုအပ်ကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဆရာ/မများအနေဖြင့် မည်သည့်ကလေးက ဆင်းရဲသည်၊ ထောက်ပံ့ကြေးလိုအပ်သည်ကို ကောင်းစွာသိရှိထားသောကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဆရာတစ်ဦးက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် စံသတ်မှတ်ချက်များကို နားလည်မှုလွဲမှားခြင်းကြောင့် မိဘများက ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်ထားရန် စိတ်မပါတော့ပါ။ ကျောင်းကော်မတီဝင်များက အစည်းအဝေးများပြုလုပ်၍ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအကြောင်း ရှင်းပြရာတွင် အချို့သောမိဘများသည် ထိုအချက်များကို ကောင်းစွာနားမလည်ဘဲ၊ ၎င်းတို့၏ ကလေးများသည် သတ်မှတ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီမှုမရှိနိုင်ဟု ထင်ကာ အစည်းအဝေးမပြီးမီပင် ထွက်ခွာသွားခြင်းမျိုးရှိပါသည်။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် မိဘများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာကို ကောင်းစွာနားမလည်သည့်အတွက်၊ လျှောက်လွှာပါအချက်များကို ဖတ်ကြည့်ပြီးနောက် ၎င်းတို့ကလေးများသည် သတ်မှတ်ချက်များနှင့်မကိုက်ညီနိုင်ဟု စဉ်းစားကာ လျှောက်လွှာမတင်တော့ခြင်းလည်း ရှိပါသည်။ အချို့သော မိဘများကလည်း လျှောက်လွှာပါမေးခွန်းများသည် ၎င်းတို့အား အထင်သေးသည်ဟု ခံစားရကြောင်း စောဒကတက်ခဲ့ကြပါသည်။

ပြန်လည်သုံးသပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ

ကျောင်းများရွေးချယ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မကျေနပ်ချက်များ၊ တိုင်ကြားချက်များအတွက် ရှင်းလင်း၍ ထိရောက်သော လုပ်ငန်းစဉ်များမရှိပါ။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျိုးဝင်သောကျောင်းများစာရင်းကို သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးတွင် ကြေငြာထားပါသည်။ ကျောင်းကော်မတီဝင်များသည် အကောင်အထည်ဖော်ရေးဆိုင်ရာ လမ်းညွှန်ချက်များကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ထားပြီး၊ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများကလည်း ကျောင်းရွေးချယ်ခြင်းသည် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး၏ တာဝန်သာဖြစ်ကြောင်း သိရှိနားလည်ထားသည့်အတွက် မကျေနပ်မှုတစ်စုံတစ်ရာမရှိခဲ့ပါ။ သို့ရာတွင် ထိုသို့ တရားဝင် ကန့်ကွက်ချက်၊ မကျေနပ်ချက်များ မရှိသော်လည်း၊ ရွေးချယ်မခံရသည့် ကျောင်းများအတွက်မူ ရလဒ်များနှင့်ပတ်သက်၍ စိတ်တိုင်းကျမှုမရှိကြပါ။ ထိုသို့ စိတ်တိုင်းကျမှု မရှိသော်လည်း စောဒကတက်ရန် ဝန်လေးကြောင်း၊ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အဆင့်ဆင့်အုပ်ချုပ်သည့် ဗျူရိုကရက်စနစ်တွင် ၎င်းတို့၏ အနာဂတ်အတွက် ဆိုးကျိုးများရှိလာနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း စိတ်တိုင်းမကျသည့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များမှာလည်း မြို့နယ်အတွင်းရှိ ပညာရေးဝန်ထမ်းများပင်ဖြစ်သည့်အတွက် မကျေနပ်ချက်များကို ၎င်းတို့ထံ မပေးပို့သင့်ကြောင်းနှင့် မကျေနပ်ချက်များနှင့် တုန့်ပြန်ချက်များကို အခြေခံပညာဦးစီးဌာန သို့မဟုတ် နေပြည်တော်နှင့်ရန်ကုန်တို့ရှိ DEPT တို့ထံ ပေးပို့သင့်ကြောင်းကိုလည်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ မည်သည့်မြို့နယ် ပညာရေးမှူးရုံးများတွင်မူ မကျေနပ်ချက်များမရှိခဲ့ခြင်းမှာ မကျေနပ်သူများက မည်သို့တိုင်ကြား၊ စောဒကတက်ရမည်ကို နားမလည်ခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်ပါသေးသည်။

အပိုင်း (၆) - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တိုးတက်စေရေးအတွက် အကြံပြုချက်များ

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်သည် စတင်ကာစဖြစ်ပြီး၊ လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကိုလည်း ကောင်းစွာ မသတ်မှတ်ရသေးသည့်အတွက်၊ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများအပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ အားလုံးပါဝင်မှုသည် အကန့်အသတ်များရှိနေသေးကြောင်းလေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းကို လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့် အဓိကလုပ်ငန်းများတွင် မြို့နယ်နှင့်ကျောင်းအဆင့် ကော်မတီများ၌ ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်စေခြင်း၊ စာရွက်စာတမ်းများကို မြန်မာနှင့် တိုင်းရင်းသား ဘာသာတို့ဖြင့် ပြင်ဆင်ခြင်း၊ မြို့နယ်အဆင့်တွင် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများ၊ ဒေသခံပြည်သူများသို့ သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ဝေခြင်း၊ အစည်းအဝေးများတိုင် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သောမိဘများ တက်ရောက်စေခြင်း၊ တုန့်ပြန်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ဖြင့် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေပေးခြင်းစသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် တိုင်းရင်းသား သို့မဟုတ် ဘာသာရေးအုပ်စုများအပါအဝင်၊ ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော အုပ်စုများအား တမင်သက်သက်ခွဲခြားဆက်ဆံခြင်းသည် ဖြစ်ရပ်များမတွေ့ရှိရပါ။ အောက်ပါတို့သည် ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများနှင့် ဆွေးနွေးချက်များကို အခြေခံထားပြီး၊ ဒေသခံပြည်သူများ အဓိပ္ပါယ်ရှိစွာပူးပေါင်းပါဝင်စေရေးနှင့် အစီအစဉ် တစ်ခုလုံးတိုးတက်စေရေးအတွက် အကြံပြုချက်များဖြစ်ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာ သင်တန်းနှင့် အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းလုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်အတွက် အကြံပြုချက်များ - (ဒေသခံများပူးပေါင်းပါဝင်ရေးအတွက် အချိန်နှင့် အဆင့်များသတ်မှတ်ပေးခြင်းအပါအဝင်) ဤ အကြံပြုချက်များသည် အစီအစဉ်အား ပညာရေးဝန်ထမ်းများက သင့်တော်စွာအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ထိရောက်မှုကို တိုးတက်စေနိုင်ပါမည်။

- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် သီးခြားဝန်ထမ်းများ တာဝန်ပေးအပ်ခြင်း** - စမ်းသပ်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် လုပ်ငန်းများသည် ခက်ခဲပြီး၊ အချိန်ယူရသည့်အတွက်၊ ဤလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရန် ပညာရေးကဏ္ဍတွင် လုံလောက်သောဝန်ထမ်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ဒုတိယမြို့နယ် ပညာရေးမှူးက ထပ်တိုးအလုပ်များကို တာဝန်ယူရပြီး၊ ရုံးဝန်ထမ်းများသည်လည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ပေးအပ်ထားသောတာဝန်များပြီးစီးရန် နာရီပေါင်းများစွာလုပ်ကြရပါသည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၏ အဓိကပင်မတာဝန်များကို ပြီးစီးရန် ခက်ခဲစွာကြိုးပမ်းကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် မြို့နယ်နှင့် ကျောင်းအဆင့် ဝန်ထမ်းများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်အတွက် သီးခြားဝန်ထမ်းများတာဝန်ပေးရန် အကြံပြုခဲ့ကြပါသည်။
- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် အငြိမ်းစားပညာရေးဝန်ထမ်းများအား ခန့်ထားပေးခြင်း** - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် သီးခြားဝန်ထမ်းများ တာဝန်ပေးမည်ဆိုပါက အတွေ့အကြုံ ကောင်းစွာရှိထားသော အငြိမ်းစားကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာကြီး၊ ဆရာမကြီးများကို ခန့်ထားပေးသင့်ပါသည်။ ထိုသူများသည် ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို များစွာရင်းနှီးပြီး၊ စာရင်းဇယားများကိုလည်း လွယ်ကူစွာကိုင်တွယ်နိုင်သည့်အတွက် အကောင်အထည်ဖော်ရေးလုပ်ငန်းများကို ပိုမိုထိရောက်စေပါမည်။
- **သင်တန်းကာလကို (၃) ရက်မှ (၅) ရက်သို့ တိုးမြှင့်ပေးသင့်ပြီး၊ ကျောင်းအဆင့်မှ ကိုယ်စားလှယ် (၂)ဦး တက်ရောက်သင့်ပါသည်** - ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် ကိစ္စရပ်များကို မှတ်မိနိုင်စေရန်အတွက် သင်တန်းကာလကို (၅)ရက်သို့ တိုးမြှင့်ပေးသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် ကျောင်းတစ်ကျောင်းလျှင် သင်တန်းသား (၂) ဦးစီတက်ရောက်သင့်ကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဆရာ/မများက အကြံပြုထားပါသည်။

- သင်တန်းပို့ချသည့်အကြောင်းအရာများတွင် အားလုံးပါဝင်သောလူမှုရေး (Social Inclusion)၊ ခေါင်းဆောင်မှု (Leadership)နှင့် လူမှုဆိုင်ရာလှုံ့ဆော်ခြင်း (Social Mobilization) သဘောတရားများ ပါဝင်သင့်ပါသည်။ - သို့မှသာ အကောင်အထည်ဖော်သူများအနေဖြင့် (အထူးသဖြင့် တိုင်းရင်းသားနှင့်ဘာသာရေး လူနည်းစုများအပါအဝင် ဆင်းရဲ၍ အခွင့်အရေးနည်းပါးသော အုပ်စုများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုနှင့်) ဒေသခံများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို တိုးတက်စေသော လုပ်ငန်းများကို ပိုမိုနားလည်၍ ဆောင်ရွက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- သင်တန်းများကို ဌာနချုပ်မှ တိုက်ရိုက်ပို့ချပေးသင့်ပါသည်။ - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့် ပတ်သက်သည့် သင်တန်းများကို ဆင့်ပွားသင်တန်းများအဆင့်ဆင့် ပေးမည့်အစား နိုင်ငံအဆင့် တာဝန်ရှိသူများက ပို့ချပေးသင့်ပါသည်။ ထိုသို့ပို့ချပေးခြင်းဖြင့် မြို့နယ်အဆင့်ရှိ ဆက်စပ်ပတ်သက်သူများက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို ပြည့်ဝစွာနားလည်ပြီး၊ ပိုမိုထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအတွက် သင်တန်းများကို ကျောင်းများ ပြန်မဖွင့်မီ ပို့ချပေးသင့်ပါသည်။ - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော လုပ်ငန်းများအတွက် အချိန်ပိုယူနိုင်ရန် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် သင်တန်းများကို (ကျောင်းများ မဖွင့်မီ) စော၍ ပို့ချပေးသင့်ပါသည်။ ထို့အပြင် သင်တန်းတွင် သတ်မှတ်ခဲ့သော လမ်းညွှန်ချက်များကို တိကျစွာလိုက်နာ၍ အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း၊ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်းတို့ကို အချိန်အလုံ အလောက်ယူ၍ ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။
- ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းများပြီးစီးစေရန် အချိန်ပိုပေးသင့်ပါသည်။ - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းများ (သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်း၊ အစီအစဉ်အကြောင်း ရှင်းပြခြင်း၊ ရွေးချယ်ခြင်းလုပ်ငန်းများ) အတွက် အနည်းဆုံး (၄၅) ရက်လိုအပ်ပါသည်။ သို့မှသာ ကော်မတီဝင်များနှင့် ဆရာ/မများက အဓိကပင်မတာဝန်များနှင့် စတိုင်ပင်လုပ်ငန်းများကို စူးစိုက်ဆောင်ရွက်နိုင်ပါမည်။

ဒေသခံများပူးပေါင်းပါဝင်မှုတိုးတက်ရေးကို ကူညီရန် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများဖွဲ့စည်းခြင်းအတွက် အကြံပြုချက်များ

အစီအစဉ်၏လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက် (Program Operational Guidelines) အရ အရပ်ဖက်လူမှု အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဓိကတိုင်းရင်းသားအုပ်စုများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များအားကော်မတီတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းရပါမည်။ အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲရလဒ်များအရ လေ့လာခဲ့သည့် (၅)မြို့နယ်လုံးတွင် ထိုသို့ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီဝင်များနှင့် ပြုလုပ်ခဲ့သည့် ကြိုတင်အသိပေး၍ လွတ်လပ်စွာ ပြုလုပ်ထားသော အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများတွင် ထွက်ပေါ်လာသည့် စိုးရိမ်မှုများနှင့် အကြံပြုချက်များအရ ကော်မတီများတွင် ပညာရေးကဏ္ဍမှ အဖွဲ့ဝင်များပြားနေပြီး၊ မြို့နယ်အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများမှ အဖွဲ့ဝင်များနည်းနေကြောင်း အလေးအနက်ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ အရင်းအမြစ်များအကန့်အသတ်ရှိခြင်း၊ ဝေးလံသောဒေသရှိကျောင်းများသို့ သွားလာရေးနှင့်ဆက်သွယ်ရေးခက်ခဲခြင်းတို့ကြောင့် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော မိသားစုများထံရောက်ရှိမှုမှာလည်း အလွန်အကန့်အသတ်ဖြစ်နေပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ

မြို့နယ်တိုင်းတွင် မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီမှ ပထမအကြိမ်အစည်းအဝေးပြုလုပ်ပါက အခြေခံပညာဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ရှိသူများလည်း တက်ရောက်သင့်ပါသည်။ သို့မှသာ မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီတွင် သင့်တော်သော အဖွဲ့ဝင်များ ပါဝင်ကြောင်းနှင့် အဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့၏ အခန်းကဏ္ဍများနှင့် တာဝန်များကို ရှင်းလင်းစွာ နားလည်ထားကြောင်း သေချာပါမည်။ ဒေသတစ်ခုချင်းစီတွင် ပထမအကြိမ်မြို့နယ် အဆင့်အစည်းအဝေးကျင်းပ ပြီးနောက် အဖွဲ့ဝင်များခန့်အပ်ခြင်းနှင့် ဒေသခံများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဆိုင်ရာ အစီရင်ခံစာများကို အခြေခံပညာ ဦးစီးဌာနနှင့် DEPT သို့ အစီရင်ခံစာပြုရပါမည်။

မြို့နယ် အဆင့်ကော်မတီတွင် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ၊ လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများ၊ သတ်မှတ်ထားသော စီမံကိန်းဝန်ထမ်းများအပြင်(အစီအစဉ်၏ လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း) အဓိကတိုင်းရင်း သားအုပ်စုများနှင့် အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှကိုယ်စားလှယ်များလည်း ပါဝင်စေရပါမည်။ ထို့အပြင် အခြား အစိုးရဌာနများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ မီဒီယာများ၊ အုပ်စုခေါင်းဆောင်ကျောင်းအုပ်ကြီးများလည်း မြို့နယ် အဆင့် ကော်မတီတွင် ပါဝင်ရပါမည်။

- လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်လက်စွဲတွင် ကျောင်းရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်အတွက် တာဝန်ရှိသူများ၌ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိုယ်စားလှယ်ကိုလည်း ထပ်ထည့်ရပါမည်။ CSO ကိုယ်စားလှယ်များ သည် ရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်အဆင့်ဆင့်တွင် ပါဝင်ကူညီနိုင်ကြောင်း ယုံကြည်ကြသည့်အတွက်၊ ၎င်းတို့သည် ကျောင်းရွေးချယ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်လိုကြပါသည်။
- မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးသည် မြို့နယ်အဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီဝင် အရေအတွက်ကို ဆုံးဖြတ်ပေးသင့်ပါသည် - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများနှင့် လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများက မြို့နယ် ကော်မတီ ဝင်ဖြစ်ရန် စံသတ်မှတ်ချက်များကို မြို့နယ်၏ နောက်ခံအခြေအနေပေါ်မူတည်၍ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ဆုံးဖြတ်သင့်ကြောင်း အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကော်မတီတွင် မည်သူက တက်ကြွစွာပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်၊ မည်သူက မြို့နယ်တစ်ခုလုံးကို ကိုယ်စားပြုနိုင်သည် စသည်တို့ကို ကောင်းစွာသိထားသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။
- တက်ကြွသော ကော်မတီဝင်များကို ရွေးချယ်ရန် အချိန်လုံလောက်စွာယူရပါမည် - တိုင်းရင်းသား အုပ်စု များအပါအဝင်၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဒေသခံခေါင်းဆောင်များအနက် တက်ကြွသော ကိုယ် စားလှယ်များရှာဖွေနိုင်ရန်နှင့် ၎င်းတို့အား မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီတွင် ပါဝင်ရန်ဖိတ်ကြားနိုင်ရေး အတွက် အချိန်လုံလောက်စွာယူရန်လိုအပ်ပါသည်။

ကျောင်းအဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီအတွက်

မြို့နယ်အဆင့်မှာကဲ့သို့ပင်၊ လမ်းညွှန်ချက်များတွင် ကော်မတီဝင်အရေအတွက်ကို များပြားစွာ ဖော်ပြ သတ်မှတ် ထားပါသည်။ ယင်းကော်မတီဝင်များတွင် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံခေါင်းဆောင်များ၊ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ပါဝင်ပါသည်။ လူမှုဆိုင်ရာဆန်းစစ်လေ့လာမှုအတွင်း ရရှိခဲ့သော စိုးရိမ်မှုများနှင့် အကြံပြုချက်များအရ (ကော်မတီဝင်) ရွေးချယ်ခြင်းနှင့် ခန့်အပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအကြားတွင် ကွာဟချက်အလွန်ကြီးမားကြောင်း ဖော်ပြနေပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးများအတွက် အဖွဲ့ဝင်ရွေးချယ်၍ ကော်မတီဖွဲ့စည်းရန် အချိန် အလွန် နည်းပါး ခြင်းကြောင့် စာသင်ကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်ပြင်ပမှ ကိုယ်စားလှယ်များသည် ကော်မတီတွင် မပါဝင်နိုင် တော့ပါ။

- ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီတွင် ဆရာ/မအရေအတွက်ကို ပြန်လည် ချိန်ညှိသင့်ပါသည် -ကျောင်းအဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီတွင် ဆရာ/မ များစွာပါဝင်နေသည့်အတွက် (ပညာသင် ထောက်ပံ့

ကြေး ပေးရမည့်ကျောင်းသားများအား ရွေးချယ်ရန်အတွက်) စာသင်ချိန်အတွင်း ကွင်းဆင်းလေ့လာမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင် အခက်အခဲများစွာတွေ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီတွင် တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များအပါအဝင် မိဘများ၊ ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များအရေအတွက်ကို တိုးမြှင့်သင့်ပါသည်။

- **ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီတွင် ဘာသာစကားနှစ်မျိုးတတ်ကျွမ်းသူများ ပါဝင်သင့်ပါသည်** - တိုင်းရင်းသားများနှင့် ရောနှောနေသည့်ဒေသများရှိ ကော်မတီများတွင် (ဥပမာ - ရှမ်းနှင့်ပအိုဝ်းစသည့်) အဓိက တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ ပါဝင်သင့်ပါသည်။ မြန်မာနှင့် ဒေသခံ တိုင်းရင်းသား ဘာသာစကားနှစ်မျိုးလုံးကို ကျွမ်းကျင်စွာပြောနိုင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်များ (ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များ သို့မဟုတ် ဆရာ/မများ)ကို ကော်မတီတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းရပါမည်။
- **ကော်မတီတွင် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် ရပ်ရွာကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်ကို တိုးမြှင့်ပေးရပါမည်** - ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီများသည် အခြားကျေးရွာများမှ မိဘများအား စတိုင်ပင် အစီအစဉ်အကြောင်းရှင်းပြရာတွင် အခက်အခဲများစွာတွေ့ကြရပါသည်။ (အခြားကျေးရွာများမှ) ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများကိုလည်း ကော်မတီတွင် ထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းနိုင်ပါက သတင်းအချက်အလက်များကို မိဘ အားလုံးသို့ ထိရောက်စွာဖြန့်ဝေပေးနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။
- **ဒေသခံပြည်သူများအနက် တက်ကြွသော ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်နိုင်ရန် အချိန်ယူသင့်ပါသည်** - အချိန်လုံလောက်စွာရရှိပါက ပညာရေးကိစ္စရပ်များတွင် စိတ်ဝင်စားသော တက်ကြွသည့် ဒေသခံကိုယ်စားလှယ်များကို ရွေးချယ်နိုင်ပြီး၊ ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရန် ဖိတ်ခေါ်နိုင်ပါမည်။

တုန့်ပြန်သုံးသပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော အကြံပြုချက်များ

- မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် တုန့်ပြန်သုံးသပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သော သတင်းအချက်အလက်များကို ဆက်စပ်ပတ်သက်သူအားလုံးသို့ ထောက်ပံ့ပေးရပါမည်။ ယင်းအချက်အလက်များကို အများပြည်သူအလွယ်တကူရောက်ရှိနိုင်သော နေရာများတွင် ပြသထားရပါမည်။ အချက်အလက်များနှင့် စာရွက်စာတမ်းများကို မြန်မာဘာသာနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားဘာသာစကားတို့ဖြင့် ပြင်ဆင်ထားရပါမည်။ အများပြည်သူနှင့် အကြံပြုဆွေးနွေးပွဲများပြုလုပ်ရာတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးတို့က တုန့်ပြန်သုံးသပ်မှုလုပ်ငန်းစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ထောက်ပံ့ပေးရပါမည်။
- ဒေသခံများ၊ အထူးသဖြင့် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သူများအား ၎င်းတို့၏ တုန့်ပြန်သုံးသပ်ချက်များသည် အစီအစဉ်တိုးတက်စေရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေကြောင်း အသိနိုးကြားစေခြင်းအားဖြင့် တုန့်ပြန်သုံးသပ်မှုများပေးလာရန် အားပေးလှုံ့ဆော်ခြင်း။

တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအပါအဝင် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများသို့ အစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များ ပိုမိုရောက်ရှိစေရေးနှင့် အစီအစဉ်အကြောင်းပိုမိုနားလည်လာစေရေးအတွက် သတင်း အချက်အလက် ဖြန့်ဝေခြင်းဆိုင်ရာ အကြံပြုချက်များ

နိုင်ငံအဆင့်တွင် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်း

- **ရေဒီယိုမှအသံလွှင့်ခြင်းကဲ့သို့သော မီဒီယာနည်းလမ်းများကို ပိုမိုအသုံးပြုခြင်း** - ပညာပေးဇာတ်လမ်းတိုများကဲ့သို့သော ပိုမိုထိရောက်သည့် နည်းလမ်းများကို အသုံးပြုခြင်းဖြင့် သတင်းအချက်အလက် ဖြန့်ဝေခြင်းကို ပိုမိုထိရောက်စေပါသည်။ ယခုအခါ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ရေဒီယိုနှင့် တီဗွီမှ ထုတ်လွှင့်နေပြီဖြစ်သော်လည်း၊ ထိုသို့ ထုတ်လွှင့်မှုများကို လူအနည်းငယ်ကသာ ရရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ရေဒီယိုနှင့်တီဗွီမှ ထုတ်လွှင့်သော အစီအစဉ်များသည်

ပိုမိုဆွဲဆောင်မှုရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကြေငြာပေးခြင်းထက် အသိနိးကြားစေရေးဇယားတိုများ၊ ရုပ်ရှင်များကို လွှင့်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထုတ်လွှင့်မှုများတွင် ထိခိုက်လွယ်အုပ်စုများအား အစိုးရက ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးများပံ့ပိုးပေးနေသည့်အတွက် ၎င်းတို့၏ ကလေးများအား ကျောင်းသို့စေလွှတ်ရန် အားပေးလှုံ့ဆော်ပေးသည့် သတင်းစကားများလည်း ပါဝင်သင့်ပါသည်။

မြို့နယ်အဆင့်တွင် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်း

- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အကြောင်းကို တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားများသုံး၍ ဆိုင်းဘုတ်များဖြင့် ကြေငြာပေးခြင်း** - တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအကြားတွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ အသိနိးကြားမှု မြှင့်တင်ပေးရေးအတွက်ဆိုင်းဘုတ်များကို မြန်မာဘာသာနှင့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသား ဘာသာနှစ်မျိုးလုံးဖြင့် ရေးသားသင့်ပါသည်။
- **ဆိုင်းဘုတ်များကို အများပြည်သူအလွယ်တကူလက်လှမ်းမီသောနေရာများတွင် တပ်ဆင်ခြင်း** - ဆိုင်းဘုတ်များကို အများပြည်သူ အရောက်များသောနေရာများတွင် စိုက်ထူထားရပါမည်။ သုတေသနအဖွဲ့သည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အားဆိုင်းဘုတ်ဖြင့် ကြော်ငြာပေးခြင်းကို မြို့နယ်တစ်မြို့နယ်တွင်သာ တွေ့ခဲ့ရပြီး၊ ယင်းမှာလည်း မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးဝင်းအတွင်း စိုက်ထူထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် ဆိုင်းဘုတ်များကို မြို့နယ်တိုင်းတွင် အများပြည်သူ အလွယ်တကူသွားလာနိုင်သော နေရာများ၌ စိုက်ထူကြရန် အကြံပြုလိုပါသည်။
- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ လက်ကမ်းစာစောင်များကို လူထုထပ်သောနေရာများတွင် ဝေငှပေးခြင်း** - ဆိုင်းဘုတ်များအား လူထုထပ်သည့်နေရာတွင် စိုက်ထူခြင်း၊ လဖက်ရည်ဆိုင်ကဲ့သို့သောနေရာများတွင် လက်ကမ်းစာစောင်များ၊ စာရွက်ငယ်များ (flyers) ဖြင့် ကြော်ငြာခြင်းစသည့်လုပ်ငန်းများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အပေါ် အသိနိးကြားစေရေးအတွက် ထိရောက်နိုင်ကြောင်း မြို့နယ်အဆင့် ကော်မတီဝင်များက အကြံပြုခဲ့ပါသည်။
- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ရေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကျယ်ပြန့်စွာဖြန့်ဝေပေးနိုင်သည့် ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရပ်ရွာလူမှုရေးခေါင်းဆောင်များအား ဆွေးနွေးပွဲပြုလုပ်ပေးခြင်း** - ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ဒေသခံပြည်သူများသို့ ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ရေးအတွက်၊ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ရပ်ရွာလူမှုရေးခေါင်းဆောင်များကို အစည်းအဝေးတစ်ခုသို့ ဖိတ်ကြားပြီး၊ ထိုအစည်းအဝေးမှရရှိလာသောအချက်အလက်များကို ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများ၊ ဆက်လက်၍ ဒေသခံပြည်သူများသို့ ထိရောက်စွာဖြင့် ထပ်ဆင့်ပြန်လည်ဖြန့်ဝေပေးနိုင်ပါသည်။

ကျောင်းအဆင့်တွင် သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်း

- **မိဘများအဆင်ပြေသည့်အချိန်တွင် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ခြင်း** - မိဘများ၏ လုပ်ငန်းခွင်ရာသီ (အဓိကအားဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး)တွင် အစည်းအဝေးသို့ ဖိတ်ကြားပါက မတက်ရောက်နိုင်ကြပါ။ သို့ဖြစ်၍ မိဘများအဆင်ပြေမည့် အချိန်များတွင် အစည်းအဝေးများပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်ကို တွင် မိဘများ၏ တက်ကြွသောပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို တိုးတက်စေနိုင်ပါသည်။
- **ရပ်ရွာတွင် သြဇာရှိသော ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များမှတစ်ဆင့် ဒေသခံအားလုံးကို ဖိတ်ကြားခြင်း** - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဆိုင်ရာအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေရေးအတွက် ဒေသခံပြည်သူများနှင့် စုံညီအစည်းအဝေးများကို သြဇာရှိသောဘာသာရေးခေါင်းဆောင်များ၏ အကူအညီဖြင့် ပြုလုပ်သင့်

ကြောင်း ကျောင်းကော်မတီဝင်များက အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ ထိုအကြံပြုချက်ကို လက်ထောက်ပညာရေးမှူးကလည်း ထောက်ခံထားပါသည်။

- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် လုပ်ငန်းများကို ကြေငြာရာတွင် တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားကို အသုံးပြုခြင်း** - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ဖြန့်ဝေရာတွင် ဒေသခံများ၏ ဘာသာစကားကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်။ တိုင်းရင်းသားခေါင်းဆောင်များ၊ ဘာသာနှစ်မျိုးတတ်ကျွမ်းသော ဆရာ/မများ၊ မိဘများကို တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများအား သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေရာတွင် ကူညီပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံသင့်ပါသည်။
- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို ကျောင်းကြော်ငြာသင်ပုန်းတွင် ကပ်ထားခြင်း** - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အချက်အလက်များကို ကြော်ငြာသင်ပုန်းတွင်ကပ်ပြီး၊ အများပြည်သူသွားလာနိုင်သောနေရာတွင် ထားရပါမည်။ ကြော်ငြာသင်ပုန်းကို ကျောင်းအပ်ချိန်များတွင် ကျောင်းအပ်လက်ခံသည့်နေရာအနီးတွင် ထားရပါမည်။ သို့မှသာ ကျောင်းအပ်လာသော မိဘများက လွယ်ကူစွာတွေ့မြင်နိုင်ပါမည်။
- **အချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်းအတွက်ကုန်ကျစရိတ်များကို မြို့နယ်အဆင့်နှင့် ကျောင်းအဆင့် အကောင်အထည်ဖော်ရေး အဖွဲ့များသို့ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း** - ဗီဒီယိုဖြင့် ဆိုင်းဘုတ်ပြုလုပ်ခြင်း၊ လက်ကမ်းစာစောင်များထုတ်ဝေခြင်းစသည့် အချက်အလက်ဖြန့်ဝေရေးလုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေများထောက်ပံ့ပေးရန် အလျင်အမြန်လိုအပ်နေပါသည်။ ယခုအချိန်တွင် အကောင်အထည်ဖော်သူများသည် ရန်ပုံငွေမရှိခြင်းကြောင့် အချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို လိုက်နာလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိကြပါ။
- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာများကို ဝန်ကြီးဌာနက ပံ့ပိုးပေးခြင်း** - ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာများကို ဝန်ကြီးဌာနက ထုတ်ပေးရပါမည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ကျောင်းအပ်ကြီးများသည် မိမိတို့ကိုယ်ပိုင်ငွေကြေး သို့မဟုတ် ကျောင်းရန်ပုံငွေများကို အသုံးပြု၍ လုပ်ငန်းလက်စွဲစာအုပ်များမှ လျှောက်လွှာများကို မိတ္တူကူးယူနေရပါသည်။ ထို့အပြင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို ဝေးလံသောဒေသများ သို့မဟုတ် လယ်တောများတွင် အလုပ်လုပ်နေသော ဆင်းရဲသည့် မိဘများအား ရှင်းပြသင့်ပါသည်။ (ကျောင်းကော်မတီဝင်တစ်ဦးက ဤအချက်ကို အကြံပြုခဲ့ပါသည်။)

အကျုံးဝင်သောကျောင်းများကို ရွေးချယ်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက်များ

- **ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် မြို့နယ်အဆင့်ကော်မတီများက ရွေးချယ်ရေးစံသတ်မှတ်ချက်များကို ဒေသအခြေအနေနှင့်အညီ ပြောင်းလဲချိန်ညှိအသုံးပြုနိုင်ရန် ခွင့်ပြုပေးသင့်ပါသည်** - ဥပမာအားဖြင့် လပွတ္တာမြို့နယ်တွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းမများသော်လည်း ဆင်းရဲသူကျောင်းသားအရေအတွက် များပြားပါသည်။ မြို့နယ်ကော်မတီသည် ရွေးချယ်ရေးစံသတ်မှတ်ချက်များတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းအပြင် ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုနှင့် ဝေးလံမှုတို့ကိုပါ ထပ်ထည့်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပါသည်။
- **ကျောင်းထွက်နှုန်းအချက်အလက်များကို ချိန်ညှိသင့်ပါသည်** - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးမှတောင်းခံသော ကျောင်းထွက်နှုန်း အချက်အလက်များသည် ဇူလိုင်လ (ကျောင်းအပ်နှုန်းတည်ငြိမ်ချိန်) နှင့်ဇေဇာတ်ဂါရီလ (အတန်း တင်စာမေးပွဲအချိန်)တို့ရှိ ကျောင်းသားအရေအတွက်ခြားနားခြင်းကိုယူသင့်ပါသည်။ သို့မှသာ ကျောင်း တစ်ကျောင်းချင်းစီ၏ ကျောင်းထွက်နှုန်းများတည်ငြိမ်ပြီး တိကျမှန်ကန်နိုင်ပါမည်။
- **ကျောင်းရွေးချယ်ရာတွင် ကျောင်းတစ်ကျောင်းလုံးအတွက် ကျောင်းထွက်နှုန်းများကို အသုံးပြုသင့်ပါသည်** - လက်ရှိအချိန်တွင် အကျုံးဝင်သော ကျောင်းရွေးချယ်ရာ၌ အတန်း (၃)တန်း (လေးတန်း၊ ဂျစ်တန်းနှင့် ဆယ်တန်း) ရှိ ကျောင်းထွက်နှုန်းအချက်အလက်များကိုသာ အသုံးပြုနေပါသည်။ နောက်နှစ်များတွင်

ကျောင်းရွေးချယ်ရာ၌ ကျောင်းတစ်ကျောင်းလုံး၏ ကျောင်းထွက်နှုန်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြုရန် အကြံပြုထားပါသည်။

- **ကျောင်းသားအရေအတွက်များသော ကျောင်းများအား ဦးစားပေးရွေးချယ်သင့်ပါသည်** - ကျောင်းထွက်နှုန်းအချက်အလက်များကို အသုံးပြု၍ ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အကျုံးဝင်သော ကျောင်းများ ရွေးချယ်ရာတွင် ကျောင်းသားအရေအတွက်များသော ကျောင်းများကို ဦးစားပေး၍ စဉ်းစားသင့်ပါ သည်။
- **ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်တွင် ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား သင့်ပါသည်** - မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် အကျုံးဝင်သော ကျောင်း များကို ရွေးချယ်ရာတွင် ဘုန်းတော်ကြီးသင်ကျောင်းများ (ဆင်းရဲသော၊ မိဘမဲ့ကလေးများစွာတို့ကို ဗုဒ္ဓ ဘာသာ ဘုန်းတော်ကြီးများက ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်ထားသောကျောင်းများ) ကိုလည်း ဆင်းရဲသော ကျောင်းများ၊ ဝေးလံသောကျောင်းများနည်းတူ ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်။
- **မူလတန်းပညာရေးတွင် အတန်းအားလုံးကို ထောက်ပံ့ပေးရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားသင့်ပါသည်** - မူလ တန်းပညာရေးရှိ အတန်းအားလုံး (သူငယ်တန်းမှ လေးတန်းအထိ)ကို ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေး အစီအစဉ်တွင်ထည့်သွင်းသင့်ကြောင်း မူလတန်းကျောင်းအုပ်ကြီးများက အကြံပြုခဲ့ပါသည်။ လက်ရှိအချိန် တွင် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ် (မူလတန်းအဆင့်တွင်) လေးတန်းကျောင်းသားများသာ ပါဝင် ပါသည်။

ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးချီးမြှင့်မည့် ကျောင်းသားရွေးချယ်ခြင်း စံသတ်မှတ်ချက်များအပေါ် အကြံပြုချက်များ

- **ကျောင်းသားတစ်ဦး၏ အဝတ်အစားအခြေအနေကို ရွေးချယ်ရေးစံသတ်မှတ်ချက်တွင် မထည့်သွင်းသင့်ပါ။** အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အချို့သော (ဆင်းရဲသည့်) ကျောင်းသားများသည် ဆွေမျိုးများ၊ စေတနာရှင် များက ထောက်ပံ့ပေးသည့် (တစ်ခါတစ်ရံလူ့ဒါနိန်းထားသည့်) သင့်တင့်သော အဝတ်အစားများကို ဝတ် ဆင်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ (အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် မိသားစုများ၏ နေထိုင်မှုပုံစံသည်လည်း တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးကွဲပြားနိုင်ပါသည်။)
- **လက်ကိုင်ဖုန်းများပိုင်ဆိုင်ခြင်း** - ကျေးရွာများတွင် အသုံးပြုနေသည့် လက်ကိုင်ဖုန်းအများစုမှာ (ထိကဲ့သို့ ပေါက်မဲစနစ်ဖြင့်) အရောင်မြှင့်တင်ခြင်းကြောင့် ၁၅၀၀ ကျပ်ဖြင့် ဝယ်ယူထားသည့် ဖုန်းကဒ်များဖြစ်ပါ သည်။ ထိုသို့မဟုတ်ပါက ဒေသခံပြည်သူများအနေဖြင့် ပြင်ပဈေးကွက်မှ ဖုန်းကဒ်များကို ဝယ်ယူ အသုံးပြု နိုင်စွမ်းမရှိပါ။ သို့ဖြစ်၍ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာတွင် မိသားစုတစ်စုက ဆက်သွယ်ရေး ပစ္စည်းများ (ဖုန်း၊ တီဗွီစသည်တို့) ကို မည်သို့ရရှိကြောင်း မေးခွန်းများကို ထပ်တိုးမေးသင့်ပါသည်။
- **အိမ်အခြေအနေသည် ကျောင်းသားရွေးချယ်ရာတွင် စံသတ်မှတ်ချက်တစ်ခုမဖြစ်သင့်ပါ** - တောင်ကြီးဒေသ ရှိ အိမ်အားလုံးနီးပါးသည် ဒေသတွင်းရရှိနိုင်သော ထုံးကျောက် (ပြုန်းကျောက်)များဖြင့် တည်ဆောက် ထားသည့် တိုက်အိမ်များဖြစ်ကြပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများက အိမ်ဆောက်ရာတွင် ထိုထုံးကျောက်များ ကိုသာ အသုံးပြုကြပါသည်။ (ဧရာဝတီဒေသရှိ အိမ်များစွာတို့မှာ ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ်ပြီးနောက် အလှူရှင် အမျိုးမျိုးတို့က ထောက်ပံ့ထားကြခြင်းဖြစ်ပါသည်။)
- **မော်တော်ဆိုင်ကယ်ပိုင်ဆိုင်ခြင်းသည် ဒေသခံများ၏ အမှန်တကယ်အခြေအနေကို ဖော်ပြခြင်းမဟုတ်သော ကြောင့် ဤစံသတ်မှတ်ချက်ကို ထည့်သွင်းရန်ပြန်လည်စဉ်းစားသင့်ပါသည်** - စဉ်ကိုင်မြို့နယ်ရှိ မိသားစု အားလုံးနီးပါးတွင် တန်ဖိုးအနည်းအများကွာခြားသော်လည်း မော်တော်ဆိုင်ကယ်အနည်းဆုံး တစ်စီးရှိကြ ပါသည်။ ချမ်းသာသူများက ဈေးကြီးသောမော်တော်ဆိုင်ကယ်များကို ဝယ်နိုင်ပြီး၊ ဆင်းရဲသူများက ဈေးနည်းသော (၆၀၀၀၀ ကျပ်မှ ၇၀၀၀၀ ကျပ်) အဟောင်းများကို ၎င်းတို့၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများအတွက် မရှိမဖြစ်ဝယ်ကြရပါသည်။

- ပိုင်ဆိုင်မှုများအကြောင်းကို ကနဦးမေးမြန်းရာတွင် ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းစီကို သီးသန့်မေးသင့်ပါသည် - ကျောင်းအချို့တွင် ဆရာ/မများသည် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးလျှောက်လွှာများအား မဖြည့်မီတွင် ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းစီအား ၎င်းတို့၏ ပိုင်ဆိုင်မှုများအကြောင်းကို အခြားကျောင်းသားအားလုံး၏ ရှေ့တွင် မေးတတ်ကြပါသည်။ ထိုအခါတွင် အမေးခံရသောကျောင်းသားက ရုတ်ရွံ့သောကြောင့် ပိုင်ဆိုင်မှုများရှိသကဲ့သို့ လိမ်ညာဖြေဆိုတတ်ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုကဲ့သို့သော ကနဦးမေးမြန်းခြင်းကို ကျောင်းသားတစ်ဦးချင်းစီအား သီးခြားစီပြုလုပ်ပေးသင့်ပါသည်။
- ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသောကျောင်းသားများသည် (ပြောင်းရွှေ့သွားသော) အခြားမြို့နယ်အသစ်တွင်လည်း ထောက်ပံ့ကြေး ဆက်လက်ရရှိသင့်ပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးရရှိသော ကျောင်းသားတစ်ဦးသည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အခြားမြို့နယ်တစ်မြို့နယ်သို့ ရွှေ့ပြောင်းသွားပါက ထိုကျောင်းသားသည် မြို့နယ်အသစ်တွင်လည်း ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကို ဆက်လက်ရရှိသင့်ပါသည်။
- ကျောင်းသားရွေးချယ်ခြင်းစံသတ်မှတ်ချက်များတွင် အကြောင်းရင်းကို သိရှိစေရန် မေးမြန်းထားသော နောက်ဆက်တွဲ မေးခွန်းများ ထပ်ထည့်သင့်ပါသည်။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် လျှောက်လွှာ ဖြည့်သွင်းရာ၌ `ဘာကြောင့်` ဟူသောမေးခွန်းကို ထပ်မေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် `ဖုန်းပိုင်ဆိုင်မှု ရှိပါသလား` ဟူသောမေးခွန်းတွင် များစွာသော (ဆင်းရဲသည့်) မိဘများသည် (ပြင်ပဈေးကွက်မှ ဝယ်ယူထားခြင်းမဟုတ်သော) မဲဖောက်သည့် စနစ်ဖြင့် ရောင်းချထားသည့် ၁၅၀၀ ကျပ်တန်ဖုန်းကိစ္စများကို ပိုင်ဆိုင်ထားကြပါသည်။
- မိသားစုတစ်စုအတွက် မိသားစုဝင်အရေအတွက်နှင့် လစဉ်ဝင်ငွေတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစား သင့်ပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ကျောင်းသားရွေးချယ်သည့် စံသတ်မှတ်ချက်များတွင် မိသားစုဝင်အရေအတွက်နှင့် မိသားစု၏ လစဉ်ဝင်ငွေတို့ကိုလည်း ထည့်သွင်းပါကသင့်လျော်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများက အကြံပြုကြပါသည်။ အချို့သော ဆင်းရဲသည့်မိသားစုများသည် ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် မြေယာများကို ပေါင်နံထားပြီး၊ အခြားသူ၏ လယ်မြေတွင် လုပ်သား (စာရင်းငှား) အဖြစ် အလုပ်လုပ်ကြရပါသည်။ (ရွေးချယ်ရေးစံသတ်မှတ်ချက်တွင် ထိုမိသားစုများကိုလည်း မြေယာပိုင်ရှင်အဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။) ထို့အတူပင် အချို့ဆင်းရဲသောမိသားစုများသည် အိမ်ကိုပေါင်ထားသော်လည်း ရွေးချယ်ရေးစံသတ်မှတ်ချက်တွင် အိမ်ပိုင်ရှင်များအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။

အပိုင်း (၇) - ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် လေ့လာတွေ့ရှိချက်များ

သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့် ကျောင်း (၂၀) ကျောင်းတို့တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များက ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်သည် ကျောင်းအတွက် အသုံးစရိတ်တိုးမြှင့်ရရှိသောကြောင့် အလွန်ကျေနပ်သဘောကျကြောင်းဖော်ပြခဲ့ကြပါသည်။ ၎င်းတို့က ထောက်ပံ့ငွေများကို ဘတ်ဂျက်ခေါင်းစဉ် (၁၂) ခုဖြင့် ခွဲဝေသုံးစွဲခြင်းသည်လည်း ယခင်နှစ်ကထက် တိုးတက်လာကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကဲ့သို့ပင်၊ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင်လည်း (တိုင်းရင်းသားများနှင့် ဘာသာရေးအုပ်စုများအပါအဝင်) ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သောအုပ်စုများကို တမင်သက်သက်ခွဲခြားဆက်ဆံသော သာဓကများ မတွေ့ရှိရပါ။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများနှင့်ပတ်သက်သည့် စည်းမျဉ်းများကို ပြောင်းလဲပေးခြင်းကြောင့် မိဘများက ကျောင်းအတွက် ငွေကြေးဆိုင်ရာထည့်ဝင်မှုများကို လျော့နည်းစေရန် ကူညီပေးပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်၏ အားသာချက်များ

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးပမာဏတိုးလာခြင်းကြောင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ကျောင်းကော်မတီနှင့် မိဘများ၏ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများ သက်သာလာပါသည်။

မိဘများအနေဖြင့် ယခင်နှစ်များက ကျောင်းအတွက် အသေးသုံးကုန်ကျစရိတ်များဖြစ်သည့် တံမြက်စည်း၊ ရေအိုး၊ စသည်တို့ဝယ်ယူခြင်းအတွက် ကိုယ်ပိုင်ငွေကြေးထည့်ဝင်ကြရပါသည်။ ထို့အပြင် လပတ်စာမေးပွဲများအတွက် ကုန်ကျစရိတ်များကိုလည်း ကျောင်းသားများက ပေးကြရပါသည်။ သို့ရာတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် ထိုကုန်ကျစရိတ်ငွေများကို ကောက်ခံရန် စိတ်မပါကြပါ။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် ရရှိခဲ့သော ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများသည် ထိုကုန်ကျစရိတ်များကို ကာမိသဖြင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ စိတ်သက်သာ ရာရခဲ့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထို့အတူပင်၊ ယခုနှစ် ထောက်ပံ့ကြေးများကြောင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များအနေဖြင့် ကျောင်း၏ အသေးသုံးကုန်ကျစရိတ်များအတွက် အလှူရှင်များ ရှာဖွေကောက်ခံရန် မလိုအပ်တော့ပါ။

‘ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးတွေ ပိုရလာတော့ ဝမ်းသာရတယ်၊ အခုဆိုရင် ကျောင်းကိုဝင်တဲ့လမ်းပြင်ဖို့၊ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးထဲက ငွေ ၅၀၀၀၀ ကျပ် ထည့်သုံးနိုင်တယ်၊ တခြားကုန်ကျစရိတ်တွေကို လှည့်ပြီးသုံးစရာ မလိုတော့ဘူး’ (လပွတ္တာမြို့နယ်၊ ကကရံကျေးရွာမှ ဆရာမတစ်ဦး)

‘ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးထဲမှာ ခွင့်ပြုထားတဲ့ ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ် (၁၂) မျိုးမှာ ကျောင်းအတွက် ကုန်ကျ စရိတ် အားလုံးပါတယ်၊ မနှစ်ကအထိတော့ ကျောင်းအတွက်လိုအပ်ရင် ကျောင်းကော်မတီဝင်တွေဆီက အလှူခံရတယ်’ (လပွတ္တာမြို့နယ်၊ အောင်နိုင်ကျေးရွာကျောင်းအုပ်ကြီး)

‘မိဘတွေက ကျောင်းသန့်ရှင်းရေးလုပ်ဖို့၊ လုပ်အားပေးကြတော့ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးမှာရှိတဲ့ သန့်ရှင်းရေးခေါင်းစဉ်အောက်က ငွေကို ကျောင်းပြင်ဖို့နဲ့ တခြားလိုတဲ့နေရာတွေမှာ လှည့်သုံးနိုင်တယ်’ (ကျောင်းကုန်းမြို့နယ်၊ ဝက်ချောင်းကျေးရွာ အုပ်ချုပ်ရေးမှူး)

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်အတွက် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကို ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ် (၁၂)မျိုးဖြင့် ခွဲခြားပေးထားခြင်းကြောင့် စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သုံးစွဲငွေများကို ပြန်လည်စစ်ဆေးရာတွင် ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ပညာသင်နှစ်ထက် ပိုမိုလွယ်ကူကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။ ထို့အပြင် နောက်ဆုံးရရှိသည့် ကျောင်းထောက်ပံ့ ငွေများကို သီးသန့်ဖွဲ့စည်းထားသော ကော်မတီဖြင့် စီမံခန့်ခွဲသောကြောင့် ကျောင်းကိစ္စရပ်များအတွက် ထောက်ပံ့ငွေသုံးစွဲရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုသိသာစွာတိုးတက်လာခဲ့ပါသည်။

‘မနှစ်က ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကို ဘယ်နေရာတွေမှာ သုံးလဲ ကျွန်တော်တို့ မသိဘူးအခု ကျွန်တော်တို့မှာ သုံးဖို့ ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်တွေခွဲထားပြီးပြီ၊ ကော်မတီဝင်တွေနဲ့ မိဘတွေကလည်း ထောက်ပံ့ကြေးကို ဘယ်လို သုံးရမယ်ဆိုတာသိနေကြပြီ’ (ဘိုကလေးမြို့နယ်၊ အောင်မင်္ဂလာကျေးရွာမှ ကျောင်းကော်မတီဝင်တစ်ဦး)

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်တွင် တွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများ

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်အတွက် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများသည် ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ခုနှစ် ကျောင်းစာရင်း ဇယားများကို အခြေခံထားသည့်အတွက် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင် အဆင့်တိုးမြှင့်လိုက်သော ကျောင်းများသည် ရသင့်သည့် ထောက်ပံ့ကြေးထက်လျော့နည်း ရရှိခဲ့ပါသည်။

၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်အတွက် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးပမာဏများကို ကျောင်း၏ အဆင့်အတန်းပေါ် အခြေခံထားပါသည်။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်အတွက် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများသည် ယခင်နှစ်က အချက်

အလက်များကို အခြေခံထားခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်တွင်မှ အဆင့်တိုးမြှင့်လာသော ကျောင်းများအနေဖြင့် ထောက်ပံ့ငွေအနည်းငယ်သာရရှိကြကြောင်း မြို့နယ်ပညာရေးမှူးနှင့် လက်ထောက်ပညာရေးမှူးများက အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းဖြစ်နေသေးပြီး၊ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင်မူလတန်းကျောင်းအဖြစ် အဆင့်တိုးမြှင့်လာသောကျောင်းတစ်ကျောင်းသည် မူလတန်းကျောင်းအတွက် ထောက်ပံ့ပေးသည့် ၈၀၀၀၀၀ ကျပ်ရရှိရမည့်အစား၊ တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းအတွက် ထောက်ပံ့ပေးသည့် ၄၀၀၀၀၀ ကျပ်ကိုသာ ရရှိခဲ့ပါသည်။

အချို့သော ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်များကို ရှင်းလင်းစွာနားလည်ခြင်း မရှိပါ - ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအတွက် ငွေကြေးသုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာ သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့ကြသော်လည်း၊ သင်တန်းကာလတိုတောင်းသည့်အတွက် ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်များအားလုံးကို နားမလည်နိုင်ခဲ့ပါ။ အချို့ကိစ္စရပ်များတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် အသုံးစရိတ်များသည် မည်သည့်ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ကျရောက်ကြောင်း ဝေခွဲမရ ဖြစ်ခြင်းများ ကြုံတွေ့ရပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အချို့ကျေးရွာများတွင် အစိုးရလျှပ်စစ်မီးမရရှိသောကြောင့် ကျောင်းပိုင်မီးစက်အတွက် လောင်စာဆီကုန်ကျစရိတ်များကို လျှပ်စစ်ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ထည့်သွင်း ဖော်ပြရမည်ကို မသိရှိကြပါ။

- ကန်ဘက်ကျေးရွာတွင် ပုဂ္ဂလိကမီးစက်မှ လျှပ်စစ်မီတာခသည် တစ်ယူနစ်လျှင် ၆၀၀ ကျပ်ကျသင့်သည်။ သို့ရာတွင် လပွတ္တာမြို့ပေါ်တွင် အစိုးရလျှပ်စစ်မီးဖြစ်သည့်အတွက် မီတာခတစ်ယူနစ်လျှင် ၂၅ ကျပ်သာကျပါသည်။ ထိုသို့ လျှပ်စစ်မီတာခများကွာခြားနေခြင်းကြောင့် ဘတ်ဂျတ်ပိတ်ရာတွင် ဒုက္ခတွေ့ရပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အမှန်တကယ်ကုန်ကျသော်လည်း အလွန်မြင့်မားသည့် ကုန်ကျစရိတ်များကို လက်မခံပါ။ ထိုလိုငွေကို ဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန်အတွက် ကျောင်းအုပ်ကြီးသည် ကျောင်းဈေးဆိုင်တန်းမှ ငွေကြေးကောက်ခံခဲ့ရပြီး၊ ထပ်မံလိုအပ်သောငွေကိုလည်း မိမိကိုယ်ပိုင်ငွေကြေးဖြင့် စိုက်ပေးလိုက်ရပါသည်။ (လပွတ္တာမြို့နယ်၊ ကန်ဘက်ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူး)
- ယခင်စည်းကမ်းများအရ ခရီးအကွာအဝေး (၅)မိုင်ထက်ပိုပါက ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးဘတ်ဂျတ်မှ ခရီးစရိတ်ခွင့်ပြုပေးပါသည်။ အမှန်တကယ်တွင်မူ ခရီးအကွာအဝေး (၅)မိုင်အောက်သာဖြစ်သော်လည်း ခရီးစရိတ်ကုန်ကျမှုများရှိနေပါသည်။ ထိုကိစ္စရပ်မျိုးတွင် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကို အသုံးပြုရန် အခက်အခဲများရှိနေပါသည်။
- ငွေကြေးသုံးစွဲရာတွင် ပမာဏသတ်မှတ်ပေးထားခြင်းကြောင့် ထောက်ပံ့ကြေးအသုံးပြုရာတွင် အခက်အခဲဖြစ်စေပါသည်။မည်သည့်ကိစ္စရပ်တွင်မဆို ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကို ၁၀၀၀၀၀ ကျပ်အထက် သုံးစွဲမည်ဆိုပါက တင်ဒါခေါ်ယူရန်လိုအပ်ပါသည်။

ယခင်အချိန်များက ကျောင်းအတွက် လိုအပ်သော အချက်များရှိပါက မိဘများသို့ အသိပေးပြီး၊ အလှူငွေကောက်ခံလေ့ရှိပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများရရှိလာမှုကြောင့် မိဘများအတွက် ထိုကဲ့သို့သော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးများလျော့ကျသွားပါသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး၏ ဘတ်ဂျတ် ခေါင်းစဉ် (၁၂)ခုအရ ထောက်ပံ့ကြေးကို မည်သည့်ကိစ္စရပ်များအတွက်အသုံးပြုနိုင်သည်၊ မည်သည့်ကိစ္စရပ်များအတွက် အသုံးမပြုနိုင်သည်ကို တိကျစွာရှင်းပြပေးရန်နှင့် သုံးစွဲသည့်ငွေပမာဏနှင့် သုံးစွဲရန်ဆုံးဖြတ်ထားကြောင်းတို့ကို ကော်မတီသို့ အသိပေးရန်အတွက် ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် မိဘများက မေတ္တာရပ်ခံထားပါသည်။

ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်တာဝန်ဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်များ

ထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များအား ချောမွေ့စွာ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်နိုင်ရန်အတွက် ကျောင်းအုပ်ကြီးများ၊ ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် မိဘများအကြား ဆက်ဆံရေးအပေါ် များစွာမူတည်နေပါသည်။ အချို့သောဒေသများတွင်

ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ကျောင်းကော်မတီတို့အကြားဆက်ဆံရေးမကောင်းမွန်ခြင်းကြောင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကို အသုံးပြုရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ရာတွင် အကြံပြုဆွေးနွေးခြင်းများမပြုလုပ်နိုင်ပါ။ ကျောင်းအုပ်ကြီးများအနေဖြင့် ၎င်းတို့သည် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို မည်သည့်နေရာတွင် သုံးမည်၊ မည်သို့သုံးမည်ကို တစ်ဦးတည်းတာဝန်ယူရကြောင်းနှင့် ၎င်းတို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအတွက်လည်း ပြင်ပမှ စာရင်းစစ်များ၏ စစ်ဆေးခံရကြောင်း ခံစားရပြီး၊ ကျောင်းကော်မတီဝင်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့သည် ကျောင်း၏ လိုအပ်ချက်များကိုဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် အတွက် အထောက်အကူပေးပေးနေကြောင်းနှင့် (ထောက်ပံ့ကြေးသုံးစွဲမှုနှင့်ပတ်သက်၍) ၎င်းတို့ကိုလည်း အသိပေး၍ ပါဝင်စေသင့်ကြောင်း ခံစားကြရပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအတွက် လုပ်ငန်းလမ်းညွှန်ချက်များအရ ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် နီးကပ်စွာ ပူးတွဲအလုပ်လုပ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပတ်သက်သည့် သတင်းအချက်အလက်များ၊ အထူးသဖြင့် အခန်းကဏ္ဍများ၊ တာဝန်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ဒေသခံများသို့ ရှင်းလင်းစွာ အသိပေးထားသည့်အတွက် ထိုကဲ့သို့သော တင်းမာမှုများ ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်သည့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်

ကော်မတီများဖွဲ့စည်းခြင်း

မြို့နယ်အဆင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (TGSC) များကို ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်ညီညွတ်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ပညာရေးကဏ္ဍမှ အဖွဲ့ဝင်များသာ အများစုဖြစ်နေပါသည်။ ကျောင်းအဆင့်တွင်မူ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီ (SGSC)သည် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအား စီမံခန့်ခွဲရာတွင် ပံ့ပိုးကူညီပေးပါသည်။ ကျောင်းတစ်ကျောင်းသည် ပညာသင် ထောက်ပံ့ကြေးမရရှိပါက ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီကို မိဘများ၊ ရပ်ရွာခေါင်းဆောင်များ၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပူးပေါင်းပါဝင်မှုဖြင့် စီမံခန့်ခွဲနေသည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို တစ်နှစ်လျှင် နှစ်ကြိမ်ခွဲ၍ ထောက်ပံ့ရန် စီစဉ်ထားပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးပမာဏကို မူလတန်းကျောင်းသားအရေအတွက်ပေါ်မူတည်၍ သတ်မှတ်ပြီး၊ ထိုသတ်မှတ်နည်းကို မြို့နယ်အားလုံးတွင် တစ်ပြေးညီအသုံးပြုပါသည်။ ဒေသအများစုတို့တွင် ကျောင်းအတွက် အစီအစဉ်များနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကို အသုံးပြုမည့် ကိစ္စရပ်များအားဆုံးဖြတ်ရာတွင် ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီဝင်များက ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ပူးတွဲအလုပ်လုပ်နေကြောင်း ကျောင်းကော်မတီဝင်များက အစီရင်ခံခဲ့ကြပါသည်။ အချို့သောဒေသများတွင်မူ ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး ကိစ္စရပ်များနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာ/မ များနှင့်သာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ပြီး၊ ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် အကြံပြု ဆွေးနွေးခြင်း မရှိကြောင်း ကျောင်းကော်မတီဝင်များက အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်များတွင် ဆင်းရဲ၍ ထိခိုက်လွယ်သော မိဘများ သို့မဟုတ် ဒေသခံများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းမရှိကြောင်း သတိပြုရပါမည်။

ဇယား (၂၆) - မူလတန်းကျောင်းသားအရေအတွက်ကို အခြေခံ၍ အချိုးကျထောက်ပံ့ပေးသော ကျောင်း ထောက်ပံ့ကြေးပမာဏ

မူလတန်းကျောင်းသားအရေအတွက်	ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးပမာဏ (ကျပ်)
(၁၀၀)ဦးအောက်	၈၀၀ ၀၀၀
(၁၀၁)ဦး မှ (၂၀၀)ဦးအထိ	၁ ၀၀၀ ၀၀၀
(၂၀၁)ဦး မှ (၃၀၀)ဦးအထိ	၁ ၂၀၀ ၀၀၀
(၃၀၁)ဦး မှ (၄၀၀)ဦးအထိ	၁ ၄၀၀ ၀၀၀
(၄၀၁)ဦးနှင့်အထက်	၁ ၆၀၀ ၀၀၀
တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းများ	၄၀၀ ၀၀၀

အစီရင်ခံစာ - မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးများ

လေ့လာခဲ့သော မြို့နယ် (၅)မြို့နယ်အနက် (၃)မြို့နယ်တို့တွင် အစီအစဉ်သစ်အရ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ပညာသင်နှစ်အတွက် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး ပထမအရစ်ကို ရရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကျန် (၂)မြို့နယ်တို့မှာ ထောက်ပံ့ကြေးမရရှိသေးသော်လည်း၊ ဘတ်ဂျတ်ခန့်မှန်းတွက်ချက်ခြင်းနှင့် ထောက်ပံ့ကြေးအတွက် အသိပေးစာများကပ်ထားခြင်း စသည်ပြင်ဆင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေပြီဖြစ်ပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများသုံးစွဲခြင်းအတွက် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တွင် ဒေသခံပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ကျောင်းအဆင့် ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့်ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးကော်မတီက စီမံခန့်ခွဲနေသော်လည်း၊ ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ဦးဆောင်အခန်းကဏ္ဍကို ရယူနိုင်သော နေရာများတွင် ၎င်းတို့ကသာ အဓိကဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ပါသည်။ အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ကော်မတီက ဦးဆောင်အခန်းကဏ္ဍကို ရယူထားနိုင်သောအခါ၊ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးသုံးစွဲမှုကို ကော်မတီနှင့်ကျောင်းအုပ်ကြီးတို့ ပူးတွဲဆုံးဖြတ်ကြကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ သုတေသနအဖွဲ့ သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့် ကျောင်းအများစုတွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများသည် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို အသုံးမပြုမီ (ပစ္စည်းဝယ်ခြင်း၊ လုပ်သားငှားရမ်းခပေးချေခြင်း စသည်တို့အတွက်) ကျောင်းကော်မတီဝင်များနှင့် တိုင်ပင်လေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်း လုပ်ငန်းစဉ်သည် တစ်ဦးတည်း (ကျောင်းအုပ်ကြီးမှ) ချမှတ်ခြင်းမှ အားလုံးပါဝင်၍ စုပေါင်းပြုလုပ်သော သဘာဝသို့ ပြောင်းလဲနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများ ထုတ်ယူခြင်းနှင့် အသုံးပြုခြင်း

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ် (၁၂)မျိုးဖြင့် အသုံးပြုရန် ကန့်သတ်ထားပါသည်။ ထိုဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်များတွင် ပြည်တွင်းခရီးစရိတ်၊ လုပ်အားခ၊ ငှားရမ်းခ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်စရိတ်၊ ရုံးအသုံးအဆောင်ဝယ်ယူခြင်း၊ ကြေးနန်းနှင့်တယ်လီဖုန်းခများ၊ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားခ၊ သတင်းစာနှင့် စာအုပ်စာတမ်းများ၊ သင်ထောက်ကူ ပစ္စည်းဝယ်ယူခြင်း၊ အစားအစာ၊ ပြပွဲပြိုင်ပွဲများနှင့် ဆုပေးပွဲအခမ်းအနားများ၊ အခြားအသုံးစရိတ်များပါဝင်ပါသည်။ သွားရောက်လေ့လာခဲ့သည့် ကျောင်းအားလုံးတွင် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ် (၁၂)မျိုးနှင့် ကိုက်ညီစွာ အသုံးပြုနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ အချို့သောကိစ္စရပ်များတွင် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်များအတိုင်းအသုံးပြုရာတွင် အခက်အခဲများရှိနေပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အချို့သော ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်များကို ရှင်းလင်းစွာနားမလည်ခြင်း၊ အချို့သော ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်များသည် ဒေသအကြောင်းအရာများနှင့် မသင့်တော်ခြင်း (ဒေသတွင်းခရီးသွားစရိတ်ကို အကွာအဝေး ၅ မိုင်ကျော်မှသာ အသုံးပြုခွင့်ရှိခြင်း) စသည်တို့ ပါဝင်ပါသည်။

မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးမှ ကျောင်းအဆင့်သို့ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးစီးဆင်းပုံ

မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးများသည် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ကြားခံအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပေးသော မြန်မာ့စီးပွားရေးဘဏ်မှ အသိပေးစာရရှိပါက ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ထုတ်ယူထားပြီး၊ ကျောင်းတစ်ကျောင်းစီသို့ ပြန်လည်ခွဲဝေပေးပါသည်။ လေ့လာခဲ့သည့် မြို့နယ်အားလုံးတွင် လက်ထောက်မြို့နယ်ပညာရေးမှူးက သက်ဆိုင်ရာ ကျောင်းများသို့ အကြောင်းကြားခြင်း၊ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများလွှဲပြောင်းပေးခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရန် တာဝန်ယူရပါသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် ကော်မတီဝင်နှစ်ဦးပါဝင်သော အဖွဲ့ဖြင့် လက်ခံရယူပါသည်။ သို့ရာတွင် ဒေသများစွာတို့တွင် ကျောင်းအုပ်ကြီးတစ်ဦးတည်းကသာ သွားရောက်ထုတ်ယူနေကြောင်းတွေ့ရပါသည်။ အကြောင်းရင်းမှာ အတူလိုက်ပါလာသည့်ကော်မတီဝင်များ၏ ကုန်ကျစရိတ်များ အကန့်အသတ်ရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီးများက ပြောကြားခဲ့ပါသည်။

ကျွန်တော်မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးကို ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးသွားထုတ်တဲ့အခါ ကော်မတီဝင်တွေကိုလည်း တပါတည်းခေါ်သွားချင်တယ်။ ဒါပေမဲ့ ကျွန်တော်က ကုန်ကျစရိတ်တွေ စိုက်ထုတ်ပေးရမယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုတော့ ဘတ်ဂျတ်လိုင်းထဲမှာပါတဲ့ ခရီးစရိတ်ကပညာရေးဝန်ထမ်းတွေအတွက်ပဲ ခွင့်ပြုထားတာ။ ဒါကြောင့် (သူတို့ကို ခေါ်သွားဖို့အတွက်) ကော်မတီဝင်တွေရဲ့ ခရီးစရိတ်တွေက ပြဿနာဖြစ်နေတယ်' (ကျောင်းအုပ်ကြီး တစ်ဦး)

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်အတွက် တုန့်ပြန်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် သင်တန်းအတွင်းတွင် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးက ကျောင်းအုပ်ကြီးများအား ဤအစီအစဉ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ မကျေနပ်ချက်များထွက်ပေါ်လာပါက ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ကျောင်းကော်မတီဝင်များက ပူးတွဲဖြေရှင်းရမည်ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းလင်းစွာ ညွှန်ကြားထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်သည့် တုန့်ပြန်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် မရှိသေးကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ မကျေနပ်ချက်များကို ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီးတို့က မဖြေရှင်းပေးနိုင်ပါက မြို့နယ်ခွဲအဆင့် ခေါင်းဆောင်များ (အုပ်စုခေါင်းဆောင်ကျောင်းအုပ်ကြီးများ)က ကြားအဆင့်တွင် ဝင်ရောက်ဖြေရှင်းပေးရမည်ဖြစ်ကြောင်း မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများက အစီရင်ခံခဲ့ပါသည်။ ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ မကျေနပ်ချက်များထွက်ပေါ်လာပါက ကျောင်းအုပ်ကြီးနှင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးတို့အကြားတွင် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်မှုမရှိတော့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အုပ်စုခေါင်းဆောင် ကျောင်းအုပ်ကြီးများကို ကျောင်းအဆင့်တွင် ဖြစ်ပွားသည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ကြားခံဖြေရှင်းပေးရန် ညွှန်ကြားထားသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ လမ်းညွှန်ချက်တွင် ထိုသို့ ဖော်ပြထားသော်လည်း၊ သင့်တော်ခြင်းမရှိနိုင်ပါ။ ကော်မတီဝင်များက ၎င်းတို့အနေဖြင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံးနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်း ရှိထားလို့ကြောင်း ပြောကြားခဲ့ကြပါသည်။

စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း

ပညာရေးကဏ္ဍတွင် စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခု ရှိထားပြီးဖြစ်ပါသည်။ ကျောင်းတစ်ကျောင်းချင်းစီမှ တင်ပြလာသော အသုံးစရိတ်နှင့် ငွေစာရင်းမှတ်တမ်းများကို မြို့နယ်အဆင့် စာရင်းစစ်ရုံးက စာရင်းစစ်ပါသည်။ လက်ထောက်မြို့နယ်ပညာရေးမှူးက မြို့နယ်အတွင်းရှိ ကျောင်းများအား ပင်မတာဝန်များအရ ပုံမှန်သွားရောက်စစ်ဆေးချိန်တွင် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်ဖြင့် ဝယ်ယူထားသော ပစ္စည်းများ၊ အသုံးအဆောင်များ၊ ဆောင်ရွက်ထားသော လုပ်ငန်းများကို စစ်ဆေးပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤစစ်ဆေးရေးအစီအစဉ်တွင် မိဘများနှင့် ဒေသခံများကို ဖယ်ထုတ်ထားပြီး၊ ထိုသို့ မပါဝင်နိုင်ခြင်းကြောင့် ရန်ပုံငွေများကို မည်သည့်အတွက်အသုံးပြုသည်၊ မည်မျှအသုံးပြုသည် စသည့် အသိနိုးကြားမှုပိုင်းတွင်လည်း အကန့်အသတ်များဖြစ်စေပါသည်။ ကျောင်းဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်နှင့် အကြောင်းအရာအလိုက် ငွေသုံးစွဲမှုများကို ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ဒေသခံများက ဦးစွာဆွေးနွေးသင့်ပြီး၊ ကျောင်း၏ စုံညီအစည်းအဝေးများတွင် ထုတ်ဖော်ကြေငြာ၍ ကျောင်းကြော်ငြာဘုတ်များတွင် ကပ်ထားသင့်ပါသည်။ ကျောင်းအဆင့်ပညာသင်ထောက်ပံ့ကြေးနှင့် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေး ကော်မတီဝင်များကလည်း ရန်ပုံငွေအားမည်သို့အသုံးပြုနေကြောင်း စစ်ဆေးသင့်ပါသည်။

ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးအစီအစဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက်များ

- ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်တစ်ခုချင်းအတွက် ပိုမိုရှင်းလင်း၍ အသေးစိတ် ရှင်းပြရန်လိုအပ်ပါသည်။ သတ်မှတ်ထားသော ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ် (၁၂)ခုတို့သည် ကျောင်းထောက်ပံ့ကြေးများကို ကော်မတီဝင်များနှင့် ပူးတွဲ၍ ကိုင်တွယ်အသုံးပြုနေရသော ကျောင်းအုပ်ကြီးများအတွက် အလွန်အသုံးဝင်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အချို့သော ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်များသည် ဒေသတွင်းရှိသီးခြားအခြေအနေများအတွက် အသုံးချ၍ မရပါ။ ဥပမာ ကျေးရွာများစွာတို့တွင် လျှပ်စစ်မီးမရှိကြသဖြင့် ကျောင်းများသည် မီးစက်

လောင်စာဆီအတွက် ငွေသားဖြင့် ပေးချေကြရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဘတ်ဂျတ်ခေါင်းစဉ်နှင့် ကိုက်ညီသည့် လျှပ်စစ်မီတာခတောင်းခံလွှာမရှိပါ။

- ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းတွင် ဒေသခံများပူးပေါင်းပါဝင်စေရေးအတွက် ကျောင်းအုပ်ကြီးများအား သင်တန်း ပေးခြင်း၊ မြို့နယ်ပညာရေးမှူးက စစ်ဆေးခြင်းလုပ်ငန်းများဖြင့် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနက ပိုမိုရှင်းလင်းစွာ လမ်းညွှန်ပေးရပါမည်။
- မကျေနပ်ချက်/တိုင်ကြားချက်ဖြေရှင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များတွင် အဆင့်အားလုံးတွင်ဖြစ်ပေါ်သည့် အမှုကိစ္စ များကို သတင်းပို့နိုင်ရေးအတွက် အစီရင်ခံသည့်စနစ်တစ်ခု ရှိထားသင့်ပါသည်။ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အမှုကိစ္စ များကို အောက်အဆင့်များတွင် ဖြေရှင်းသင့်သော်လည်း၊ အမှုကိစ္စအားလုံးနှင့် ၎င်းတို့အား မည်သို့ ဖြေရှင်းထားကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင်ထားရမည်ဖြစ်ပြီး၊ အထက်အဆင့်ဆင့် (မြို့နယ်ပညာရေးမှူးရုံး) သို့ ပေးပို့တင်ပြရပါမည်။ သို့မှသာ တောင်းဆိုမှုရှိလာပါက သို့မဟုတ် ပြဿနာဖြစ်လာပါက မြို့နယ် ပညာရေးမှူးများက အမှုကိစ္စများကို ပြန်လည် သုံးသပ်နိုင်ပါမည်။
- ကျောင်းအုပ်ကြီးများနှင့် ကျောင်းအဆင့်ကော်မတီများသည် ကျောင်းဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်များ၊ အကြောင်း အရာအလိုက် သုံးစွဲငွေများ၊ ဘတ်ဂျတ်များကို မိဘများ၊ ဒေသခံများသို့ အသိပေးရပါမည်။ ဤသတင်း အချက်အလက်များကို ကျောင်း၏ စုံညီအစည်းအဝေးများတွင် ထုတ်ဖော်ကြေငြာပြီး၊ ကျောင်းကြော်ငြာ ဘုတ်တွင်လည်း ကပ်ထားရပါမည်။

နောက်ဆက်တွဲ(၁) မှတ်တမ်းများ၊ ရည်ညွှန်းကိုးကားသည့်စာများမှ တွေ့ရှိချက်များ

၁။ ဥပဒေနှင့်မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်လုပ်ဆောင်ချက်များ

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေသည် အခြေခံအုတ်မြစ်ဖြစ်သည်။ ၂၀၀၈ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ပြည်ထောင်စု၏ ပညာရေးနှင့်ပတ်သက်သော လိုက်နာရမည့်ဝတ္တရားများနှင့်တာဝန်များကို ဖော်ပြ ထားပြီး မြန်မာနိုင်ငံသားအားလုံး၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ ခံစားခွင့်များကိုလည်း ရှင်းလင်းဖော်ပြထား သည်။ အထူးသဖြင့် အရေးအကြီးဆုံးဖော်ပြချက်မှာ အပိုဒ် (၃၆၆) ဖြစ်ပြီး ပညာရေးဆိုင်ရာခံစားခွင့်နှင့် ပတ်သက်၍ နိုင်ငံသားတို့၏ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ဖော်ပြထားသည်။ (အပိုဒ် (၈)၊ နိုင်ငံသားများ၊ နိုင်ငံသားတို့၏ အခြေခံ ခံစားခွင့်များနှင့် တာဝန်များ)

အပိုဒ် (၃၆၆) နိုင်ငံသားအားလုံးသည် နိုင်ငံတော်မှ ချမှတ်ထားသည့် အောက်ပါ ပညာရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများကို လေးစားလိုက်နာရမည်ဖြစ်ပြီး :

(က) ပညာသင်ကြားခွင့်ရှိရမည်။

(ခ) နိုင်ငံတော်မှ မဖြစ်မနေလုပ်ဆောင်ရမည့်အချက်အနေဖြင့် ဥပဒေနှင့်အညီပြဋ္ဌာန်းထားသော အခြေခံပညာရေးကို တက်ရောက်ခွင့်ရရှိမည်။

(ဂ) သိပ္ပံပညာရပ်ဆိုင်ရာသုတေသနများ၊ သိပ္ပံပညာရပ်များနှင့်လုပ်ငန်းများ ၊ ရေးသားဖန်တီးသည့် အလုပ်များ၊အနုပညာလုပ်ငန်းတိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးနှင့် လွတ်လပ်စွာသုတေသနပြုပိုင်ခွင့် (အခြားသော ယဉ်ကျေးမှုလုပ်ငန်းများနှင့်) အစရှိသည်တို့ကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိရမည်။

ထို့အပြင် အခန်း(၁)တွင်ထပ်မံ၍ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍနှင့်ဆက်စပ်ပြီး ပညာရေးကဏ္ဍဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့မှုများနှင့်ပတ်သက်သော နိုင်ငံတော်၏ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ လိုက်နာရမည့် အချက်များကို ဖော်ပြထားသည်။

၂၈. ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်သည် -

(က) ပြည်သူလူထု၏ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေးကို တိုးတက်လာစေရန် အားထုတ်ကြိုးပမ်းသွားမည်။

(ခ) ပြည်သူလူထုသည် ၎င်းတို့၏ ပညာရေး၊ကျန်းမာရေးကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်သောဥပဒေများလည်း ပြဋ္ဌာန်းပေးသွားမည်။

(ဂ) အခမဲ့မသင်မနေရမှုလတန်းပညာရေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

(ဃ) နိုင်ငံတည်ဆောက်ရာတွင် မှန်ကန်သောအတွေးအခေါ်၊ ကောင်းမွန်သောစိတ်ဓာတ်နှင့် အကျင့်စာရိတ္တများဖြင့် ပါဝင်တည်ဆောက်သွားနိုင်ရန် ခေတ်သစ်ပညာရေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သွားမည်။

မှတ်သားရန်မှာ မသင်မနေရမှုလတန်းပညာရေးစနစ်သည် နိုင်ငံသားတိုင်း၏ အခြေခံဥပဒေ အရ ပြဋ္ဌာန်းထားသော တာဝန်တစ်ခုဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရသည်လည်း မသင်မနေရမှုလတန်းပညာရေးစနစ်ကို အကောင်အထည်ဖော်သွားရန် တာဝန်ရှိသည်။ ပို၍အရေးကြီးသည်မှာ ဒီမိုကရေစီစံနှုန်းအရ ပညာရေးစနစ်နှင့်သက်ဆိုင်သော ကိစ္စရပ်များတွင် နိုင်ငံသားများ ဝင်ရောက်ပါဝင်နိုင်ခွင့်ရှိစေရန် လိုအပ်သောဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းပေးရန်လိုအပ်သည်။ ပညာရေးကဏ္ဍတွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းစဉ်၏ ထူးခြားထင်ရှားသည့်အဆင့်မှာ အခမဲ့မသင်မနေရ မှုလတန်း ပညာရေးဆိုင်ရာ ဥပဒေကို ပေါ်ထွက်လာရန် လွှတ်တော်ထဲတွင် ဆွေးနွေးလုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ။

အခြားပညာရေးဆိုင်ရာဆက်စပ်ဥပဒေများ ။

- လက်ရှိပညာရေးစနစ်တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားသော မှုလတန်း (၅)နှစ်၊ အလယ်တန်း (၄)နှစ်နှင့် အထက်တန်း (၂)နှစ်ပါဝင်သောစနစ်ကို စတင်ခဲ့သည့် ၁၉၇၃ အခြေခံပညာရေးဥပဒေ (၁၉၈၉တွင် ပြင်ဆင်ခဲ့)

- ဝန်ကြီးဌာနမှ တက္ကသိုလ်များဆိုင်ရာ စီမံပိုင်ခွင့်ရှိသည့် ကဏ္ဍများ (လက်ရှိတွင် ၁၃ နေရာ) ဖြစ်သည့် တက္ကသိုလ်ပညာရေးဥပဒေ ၁၉၇၃ (၁၉၈၉ တွင်ပြင်ဆင်ခဲ့)
- မြန်မာနိုင်ငံစာစစ်အဖွဲ့ဆိုင်ရာဥပဒေ ၁၉၇၃
- ပညာရေးသုတေသနဥပဒေ ၁၉၇၃
- ပုဂ္ဂလိကပညာရေးဥပဒေ ၁၉၈၄နှင့် ၂၀၀၆ (ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမများကို ကျောင်းစာသင် ချိန်အပြီး ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများတွင် အခကြေးငွေဖြင့် စာသင်ကြားခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်)
- စိုက်ပျိုးရေးနှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းဆိုင်ရာ ပညာရေးဥပဒေ ၁၉၇၄ (၁၉၈၉တွင် ပြင်ဆင်ခဲ့)နှင့်
- ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများမှတ်ပုံတင်ခြင်းဥပဒေ ၂၀၁၁

.....

၃ ဦးကိုလေးဝင်းနှင့်ကိုယ်တွေ့မေးမြန်းခြင်း၊လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူး၊ပညာရေးစီမံချက်နှင့် လေ့ကျင့်ရေးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီး ဌာန၊ စက်တင်ဘာ ၂၀၁၃။

၄ JICA ထောက်ပံ့မှုဖြင့်ပြုလုပ်သော မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးကဏ္ဍအတွက်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာ (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၃)

မြန်မာနိုင်ငံရှိဥပဒေနှင့်မူဝါဒရေးရာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင် တွေ့ရှိရသောပုံစံ

ယခင်အစိုးရပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ပညာရေးဆိုင်ရာဥပဒေများသည် နိုင်ငံ၏လက်ရှိအခြေအနေများ နှင့် ဆီလျော်မှုမရှိပေ။ လက်ရှိတွင် အခြေခံပညာရေးဥပဒေအတွက် လွှတ်တော်တွင်ဆွေးနွေးလျက် ရှိပြီး ပညာရေးသုတေသန၊ စာစစ်အဖွဲ့နှင့် တက္ကသိုလ်ပညာရေးနှင့်အရေးအကြီးဆုံးမှာ လွှတ်တော် ကော်မတီမှ စီစဉ်ရေးဆွဲထားသော အမျိုးသားအဆင့် အခြေခံပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဖြစ်သည်။ အခမဲ့နှင့် မသင်မနေရ ပညာရေးဥပဒေအသစ် မူကြမ်းမှာရေးဆွဲပြီးဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံပညာရေး သုတေသနဦးစီးဌာန (DMERB)မှ ၂၀၁၃ အစောပိုင်းတွင် အဆင့်-၁ ကိုဖော်ဆောင်ပြီးဖြစ်မည့် ပညာရေး ကဏ္ဍသုံးသပ်ချက် (CESR) ကိုဦးစီးဖော်ဆောင်မည်ဖြစ်သည်။ CESR အဆင့်- ၁ အလုပ်အမှုဆောင် ကော်မတီသည် ပညာရေးကဏ္ဍ (၂၀၁၄) အတွက် လုပ်ငန်းပိုင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်သတ်မှတ်ချက် အသစ်ကို ပြင်ဆင်ဖော်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ၅ မှတ်သားရသည့်အချက်မှာ ဤလုပ်ငန်းသတ်မှတ်ချက်ကို ဖော်ဆောင်ခြင်းဖြင့် စီမံခန့်ခွဲမှုဗဟိုဦးစီးဌာနချုပ်၊ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများဖြင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍကို တိုးတက်စေမည့် အကြံပြုလုပ်ဆောင်ချက်များကို အကျိုးဝင်စေသည်။

ဤထူးခြားထင်ရှားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး အဆင့်များသည် သမ္မတကြီးဦးသိန်းစိန် ခေါင်းဆောင်သော အစိုးရအဖွဲ့အသစ်၏ ပုံဖော်ထုဆစ်မှုဖြင့် ပေါ်ထွန်းလာခြင်းဖြစ်သည်။ သမ္မတကြီး ၏မတ်လ ၂၀၁၁ တွင်လွှတ်တော်၌ ကြေငြာခဲ့သောအချက် ၁၀ ချက်ပါဝင်သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ

မူဝါဒ^၆ပညာရေးဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကနဦးလုပ်ငန်းစဉ်ကို ကောင်းစွာအရှိန်မြှင့်တင် ပေးခဲ့သည်။ ဤပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် နိုဝင်ဘာ ၂၀၁၂ တွင် မူကြမ်းရေးဆွဲခဲ့သော အခြားကဏ္ဍ များကိုပါ အကျုံးဝင်သက်ရောက်စေသည့် “စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲ မှုများဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းသတ်မှတ်ချက်-FESR” များနှင့်လည်းဆက်နွှယ်လျက်ရှိသည်။ FESR မူကြမ်း အခြေခံအချက် များသည် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏မူဝါဒဖြစ်သည့် “ပညာရေးသည် အစိုးရ၏ထိပ်တန်း ဦးစားပေး လုပ်ငန်းဖြစ်သည်” ဟူသောစကားနှင့် “ပြည်သူလူထုအတွက် ပညာရေးကဏ္ဍတွင် အသုံးစရိတ်ကို သိသာထင်ရှားစွာမြှုပ်နှံသုံးစွဲပြီး လာမည့်နှစ်များတွင်လည်းပိုမိုသုံးစွဲသွားမည်”^၇ ဟူသော အချက်များကို ထင်ရှားစေသည်။

ဤမူဝါဒရေးရာပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး၏ ကနဦးအစဖြစ်သည့် ခိုင်မာသောလုပ်ဆောင်ချက်များ အတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် နှစ် (၂၀)စီမံကိန်းမူကြမ်းကို ရေးဆွဲခဲ့သည်။ အဓိက လုပ်ဆောင်ချက် အစီအစဉ်များမှာ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ အချက် (၁၀)ချက်ပါသော မူဝါဒနှင့် ယခင်နှစ် (၃၀) ရေရှည်စီမံကိန်းများပေါ်တွင် အခြေခံသည်။ လက်ရှိအကောင်အထည် ဖော်လျက်ရှိသော စီမံချက်များတွင် အောက်ပါအဓိကလုပ်ဆောင်ချက်များကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။

- (က) မသင်မနေရမူလတန်းပညာရေးစီမံချက်စတင်ခြင်း
- (ခ) ပညာတော်သင်ဆုများနှင့် ပညာသင်စရိတ်ထောက်ပံ့ငွေ (စတိုင်ပင်)များချီးမြှင့်ခြင်း
- (ဂ) အခြေခံပညာကျောင်းများတိုးချဲ့ဖွင့်လှစ်ခြင်းနှင့် လက်ရှိကျောင်းများကို အဆင့်တိုးမြှင့်ခြင်း
- (ဃ) ခရိုင်အဆင့်ပညာရေးရုံးများဖွင့်လှစ်ခြင်းဖြင့် မြို့နယ်ပညာရေးမှူးများ၏ ကဏ္ဍကိုတိုးတက် စေခြင်း
- (င) အခြေခံပညာဆရာ၊ ဆရာမများအတွက်ပညာပိုင်းဆိုင်ရာအရည်အချင်းများတိုးမြှင့်ခြင်း
- (စ) မူလတန်းအဆင့်တွင် ကလေးသူငယ်ဦးစားပေးချဉ်းကပ်သင်ကြားမှုပုံစံဖြင့်သင်ကြားခြင်း
- (ဇ) ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများဖွင့်လှစ်ခွင့်ပေးခြင်းနှင့်
- (ဈ) ပညာရေးဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုဆွေးနွေးပွဲများကျင်းပခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

အတိုချုပ်အားဖြင့် အစိုးရ၏ ဥပဒေနှင့် မူဝါဒရေးရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်သည် ပညာရေးကဏ္ဍ၏ အဓိကအပိုင်းကြီးသုံးပိုင်းဖြစ်သော လက်လှမ်းမီမှု၊ အရည်အသွေးနှင့် စီမံခန့်ခွဲ ရေးတို့ကို တိုးတက်စေမည့် ရေတိုရေရှည် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို သရုပ်ဖော်ထင်ဟပ်လျက် ရှိသည်။

တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ပညာရေးအတွက်အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာနှင့်ဥပဒေဆိုင်ရာပုံစံများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုပေါင်း ၁၃၀ကျော်အတူနေထိုင်ကြပြီး တိုင်းရင်းသား (၈) မျိုးကို အဓိကလူမျိုးစုများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။ ဗမာလူမျိုးများသည် အကြီးဆုံးတိုင်းရင်းသား လူမျိုးစုများဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံလူဦးရေ၏ ၆၉% ရှိသည်။ အခြားတိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုကြီး (၇) မျိုးမှာ ရှမ်း (၈.၅%)၊ ကရင် (၆.၂%)၊ ရခိုင် (၄.၅%)၊ ချင်း (၂.၂%)၊ ကချင် (၁.၄%) နှင့် အခြား တိုင်းရင်းသား (၀.၁%) ရှိသည်။^၈သို့သော်လည်း ၂၀၀၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင်မူ အထက်ပါတိုင်းရင်းသားများကို အမည်နှင့်တကွစာရင်းသွင်းဖော်ပြခြင်းမရှိဘဲ “ဗမာအပါအဝင်အခြား သောတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများ” ဟုသာရည်ညွှန်းဖော်ပြထားသည်ကိုတွေ့ရသည်။

.....

^၈ ပညာရေးကဏ္ဍစုပေါင်းခြုံငုံသုံးသပ်မှုအစီရင်ခံစာ (မူကြမ်း) အဆင့်-၁ (မြန်မာဘာသာဖြင့်သာ)

^၉ ထောက်ပံ့မှုဖြင့်ပြုလုပ်သော မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးကဏ္ဍအတွက်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်း နောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာ (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၃)

^၇ Ibid

^{၁၀} ဤအချက်အလက်များသည် ၁၉၈၃ လူဦးရေစာရင်းမှရယူထားခြင်းဖြစ်သည်။ လက်တလော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ အရေအတွက်နှင့်ပမာဏကို ထပ်မံကောက်ယူထားခြင်းမရှိသေးပါ။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ အခြေခံဥပဒေ အခန်း (၁) အပိုဒ် ၂၂ အရ မြန်မာနိုင်ငံတော် အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံ “တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ”၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ အနုပညာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများ ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာစေရန် ကူညီလုပ်ဆောင်သွားမည်ဖြစ်သည်။

“ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်မှလက်တွဲကူညီရာတွင် :

- (က) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဘာသာစကား၊ စာပေ၊ အနုပညာနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများကို ဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်အောင်လုပ်ဆောင်သွားမည်။
- (ခ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအချင်းချင်း စည်းလုံးညီညွတ်မှု၊ အပြန်အလှန်ချစ်ကြည်ရင်းနှီးမှုနှင့် လေးစားမှု၊ အပြန်အလှန်ကူညီမှုများဖြစ်ပေါ်လာစေရန် တိုးတက်လုပ်ဆောင်သွားမည်။
- (ဂ) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနှောက်ကျသော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ စီးပွားရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် ဆက်သွယ်ရေး စသည့်လူမှုစီးပွား ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုများကို ကြိုးပမ်းမြှင့်တင်သွားမည်။”

လက်ရှိဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေတွင်ဖော်ပြထားသောထောက်ပံ့မှုကူညီမှုဆိုင်ရာ စကားလုံးများကို၁၉၉၁တွင်တပ်မတော်အစိုးရဖြစ်သည့် နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု တည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့

(SLORC) မှပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတက္ကသိုလ်ဆိုင်ရာဥပဒေတွင် လည်းဖော်ပြထားသည်။ ထိုဥပဒေတွင် SLORC မှ တက္ကသိုလ်များကို အောက်ပါ ရည်မှန်းချက်များ ဖြင့်တည်ထောင်သွားမည်ဟုဖော်ပြထားသည်။ ဇ

က) " တက္ကသိုလ်တွင်ပညာသင်ကြားနေစဉ်အတွင်း ချစ်ကြည်ရင်းနှီးသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင် စုပေါင်း နေထိုင်ရင်း တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများတွင် ပြည်ထောင်စုစိတ်ဓာတ်အားကောင်းလာစေရန်"

ခ) ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများသည် ပြည်ထောင်စု၏ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ထုံးတမ်းစဉ်လာများ၊ ရိုးရာဓလေ့များကို နားလည်ထိန်းသိမ်းကြရန်။

ဂ) ပြည်ထောင်စုတွင်းရှိ တိုင်းရင်းသားတို့၏ လူနေမှုအဆင့်အတန်းတိုးတက်လာစေရေးအတွက် ထမ်းဆောင်လိုစိတ် မြှင့်တင်သွားရန်။

ဃ) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးအတွက် အရည်အသွေးရှိပြီး ထိရောက်သော ခေါင်းဆောင်မှုကို မြှင့်တင်တည်ဆောက်သွားရန်။

င) ပြည်ထောင်စုတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အောင်မြင်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် သုတေသနလုပ်ငန်းကို မြှုပ်နှံလုပ်ဆောင်ရန်။

စ) ပါတီနိုင်ငံရေးကင်းရှင်းပြီး စိတ်ဓာတ်နှင့်အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားသော ပညာရေးဝန်ထမ်းများ မွေးထုတ်ပေးနိုင်ရန်။

ဆ) တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး၊ ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်သွားကြရန်။

ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေပါ ပညာရေးကဏ္ဍကို တိုင်းရင်းသား အားလုံး အတွက်အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိနေစဉ် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ၏ ပညာရေးဆိုင်ရာ ကဏ္ဍတွင်လိုအပ်သည့် အချို့သောလိုအပ်ချက်များကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန်အတွက် ပြင်ပ အကူအညီရယူရန်လိုအပ်ကြောင်း အကြံပေး တိုက်တွန်းပါသည်။^{၁၀} လူမှုလေ့လာ ဆန်းစစ်ချက်သို့ အချို့သော အမေးမြန်းခံပုဂ္ဂိုလ်များအကြံပေးသည့် ပြည်ထောင်စုအဆင့် မူဝါဒရေးရာပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ထောက်ပံ့ခြင်းဆိုင်ရာများသည် စိန်ခေါ်မှုများဖြစ်နေပြီး ယခင်နှင့် ယခုလက်ရှိ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားနေသည့် နေရာများမှ ကလေးငယ်များ၏ ပညာရေးနှင့် ဝေးလံသီခေါင်သော တောင်ပေါ်ဒေသများ၊ မြန်မာစကား လုံးဝ မပြောသောနေရာဒေသများမှ ကလေးများအတွက်မူ ကောင်းမွန်သော ပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်ပါသည်။

.....

^{၁၀} တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများပညာရေးဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုအတွက် အထောက်အကူပြု သုတေသနနှင့်အကြံဉာဏ်ပေးခြင်းများ လုပ်ဆောင်နေသည့် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အင်တာဗျူးများမှ ရရှိသည့် အချက်အလက်။

၂. ပညာရေးကဏ္ဍဆိုင်ရာ သုံးသပ်ချက်

လက်ရှိအချိန်တွင် ပညာရေးကဏ္ဍသည်မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရ၏ အကြီးဆုံးဝန်ဆောင်မှု ပေးနေရသည့် ကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်။ အခြေခံပညာအဆင့်တွင်ပင် ၂၀၁၂-၂၀၁၃ ပညာသင်နှစ်၌ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူ ၈,၃၆၄,၀၈၁ ယောက်ပညာ သင်ကြားလျက်ရှိသည်။^{၁၁} မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီစနစ်အကူးအပြောင်းကာလတွင် ပညာရေးကဏ္ဍတွင်လည်း ကြီးမားသော ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသည်။ ပညာရေးကဏ္ဍပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးသည် မတ်လ ၂၀၁၁ တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်၌ သမ္မတကြီး ဦးသိန်းစိန်၏ တရားဝင်ထုတ်ဖော်ကြေငြာချက်ဖြစ်သော “ပညာရေးမူဝါဒ ၁၀ ချက်”ဖြင့် စတင်အကောင်အထည်ဖော်သည်။ (နောက်ဆက်တွဲ(က)) ဤပညာရေးမူဝါဒ ၁၀ ချက်သည် အခြားမူဝါဒများဖြစ်သော “ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုလျှော့ချရေးမူဝါဒ”၊ “အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးစီမံကိန်း” နှင့် “စီးပွားရေးနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု သတ်မှတ်ချက်များ (FESR)” တို့နှင့်လည်း အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ ဆက်နွှယ်လျက်ရှိသည်။ သမ္မတကြီး၏ ပညာရေးဆိုင်ရာမူဝါဒ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအဖြစ် အခြေခံပညာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး နှစ် ၂၀ စီမံကိန်း မူကြမ်းထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးကြသည့် အချက်များထဲမှ အခြားထင်ရှားသည့်အချက်မှာ အခွဲနှင့်မသင်မနေရ မူလတန်းပညာရေးဥပဒေမူကြမ်း ပေါ်ထွက်လာရေးဖြစ်သည်။

အထောက်အထားများအခြေပြု “အလုံးစုံလွှမ်းခြုံသော ပညာရေးကဏ္ဍသုံးသပ်ချက် (CESR)” သည် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်၏ ပထမအဆင့်ဖြစ်ပြီး ထိုပြောင်းလဲရေးကဏ္ဍများအတွက် ထောက်ပံ့အကူအညီပေးသော နိုင်ငံတကာဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး မိတ်ဖက်အဖွဲ့များနှင့် အတူတကွ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည်။ လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍများကို တပြေးညီမြှင့်တင်ရန် အတွက် လူသားအရင်းအမြစ်ကို အလေးထားဆောင်ရွက်ပြီး ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ ဖေဖော် ၀၁၊ ၂၀၁၂ တွင် “အလုံးစုံလွှမ်းခြုံသော ပညာရေးကဏ္ဍ (CESR)” ကို စတင်ခဲ့သည်။^{၁၂} ၂၀၁၂ အစောပိုင်းကာလတွင် CESR ပြင်ဆင်ရေးလုပ်ငန်းများကို စတင်ခဲ့ပြီး ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန မှ မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအားလုံးကို ဖိတ်ခေါ်၍ CESR လုပ်ငန်းစဉ်တွင် ပါဝင်ကူညီရန်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်အကောင်အထည်ဖော်ရေး အောင်မြင်မှုရရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ များစွာသော မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများသည် ဝန်ကြီးဌာနနှင့်တရားဝင်ချိတ်ဆက်၍ ၂၀၁၃ အစောပိုင်းကာလ တွင်ပြီးဆုံးခဲ့သည့် CESR သုံးသပ်ချက်အဆင့် (၁)တွင် နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာနှင့် ဘဏ္ဍာရေး

ဆိုင်ရာအကူအညီများပေးခဲ့ကြပါသည်။ ထို့နောက် CESR အဆင့်(၁) လုပ်ငန်းကော်မတီသည် ပညာရေးကဏ္ဍအသစ်၏ လုပ်ငန်းသတ်မှတ်ချက်များ(၂၀၁၄)ကို ထပ်မံပြင်ဆင်ခဲ့ပါသည်။^{၁၇}

အတိုချုပ်အားဖြင့် လက်ရှိတွင် အစိုးရ၏မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးအစီအစဉ်များနှင့် နီးကပ်စွာဆက်စပ်လျက်ရှိသော အပိုင်း(၃)ပိုင်းတွင် လျင်မြန်ထိရောက်ပြီး ရေရှည်အတွက် အကျိုး ဖြစ်ထွန်းစေသော ကြိုးပမ်းမှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု၊ ပညာရေးဆိုင်ရာအရည်အသွေးများနှင့် ပညာရေးကဏ္ဍစီမံခန့်ခွဲရေးတို့တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပါသည်။ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုတွင် ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် စပ်လျဉ်းသော အခက်အခဲများ၊ ပြဿနာများကို အဓိကဦးစားပေး ဆောင်ရွက်သွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

.....
^{၁၇}စကောလားရှစ်နှင့် စတိုင်ပင်စီမံချက်ဆိုင်ရာစာတမ်း (TOR)၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပညာရေးစီမံချက်ရေးဆွဲခြင်းဌာန၊ ဩဂုတ် ၂၀၁၁။

^{၁၂} မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးကဏ္ဍသုံးသပ်ချက်စာတမ်း (CESR)၊ ၂၀၁၂ ဂျူလိုင် ရက်။

^{၁၃} ပညာရေးဆိုင်ရာကဏ္ဍသုံးသပ်ချက်အစီရင်ခံစာမူကြမ်း အဆင့်- ၁ (မြန်မာဘာသာဖြင့်သာ)

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုနှင့် သက်ဆိုင်သောကိစ္စရပ်များ

အကျိုးခံစားခွင့်မရှိသောအုပ်စုများဖြစ်သည့် ဆင်းရဲနွမ်းပါးသောမိသားစုမှ ကလေးငယ်များနှင့် ဝေးလံခေါင်သီသောအရပ်မှ ပြည်သူလူထုများသည် ပညာရေးဆိုင်ရာအခွင့်အလမ်းများတွင် လက်လှမ်းမီဘဲ ကန့်သတ်ချက်များရှိနေပြီး ၎င်းတို့၏ ပညာရေးဆုံးခန်းတိုင်ရန် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးကြပါသည်။ ဤပညာရေးဆိုင်ရာရည်ညွှန်းချက်များနှင့် အချက်အလက်များသည် မှတ်တမ်းများ၊ ရည်ညွှန်းကိုးကားသည့်စာတမ်းများမှ ကောက်နုတ်တင်ပြထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အသားတင်ကျောင်းအပ်နှံနှုန်း (NER- Net Enrollment Rate) ^{၁၄}

မြန်မာနိုင်ငံရှိ မူလတန်း၊ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းပညာရေးများတွင် အသားတင် ကျောင်းအပ်နှံနှုန်းမှာ အခြားအာဆီယံနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် များစွာလျော့နည်းသည်ကို တွေ့ရပြီး ၂၀၁၁-၂၀၁၂ အသားတင်ကျောင်းအပ်နှံနှုန်းသည် ၁၉၉၈-၁၉၉၉ ကျောင်းအပ်နှံနှုန်းနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင်မူ တိုးတက်လာသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ၂၀၁၁-၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အထက်ပါ ပညာရေးအဆင့် (၃)ခု၏ အချိုးအစားမှာ ၈၄.၆%၊ ၄၇%၊ ၃၀% အသီးသီးရှိ ကြပြီး ၁၉၉၈-၁၉၉၉ တွင်မူ များစွာလျော့နည်းပြီး (၇၄.၇%၊ ၂၃.၆%နှင့် ၁၀.၁%) သာရှိခဲ့သည်။ အခြားအာဆီယံနိုင်ငံများတွင်မူ အသားတင်

ကျောင်းအပ်နှုန်းမှာ မြင့်မားသည်။ ဝိယက်နမ်နိုင်ငံတွင် ၉၈%၊ ၇၆% နှင့် ၄၁% အသီးသီးရှိပြီး ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံတွင် မူလတန်းကျောင်းအပ်နှုန်းမှာ ၉၀%နှင့် အလယ်တန်း အပ်နှုန်းမှာ ၆၁% ရှိသည်။

ကျောင်းထွက်နှုန်း (Drop-out Rate)

ကျောင်းထွက်နှုန်းသည် မူလတန်း၏နောက်ဆုံးတန်းဖြစ်သော စတုတ္ထတန်းနှစ်တွင် အမြင့်ဆုံးဖြစ်ပြီး ၂၃.၂% ဖြစ်သည်။ အလယ်တန်း၏နောက်ဆုံးတန်းဖြစ်သော အဋ္ဌမတန်းတွင် ၁၈.၄% ဖြစ်ပြီး အထက်တန်း၏ ပထမနှစ်အတန်းဖြစ်သော နဝမတန်းတွင် ကျောင်းထွက်နှုန်းမှာ ၁၁.၈% ရှိသည်။ အထက်တန်း၏နောက်ဆုံးနှစ်ဖြစ်သော ဒသမတန်းတွင်ပင် ကျောင်းထွက်နှုန်းမှာ မြင့်မားပြီး ၁၈.၈% ရှိသည်။^{၁၅} ကျောင်းထွက်နှုန်းမြင့်မားရသည့် အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ စီးပွားရေးခက်ခဲမှုကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ဆင်းရဲနွမ်းပါးသည့် အိမ်ထောင်စုများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများအရ သိရသည်။

အခြေခံပညာဦးစီးဌာန အမှတ်(၃) (DBE-3) မှရရှိလာသော လတ်တလော အချက်အလက်များအရ ဤလေ့လာမှုအတွက် ရွေးချယ်ထားသော မြို့နယ်များရှိ ၂၀၁၃-၂၀၁၄ ပညာနှစ်တွင် ကျောင်းထွက်ထားသော ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသား ၆၅% ၏ဖြေဆိုချက်အရ ကျောင်းထွက်ခြင်း၏ အကြောင်းရင်းမှာ ငွေကြေးအခက်အခဲနှင့် ၎င်းတို့၏ မိသားစုများအတွက် ကူညီငွေရှာရန် လိုအပ်လာခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ (DBE-3 သည်ကျောင်းပြန်မတက်သော ကျောင်းသား၊ကျောင်းသူများ စာရင်းကို ပုံမှန်စုဆောင်းမှတ်တမ်းတင်ထားရှိလေ့ရှိသည်။)

မိသားစုကိုလောက်ငှယုံမျှသာဝင်ငွေရှာဖွေနိုင်သော မိဘများ၏ ဝင်ငွေအခက်အခဲများသည် မသင်မနေရ အခြေခံပညာမူလတန်းစနစ် (CPE) ၏ အကြီးမားဆုံးအခက်အခဲဖြစ်သည်ဟု ပညာရေးဝန်ထမ်းများ၊ အခြေခံပညာရေးဦးစီးဌာန၏ ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်၊ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်နှင့် လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်များ၊ မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးသုတေသနအဖွဲ့ (DMERB) နှင့် ပညာရေးဆိုင်ရာစီမံချက်နှင့် လေ့ကျင့်ရေးဌာန (DEPT) တို့ထံမှ သိရသည်။ ယခုလက်ရှိတွင် မြန်မာနိုင်ငံအစိုးရအနေဖြင့် အခမဲ့မူလတန်းပညာရေးနှင့် ကျောင်းအပ်နှံသော ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားတိုင်းကို ငွေ (၁၀၀၀)ကျပ်နှင့် မှတ်စုစာအုပ် (၆) အုပ်စီ ထောက်ပံ့နေသော်လည်း ဆင်းရဲသည့် မိသားစုများသည် သားသမီးများကို ကျောင်းထားရန် ခက်ခဲနေဆဲပင်ဖြစ်သည်။

DEPT မှလက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးတစ်ဦး အကြံပြုသည်မှာ အခမဲ့ ဖတ်စာအုပ်နှင့် မှတ်စုစာအုပ်များထောက်ပံ့နေသော်လည်း မူလတန်း ကလေးငယ်တစ်ယောက် တစ်ရက်တွင် ရရှိနိုင်သည့် ဝင်ငွေ ပမာဏများကိုပါ ဆင်းရဲလွန်းသောမိသားစုများသို့ ထပ်ဆောင်းထောက်ပံ့သင့်သည်ဟု ဆို သည်။ ထို့အပြင် မိဘများကျခံရသော ကျောင်းဝတ်စုံများ၊ နေ့လည်စာနှင့် မုန့်ဖိုးများ၊ ကျောင်းအကြို အပို့တို့အတွက်ပါ ထပ်ဆောင်းထောက်ပံ့ရန်လိုအပ်ကြောင်း ထောက်ပြသည်။

.....

၁၄ ကျောင်းအပ်နှံမှုနှုန်းကို "အားလုံးအတွက်ပညာရေး : မြန်မာနိုင်ငံအရည်အသွေးရှိသော ပညာရေးသို့လက်လှမ်းမီမှု " ဖေဖော်ဝါရီ၊ ၂၀၁၂၊ MOE နှင့် အခြားနိုင်ငံများအတွက်မူ ADB ၂၀၁၂၊ "အာရှနှင့် ပစိဖိတ်ဒေသ ညွှန်းကိန်းများ" စာတမ်းနှင့် UNESCO UIS 2011 မှရရှိသည်။

၁၅ မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးကဏ္ဍစစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းနောက်ဆုံးအစီရင်ခံစာ (ဖေဖော်ဝါရီ ၂၀၁၃)

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုတွင် ဆင်းရဲချမ်းသာကွာဟမှု ^{၁၆}

မူလတန်းအဆင့်ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုတွင် ဆင်းရဲသူနှင့် မဆင်းရဲသည့်အိမ်ထောင်စုများ အကြား ကွာဟမှုများ ၁၀% ခန့် ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ၎င်းရာခိုင်နှုန်းသည် အလယ်တန်းအဆင့် တွင် ၂၄% အထိ ကွာဟသွားသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းသည် ငွေရေးကြေးရေးအခက်အခဲကြောင့် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရှိပြီး မူလတန်းမှာ အခမဲ့ဖြစ်သော်လည်း အလယ်တန်းမှာ အခမဲ့မဟုတ်ခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုတွင် ကျေးလက် နှင့် မြို့ပြကွာခြားမှု ^{၁၇}

ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြကျောင်းအပ်နှံမှုနှုန်းသည် မူလတန်းတွင် ၈၇.၆% နှင့် ၈၄% အသီးသီး ရှိကြပြီး အလယ်တန်းအဆင့်တွင် ၇၅.၂% နှင့် ၄၆.၅% အသီးသီးရှိကြသည်။ မူလတန်းအဆင့်တွင် ကျောင်းအပ်နှံမှုနှုန်းသည် ကျေးလက်နှင့်မြို့ပြ မဆိုစလောက်သာ ကွာခြားမှုရှိသော်လည်း (၃% မျှသာ) အလယ်တန်းအဆင့်တွင် ပို၍ကွာဟသွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (မြို့ပြနှင့် ကျေးလက် ကွာဟချက် ၃၀%)

အိမ်ထောင်စုတွင်း ပညာရေးအသုံးစရိတ်မြင့်လာခြင်း

ကျောင်းလခများ၊ ဖတ်စာအုပ်ဖိုးများနှင့် ကျောင်းသုံးပစ္စည်းများ၏ စရိတ်တိုးမြင့်လာခြင်းမှာ သိသာထင်ရှားပြီး ^{၁၈} ၁၉၈၉၊ ၁၉၉၇၊ ၂၀၀၁နှင့် ၂၀၀၆ အိမ်ထောင်စုအသုံးစရိတ်များဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို နှိုင်းယှဉ်သိရှိနိုင်သည်။ (၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင်တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ကျောင်းအတွက် အသုံးစရိတ် ၁၈၃၇ ကျပ်ရှိသည်။) လက်ရှိနှစ်များတွင် ပညာရေးအသုံးစရိတ် (အစားအသောက် မပါ)တဖြည်းဖြည်း တိုးမြင့်လာခြင်းမှာ ၃.၆%၊ ၄.၉%၊ ၆.၃%၊ ၆.၄% အသီးသီးရှိသည်။ ထို့အပြင် ၂၀၀၆ခုနှစ် အိမ်ထောင်စုများပညာရေးအသုံးစရိတ်တွင် ထပ်မံတိုးလာသည့်စရိတ်များမှာ ဆေးဝါး ကုသစရိတ် (၁၂၈၆ ကျပ်) နှင့် အိမ်ငှားခနှင့် ပြင်ဆင်စရိတ် (၁၄၁၆ကျပ်) တို့ထပ်မံပါဝင် လာခြင်းကြောင့် ပညာရေးစရိတ်သည် ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့သည်။

ဘာသာစကား

မှတ်တမ်းများပေါ်အခြေခံ၍ သိရသည်မှာ ဘာသာစကားသည်တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစု ကျောင်းသားများ တရားဝင်အတန်းပညာသင်ကြားရန်အတွက် အဓိကအခက်အခဲတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း

တွေ့ရသည်။ မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ဗမာစာ၊ ဗမာစကားသည် အဓိကသင်ကြားရေးဘာသာ ဖြစ်သည်။ မူလတန်းတွင် ကနဦးစတင်တက်ရောက်သည့်နှစ်များသည် ဗမာစကားမပြောသော တိုင်းရင်းသားကလေးငယ်များအတွက် အဓိကရင်ဆိုင်ရသောအခက်အခဲဖြစ်ပြီး အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်းတို့ကို ဆက်လက်တက်ရောက်ပညာသင်ကြားရန်အတွက် အတားအဆီး တစ်ခုဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှ လုပ်ဆောင်နေသော ကျောင်းသင်ရိုး ဖတ်စာများကို တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားများသို့ပြန်ဆိုခြင်းလုပ်ငန်းများသည်လည်း မှန်ကန်သော အဖြေမဟုတ်သေးပေ။ ၁၉ စစ်တမ်းအရသိရှိရသည်မှာ ထိုသို့ပြုလုပ်မည့်အစား ကလေးငယ်များကို ဗမာစကားနှင့် ဗမာဘာသာ ကျွမ်းကျင်မှုရှိလာစေရန်အတွက် ဗမာစကားနှင့် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားဘာသာစကားနှစ်ခုလုံးကို ကျွမ်းကျင်သော မူလတန်းပြ ဆရာ၊ဆရာမများကို ငှားရမ်း သင်ကြားစေပါက ပို၍ကောင်းမွန်မည်ဟု ပြောကြားကြကြောင်းသိရသည်။

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုဆိုင်ရာ အစိုးရမူဝါဒများနှင့် စီမံချက်များ

ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှုကို တိုးမြှင့်ရန်အတွက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် အခြေခံပညာရေး စနစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာရေးနှစ် (၃၀) စီမံချက် ၂၀၀၁-၂၀၃၁ ကိုစီစဉ်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ဤရေရှည်စီမံကိန်းသည် ထောင်စုစနစ်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပန်းတိုင်(MDGs)နှင့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး များအားလုံးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးဆောင်ရွက်မှုအစီအစဉ် (EFA-NAP) တို့နှင့် ယှဉ်တွဲ အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိပြီး ပညာရေးအရည်အသွေးကောင်းမွန်မှုနှင့် အခမဲ့ပညာရေးသည် အဓိကဦးစားပေးလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

ပညာရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန် နှစ် (၂၀) ရေရှည်စီမံကိန်းဖြစ်သော "အခြေခံပညာရေးကဏ္ဍအမျိုးသားအဆင့် ပညာရေးမြှင့်တင်ရေး ရေရှည်နှစ် (၂၀) စီမံကိန်း ၂၀၁၁-၂၀၃၁"ကိုမူကြမ်းရေးဆွဲပြီးနောက် သမ္မတ၏ မူဝါဒရေးရာ (၁၀) ချက်ကို ထင်ဟပ်စေပြီး နှစ်(၃၀) ပညာရေးစီမံချက်၏ အဓိကအချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားသည်။ လက်ရှိအကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်နေသောပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု နှစ်(၂၀) စီမံကိန်း၏ အဓိကမူဝါဒများတွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်သည်။ (က) အခမဲ့၊ မသင်မနေရမူလတန်းပညာရေးစီမံချက် အကောင်အထည် ဖော်ရန်နှင့် (ခ) ချို့တဲ့သောမိသားစုများမှ ကျောင်းသား၊ကျောင်းသူများကို စတိုင်ပင်များပေးအပ်သွား ရန်ဖြစ်သည်။ ၂၀ ထို့အပြင် အခြားထင်ရှားသည့် လုပ်ဆောင်မှုများမှာ ပညာရေးလက်လှမ်းမီမှု ပြုပြင် ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းစဉ်တွင် အရေးပါသော အဆင့်တစ်ခုဖြစ်သည့် စာသင်ကျောင်းများကို ထောက်ပံ့ကြေးပေးအပ်ခြင်းနှင့် အခြေခံပညာဦးစီးဌာန၏ စီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ ဖွဲ့စည်းပုံကိုဗဟိုဦးစီးစနစ်လျှော့ချရေး အရှိန်မြှင့် လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သည်။